

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TIKLAYIN:
facebook:
Kpss Kaynak Arşivi
Kpss Döküman Arşivi

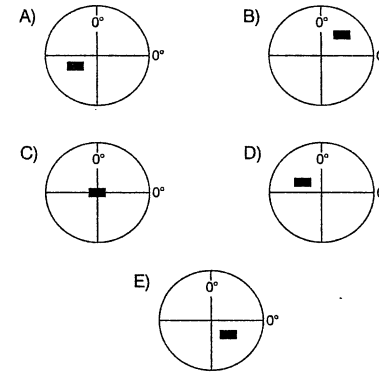
9

1	BÖLÜM 1	TÜRKİYE'NİN COĞRAFİ KONUMU
15	BÖLÜM 2	TÜRKİYE'NİN İKLİMİ, BİTKİ ÖRTÜSÜ, TOPRAK TIPLERİ
45	BÖLÜM 3	TÜRKİYE'NİN YERŞEKİLLERİ
75	BÖLÜM 4	TÜRKİYE'DE DOĞAL AFETLER, TÜRKİYE'NİN ÇEVRE SORUNLARI
87	BÖLÜM 5	TÜRKİYE'DE NÜFUS ve YERLEŞME
113	BÖLÜM 6	TÜRKİYE'NİN EKONOMİK COĞRAFYASI
163	BÖLÜM 7	TÜRKİYE'NİN COĞRAFİ BÖLGELERİ
183	BÖLÜM 8	GENEL TEKRAR

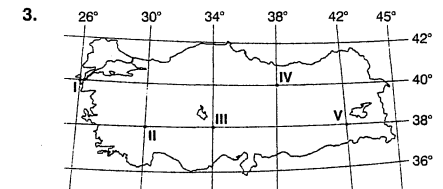
1. Türkiye 36° - 42° Kuzey enlemleri ile 26° - 45° Doğu boylamları arasında yer almaktadır.

Buna göre, Türkiye'nin dünya üzerinde bulunduğu yer aşağıdaki şekillerden hangisinde gösterilmiştir?

2. Türkiye'nin aşağıdaki ülkelerden hangisiyle arasındaki kara sınırı en uzundur?

A) Bulgaristan B) İran C) Suriye
D) Yunanistan E) Irak

Yukarıdaki haritada coğrafi koordinatları verilen merkezlerin hangisinden kuzeydoğu yönünde hareket edilirse Ankara'ya ulaşılır?

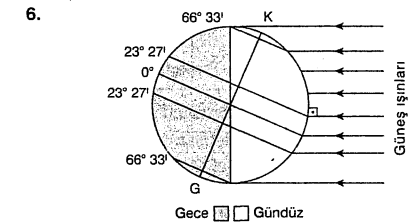
A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin Kuzey Yarımküre'de ve orta kuşakta yer almasının bir sonucu değildir?

A) Ilıman iklimlerin görülmesi
B) Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
C) Güneş ışınlarının yatay bir düzleme dik açı ile düşmemesi
D) 21 Haziran'da gündüzlerin gecelerden uzun olması
E) Sıcak su kaynaklarının yaygın olması

5. Türkiye'nin matematik konumunun aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?

A) Güneyden esen rüzgârların sıcaklığı artırması, kuzeyden esen rüzgârların düşürmesi
B) Batıdan doğuya doğru aynı enlem üzerindeki yerlerin sıcaklıklarının değişmesi
C) Kıyılarda deniz suyu sıcaklığının kuzeye gidildikçe azalması
D) Mevsimlerin belirgin olarak görülmesi
E) 21 Aralık'ta en uzun gecenin yaşanması

Dünya, yukarıdaki şekilde gösterilen konumdayken Türkiye'de aşağıdaki durumlardan hangisinin yaşanması beklenmez?

A) En uzun gündüzün yaşanması
B) Cisimlerin gölge boyunun en kısa olması
C) Yaz mevsiminin yaşanmaya başlaması
D) En yüksek sıcaklıkların yaşanması
E) Güneş ışınlarının en büyük açıyla gelmesi

7. Yükseltisi 500 metrenin altında olan ovalar haritalarda yeşil renkle gösterilmektedir.

Buna göre;

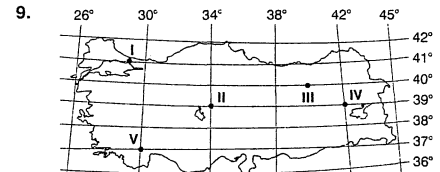
- I. Konya
II. Ergene
III. Iğdır
IV. Sakarya

ovalarından hangileri, fiziki haritada yeşil renk ile gösterilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. 29° Doğu meridyeni üzerinde yer alan İstanbul'da yerel saat 14.30 iken 44° Doğu meridyeni üzerinde yer alan Iğdır'da yerel saat kaçtır?

- A) 12.56 B) 13.30 C) 14.34
D) 15.30 E) 16.56

Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönüşü sırasında oluşan çizgisel hız, kutuplara gidiildikçe azalır.

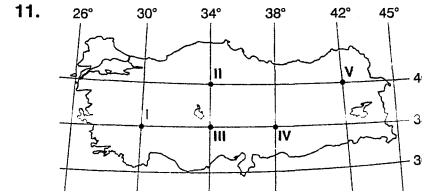
Buna göre, harita üzerinde verilen merkezlerden hangisinde çizgisel hız **daha azdır**?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Yukarıdaki haritada gösterilen kentlerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

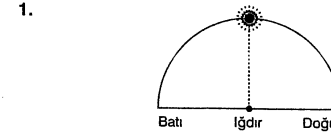
- A) Güneş en erken Iğdır'da doğar.
B) Hatay'da gece süresi ile gündüz süresi arasındaki fark en azdır.
C) Ankara'nın Güneş'in karşısından geçiş hızı daha fazladır.
D) Yıl içinde en uzun gölge boyu Trabzon'da oluşur.
E) İzmir'de yerel saat en geridir.

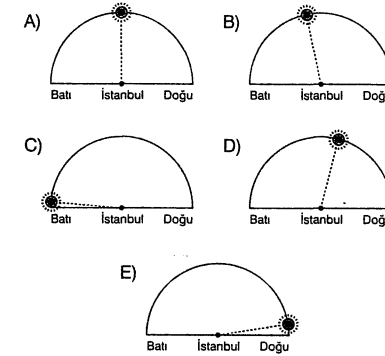
Yukarıdaki haritada bazı merkezlerin coğrafi koordinatları gösterilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili, aşağıdakiilerden hangisi **söylenemez**?

- A) 21 Mart tarihinde merkezlerin gündüz süresi eşittir.
B) II. ve III. merkezlerin yerel saatleri aynıdır.
C) V. merkezde güneş en erken doğar.
D) IV. merkezde yıl içerisinde gece-gündüz süresinin değişimi V. merkezden daha fazladır.
E) II ve V numaralı merkezlerin başlangıç paraleline olan uzaklıkları eşittir.

44° Doğu meridyeni üzerinde yer alan Iğdır'da Güneş yukarıdaki şekilde belirtilen konumda iken 29° Doğu meridyeni üzerinde yer alan İstanbul'da hangi konumdadır?

Yukarıdaki haritaya göre, 21 Aralık tarihinde;

- I. En uzun gündüzün yaşandığı
II. Aynı boydaki cisimlerin gölge boyunun en uzun olduğu
III. Güneş'in en erken battığı

merkezler aşağıdakiilerden hangisinde verilmiştir?

I	II	III
A) Sinop	Hatay	Uşak
B) Ardahan	Bursa	Hatay
C) Hatay	Sinop	Ardahan
D) Kayseri	Sinop	Bursa
E) Hatay	Bursa	Sinop

3. Aşağıdaki merkezlerden hangileri arasında Güneş'in doğuş vakitleri arasındaki fark **daha fazladır**?

- A) Ardahan - Van B) Samsun - İzmit
C) Kayseri - Ankara D) Eskişehir - İzmir
E) Balıkesir - Kars

4. Türkiye Asya, Avrupa ve Afrika kıtasının birbirine yaklaştığı bir yerde bulunmaktadır.

Bu durumun aşağıdakiilerden hangisi **üzerinde etkili olduğu söylenemez**?

- A) Önemli ulaşım yollarının Türkiye'den geçmesinde
B) Transit ticaretin gelişmesinde
C) Bazı enerji hatlarının Türkiye'den geçmesinde
D) Tarımsal üretim miktarının fazla olmasında
E) Bulunduğu bölgedeki sorunların çözümünde aktif görev üstlenmesinde

5. Türkiye'nin aşağıdaki ülkelerden hangisi ile olan kara sınırı diğer ülkelere göre **daha önce belirlenmiştir**?

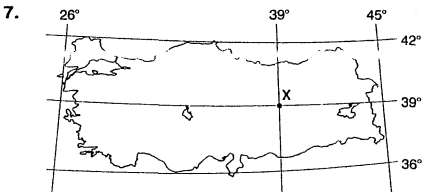
- A) İran B) Irak C) Suriye
D) Yunanistan E) Bulgaristan

6. Türkiye ile ilgili;

- Aktif fay hatları üzerindedir.
- Yükseltisi batıdan doğuya doğru artar.
- Doğuda Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan ve İran ile kara sınır vardır.
- Orta kuşakta yer alır.

özelliklerinin aşağıdakiilerden hangisi ile ilgili olduğu **söylenemez**?

- A) Özel konum
B) Matematik konum
C) Jeolojik yapı
D) Jeopolitik konum
E) Denize göre konumu

Yukarıdaki haritada gösterilen X noktası ilgili;

- I. matematik konumu
- II. Ekvator'a olan uzaklığı
- III. deniz seviyesinden yüksekliği
- IV. başlangıç meridyeniyle arasındaki zaman farkı

bilgilerinden hangilerine ulaşılabılır?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) I, II ve IV
D) II ve III E) III ve IV

8. Rize ve Bingöl il merkezinde yerel saatin aynı olması, aşağıdakilerden hangisinin aynı olduğuna kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Başlangıç meridyeniye olan uzaklıklarının
B) Ekvatora olan uzaklıklarının
C) Aynı boylam üzerinde yer aldıklarının
D) Yükseltilerinin
E) Ortalama sıcaklıklarının

9. Yüzey şekilleri dikkate alınarak yapılan hesaplamalara gerçek alan, yükseklik ve çukurluklar dikkate alınmadan her yer düz kabul edilerek hesaplanan alana ise izdüşüm alanı denir.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisinin gerçek alanı ile izdüşüm alanı arasındaki fark daha fazladır?

- A) Konya B) Şanlıurfa C) Edirne
D) Kastamonu E) Manisa

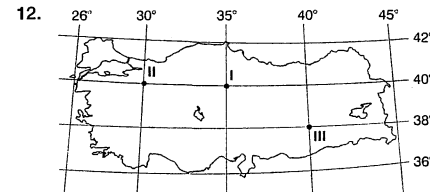

Yukarıdaki haritada gösterilen merkezlerden kalkan uçaklar doğuya doğru aynı hızda ve aynı yükseltide hareket ederlerse hangisi başlangıç noktasına daha geç ulaşır?

- A) İstanbul B) Ankara C) Trabzon
D) Antalya E) Van

11. Türkiye'nin üç tarafının denizlerle çevrili bir yarımada konumunda olmasının aşağıdaki coğrafi özelliklerinden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) İklim
B) Yeraltı suları
C) Tarım ürünleri
D) Ulaşım
E) Turizm

Yukarıdaki haritada I numaralı noktada yerel saatin 13.00 olduğu bir anda, II ve III numaralı noktalarda yerel saat kaçtır?

II	III
A) 13.10	13.30
B) 12.40	13.20
C) 12.44	13.04
D) 13.30	12.30
E) 13.00	14.00

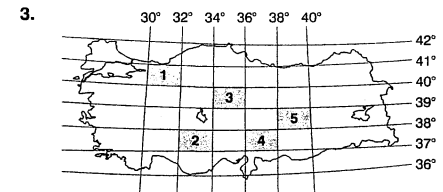
1. I. Mevsimlerin belirgin olarak görülmesi
II. İklim koşullarının çeşitlilik göstermesi
III. En doğusu ile en batısı arasında 76 dakikalık yerel saat farkının olması
IV. Çeşitli tarım ürünlerinin yetişmesi

Türkiye'de yukarıdaki durumlardan hangisinin görülmesinde özel konumun etkili olduğu söylenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Türkiye'nin dünya üzerindeki konumuyla ilgili, aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

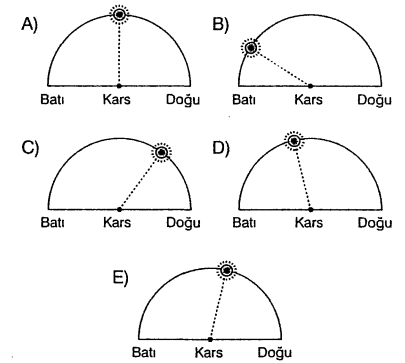
- A) Ekvator'un kuzeyindedir.
B) Başlangıç meridyeninin doğusundadır.
C) Yengeç Dönencesi ile Kuzey Kutbu arasındadır.
D) Ekvator'a olan uzaklığı Kuzey Kutbu'na olan uzaklığından daha fazladır.
E) Kuzey-güney yönündeki uzunluğu doğu-batı yönündeki uzunluğundan azdır.

Yerel saati başlangıç boylamının yerel saatinde 2 saat 28 dakika ileri olan merkez, yukarıdaki haritada coğrafi konumları belirtilen alanlardan hangisinde yer alır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4. Türkiye'nin her yerinde 30° Doğu boylamının yerel saatinin ortak saat olarak kullanıldığı bir anda, saatler 12.00 gösterdiğinde, 43° Doğu boylamında yer alan Kars'ta Güneş'in gökyüzündeki konumu aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

5. Yukarıdaki şekilde gösterilen 33° Doğu meridyeni üzerindeki Ankara'da yerel saat 09.00 iken 42° Doğu meridyeni üzerindeki Siirt ve 29° Doğu meridyeni üzerindeki İstanbul'da yerel saat kaçtır?

İstanbul	Siirt
A) 08.16	09.30
B) 08.44	09.36
C) 07.30	08.30
D) 09.44	08.36
E) 08.44	09.14

6. Türkiye'de bir boylam üzerinde güneyden kuzeye gidildikçe aşağıdakilerden hangisinde artış olması beklenir?

A) Denizlerin tuzluluk oranında
B) Sıcaklık ortalamalarında
C) Gece ile gündüz arasındaki zaman farkında
D) Orman üst sınırının yükseltilsinde
E) Yerleşmenin üst sınırının yükseltilsinde

7. Kayseri 39° Kuzey paraleli ile 37° Doğu meridyeni üzerinde yer almaktadır.

Aşağıdaki illerden hangisinde, belirtilen tarihte gündüzler Kayseri'den daha uzun olur?

A) 21 Haziran, Sinop
B) 21 Mart, Kars
C) 21 Aralık, Edirne
D) 23 Eylül, Hatay
E) 21 Haziran, Antalya

8. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin jeopolitik konumuna ait değişmeyen unsurlardan biridir?

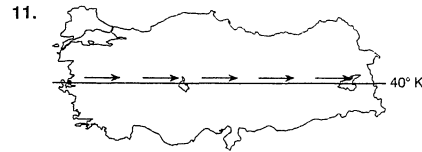
A) Nüfus yoğunluğunun fazla olması
B) Geniş tarım alanlarının bulunması
C) Orta kuşakta yer alması
D) Kültürel turizmin gelişmiş olması
E) Transit ticaretin gelişmiş olması

9. Aşağıdaki ovalardan hangisi bir Türkiye fiziki haritasında kahverengi ile gösterilir?

A) İnegöl Ovası
B) Konya Ovası
C) Develi Ovası
D) Çarşamba Ovası
E) Pasinler Ovası

10. Aşağıdaki kentlerden hangilerinde öğle vakitinin aynı anda olduğu söylenebilir?

A) Edirne – İstanbul
B) İzmir – Ankara
C) Antalya – Rize
D) Zonguldak – Adana
E) Samsun – Osmaniye

Türkiye'de yukarıdaki haritada gösterildiği gibi 40° Kuzey paraleli üzerinde batıdan doğuya hareket edildiğinde, aşağıdakilerden hangisinde bir değişme olması beklenmez?

A) Yükselti değerlerinde
B) İklim özelliklerinde
C) Bitki örtüsünde
D) Tarım ürünlerinde
E) Çizgisel hızda

1. Türkiye'nin gerçek alanı 814.578 km², izdüşüm alanı ise 780.576 km² dir. Gerçek alanı ile izdüşüm alanı arasında farkın fazla olmasında;

I. dağlık ve engebeli olması
II. orta kuşakta yer alması
III. üç tarafının denizlerle çevrili olması
IV. hem Asya hem de Avrupa kıtasında topraklarının bulunması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

2. 40° Doğu meridyeni ile 41° doğu meridyeni arasındaki mesafenin Türkiye'nin güneyinde, kuzeyine göre daha uzun olması aşağıdaki-lerden hangisinin sonucudur?

A) Türkiye sınırlarının düzgün uzanmamasının
B) Türkiye'nin güneyinin Ekvator'a daha yakın olmasının
C) Meridyenlerin boylarının eşit olmasının
D) Türkiye'de yerçekiminin engebeli olmasının
E) Bu meridyenler arasında kuzey sınırında denizlerin güney sınırında ise karaların olmasının

3. Türkiye'nin Kuzey Yarımküre'de yer aldığına;

I. Güneyden gelen rüzgârların sıcaklığı artırması
II. Kuzeye gidildikçe gece-gündüz arasındaki zaman farkının artması
III. Kış mevsiminin yaz mevsiminden daha yağışlı geçmesi

durumlarından hangileri kanıt olarak gösterilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

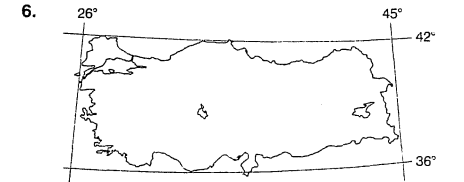
4. Dünya tarihinde etkili olan Hitit, Urartu, Frigya, Lidya, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı medeniyetleri Anadolu topraklarında hüküm sürmüştür.

Bu durumun ortaya çıkmasında, Türkiye'nin aşağıdaki coğrafi konum özelliklerinden hangisi daha fazla etkili olmuştur?

A) Doğu ile batıyı birbirine bağlayan yollar üzerinde yer alması
B) Kuzey Yarımküre'nin orta kuşağında bulunması
C) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
D) Dört mevsimin belirgin olarak yaşanması
E) Kalabalık bir nüfusa sahip olması

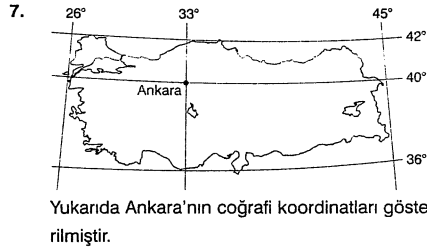
5. Türkiye'nin her yerinde bir tek ortak saat kullanılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) İletişim ağının gelişmiş olması
B) Doğu batı yönünde genişliğin fazla olmaması
C) Yerleşim merkezlerinin birbirine yakın olması
D) Başlangıç meridyenine yakın olması
E) Dağlık ve engebeli olması

Yukarıdaki haritada gösterilen enlem ve boylam derecelerine bakılarak, Türkiye'nin coğrafi konumu ile ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisine ulaşılamaz?

A) Matematik konumuna
B) En uzun ve en kısa gündüzün yaşandığı tarihlerle
C) Bulunduğu iklim kuşağına
D) Yer şekillerinin engebeli olduğuna
E) Doğusu ile batısı arasındaki zaman farkına

Yalnızca haritadaki bilgilerden yararlanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Ankara'da cisimlerin gölge boyu hiçbir zaman sıfır olmaz.
- B) Ankara'nın yerel saati başlangıç boylamından 132 dakika ileridir.
- C) 21 Haziran'da gündüzler gecelerden daha uzundur.
- D) Ekvator ile arasındaki kuş uçuşu uzaklık yaklaşık 4440 km'dir.
- E) Güneş'in doğuş saati yıl boyunca aynıdır.

8. Ülkemizde güneşin en erken ve en geç doğduğu kentler, aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

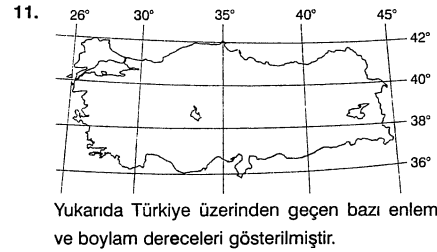
- A) Sinop – Hatay
- B) Iğdır – Çanakkale
- C) Trabzon – Adana
- D) Kars – Edirne
- E) Ankara – İstanbul

9. Türkiye'de aşağıdakilerden hangisi üzerinde eksen eğikliğinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Güneş'in doğuda erken doğup erken batması
- B) Gece ve gündüz süresinin yıl içinde değişmesi
- C) Güneş ışınlarının geliş açısının yıl içinde değişmesi
- D) Gölge boyunun yıl içerisinde değişmesi
- E) Mevsimlerin belirgin olarak görülmesi

10. Aşağıdaki enlem ve boylamlardan hangisinin Türkiye'nin sınırları içerisinde geçtiği söylenemez?

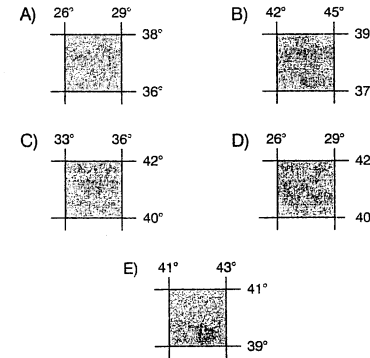
- A) 30° Doğu meridyeni
- B) 40° Kuzey paraleli
- C) 38° Kuzey paraleli
- D) 40° Doğu meridyeni
- E) 50° Doğu meridyeni

Buna göre, Denizli'nin matematik konumu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) 40° Kuzey – 30° Doğu
- B) 30° Kuzey – 40° Doğu
- C) 40° Kuzey – 36° Doğu
- D) 38° Kuzey – 30° Doğu
- E) 42° Kuzey – 26° Doğu

12. Aşağıda coğrafi koordinatları verilen alanlardan hangisi, Türkiye'nin kuzeybatısında yer alır?

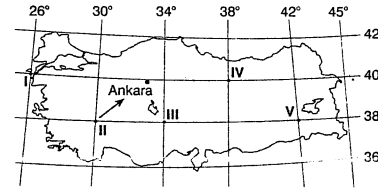
1. Türkiye 36° - 42° Kuzey enlemleri ile 26 - 45° Doğu boylamları arasında yer almaktadır. Verilen coğrafi koordinatlara bakıldığında Türkiye'nin Ekvator'un kuzeyinde başlangıç meridyeninin ise doğusunda yer aldığı görülür.

Cevap: B

2. Türkiye'nin en uzun kara sınırının bulunduğu ülke Suriye'dir.

Cevap: C

3. Coğrafi koordinatları verilen II numaralı merkezden kuzeydoğuya gidildiğinde Ankara'ya ulaşılır.

Cevap: B

4. Türkiye'de ılıman iklimlerin görülmesi, mevsimlerin belirgin olarak yaşanması ve güneş ışınlarının dik açı ile düşmemesi orta kuşakta yer almasının, 21 Haziran'da ise gündüzlerin gecelerden uzun olması Kuzey Yarımküre'de yer almasının sonucudur. Sıcak su kaynaklarının yaygın olması ise yer yapısının kırkılı olmasından kaynaklanır.

Cevap: E

5. Batıdan doğuya doğru aynı enlem üzerinde gidildiği için güneş ışınlarının geliş açısı aynıdır. Bu durumda sıcaklığın aynı olması gerekir. Ancak yükseltinin artmasından dolayı sıcaklık düşer.

Cevap: B

6. Şekilde belirtilen konuma bakıldığında Kuzey Yarımküre'nin güneşe dönük olduğu, güneş ışınlarının Yengeç Dönencesi'ne dik açı ile düştüğü ve Kuzey Kutup Dairesi'nin tamamen aydınlık ol-

duğu görülür. Bu durumlar 21 Haziran tarihinde yaşanır. 21 Haziran tarihinde güneş ışınları Türkiye'ye en büyük açıyla gelse bile ısı birikimi devam ettiği için en yüksek sıcaklıklar temmuz ve ağustos aylarında yaşanır.

Cevap: D

7. Ergene ve Sakarya ovalarının yükseltisi 500 metreden az olduğu için fiziki haritalarda yeşil renkle gösterilir.

Cevap: D

- 8.
- İlk önce iki merkez arasındaki boylam farkı bulunur.
 $44^\circ - 29^\circ = 15^\circ$ boylam farkı vardır.
 $15^\circ \times 4' = 60$ dakika = 1 saat
 Iğdır daha doğuda yer aldığı için yerel saati 1 saat daha ileridir.
 14.30'a bir saat eklenirse 15.30 olur.

Cevap: D

9. Dünya'nın dönüş hızı kutuplara doğru azaldığı için I nolu merkezde Dünya'nın çizgisel hızı en az olur.

Cevap: A

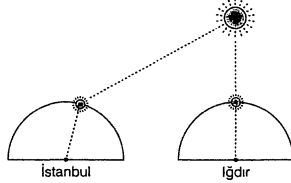
10. Verilen kentler içerisinde Hatay'da Ekvator'a daha yakın olduğu için Dünya'nın dönüş hızı daha fazladır. Bundan dolayı Ankara'nın değil Hatay'ın Güneş'in karşısından geçiş hızı daha fazladır.

Cevap: C

11. Ekvator'da gece ve gündüz süresi yıl boyunca eşittir. Eksen eğikliğinin etkisiyle Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe gece süresi ile gündüz süresinin değişimi artar. Bundan dolayı IV. merkezde gece ve gündüz süresinin değişimi V. merkezden daha azdır.

Cevap: D

1. Şekilde de belirtildiği gibi Iğdır'da Güneş tam tepe noktasında iken, daha batıda yer alan İstanbul'da öğleden yaklaşık bir saat önceki konumda görülür.

Cevap: D

2. 21 Aralık tarihinde;
– Güney Yarımküre'de yaz başlangıcıdır ve en uzun gündüz yaşanır. Bu nedenle en güneydeki Hatay'da gündüz süresi diğerlerinden daha uzundur.
– Sinop'a güneş ışınları daha küçük açıyla düştüğü için cisimlerin gölge boyu en uzundur.
– Doğuda Güneş erken doğup erken battığı için Ardahan'da Güneş daha erken batar.

Cevap: C

3. Doğu batı yönünde birbirine en uzakta bulunan Balıkesir ve Kars kentlerinde güneşin doğuş saatleri arasındaki fark daha fazladır. Yani Güneş Kars'ta doğduktan sonra, Balıkesir'de doğana kadar geçen süre daha fazladır.

Cevap: E

4. Türkiye'de tarımsal üretim üzerinde jeopolitik konum değil, iklim ve toprak şartları ile uygulanan tarım yöntemleri etkilidir.

Cevap: D

5. Türkiye'nin İran'la olan sınırı Kasrı Şirin Antlaşması'yla (1639) belirlenmiştir. Diğer ülkelerle olan sınırlarımız ise Milli Mücadele sırasında ya da sonrasında imzalanan antlaşmalarla belirlenmiştir.

Cevap: A

6. Türkiye ile ilgili verilen özellikler arasında denize göre konumu ile ilgili herhangi bir bilgi verilmiştir.

Cevap: E

7. Haritada belirtilen X noktası 39° Doğu meridyeni ile 39° Kuzey paraleli üzerinde yer almaktadır. Bu özelliğinden faydalanılarak deniz seviyesinden yükseltisi dışında belirtilen diğer bilgilere ulaşılabılır.

Cevap: C

8. Rize ve Bingöl'de yerel saatin aynı olması bu merkezlerin aynı boylam üzerinde yer aldıklarını gösterir.

Cevap: C

9. Yerçekilleri engebeleri olan Kastamonu'da gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark diğer illere göre daha fazladır.

Cevap: D

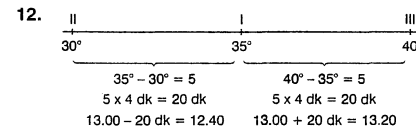
10. Yandaki şekilde de gösterildiği gibi Dünya'nın şeklinden dolayı Ekvator'a yakın olan paralellerin uzunlukları fazladır. Bu nedenle Ekvator'a yakın olan Antalya'dan doğuya doğru giden uçağın alacağı yol daha fazla olduğu için başladığı noktaya daha geç ulaşır.

Cevap: D

11. Türkiye'nin üç tarafının denizlerle çevrili olmasının yeraltı suları üzerinde etkisi yoktur.

Cevap: B

Haritada belirtilen merkezlerin yerel saatini bulmak için önce merkezler arasındaki boylam farkı bulunur ve bu fark, zaman farkına çevrilir. Doğudaki merkezde yerel saat ileri olduğu için eklenir, batıdaki merkezde yerel saat geri olduğu için çıkarılır.

Cevap: B

1. Türkiye'de mevsimlerin belirgin olarak görülmesinde orta kuşakta yer alması, en doğusu ile en batısı arasında yerel saat farkının oluşmasında ise boylam dereceleri etkili olmuştur. İklim koşullarının çeşitlilik göstermesi ve buna bağlı olarak tarım ürünlerinin çeşitlilik göstermesinde ise karasallık, denizellik, yükselti gibi özel konum faktörleri etkili olmaktadır.

Cevap: B

2. Türkiye'nin Ekvator'a olan uzaklığı kutuplara olan uzaklığından fazla değil, azdır. Türkiye'nin güneyi ile Ekvator arasında 36 enlem fark var iken, kuzeyi ile Kuzey Kutbu arasında 48 enlem fark vardır.

Cevap: D

3. İki meridyen arası zaman farkı 4 dakika olduğuna göre, öncelikle 2 saat 28 dakikalık zaman farkının kaç meridyenden kaynaklandığı bulunur.

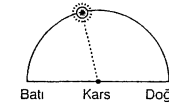
$$2 \text{ saat } 28 \text{ dakika} = 148 \text{ dakika}$$

$$148 : 4 = 37 \text{ meridyen}$$

37° Doğu meridyeni 4 nolu alandan geçer.

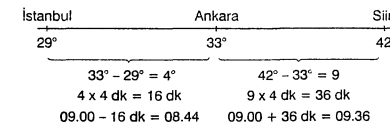
Cevap: D

4. 43° Doğu meridyeni üzerinde yer alan Kars'ta yerel saat 30° Doğu boylamının yerel saatinden daha ileridir.
 $43 - 30 = 13 \times 4 \text{ dk} = 52 \text{ dk}$
Yani Kars'ta yerel saat 12.52 olacağı için Güneşin konumu da öğleden sonraki bir anı göstermektedir.

Cevap: D

5. Önce merkezler arasındaki boylam farkı bulunur. Sonra boylamlar arasındaki 4 dakikalık zaman farkı ile çarpılır.

- İstanbul'un yerel saati Ankara'nın yerel saatinden geri olduğu için, aradaki zaman farkı çıkarılır. Siirt'in yerel saati Ankara'nın yerel saatinden ileri olduğu için aradaki zaman farkı eklenir.

Cevap: B

6. Türkiye'de güneyden kuzeye doğru gidildikçe gece ile gündüz süreleri arasındaki fark artar, diğer seçeneklerde verilen özelliklerde ise azalma olur.

Cevap: C

7. Eksen eğikliğinin etkisiyle Türkiye'de 21 Haziran'da kuzeye gidildikçe gündüz süresi artarken gece süresi kısalır. Seçeneklerde verilen il ve tarihlerle baktığımızda Türkiye'nin kuzeyinde yer alan Sinop'ta 21 Haziran'da gündüz süresi daha uzun olur.

Cevap: A

8. Türkiye'nin orta kuşakta yer alması değişmeyen bir unsurdur. Diğer seçeneklerde verilenler ise zaman içerisinde değişiklik gösterebilir.

Cevap: C

9. Fiziki haritalarda 1500 metreden yüksek olan yerler kahverengi ile gösterilir. Pasinler Ovası'nın yükseltisi yaklaşık 1900 metre olduğundan Türkiye fiziki haritasında kahverengi ile gösterilir.

Cevap: E

10. Yaklaşık aynı boylam üzerinde yer alan Samsun ve Osmaniye kentlerinde öğle vakitleri aynı anda olur.

Cevap: E

11. Haritada gösterilen enlem üzerinde batıdan doğuya doğru gidildikçe yükselti, iklim, bitki örtüsü ve tarım ürünleri değişme gösterirken çizgisel hız aynı kalır.

Cevap: E

TEST - 4 (Çözümleri)

1. Türkiye'nin gerçek alanı ile izdüşüm alanı arasındaki farkın fazla olmasında yerçekiminin dağılım ve engebeli olması etkilidir.

Cevap: A

2. Meridyenler arası mesafe Ekvator'da yaklaşık 111 km'dir. Ekvator'dan kutuplara doğru meridyenler arası mesafe daralır ve kutup noktalarında meridyenler birleşir. Türkiye, Kuzey Yarımküre'de yer aldığı için ve güneyi Ekvator'a daha yakın olduğu için güneyinde meridyenler arasındaki mesafe daha geniştir.

Cevap: B

3. Türkiye'de güneyden rüzgârların sıcaklığı artırması ve kuzeye gidildikçe gece ile gündüz arasındaki farkın artması Kuzey Yarımküre'de yer almasının sonucudur. Kış mevsiminin yaz mevsiminden yağışlı olması ise hava hareketleriyle ilgilidir.

Cevap: C

4. Türkiye'nin Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarının bir birine yaklaştığı bir yerde bulunması ve buna bağlı olarak doğu ile batı arasındaki yolların ülkemizden geçmesi birçok medeniyetin bu topraklarda kurulmasında etkili olmuştur.

Cevap: A

5. Doğru batı yönünde çok geniş olan ülkelerde (Rusya, ABD, Brezilya, Kanada gibi) birden fazla ortak saat kullanılırken doğu-batı yönünde çok geniş olmayan Türkiye gibi ülkelerde ise tek ortak saat kullanılmaktadır.

Cevap: B

6. Türkiye'nin coğrafi koordinatlarına bakarak yerçekiminin engebeli yada düz olduğuna ulaşılmaz.

Cevap: D

7. Haritada verilen Ankara'nın coğrafi koordinatlarına bakarak A, B, C ve D seçeneklerindeki özelliklere ulaşılabilir. Ancak eksen eğikliğinden dolayı Ankara'da güneşin doğuş ve batış saati yıl boyunca aynı olmayıp değişiklik gösterir.

Cevap: E

8. Dünya batıdan doğuya doğru döndüğü için doğuda güneş erken doğar erken batar, batıda geç doğar geç batar. En doğuda yer alan Iğdır'da güneş en erken, en batıda yer alan Çanakkale'de ise en geç doğar.

Cevap: B

9. Türkiye'de doğuda güneşin erken doğup erken batması Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesi ile ilgilidir. Bu durum üzerinde eksen eğikliğinin etkisi yoktur.

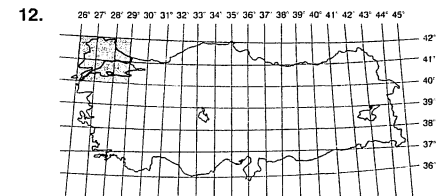
Cevap: A

10. Türkiye 36° - 42° Kuzey paralelleri ile 26° - 45° Doğu meridyenleri arasında yer aldığı için 50° Doğu meridyeni Türkiye sınırlarının dışından geçer.

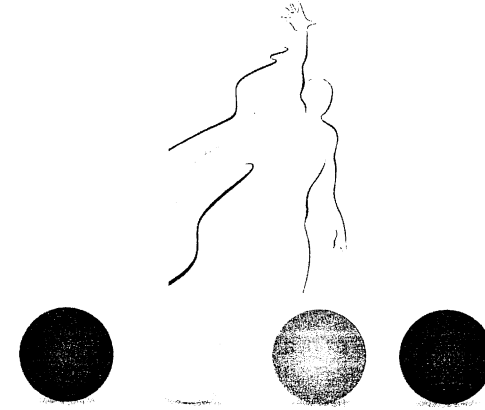
Cevap: E

11. Denizli, Ege Bölgesi'nin iç kısımlarında yer alan ilimizdir. Yani 38° Kuzey paraleli ile 30° Doğu meridyeni üzerinde yer almaktadır.

Cevap: D

Cevap: D

BÖLÜM 2

TÜRKİYE'NİN İKLİMİ BİTKİ ÖRTÜSÜ TOPRAK TİPLERİ

Kpss Kaynak Arşivi - Kpss Döküman Arşivi
<https://www.facebook.com/KpssKaynakArsivi>

TIKLAYIN:
facebook:
Kpss Kaynak Arşivi
Kpss Döküman Arşivi

1. I. Tarım ürünü çeşitliliği
II. Toprak tipleri çeşitliliği
III. Ulaşım hizmetleri çeşitliliği
IV. Yerşekillerinin engebeli yapısı

Yukarıda verilen durumlardan hangilerinin oluşmasında Türkiye'de çeşitli iklim tiplerinin görülmesinin etkisinin daha az olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. "Türkiye; yaz mevsiminde güneyden gelen sıcak ve kuru hava kütlelerinin, kış mevsiminde ise kuzeyden gelen soğuk karakterli hava kütlelerinin etkisinde kalmaktadır." diyen bir araştırmacı bu duruma neden olarak Türkiye'nin;

- I. matematik konumu
II. etrafındaki denizlerin etkisi
III. dağların uzanış biçimi
IV. farklı kıtalarda toprakların bulunması

durumlarından hangilerini gösterebilir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III
D) II, III ve IV E) III ve IV

3. Türkiye'de genelde kıyı ile iç kesim arasında iklim özellikleri büyük farklılıklar gösterir. Ancak Kıyı Ege Bölümü'nde bu farklılıklar daha azdır.

Bu duruma neden olan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kıyının girintili çıkıntılı olması
B) Dağların kıyıya dik uzanması
C) Çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilmesi
D) Kıyı ile iç kesim arasında bitki örtüsünün fazla değişmemesi
E) İç kesimlerde yerşekillerinin fazla engebeli olmaması

4. Türkiye'de aynı anda farklı mevsim özelliklerinin görülebilmesini sağlayan başlıca etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bulunduğu iklim kuşağı
B) Üç tarafı denizlerle çevrili bir yarımada üzerinde bulunması
C) Yüzölçümünün geniş olması
D) Yerşekillerinin çeşitlilik göstermesi
E) Farklı bitki örtülerinin yetişmesi

5. Türkiye'nin aşağıdaki iklim özelliklerinden hangisi, matematik konumunun bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır?

- A) Sıcaklığın güneyden kuzeye doğru gidildikçe azalması
B) Kıyı bölgelerinde iklimin daha ılıman olması
C) İç kesimlerde yıllık sıcaklık farkının fazla olması
D) Kıyı bölgelerde yağışın ve nemin fazla olması
E) Doğuya doğru karlı ve donlu gün sayısının artması

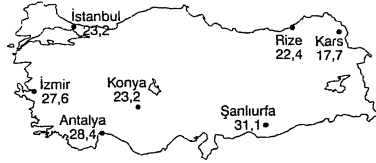
6. Aşağıdaki merkezlerin hangisinde gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki fark daha azdır?

- A) Edirne B) Şanlıurfa
C) Kayseri D) Kars
E) Gümüşhane

7. İzmir ile Ağrı yaklaşık aynı enlemlerde yer almasına rağmen Ağrı'da kış neden daha sert ve uzun geçmektedir?

- A) Bulutlu gün sayısının az olmasından
B) Yükseltisinin fazla olmasından
C) Kuzeyden gelen soğuk hava kütlelerinin etkisinde kalmasından
D) Kar yağışlı gün sayısının fazla olmasından
E) Bitki örtüsünün seyrek olmasından

8. Aşağıdaki haritada bazı il merkezlerinin temmuz ayı sıcaklık ortalamaları gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisinde, merkezlerin sıcaklıklarının farklı olmasının nedeni yanlış verilmiştir?

- A) Antalya'nın İstanbul'dan sıcak olmasının nedeni enlemidir.
B) İzmir'in Konya'dan sıcak olmasının nedeni enlemidir.
C) Şanlıurfa'nın Antalya'dan sıcak olmasının nedeni karasallıktır.
D) Rize ile Kars'ın sıcaklıklarının farklı olmasının nedeni denizellik ve yükseldir.
E) İstanbul ve Rize'nin sıcaklıklarının yaklaşık aynı olmasının nedeni güneş ışınlarının aynı açıyla gelmesidir.

9. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de bakı faktörünün iklim üzerindeki etkisine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Kuzey kıyılarının daha yağışlı olması
B) Deniz kıyılarının daha ılık olması
C) Dağların güney yamaçlarından daha sıcak olması
D) Yüksek yerlerin daha soğuk olması
E) İç kesimlerin daha kurak olması

10. Aşağıdaki dağlardan hangisi bulunduğu yörenin kıyı ile iç kesimleri arasında sıcaklık, rüzgâr, nem ve yağış faktörlerini etkileyerek iklimin değişmesine daha az neden olur?

- A) Kaçkar Dağları B) Bozdağlar
C) Giresun Dağları D) Bolkar Dağları

E) Küre Dağları

11. Aşağıda üç ilin yıllık gerçek sıcaklık ortalaması ile indirgenmiş sıcaklık ortalaması verilmiştir.

	Gerçek sıcaklık	İndirgenmiş sıcaklık
Bayburt	6,3	13,8
Kütahya	10,6	15,4
Denizli	15,8	18,1

Bu kentler, deniz seviyesinden yükseltisi fazla olandan az olana doğru aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Bayburt - Kütahya - Denizli
B) Kütahya - Denizli - Bayburt
C) Denizli - Bayburt - Kütahya
D) Bayburt - Denizli - Kütahya
E) Denizli - Kütahya - Bayburt

12. Sinop'tan Mersin'e doğru aynı boylam üzerinde hareket eden bir araştırmacı sıcaklığın düzenli bir şekilde artış göstermediğini tespit etmiştir.

Bu durumu oluşturan temel neden, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hava kütleleri
B) Bitki örtüsü
C) Yer şekilleri
D) Güneşlenme süresi
E) Gündüz uzunlukları

13. Akdeniz kıyılarında yıllık sıcaklık farkı 18-19 °C iken bu değer Doğu Anadolu'da 33 °C'yi bulmaktadır.

Bu durumun ortaya çıkmasında bölgelerin,

- I. Ortalama yükseltileri
II. Denize olan uzaklıkları
III. Yüzölçümleri
IV. Doğal bitki örtüleri

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

1. Aşağıdaki tablodan beş merkezin gerçek sıcaklıklar ile deniz seviyesinden yükseltileri verilmiştir.

Kentler	Gerçek sıcaklık (°C)	Yükselti (metre)
Ankara	11,7	891
Konya	11,5	1031
Kastamonu	9,7	800
Erzurum	5,9	1758
Trabzon	14,5	30

İndirgenmiş sıcaklığı en fazla ve en az olan merkezler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Ankara - Erzurum
B) Konya - Kastamonu
C) Trabzon - Ankara
D) Erzurum - Trabzon
E) Trabzon - Kastamonu

2. Yapılan meteorolojik gözlemlere göre hafta başından itibaren kuzeybatı bölgelerinden başlayarak hava sıcaklığı mevsim normallerinin altına düşecektir.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisinde hava sıcaklığının daha önce düşmeye başlaması beklenir?

- A) Muğla B) Adana C) Ankara
D) Diyarbakır E) Edirne

3. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de sıcaklığın yükseltiye bağlı olarak değiştiğine bir kanıt olarak gösterilemez?

- A) Ağrı Dağı'nın zirvesinde buzulların bulunması
B) Karadeniz dağlarında yamaç boyunca yükseldikçe bitki örtüsünün kuşaklar oluşması
C) Tarım ürünlerinin İzmir'de Van'dan önce olgunlaşması
D) İç Anadolu'ya en fazla yağış ilkbahar aylarında düşerken, Kuzeydoğu Anadolu'ya yaz aylarında düşmesi
E) Erciyes Dağı'nın güney yamaçlarında ortalama sıcaklığın kuzey yamaca göre daha fazla olması

4. Kıydan uzaklaştıkça ve yükselti arttıkça en sıcak ay ile en soğuk ay arasındaki sıcaklık farkı artar.

Buna göre, haritada gösterilen il merkezlerinden hangisinde yukarıda anlatılan durum daha belirgin olarak görülür?

- A) Edirne B) Kars C) Ankara
D) Kastamonu E) Gaziantep

5. Aşağıdaki tabloda bir merkeze ait sıcaklık ve yağış değerleri ile deniz seviyesinden yükseltisi verilmiştir.

Ocak (°C)	Temmuz (°C)	Yıllık ortalama (°C)	Yıllık yağış (mm)	Yükselti (m)
5,1	31,1	18,1	463	549

Bu kent merkezi, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Adana B) Bursa C) Kars
D) Şanlıurfa E) Kayseri

6. Türkiye'de dağların güney yamaçları kuzey yamaçlarından daha sıcaktır. Karadeniz Bölgesi'nde kıyıya paralel uzanan dağların yukarıda anlatılan durumun tersine, kuzey yamaçlarının daha sıcak olduğu gözlenmektedir.

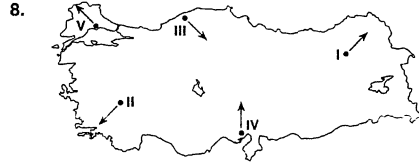
Bu durum üzerinde, aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Enlem B) Bakı C) Bitki örtüsü
D) Deniz etkisi E) Yükseklik

7. 38° Kuzey enleminde yer alan Konya'dan ocak ayında 41° Kuzey enleminde yer alan Samsun'a gelen bir kişi geldiği yerdeki sıcaklık ortalamasının daha yüksek olduğunu görmüştür.

Bu durum, Samsun'un aşağıdaki özelliklerinden hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Her mevsim yağış alması
B) Kuzey rüzgârlarına açık olması
C) Deniz seviyesinde yer alması
D) Akarsu ağı bakımından zengin olması
E) Ekvator'a daha uzak olması

Ocak ayında yukarıdaki haritada numaralandırılan noktaların hangisinden ok yönünde hareket edildiğinde, sıcaklığın artması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Erzurum'un yıllık ortalama gerçek sıcaklığı 6.0 °C, indirgenmiş sıcaklığı 15.0 °C dir.

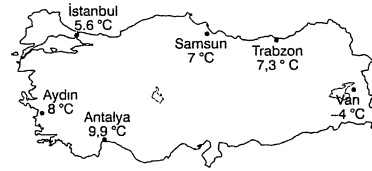
Yalnızca bu bilgilerden yararlanılarak Erzurum'la ilgili;

- I. yükseltisi
II. yer yapısı
III. yağış miktarı
IV. temmuz ayı sıcaklığı

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

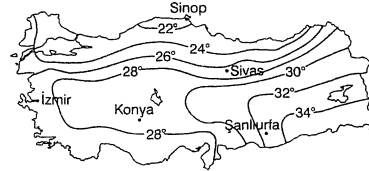
10. Aşağıda bazı il merkezlerinin ocak ayı ortalama sıcaklıkları verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisinde verilen merkezlerin sıcaklıklarının farklı olması enlem etkisiyle açıklanamaz?

- A) Aydın - İstanbul B) Samsun - Antalya
C) Trabzon - Van D) Trabzon - Aydın
E) İstanbul - Antalya

11. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin temmuz ayı indirgenmiş sıcaklık haritası gösterilmiştir.

Haritadaki bilgilere göre, aşağıdaki kentlerden hangisinin indirgenmiş sıcaklık değeri yanlış verilmiştir?

- A) İzmir: 26 °C den az
B) Sinop: 22 °C den az
C) Şanlıurfa: 32 - 34 °C arası
D) Konya: 28 - 30 °C arası
E) Sivas: 26 - 28 °C arası

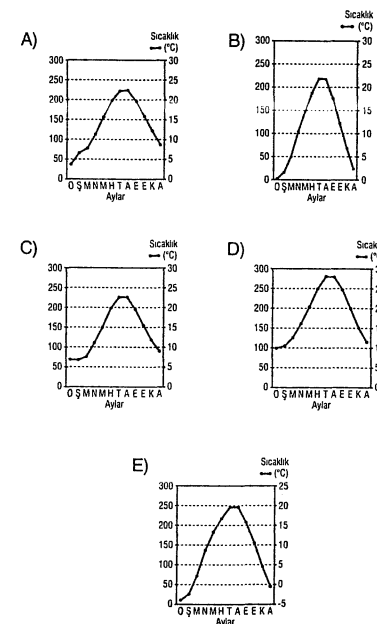
1. Batı Karadeniz kıyılarında kış sıcaklıkları Doğu Karadeniz kıyılarına göre daha düşüktür.

Bu durum, Batı Karadeniz kıyılarının hangi özelliğinden kaynaklanmaktadır?

- A) Deniz akıntılarının etkili olmasından
B) Gerisindeki dağların yükseltisinin az olmasından
C) Az miktarda yağış almasından
D) Soğuk rüzgârların etkisinde kalmasından
E) Daha kuzeyde bulunmasından

2. Ocak ayı ile temmuz ayı sıcaklık ortalamaları arasındaki fark fazla ise o bölgenin iklimi karasal, az ise denizel olarak nitelendirilir.

Buna göre, aşağıda aylık sıcaklık ortalamalarını gösterilen il merkezlerinden hangisinin ikliminin daha karasal olduğu söylenebilir?

3. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de sıcaklığın enleme göre değiştiğine bir örnek değildir?

- A) İndirgenmiş sıcaklık haritalarında kuzeyi ile güneyi arasında 7 - 8 °C'lik fark olması
B) Karadeniz'in tuzluluk oranının Akdeniz'den az olması
C) Kalıcı kar sınırının Karadeniz dağlarında daha alçaktan başlaması
D) Akdeniz Bölgesi'nde maki, İç Anadolu'da bozkır, Karadeniz'de orman yetişmesi
E) Buharlaştırma şiddetinin güneyden kuzeye gildikçe azalması

4. Van, deniz seviyesinden 1660 metre yüksekte yer almaktadır.

Van'ın ocak ayı sıcaklık ortalaması -4 °C olduğuna göre, deniz seviyesine indirgenmiş sıcaklığı kaç derece olur?

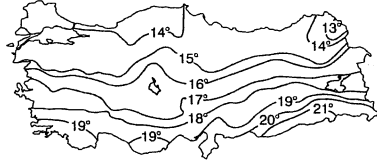
- A) -5,5 B) 0 C) 4,3 D) 8,3 E) 11,5

5. Türkiye Kuzey Yarımküre'de orta kuşakta yer aldığı için dağların güney yamaçları güneşe dönüktür.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu özelliğin bir sonucu olarak Türkiye'deki dağların güney yamaçlarında görülebilecek durumlarından biri değildir?

- A) Ortalama sıcaklığın daha fazla olması
B) Yerleşme ve tarım sınırının daha yüksekte olması
C) Güneş enerjisinden daha fazla yararlanılması
D) Tarım ürünlerinin daha erken olgunlaşması
E) Yıllık yağış miktarının daha fazla olması

6. Aşağıdaki haritada, Türkiye'de yıllık indirgenmiş sıcaklık ortalamalarının dağılışı gösterilmiştir.

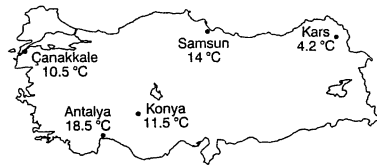
Yalnızca haritadaki bilgilerden yararlanarak, Türkiye'deki sıcaklık ortalamaları ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Sıcaklık dağılışı üzerinde enlemin etkisi belirgindir.
B) Sıcaklıklar genelde kuzeyden güneye doğru artmaktadır.
C) En yüksek ve en düşük sıcaklık arasındaki fark 8 °C den fazladır.
D) Batıdan doğuya doğru sıcaklıklar düşmektedir.
E) En yüksek sıcaklıklar Güneydoğu'da en düşük sıcaklıklar ise Kuzeydoğu'da görülmektedir.

7. Aşağıdaki kentlerin hangisinde yıl içerisinde sıcaklıkların 0 °C'nin altında olduğu günler daha fazladır?

- A) Konya B) Sivas C) Edirne
D) Malatya E) Manisa

8.

Yukarıdaki kentlerden hangisinin yıllık sıcaklık ortalaması yanlış olarak verilmiştir?

- A) Konya B) Samsun C) Antalya
D) Kars E) Çanakkale

9. Aşağıdaki haritada Türkiye'de ocak ayı ortalama indirgenmiş sıcaklık dağılışı gösterilmiştir.

Haritadan yararlanarak;

- I. Sıcaklıklar genelde batıdan doğuya gidildikçe azalmaktadır.
II. Bütün kıyı bölgelerinde sıcaklık 8 °C'nin üzerindedir.
III. Doğu Anadolu'da sıcaklığın -4 °C'ye düşmesinde yükselti etkili olmuştur.
IV. Kıyılardan iç kesimlere doğru sıcaklıklar azalmaktadır.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

10. Türkiye'de sıcaklığın dağılışında, aşağıdaki-lerden hangisinin etkisi **azdır**?

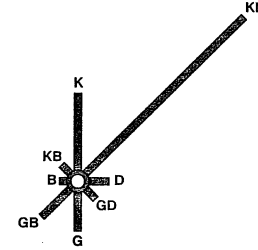
- A) Enlem B) Yükselti C) Denizellik
D) Bitki örtüsü E) Rüzgârlar

11. Atmosferde bağıl nemin fazla olduğu yerlerde bulutlanma da fazladır. Bu yerlerde gün içinde havada aşırı ısınma ve soğuma görülmez. Bu nedenle böyle yerlerde günlük ve yıllık sıcaklık farkı az olur.

Buna göre, aşağıdaki kentlerden hangisinde günlük ve yıllık sıcaklık farkı diğerlerinden daha azdır?

- A) Trabzon B) Edirne C) Konya
D) Hatay E) Şanlıurfa

1. Aşağıdaki grafikte Çanakkale'de rüzgârın hangi yönden ne kadar estiği gösterilmiştir.

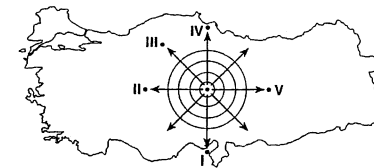
Hakim rüzgâr yönü üzerinde Çanakkale'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisi etkili olmuştur?

- A) Deniz kıyısında bulunması
B) Kuzeydoğu - güneybatı uzantılı bir boğaz kenarında yer alması
C) Etrafındaki dağların yükseltisinin fazla olması
D) Akdeniz ikliminin görülmesi
E) Yerçekillerinin engebeli olması

2. Türkiye'de esen aşağıdaki rüzgârlardan hangisinin iklim üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olduğu **söylenemez**?

- A) Meltem B) Lodos C) Poyraz
D) Samyeli E) Karayel

3.

Yerçekillerinin etkisiz olduğu kabul edilirse, Türkiye'de haritada belirtilen bölgede etkili olan bir yüksek basınç alanından doğan rüzgârların numaralanmış yerlerin hangisinde hava sıcaklığını en çok düşürmesi beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Türkiye'de kuzeyden esen rüzgârlar sıcaklığı düşürürken güneyden esen rüzgârlar sıcaklığı yükseltir.

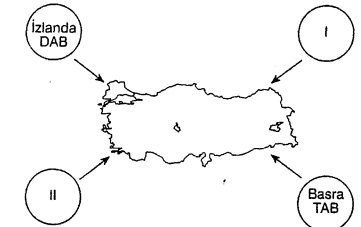
Bu durum, Türkiye'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Ortalama yükseltisinin fazla olmasından
B) Yerçekillerinin uzanış yönünden
C) Üç tarafının denizlerle çevrili olmasından
D) Sürekli yüksek basıncın etkisinden kalmasından
E) Güneyden kuzeye gidildikçe sıcaklığın azalmasından

5. Kış mevsiminde Orta Akdeniz üzerinden Türkiye'ye doğru gelen hava kütlelerinin özelliği ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Soğuk ve kuru
B) Ilık ve nemli
C) Sıcak ve kuru
D) Soğuk ve nemli
E) Ilık ve kuru

6. Aşağıdaki şemada Türkiye'de etkili olan basınç merkezleri gösterilmiştir.

I ve II numarayla gösterilen basınç alanları aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

I	II
A) Sibirya TYB	Asor DYB
B) Asor DYB	Aleut DAB
C) Sibirya TYB	Hawai DYB
D) Hawai DYB	Sibirya TYB
E) Aleut DAB	Hawai DYB

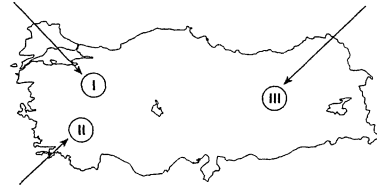
7. Türkiye'de etkili olan yerel rüzgârlardan hangisinin güneybatı yönünden kuzeydoğuya doğru esmesi beklenir?

A) Yıldız B) Kible C) Karayel
D) Lodos E) Poyraz

8. Türkiye'de sadece yaz mevsiminde etkili olan ve etkili olduğu yerlerde sıcak ve kuru bir hava görülmesine neden olan basınç merkezi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sibirya TYB
B) Basra TAB
C) Asor DYT
D) İzlanda DAB
E) Hawaii DYT

9. Rüzgârlar geldikleri yönle göre hava sıcaklığını düşürücü ya da yükseltici etkide bulunur.

Buna göre, yukarıdaki haritada ok yönünde esen rüzgârlar numaralı yerlerin hava sıcaklığına hangi yönde etkiler?

	I.	II.	III.
A) Düşürür	Yükseltir	Düşürür	Düşürür
B) Yükseltir	Düşürür	Yükseltir	Yükseltir
C) Düşürür	Yükseltir	Yükseltir	Yükseltir
D) Yükseltir	Yükseltir	Düşürür	Düşürür
E) Yükseltir	Düşürür	Düşürür	Düşürür

1-B 2-A 3-A 4-E 5-B 6-A 7-D 8-B 9-A 10-D 11-A 12-A

10. • Güneydoğu yönünden eser.
• Etkili olduğu yerlerde sıcaklığı yükseltir.
• Bitkiler üzerinde kurutucu etki yapar.

Yukarıda bazı özellikleri verilen rüzgâr aşağıdakilerden hangisidir?

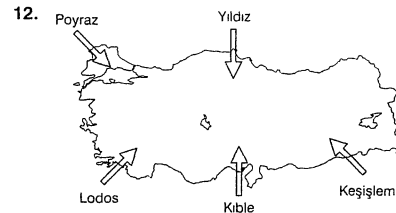
A) Poyraz B) Yıldız C) Kible
D) Keşişleme E) Karayel

11. Türkiye'de esen;

I. Poyraz
II. Lodos
III. Keşişleme
IV. Fön

rüzgârlarından hangileri etkili olduğu yerlerde yağışlara neden olur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Türkiye'de etkili olan yerel rüzgârlardan hangisinin esiş yönü yukarıdaki haritada yanlış gösterilmiştir?

A) Poyraz B) Yıldız C) Kible
D) Keşişleme E) Lodos

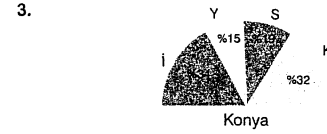

Yukarıdaki haritada taralı alanların hangisinin yaz mevsiminde bağıl nem daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki şehirlerden hangisinde yağışın mevsimlere dağılışı daha düzenlidir?

A) Şanlıurfa B) Ankara C) Rize
D) Ardahan E) Antalya

Yukarıdaki grafikte yağışın mevsimlere dağılışı gösterilen merkez aşağıdakilerden hangisidir?

A) Adana B) Konya C) İzmir
D) Trabzon E) Muğla

4. Karadeniz Bölgesi'nin bol yağış almasını sağlayan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dağların kuzeyden gelen nemli rüzgârlara dik uzanması
B) Karadeniz'de buharlaşmanın fazla olması
C) Bitki örtüsünün gür ormanlardan oluşması
D) Alçak basınç nedeniyle yükselici hava hareketlerinin olması
E) Kuzeyden gelen soğuk rüzgârların etkili olması

5. Türkiye'nin coğrafi bölgelerinin yağış miktarlarının farklı olmasında;

I. dağların denize göre uzunluğu
II. yükselti değerleri
III. orman alanlarının dağılışı
IV. bölge yüzölçümleri

faktörlerinden hangileri etkilidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. I. Meltem
II. Fön
III. Lodos
IV. Karayel

Türkiye'de etkili olan yukarıdaki rüzgârlardan hangilerinin sıcaklık özelliği üzerinde geldikleri coğrafi yönler etkili olmamıştır?

A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

Yukarıdaki haritada taralı alanlardan hangisinin bağıl nem oranının yıl boyunca daha fazla olduğu söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Buharlaşma sıcaklıkla doğru, bağıl nemle ters orantılıdır.

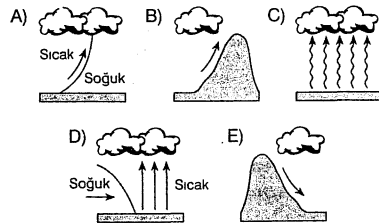
Buna göre, haritada işaretli olan yerlerden hangisinde buharlaşmanın en fazla, hangisinde en az olması beklenir?

	En fazla	En az
A)	III	I
B)	II	IV
C)	IV	III
D)	I	V
E)	V	II

9. Aşağıdaki illerden hangisinin belirgin bir kurak dönemi yoktur?

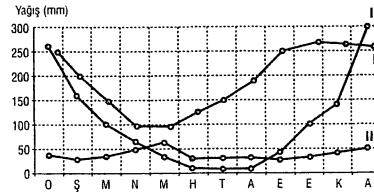
- A) Kars B) Konya C) Antalya
D) Gaziantep E) Zonguldak

10. Karadeniz kıyılarında yağışlar, genel olarak aşağıdaki hava hareketlerinden hangisine bağlı olarak oluşmaktadır?

1-E 2-C 3-B 4-A 5-A 6-B 7-A 8-A 9-E 10-B 11-E 12-D

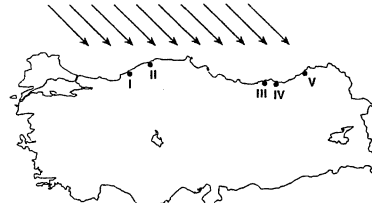
11. Aşağıdaki grafikte verilen eğriler Türkiye'de görülen Akdeniz, Karadeniz ve karasal iklim bölgelerine ait yağış rejimlerini göstermektedir.

Bu yağış rejimlerinden her birine ait eğrinin numarası, aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	Akdeniz	Karadeniz	Karasal
A)	I	II	III
B)	II	III	I
C)	III	I	II
D)	I	III	II
E)	II	I	III

12. Karadeniz Bölgesi'nde dağların hakim rüzgâr yönüne paralel uzandığı ve yükseltinin az olduğu yerler az yağış alır.

Buna göre, kuzeybatı yönünden esen rüzgârın kıyıda yer alan il merkezlerinden hangisine daha az yağış bırakması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1.

Yukarıdaki haritada gösterilen Karadeniz dağlarının kuzey yamaçları ile Toros dağlarının güney yamaçlarının daha fazla yağış almasında bu dağların,

- I. denize dönük olmaları
II. yükseltileri
III. doğu - batı yönünde uzanmaları

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Sıcaklık arttıkça hava kütlelerinin taşıyabileceği nem miktarı da artar.

Buna göre, haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde yaz mevsiminde hava kütlelerinin taşıyabileceği nem miktarı en az, hangisinde en fazladır?

	En az	En fazla
A)	I	III
B)	III	II
C)	V	I
D)	IV	V
E)	II	IV

3. Türkiye'de yağışın dağılışı ile ilgili aşağıdaki-lerden hangisi söylenemez?

- A) Kıyı bölgeleri içerisinde en az yağış alan Marmara Bölgesi'dir.
B) Kıyılardan iç kesimlere gidildikçe genel olarak yağış miktarı azalır.
C) İç bölgelerde yüksek yerler alçak yerlerden daha fazla yağış alır.
D) Kıyı kesimlerde dağların kıyıya yakın ve yüksek olduğu yerlerde yağış fazladır.
E) İç Anadolu Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi'nden fazla yağış alır.

4. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde yaz yağış oranı daha fazladır?

- A) Orta Karadeniz B) Antalya
C) Doğu Karadeniz D) Konya
E) Erzurum - Kars

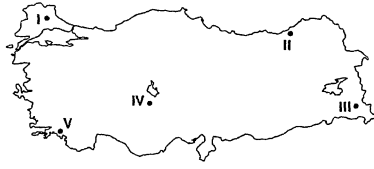
5. Türkiye'de dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde yağış miktarı artar.

Yukarıdaki haritada taralı olan yerlerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6.

Türkiye'de en az ve en fazla yağış alan yerler haritada kaç numara ile gösterilmiştir?

	En az	En fazla
A)	I	III
B)	II	IV
C)	III	V
D)	IV	II
E)	V	I

7. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde karlı ve donlu gün sayısı daha fazladır?

- A) Doğu Karadeniz B) Ergene
C) Kıyı Ege D) Orta Fırat
E) Yukarı Kızılırmak

8. Türkiye'de kurak geçen bir dönemden sonra aşağıdakilerden hangisinin görülmesi beklenmez?

- A) Hidroelektrik üretimde azalma
B) Tarımsal üretimde azalma
C) Hayvansal üretimde azalma
D) Tarım alanlarının oranında azalma
E) Kullanma ve içme suyu rezervinde azalma

9. Aşağıdaki haritada bazı alanlar işaretlenerek gösterilmiştir.

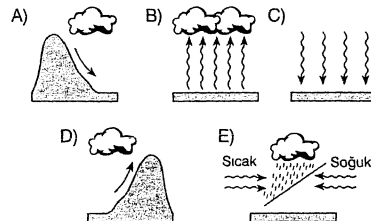
Bu alanlardan hangilerinde yıllık yağış miktarı 1000 mm'nin üzerindedir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve V E) III ve IV

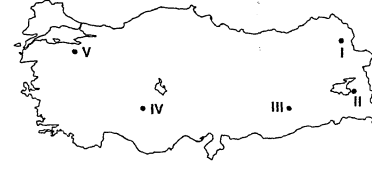
10. Aşağıdakilerden hangisinde verilen merkezlerin yıllık yağış miktarları daha fazladır?

- A) Konya, Trabzon, İstanbul
B) Samsun, Malatya, Iğdır
C) Rize, Zonguldak, Muğla
D) Konya, Muğla, Iğdır
E) Malatya, Erzurum, Diyarbakır

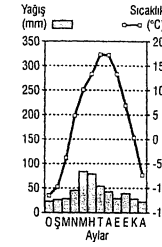
11. Türkiye, kış mevsiminde aşağıda gösterilen hava hareketlerinin hangisine bağlı olarak daha fazla yağış alır?

1.

Yandaki grafikte gösterilen aylık ortalama sıcaklık ve yağış değerleri, yukarıdaki haritada belirtilen merkezlerden hangisine aittir?

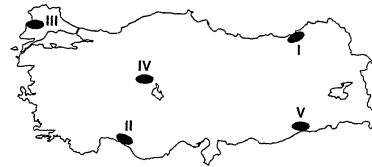

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'ne ait iklim özelliklerinden biri değildir?

- A) Yaz mevsimi geç gelir kısa sürer.
B) Yıllık yağış miktarı 400-600 mm arasındadır.
C) Yağış en fazla kış, en az yaz mevsiminde düşer.
D) Yıllık sıcaklık farkı fazladır.
E) Karlı ve donlu gün sayısı fazladır.

3.

- Yağışın mevsimlere dağılışı düzenlidir.
- En fazla yağış sonbaharda düşer.
- Kış sıcaklıkları 0°C'nin üzerindedir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen iklim tipi haritada numaralarla belirtilen yerlerden hangisinde görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

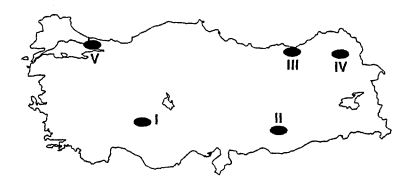
4. Türkiye'nin aşağıdaki iklim özelliklerinden hangisi, yalnız enlemin etkisiyle açıklanabilir?

- A) İç Anadolu Bölgesi'nin ortalama sıcaklığının Doğu Anadolu Bölgesi'nden yüksek olması
B) Akdeniz Bölgesi'nde maki üst sınırının Ege Bölgesi'nden daha yüksek olması
C) İzmir'de karla örtülü gün sayısının Ağrı'dan az olması
D) Kışın Adana'nın Şanlıurfa'dan daha sıcak olması
E) Yazın Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Akdeniz Bölgesi'nden sıcak olması

5. Aşağıdakilerden hangisi, yeryüzü şekillerinin Türkiye iklimi üzerindeki etkileri arasında gösterilemez?

- A) Kıyıya yakın ve yüksek olan dağ yamaçlarının fazla yağış alması
B) Batıdan doğuya gidildikçe sıcaklığın düşmesi
C) Nemli hava kütlelerinin iç kesimlere ulaşamaması
D) İç Anadolu Bölgesi'nde yağışın az olması
E) Akdeniz kıyılarının Karadeniz kıyılarından daha sıcak olması

6. Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

- Yağış miktarı en az
- Güneş enerjisinden yararlanma en az
- Kuraklık en fazla
- Sıcaklık en düşük

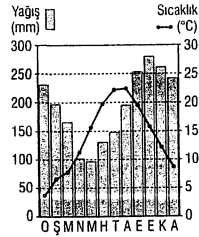
Bu yerlerden hangisine ait iklim özelliği yukarıda verilmemiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Tuz Gölü çevresi, Iğdır Ovası, Malatya havzasının en önemli iklim özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yıllık yağış miktarının 400 mm'nin altında olması
B) Ortalama sıcaklığının 15 °C'nin üzerinde olması
C) Yıl boyu alçak basıncın etkisinde olması
D) Kuzeyden gelen soğuk rüzgârların yıl boyunca etkili olması
E) Bağıl nemlerinin yüksek olması

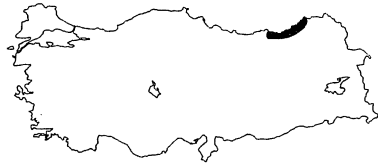
8.

Yukarıda aylık ortalama sıcaklık ve yağış değerleri gösterilen grafik, aşağıdaki illerden hangisine aittir?

- A) Kars B) Konya C) Sivas
D) Antalya E) Rize

9.

Aşağıdakilerden hangisi, haritada taralı alana ait iklim özelliklerinden biri değildir?

- A) Yıllık yağış miktarının fazla olması
B) Bağıl nemin fazla olması
C) Bulutlu gün sayısının fazla olması
D) Yıllık sıcaklık farkının fazla olması
E) Fön rüzgârlarının kışın bazı günlerin ılık geçmesine neden olması

10. Aşağıda verilen il merkezlerinden hangilerinin iklim benzerliği daha fazladır?

- A) Zonguldak – Kastamonu
B) Konya – Ankara
C) Antalya – Isparta
D) Kars – Iğdır
E) Rize – Gümüşhane

11. Kış erken gelir, çok soğuk olur. Kar ortalama 120 gün yerde kalır. Yaz geç gelir ve kısa sürer.

Yukarıdaki özelliğin aşağıdaki illerden hangisinin iklimine ait olduğu söylenebilir?

- A) Ardahan B) Edirne C) Trabzon
D) Gaziantep E) Eskişehir

12. Türkiye'de çeşitli iklim tiplerinin görülmesinde, aşağıdakilerden hangisinin etkisinden söz edilemez?

- A) Denize uzaklık B) Enlem
C) Dağların uzanışı D) Yükselti
E) Kırıklı yer yapısı

13. Aşağıdaki illerden hangisinde Akdeniz ikliminin etkili olduğu söylenemez?

- A) Hatay B) Muğla C) Bolu
D) İzmir E) Çanakkale

14. Aşağıda verilen durumlardan hangisi üzerinde iklimin doğrudan etkili olduğu söylenemez?

- A) Rize'de çay tarımının yaygın olması
B) Kars'ta süt ve süt ürünleri üretiminin yapılması
C) İstanbul'da nüfus yoğunluğunun fazla olması
D) Elazığ çevresinde maden çeşitliliğinin fazla olması
E) Nevşehir Yöresi'nde turizmin gelişmesi

1. Step (bozkır) yağışlı mevsimde yeşillenen, yağışsız geçen yaz mevsiminde sararıp kuruyan ot topluluklarından oluşan bitki örtüsüdür.

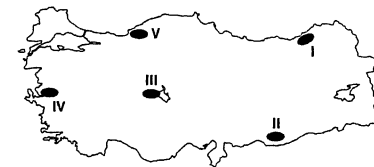
İklim koşulları göz önüne alındığında aşağıdaki bölümlerin hangisinde, step bitki örtüsünün yaygın olarak görülmesi beklenmez?

- A) Konya Bölümü
B) Orta Fırat Bölümü
C) Yukarı Kızılırmak Bölümü
D) Yıldız Dağları Bölümü
E) Yukarı Sakarya Bölümü

2. Akdeniz Bölgesi'nde deniz seviyesinden itibaren 750 m, Ege Bölgesi'nde 500 m, Marmara Bölgesi'nde ise 300 m yükseklikte doğal yetişme ortamı bulan maki bitki örtüsünün bu dağılışında rol oynayan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıcaklık ortalaması
B) Yağış miktarı
C) Toprak tipi
D) Yerşekillerinin engebeli olması
E) Makilerin tahrip edilmesi

3.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanlardan hangisinin topraklarının diğerlerine göre, daha az yıkanmış ve daha fazla kireçli olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

4. Türkiye'de ormanların %79'u kıyı bölgelerinde, %21'i ise iç bölgelerde yer almaktadır.

Kıyı bölgelerinde, iç bölgelerin yaklaşık dört katı orman bulunması bu bölgelerin hangi bakımdan farklı olmasının bir sonucudur?

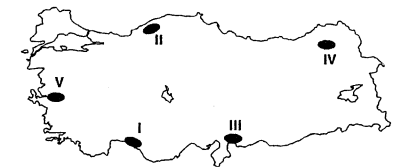
- A) Ağaç türleri B) Yağış miktarları
C) Toprak tipleri D) Yüzölçümleri
E) Sıcaklık ortalamaları

5. I. Mersin - Çamlıyayla'da bulunan 1100 yaşındaki ardıç, --- olarak adlandırılır.
II. Karadeniz Bölgesi'nde yer alan ve aslında Akdeniz iklimine ait olan kızılçam ağaçları, --- bitkilere örnektir.
III. Köyceğiz Gölü'ndeki sığla ağacı, --- bitkilere örnektir.

Yukarıda numaralarla belirtilen cümlelerde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangilerinin getirilmesi gerekir?

I	II	III
A) Endemik	Kalıntı	Anıt ağaç
B) Kalıntı	Endemik	Anıt ağaç
C) Anıt ağaç	Endemik	Kalıntı
D) Endemik	Anıt ağaç	Kalıntı
E) Anıt ağaç	Kalıntı	Endemik

6.

Yaz yağışları ve düşük sıcaklıktan olumsuz etkilenen bir bitki, yukarıdaki haritada taranarak gösterilen yerlerden hangilerinde yetistirilemez?

- A) I ve II B) II ve IV C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

7. – Kalkerli arazilerin üzerinde oluşur.
– Rengi demiroksitten dolayı kırmızıdır.
– Akdeniz iklim bölgesinde yaygındır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen toprak tipi aşağıdakilerden hangisidir?

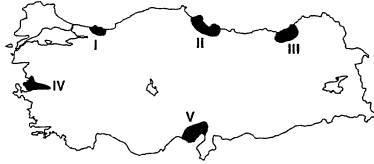
- A) Kahverengi orman
B) Laterit
C) Podzol
D) Terra - rossa
E) Çernezyom

8. Karadeniz ikliminin görüldüğü yerlerde nem isteği fazla olan ağaç türleri yaygındır.

Buna göre, aşağıdaki ağaç türlerinden hangisinin, Karadeniz ikliminin görüldüğü yerlerde yaygın olarak yetişmesi beklenmez?

- A) Kayın B) Ladin C) Gürgen
D) Kestane E) Kızılçam

9. Türkiye'de verimli bir şekilde tarım yapılan topraklar, genelde akarsuların yamaçlardan sürükleyerek getirdiği ve düz alanlarda biriktirdiği alüvyal topraklardır.

Buna göre, haritada numaralanmış alanlardan hangisinde, tarım alanlarını oluşturan toprakların içerisinde alüvyal toprakların oranının daha az olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen alanların hangisinde kayaçların mekanik yolla çözülmesi daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

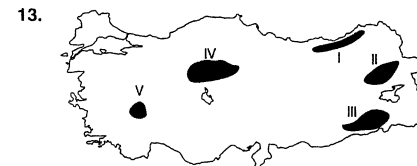
11. Terra-rossa toprakları aşağıdaki yörelerin hangisinde yaygındır?

- A) Antalya B) Zonguldak C) Hakkari
D) Edirne E) Erzurum

12. I. Orman
II. Tundra
III. Savan
IV. Bozkır

Yukarıdaki bitki örtülerinden hangileri Türkiye'de görülmez?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen taralı alanların hangisinde antropojen step görülmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Yukarıdaki haritada sarıçam ormanlarının doğal yetişme alanı gösterilmiştir.

Sarıçam ormanlarının bu dağılışına dayanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Her mevsim yağış ister.
B) Düşük sıcaklıklardan etkilenmez.
C) Kış ılıklığı ister.
D) Bol yağışa ihtiyaç duyar.
E) Kış aylarında yapraklarını döker.

2. Marmara Bölgesi'nde birbirinden farklı bitki örtülerinin görülmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yerçekilerinin engebesinin az olması
B) Ovaların geniş yer kaplaması
C) Akdeniz ikliminin etkili olması
D) Çeşitli iklimlerin görülmesi
E) Ortalama yükseltinin az olması

3. Karadeniz dağlarının aşağı kesimlerinde ıhlamur, kestane, kızılçam, gürgen ve kayın gibi kışın yaprağını döken ormanlara rastlanırken, dağların yukarı kesimlerinde köknar, karaçam, sarıçam ve ladin gibi yaprağını dökmeyen iğne yapraklı ormanlara rastlanmaktadır.

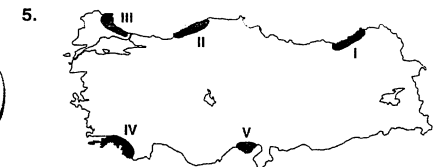
Dağların aşağı ve yukarı kesimlerinde ağaç türlerinde meydana gelen bu farklılaşmanın temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıcaklık değerleri
B) Yağış miktarı
C) Toprak tipi
D) Orman tahripleri
E) Yağış türü

Yukarıdaki Türkiye haritasında gösterilen I, II ve III numaralı yerlerin doğal bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	I	II	III
A) Orman	Dağ çayırı	Bozkır	
B) Maki	Orman	Çayır	
C) Bozkır	Maki	Step	
D) Orman	Bozkır	Maki	
E) Çayır	Bozkır	Maki	

Yukarıdaki haritada kıyıda yer alan beş yöreden hangisinde gür ormanlara rastlanmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. I. Akdeniz kıyılarındaki garigler
II. İç Anadolu Bölgesi'ndeki antropojen bozkırlar
III. Karadeniz kıyılarındaki psödomakiler
IV. Dağların yüksek kesimlerindeki çayırılar
V. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki bozkırlar

Yukarıdaki bitki örtülerinden hangilerinin oluşumunda insanların tahribi söz konusu değildir?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

7. Aşağıdakilerden hangisinin, bitki örtüsü ile doğrudan ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Marmara Bölgesi'nde nüfus miktarının fazla olmasının
B) Doğu Anadolu'da tarım alanlarının dar olmasının
C) Akdeniz Bölgesi'nde turizm mevsiminin uzun sürmesinin
D) Güneydoğu Anadolu'da sanayinin gelişmesinin
E) Batı Karadeniz Bölümü'nde kağıt fabrikalarının yer almasının

8. Türkiye'deki delta ovalarında hangi topraklar daha yaygın olarak bulunur?

- A) Löss B) Alüvyal C) Çernezyom
D) Terra-rossa E) Podzol

9. – Taşınmış topraklardandır.
– Verimli tarım alanları oluşturur.
– Deprem şiddetinden dolayı yerleşmeye çok elverişli değildir.

Yukarıda özellikleri verilen toprak tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çernezyom B) Terra-rossa C) Alüvyal
D) Podzol E) Kahverengi step

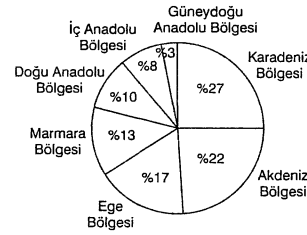
10. Karasal iklime bağlı olarak ortaya çıkan bozkır bitki örtüsüne sahip alanlarda step toprakları oluşur.

Bu topraklar aşağıdaki yörelerin hangisinde yaygın değildir?

- A) Zonguldak B) Malatya
C) Afyonkarahisar D) Elazığ

E) Kayseri

11.

Yukarıdaki grafikte aşağıdakilerden hangisinin bölgelere göre dağılım oranları gösterilmiştir?

- A) Nadas alanlarının B) Turizm gelirlerinin
C) Nüfus miktarının D) Orman alanlarının
E) Ülke yüzölçümünün

12. Tür olarak keçiboynuzu, zeytin, zakkum ve defne gibi bitkilerden oluşan bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Garig B) Orman C) Maki
D) Çayır E) Step

13. Türkiye'de çayırılar 1800-2400 metrelerden başlayarak 3000-3500 metreye kadar olan yüksekliklerde yetişir.

Buna göre, haritada gösterilen dağlardan hangileri üzerinde geniş alanlarda dağ çayırılına rastlanmaz?

- A) Kaçkar Dağları B) Uludağ
C) Mercan Dağları D) Yıldız Dağları

E) Bey Dağları

1. Türkiye'de çeşitli iklim tiplerinin görülmesi tarım ürünü çeşitliliği ile toprak tipleri çeşitliliğini etkilemektedir. Ulaşım hizmetlerinin çeşitliliği (kara yolu, demiryolu, havayolu gibi) gelişmişlik düzeyi ile yerçekilerinin engebeliliği ise jeolojik oluşumlarla ilgilidir.

Cevap: E

2. Türkiye matematik konum olarak Kuzey Yarımküre'de orta kuşakta yer aldığı için kış mevsiminde kuzeyden (kutup yönünden) gelen soğuk hava kütlelerinin yaz mevsiminde ise güneyden (ekvator yönünden) gelen sıcak hava kütlelerinin etkisinde kalır.

Cevap: A

3. Kıyı Ege'de dağlar denize dik uzandığı için denizel iklim iç kesimlere kadar sokulabilmektedir. Bundan dolayı kıyı ile iç kesimler arasında iklim farklılığı daha azdır.

Cevap: B

4. Türkiye'de yerçekilerinin engebeli ve yükselti değerlerinin farklı olması nedeniyle aynı anda farklı mevsim özellikleri yaşanmaktadır. Örneğin mart ayında Antalya'da yaz mevsimi özellikleri yaşanırken Toroslar'ın yüksek kesimlerinde kış mevsimi özellikleri yaşanabilmektedir.

Cevap: D

5. Türkiye'de sıcaklığın güneyden kuzeye gidildikçe azalmasında matematik konum etkilidir. B, C ve D seçeneklerinde verilenler üzerinde karasal ve denizellik etkilidir. E seçeneğinde verilen durum üzerinde ise yükselti etkilidir.

Cevap: A

6. Yükseltisi az olan Edirne'nin gerçek sıcaklığı ile deniz seviyesine indirgenmiş sıcaklığı arasındaki fark daha azdır.

Cevap: A

7. Ağrı'da kış şartlarının daha sert olmasında yükseltisinin fazla olması ile deniz etkisine uzak olması etkilidir.

Cevap: B

8. Türkiye'de, Dünya'nın şeklinden dolayı güneyden kuzeye doğru gidildikçe güneş ışınlarının yere düşme açısı küçülür buna bağlı olarak sıcaklıklar azalır. Bu duruma enlem-sıcaklık ilişkisi denir. Ancak İzmir ile Konya yaklaşık aynı enlemlerde olmasına rağmen temmuz sıcaklıklarının farklı olmasının nedeni yükselti ve denizellik faktörüdür.

Cevap: B

9. Türkiye'de dağların güney yamacı kuzey yamacına göre güneş ışınlarını daha büyük açıyla aldığından bu yamaçların sıcaklık ortalaması daha fazladır.

Cevap: C

10. Bozdağlar Ege Bölgesi'nde denize dik uzandığı için kıyı ile iç kesimler arasında iklim şartlarının farklılık göstermesinde daha az etkilidir.

Cevap: B

$$11. \text{İndirgenmiş sıcaklık} = \frac{\text{Yükselti}}{200 \text{ m}} + \text{Gerçek sıcaklık}$$

formülüyle kullanılarak merkezlerin gerçek ve indirgenmiş sıcaklıkları bulunabilir. Gerçek sıcaklık ile indirgenmiş sıcaklık arasındaki farka bakılarak da yükselti bulunabilir. Fark fazla ise yükselti fazla, fark az ise yükselti azdır.

Cevap: A

12. Sinop'tan Mersin'e doğru gidildikçe yani güneye doğru gidildikçe sıcaklığın düzenli bir şekilde artması beklenirken yerçekilerinin engebeliliği ve yükseltiden dolayı artış düzenliliği göstermez.

Cevap: C

13. Akdeniz kıyılarında sıcaklık farkı az iken Doğu Anadolu'da fazla olmasının nedeni Doğu Anadolu'nun hem denize uzak olması hem de yükseltisinin fazla olması etkilidir.

Cevap: A

TEST - 2 (Çözümleri)

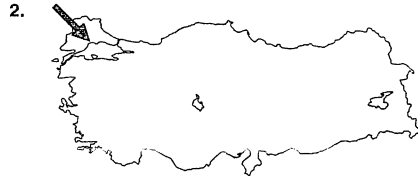
$$1. \text{İndirgenmiş sıcaklık} = \frac{\text{Yükselti}}{200 \text{ m}} + \text{Gerçek sıcaklık}$$

formülüyle merkezlerin indirgenmiş sıcaklıkları bulunduğunda indirgenmiş sıcaklığın en fazla Konya'da en az ise Kastamonu'da olduğu görülmür.

Örnek: Konya'nın yükseltisi yaklaşık 1000 metre, gerçek sıcaklığı ise 11,5 °C dir. Buna göre Konya'nın indirgenmiş sıcaklığı;

$$\frac{1000 \text{ m}}{200 \text{ m}} + 11,5 = 16,5 \text{ şeklinde bulunur.}$$

Cevap: B

Yukarıdaki haritada ok işaretleriyle gösterildiği gibi kuzeybatıdan başlayacak sıcaklık düşüşünün ilk önce Edirne'de yaşanması beklenir.

Cevap: E

3. Erciyes Dağı'nın güney yamaçlarında ortalama sıcaklığın kuzey yamaçlardan yüksek olmasının nedeni yükselti değil, bakıdır.

Cevap: E

4. En sıcak ay ile en soğuk ay arasındaki sıcaklık farkı deniz etkisinden uzak, yükseltisi fazla, ve nem oranı düşük olan Kars'ta en fazladır.

Cevap: B

5. Temmuz ayında birçok ilde bazı günler sıcaklık 30 °C'den fazla olsa bile aylık sıcaklık ortalaması 30 °C den fazla olan yerler Güneydoğu Anadolu'da yer alır.

Cevap: D

6. Türkiye'de bakı etkisine bağlı olarak dağların güney yamaçları güneş ışınlarını daha büyük açıyla alır ve daha fazla ısınır. Yalnız Karadeniz Bölgesi'nde denizelliğin etkisiyle kuzey yamaçlar daha sıcaktır.

Cevap: D

7. Konya'dan ocak ayında kuzey yönünde Samsun'a gidildiğinde sıcaklığın enleme bağlı olarak azalması beklenirken Samsun'da daha yüksek olduğu görülür. Bu durumun nedeni Samsun'un Konya'ya göre daha alçakta yani deniz seviyesinde yer almasıdır.

Cevap: C

8. Ocak ayında karalar soğuk, kıyılar daha ılıktır. Bu nedenle deniz kıyısına doğru sıcaklığın artması beklenir.

Cevap: B

9. Erzurum'un yıllık ortalama gerçek sıcaklığı (6 °C) ile indirgenmiş sıcaklığından (15 °C) yararlanılarak yükseltisi bulunabilir. (fark 9 °C olduğuna göre yükseltisi 1800 metredir.) Bu bilgilere göre yer yapısı, yağış miktarı ve temmuz ayı sıcaklığı ile ilgili yorum yapılamaz.

Cevap: A

10. Trabzon'a göre daha güneyde yer alan Van'ın sıcaklığının düşük olması enlem etkisiyle değil, yükseltinin fazla olmasıyla açıklanabilir.

Cevap: C

11. İzmir 26° ile 28° eğrileri arasında yer alır. Bu nedenle sıcaklığı 26° den fazladır.

Cevap: A

1. Kuzeybatıdan yani Balkanlar'dan gelen soğuk hava kütlelerinin etkisi altında kaldığından Batı Karadeniz kıyılan, Doğu Karadeniz kıyılanından daha soğuktur.

Cevap: D

2. Verilen grafiklerin sıcaklık değerleri incelendiğinde, ocak ayı ile temmuz ayı sıcaklıkları arasındaki farkın en fazla E seçeneğindeki grafikte olduğu görülür. Kışları 0 °C'nin altında olan bu merkezde karasal iklim daha fazla etkilidir.

Cevap: E

3. Akdeniz ve Ege kıyılarında maki, İç Anadolu'da bozkır, Karadeniz kıyılarındaki ise orman yetişmesinin nedeni bu bölgelerde farklı iklim tiplerinin etkili olmasıdır. Enlemin etkisinden söz edilemez.

Cevap: D

$$4. \text{İndirgenmiş sıcaklık} = \frac{\text{Yükselti}}{200 \text{ m}} + \text{Gerçek sıcaklık}$$

$$= \frac{1660 \text{ m}}{200 \text{ m}} + (-4 \text{ °C})$$

$$= 8,3 + (-4 \text{ °C})$$

$$= 4,3 \text{ °C olarak bulunur.}$$

Cevap: C

5. Türkiye'de dağların güney yamacına güneş ışınlarının büyük açıyla düşmesi yağış üzerinde fazla etkili değildir. Yağışın dağılışında denize göre konum etkilidir. Bundan dolayı Torosların güney, Karadeniz dağlarının ise kuzey yamaçları denize dönük olduğu için daha fazla yağış alır.

Cevap: E

6. Haritada sıcaklığın dağılışı incelendiğinde özellikle 15°-16°-17° ve 18° izoterm eğrilerinin doğu-batı yönünde uzandığı görülür. Bundan dolayı batıdan doğuya doğru sıcaklığın düştüğü söylenemez.

Cevap: D

7. Yükseltisi fazla olan Sivas'ta kışlar erken başlayıp uzun sürdüğü için sıcaklığın 0 °C nin altında olduğu günler daha fazladır.

Cevap: B

8. Çanakkale deniz kıyısında yer alan bir ilimizdir. Daha kuzeyde yer alan Samsun'dan ve yükseltisi fazla olan Konya'dan daha sıcak olması gerekirken haritada 10,5 °C olarak verilmiştir.

Cevap: E

9. Türkiye ocak ayı indirgenmiş izoterm haritası incelendiğinde enlemin etkisiyle kıyılarda sıcaklıkların güneyden kuzeye, karasallığın etkisiyle de kıyılardan iç kesimlere doğru azaldığı görülür.

Cevap: C

10. Türkiye'de sıcaklığın dağılışında enlem, yükselti, denizellik ve rüzgârlar etkilidir. Bitki örtüsü ise sıcaklık ve yağış şartlarına bağlı olarak gelişir.

Cevap: D

11. Nem oranı fazla olan Trabzon'da yıllık ve günlük sıcaklık farkı diğer illere göre daha azdır.

Cevap: A

TEST - 4 (Çözümleri)

1. Çanakkale, kuzeydoğu-güneybatı uzantılı bir boğazda yer almaktadır. Dolayısıyla rüzgârlar bu boğazı takip ederek eser.
Cevap: B
2. Meltem rüzgârlarının etki alanının dar olması nedeniyle Türkiye'deki iklim özellikleri üzerinde belirleyici bir etkisi yoktur.
Cevap: A
3. I nolu yere rüzgâr kuzeyden estiği için enlem etkisine bağlı olarak sıcaklığı düşürmesi beklenir.
Cevap: A
4. Türkiye Kuzey Yarımküre'de yer aldığı için kuzeyinde sıcaklık düşük, güneyinde ise yüksektir. Bu nedenle kuzeyden esen rüzgârlar sıcaklığı düşürürken, güneyden esenler yükseltir.
Cevap: E
5. Kış mevsiminde Türkiye üzerinde soğuk hava şartları etkilidir. Güneyde yer alan Akdeniz üzerinde ise ılıman şartlar etkilidir. Bundan dolayı bu yönden gelen hava kütleleri ılık ve nemlidir.
Cevap: B
6. Şemada I numara ile gösterilen alanda oluşan Sibiryâ termik yüksek basınç alanı (kışın) ile II numaralı alanda oluşan Asor dinamik yüksek basınç alanı (yıl boyunca) Türkiye'yi etkilemektedir.
Cevap: A

7. Türkiye'de güneybatı yönünden lodos esmektedir.
Cevap: D
8. Türkiye'de Sibiryâ TYB kış mevsiminde, Basra TAB yaz mevsiminde, Asor DYT ile İzlanda DAB genelde yıl boyunca etkili olurken Hawai DYT Türkiye'de etkili değildir. Yazın etkili olan Basra TAB etkili olduğu yerlerde (özellikle Güneydoğu'da) sıcak ve kuru bir hava görülmesine neden olur.
Cevap: B
9. Haritada gösterilen I ve III numaralı rüzgârlar kuzey yönünden geldiği için sıcaklığı düşürürken güney yönünden gelen II numaralı rüzgâr sıcaklığı artırır.
Cevap: A
10. Güneydoğu yönünden esen keşişleme, karasal bölgeden geldiği için sıcak ve kuru olarak eser.
Cevap: D
11. Lodos deniz üzerinden geldiği için havanın nemini artırır ve yağışlara neden olur. Poyraz hava sıcaklığını düşürdüğü için özellikle kışın kar yağışlarına neden olur. Keşişleme ve fön rüzgârları ise sıcak ve kuru olduklarından yağış getirmezler.
Cevap: A
12. Poyraz kuzeybatıdan değil kuzeydoğudan esen bir yerel rüzgârdır.
Cevap: A

TEST - 5 (Çözümleri)

1. Bağıl nem, havadaki nem oranıdır. Bir yer yerde havadaki nem miktarının az olması ve sıcaklığın yüksek olması bağıl nemi düşürür. Haritada V numara ile gösterilen yerin hem deniz etkisinden uzak olması hem de yazın sıcak olması nedeniyle bağıl nemi diğerlerine göre daha azdır.
Cevap: E
2. Verilen illerden Rize'nin yıl boyunca yağışlı geçmesi yağışın diğer illere göre mevsimlere daha düzenli dağılmasını sağlamıştır.
Cevap: C
3. Grafikteki bilgilere bakıldığında en fazla yağışın ilkbaharda düştüğü görülür. Konya gibi İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan iller konveksiyonel hareketlere bağlı olarak ilkbaharda daha fazla yağış alır.
Cevap: B
4. Karadeniz Bölgesi'nde dağların kıyıya yakın ve yükseltisinin fazla olması ile birlikte kuzeyden gelen nemli rüzgârlara dik uzanması yani kıyıya paralel uzanması, nemli hava kütlelerinin dağ yamaçlarında yükselerek bol yağış bırakmasını sağlar.
Cevap: A
5. Türkiye'de yağışın dağılışı üzerinde dağların denize göre uzanışı ile yükselti değerleri etkilidir. Dağların kıyıya dik uzandığı yerlerde nemli hava kütleleri içerilere kadar sokulabildiği için kıyıda yağış miktarı azalırken, dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde fazladır. Yükselti arttıkça sıcaklık azaldığı için nemin yoğunlaşıp yağışa dönüşmesi daha kolaydır.
Cevap: A

6. Meltem rüzgârları kara ve denizlerin gün içinde farklı ısınmaları sonucu oluşan ve yön değiştirerek esen rüzgârlardır. Fön rüzgârı da yüksek bir dağın zirvesinden yamaç boyunca aşağıya doğru esen rüzgârdır. Bu rüzgârların sıcaklık özellikleri üzerinde kuzey veya güney yönünden esmeleri değil, geldikleri ortam etkilidir.
Cevap: B
7. Karadeniz kıyısında yer alan I numaralı alanda bağıl nem daha fazladır.
Cevap: A
8. Sıcaklığın fazla olduğu III numaralı yerde buharlaşma en fazla, sıcaklığın düşük ve havadaki nemin fazla olduğu I numaralı yerde ise buharlaşma en azdır.
Cevap: A
9. Karadeniz kıyısında bulunan ve yıl boyunca bol yağış alan Zonguldak'ta belirgin bir kurak dönem yaşanmaz.
Cevap: E
10. Karadeniz kıyılarında denizden gelen nemli hava kütlelerinin dağ yamaçlarında yükselmesi sonucu oluşan orografik (yamaç) yağışlar yaygın olarak görülür.
Cevap: B
11. Akdeniz iklim bölgesinde yazlar kurak, kışlar yağışlı olduğu için II numaralı eğri, Karadeniz iklim bölgesinde sonbaharda yağışlar fazla olduğu için I numaralı eğri, karasal iklim bölgesinde ise yağış miktardan az ve ilkbahar daha fazla yağışlı olduğu için III numaralı eğri, yağışın dağılışını göstermektedir.
Cevap: E
12. Haritada oklarla belirtilen rüzgârlara dik uzanmadığı için IV numaralı kıynın daha az yağış alması beklenir.
Cevap: D

1. Karadeniz dağlarının kuzey, Toros dağlarının ise güney yamaçlarının daha fazla yağış almasının nedeni dağların bu yamaçlarının denize dönük olmasıdır.

Cevap: A

2. Yaz mevsiminde haritada gösterilen yerlerden sıcaklığı en düşük olan IV numaralı yerde havanın taşıyabileceği nem miktarı en az, sıcaklığın yüksek olduğu V numaralı yerde ise en fazladır.

Cevap: D

3. Yükseltisi fazla olan Doğu Anadolu Bölgesi İç Anadolu Bölgesi'ne göre az değil, daha fazla yağış alır.

Cevap: E

4. Erzurum-Kars Bölümü'nde yaz yağış oranı (miktarı değil) diğer bölümlerden fazladır (Kars % 36).

Cevap: E

5. II numaralı yerde dağlar denize paralel uzanır ancak kıydan uzak ve yükseltisi azdır. Bundan dolayı burada yağış miktarı daha azdır.

Cevap: B

6. Harita II numara ile gösterilen Rize civarı, en fazla yağış alırken IV numara ile gösterilen Tuz Gölü'nün güneyi en az yağış almaktadır.

Cevap: D

7. Yukan Kızılırmak Bölümü (Sivas) deniz etkisinden uzak ve diğer bölümlerden yüksek olması nedeniyle karlı ve donlu gün sayısı diğer bölümlerden fazladır.

Cevap: E

8. Türkiye'de yağışların azalmasına bağlı olarak barajlarda yeterli su birikmediği için hidroelektrik üretim azalır. Yağış az olduğu için hayvanlar için yeterli otlaklar oluşmayınca hayvansal verim düşer, kullanma ve içme suyu rezervi de azalır. Ancak tarım alanlarının oranı değişmez, sadece üretimde azalmalar görülür.

Cevap: D

9. Haritada belirtilen I ve IV numaralı alanlar hem kıyda yer almaları hem de yerçekilerinin engebeli olması nedeniyle 1000 mm'den fazla yağış alır.

Cevap: B

10. Seçeneklerde verilen Rize, Muğla ve Zonguldak illeri Türkiye'de en fazla yağış alan yerlerdir.

Cevap: C

11. Türkiye'de kış mevsiminde sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşma alanlarında oluşan cephe yağışları daha fazla görülmektedir.

Cevap: E

1. Grafikteki değerler incelendiğinde ocak ayı sıcaklığının yaklaşık -12 °C, temmuz ayı sıcaklığının ise yaklaşık 17 °C olduğu ve yaz yağışlarının fazla olduğu görülür. Bu değerler haritada I numara ile belirtilen Kars iline aittir.

Cevap: A

2. Doğu Anadolu Bölgesi yüksek engebeli ve deniz etkisine uzak bir bölgedir. Bundan dolayı yazlar kısa sürer, sıcaklık farkı fazladır. Ancak bölgede en fazla yağış kışın değil, kar erimeleri ve konveksiyonel hareketlere bağlı olarak yaz başlarında görülür.

Cevap: C

3. Karadeniz iklim bölgesinde yağışın mevsimlere dağılışı düzenlidir ve en fazla yağış sonbaharda görülür.

Cevap: A

4. Ege Bölgesi'nden Akdeniz Bölgesi'ne gidildikçe enlemin etkisiyle sıcaklık arttığı için makinin yetiştirileceği yükselti sınırı da daha yüksek olur.

Cevap: B

5. Akdeniz kıyılarının Karadeniz kıyılarından sıcak olması üzerinde enlem etkilidir. Diğer seçeneklerde belirtilen özellikler üzerinde ise yerçekileri etkilidir.

Cevap: E

6. Haritada gösterilen yerlerle ilgili yağış miktarı en az; I numara ile gösterilen Konya, güneş enerjisinden yararlanma en az; III numara ile gösterilen Trabzon, kuraklığın en fazla olduğu yer; II numara ile gösterilen Şanlıurfa, sıcaklığın en düşük olduğu yer; IV numara ile gösterilen Kars çevrelerinin iklim özelliğidir. V numara ile gösterilen İstanbul'un iklim özelliği verilmemiştir.

Cevap: E

7. Tuz Gölü çevresi, İçdış Ovası ve Malatya havzasının en önemli iklim özelliği, Türkiye'nin en az yağış alan yerleri arasında olmalarıdır.

Cevap: A

8. Grafikteki değerlere göre bu ilin, yıl boyunca bol miktarda yağış aldığı ve burada kurak dönem yaşanmadığı görülür. Grafik Rize'ye aittir.

Cevap: E

9. Haritada taralı olarak gösterilen yer Doğu Karadeniz'in kıyı kesimidir. Burada denizelliğin etkisiyle yıllık sıcaklık farkı fazla değil, azdır.

Cevap: D

10. Aynı iklim bölgesinde yer alan ve yaklaşık yükseltileri aynı olan Konya ve Ankara'nın iklim özellikleri daha fazla benzerlik gösterir.

Cevap: B

11. Verilen illerden deniz etkisine uzak ve yükseltisi fazla olan Ardahan'da kışlar erken gelir ve uzun sürer.

Cevap: A

12. Türkiye'de çeşitli iklim tiplerinin görülmesinde kırık yer yapısının (fay hatlarının) bir etkisi yoktur.

Cevap: E

13. Karadeniz Bölgesi içerisinde yer alan Bolu'da Akdeniz iklimi etkili değildir.

Cevap: C

14. Rize'de çay tarımının yapılması üzerinde iklim doğrudan etkilidir. Çünkü çay kurak dönem istemeyen ve yıl boyunca bol yağış isteyen bir bitkidir. Kars'ta süt ve süt ürünlerinin üretiminde, İstanbul'da nüfusun yoğun olmasında ve Nevşehir Yöresi'nde turizmin gelişmesinde iklimin dolaylı etkisi vardır. Elazığ civarında maden çeşitliliğinin fazla olması üzerinde ise herhangi bir etkisi yoktur.

Cevap: A

TEST - 8 (Çözümleri)

1. Yıldız Dağları Bölümü'nde Karadeniz iklim şartları etkili olduğu için bitki örtüsünü genelde ormanlar oluşturmaktadır. Seçeneklerde verilen diğer bölümlerde step iklimi etkili olduğu için bozkır bitki örtüsü yaygındır.
Cevap: D
2. Akdeniz Bölgesi'nden Ege ve Marmara Bölgesi'ne doğru gidildikçe sıcaklık ortalaması düşüyor için makilerin yetiştiği yükselti sınırı azalır.
Cevap: A
3. Yağış miktarının fazla olduğu yerlerde toprak yıkanması için topraktaki kireç ve tuz oranı azalır. Yağışın az olduğu yerlerde ise toprak yeterince yıkanmadığı için kireç ve tuz oranı fazla olur. Haritada II ve III numara ile gösterilen alanlarda yağış miktarı az olduğu için topraktaki kireç oranı daha fazla olur.
Cevap: C
4. Ormanların dağılışı üzerinde etkili olan en önemli faktör yağıştır. Ülkemizde yağış miktarının fazla olduğu kıyı bölgelerinde ormanlar geniş alan kaplarken yağış miktarının az olduğu iç bölgelerde orman alanı azdır.
Cevap: B
5. Mersin-Çamlıyayla'da bulunan 1100 yaşındaki ardıc ağacı "anıt ağaç" olarak adlandırılır. Karadeniz Bölgesi'ndeki kızılçam ormanları ise günümüz şartlarında yetişmesi zordur fakat önceki jeolojik dönemlerden kaldığı için relikt (kalıntı) bitkilere örnektir. Köyceğiz Gölü kıyısındaki sığla ağacı ise endemik bitkilere örnektir. Endemik bitki; doğal koşullar bakımından sadece bir yörede görülen, dünyanın başka bölgelerinde görülmeyen bitkidir.
Cevap: E
6. Karadeniz kıyıları ile Kuzeydoğu Anadolu'nun yazları, yağışlı geçmektedir. Ayrıca Kuzeydoğu Anadolu'da kış aylarında düşük sıcaklıklar görülmektedir. Dolayısıyla yaz yağışları ve düşük sıcaklıktan olumsuz etkilenen bir bitkinin buralarda yetişmesi zordur.
Cevap: B
7. Akdeniz iklim bölgesinde kalkerli araziler üzerinde oluşan ve demiroksitten (demirin paslanması) dolayı rengi kırmızı olan topraklara terra-rossa denir.
Cevap: D

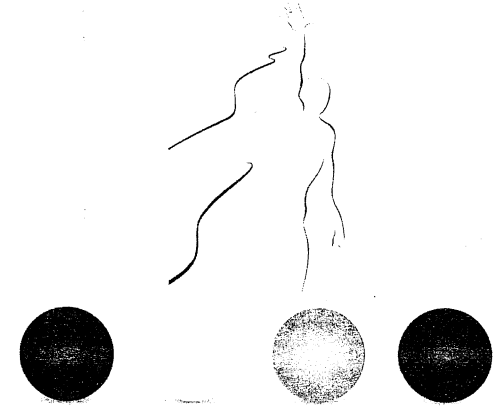
8. Karadeniz iklim bölgesinde her mevsimin yağışlı geçmesi ve bulutlu gün sayısının fazla olması nedeniyle sıcaklık ve ışık isteği fazla olan kızılçamların yaygın olarak yetişmesi beklenmez.
Cevap: E
9. I. Sakarya Ovası
II. Çarşamba - Bafra ovaları
IV. Gediz Ovası
V. Çukurova'nın olduğu yerleri göstermektedir.

Bu ovalar akarsuların getirdiği alüvyonların birikmesiyle oluşan önemli kıyı ovalarıdır. III numara ile gösterilen Doğu Karadeniz'in kıyı kesimi dar olduğu için alüvyonların birikmesiyle oluşan topraklar daha azdır.
Cevap: C
10. Günlük ve yıllık sıcaklık farkının fazla olduğu karasal iklim bölgelerinde kayaçların mekanik (fiziksel) yolla çözülmesi daha fazladır. Haritada II numara ile gösterilen alan deniz etkisinden uzak olduğu için burada kayaçların mekanik yolla çözülmesi daha fazladır.
Cevap: B
11. Akdeniz iklim bölgesindeki kalkerler üzerinde oluşan terra-rossa toprakları seçeneklerde verilen Antalya Yöresi'nde yaygın olarak görülür.
Cevap: A
12. Türkiye orta kuşakta yer aldığı için 10° - 30° enlemleri arasında görülen ve uzun boylu otlardan oluşan savan bitki örtüsü ile kutup bölgelerine yakın yerlerde görülen tundra bitki örtüsü Türkiye'de görülmez. Orman ve bozkır ise Türkiye'de görülen bitki örtüleridir.
Cevap: C
13. Doğal bitki topluluğu olan karaçam, meşe ve ardıc ormanlarının yüzyıllar boyu tahrip edildiği ve yağış azlığı nedeniyle ormanın kendini yenileyemediği iç bölgelerimizde, ormanın yerine stepler yayılmıştır. Bu steplere antropojen step denir. I numaralı ile gösterilen Doğu Karadeniz kıyılarındaki ormanlar geniş alan kapladığı için antropojen step görülmez.
Cevap: A

TEST - 9 (Çözümleri)

1. Sançam ormanları ülkemizin kuzeydoğusunda yaygındır. Bu bölgede kışlar çok soğuk geçtiği için sançam ormanlarının düşük sıcaklıktan etkilenmediği söylenebilir.
Cevap: B
2. Marmara Bölgesi, Karadeniz iklimi, Akdeniz iklimi ve karasal iklimlerin geçiş alanında yer alır. Bundan dolayı Marmara Bölgesi'nde bitki örtüsünün çeşitli olmasında, çeşitli iklim tiplerinin görülmesi etkili olmuştur.
Cevap: D
3. Karadeniz Bölgesi'nde dağ yamacında yükseldikçe sıcaklık azalmaktadır. Sıcaklık azaldığı için geniş yapraklı ormanlar yerine düşük sıcaklığa dayanıklı iğne yapraklı ormanlar ortaya çıkar.
Cevap: A
4. I numara ile gösterilen Karadeniz'in kıyı kesiminde orman, II numara ile gösterilen İç Anadolu'da bozkır, III numara ile gösterilen Akdeniz'in kıyı kesiminde ise maki yetişir.
Cevap: D
5. V numaralı yöre Çukurova'da yer aldığı için geniş düzlükler bulunur. Gür ormanlara rastlanmaz.
Cevap: E
6. Akdeniz kıyılarındaki garigler; makilerin, İç Anadolu Bölgesi'ndeki antropojen bozkırlar ve Karadeniz kıyılarındaki psödomakiler ise ormanların tahrip edildiği alanlarda oluşur. Dağların yüksek kesimindeki çayırılar ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki bozkırların oluşumunda iklim koşulları etkili olmuştur.
Cevap: E

7. Batı Karadeniz'de kağıt fabrikalarının bulunmasında bu bölgedeki gür ormanlık alanların varlığı etkili olmuştur.
Cevap: E
8. Delta ovaları; akarsuların taşıdıkları alüvyonları deniz içerisinde biriktirmesiyle oluşur. Bundan dolayı delta ovalarında alüvyal topraklar yaygındır.
Cevap: B
9. Alüvyal topraklar akarsuyun taşıyıp biriktirdiği topraklardır. Bu toprakların bulunduğu yerlerde zemin sağlam olmadığı için deprem yönüyle yerleşmeye elverişli değildir.
Cevap: C
10. Zonguldak Yöresi bol yağışlı ve orman örtüsünün yaygın olduğu bir yerdir. Burada step toprakları değil, kahverengi orman toprakları yaygın olarak görülür.
Cevap: A
11. Grafikteki oranlar Türkiye'deki orman alanlarının bölgelere dağılışını göstermektedir.
Cevap: D
12. Defne, zakkum, keçiboynuzu ve zeytin gibi bitkiler maki türleridir.
Cevap: C
13. Haritada belirtilen dağlardan Yıldız Dağları'nın yükseltisi fazla olmadığı için üst kesiminde geniş alanlarda çayırılardan görülmesi beklenmez.
Cevap: D

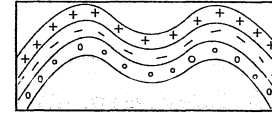
BÖLÜM 3

TÜRKİYE'NİN YERŞEKİLLERİ

1. Aşağıdakilerden hangisi, IV. jeolojik devirde Türkiye'de meydana gelen olaylardan biri değildir?

- A) Egeit kara parçasının çökmesi ve Ege Denizi'nin oluşması
B) İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşması
C) Kuzey Anadolu dağlarının oluşması
D) Akdeniz'in sularının Karadeniz'e karışarak tatlı olan Karadeniz'in sularının tuzlaşması
E) Doğu Anadolu'daki yüksek yerlerin buzullaşmaya uğraması

2. Aşağıdaki şekilde kıvrılma sonucu oluşan yer şeklinin yapısı gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu şekilde oluşmuş dağlara örnek olarak gösterilebilir?

- A) Aydın Dağları
B) Küre Dağları
C) Menteşe Dağları
D) Yunt Dağları
E) Bozdağlar

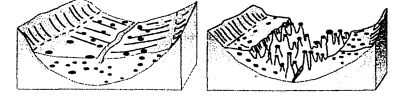
3. Türkiye'nin bugünkü jeomorfolojik görünümünü kazanmasında,

- I. buzullaşma
II. akarsular
III. dağ oluşumu
IV. rüzgârlar

gibi iç ve dış kuvvetlerden hangileri daha fazla etkili olmuştur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

4.

Yukarıda oluşum aşamaları gösterilen yeryüzü şeklinin en yaygın olduğu bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kıyı Ege
B) Yukarı Sakarya
C) Orta Kızılırmak
D) Hakkari
E) Adana

5. Bir Türkiye fiziki haritasında İç Anadolu Bölgesi'nde san renklerin geniş alan kapladığı görülmüştür.

Bu durum, bölgeyle ilgili aşağıdakilerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Bozkırların geniş alan kapladığına
B) Buğday ve arpa gibi tarım ürünlerinin yoğun olarak yetiştirildiğine
C) Yükseltisinin genel olarak 500-1000 m arasında olduğuna
D) Yerçekillerinin sade yapıda olduğuna
E) Yağış miktarının az olduğuna

6.

Aşağıdakilerden hangisi, haritada taralı olarak gösterilen alanlara ait özelliklerden biri değildir?

- A) Kıta sahanlığı dardır.
B) Boyuna kıyı tipi görülür.
C) Doğal limanlar azdır.
D) Dalga biriktirme şekilleri yaygındır.
E) Falezlere (yalıyar) sıkça rastlanır.

7.

Yukarıdaki haritada gösterilen dağların hangisi üzerinde kayak merkezleri yoktur?

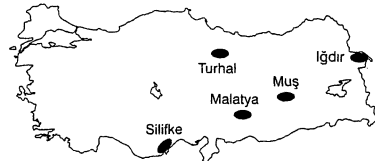
- A) Uludağ B) Buzul Dağı C) Bolu Dağı
D) Bey dağları E) Erciyes dağı

8. Yazın hayvanları otlatmak ve dinlenmek amaçlı yüksek ve serin yerlere çıkılır. Buralar bir dağ bildiği gibi plato da olabilir. Çıkılan yerlerde yapılan etkinliğe ise yaylacılık denir.

Buna göre, aşağıdaki platolardan hangisi yaylacılık faaliyetinin yaygın olarak yapıldığı yerlerden biridir?

- A) Erzurum-Kars B) Şanlıurfa
C) Obruk D) Cihanbeyli
E) Çatalca - Kocaeli

9.

Yukarıdaki haritada gösterilen ovalardan hangisi oluşum bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Iğdır B) Muş C) Turhal
D) Malatya E) Silifke

1-C 2-B 3-C 4-C 5-C 6-D 7-B 8-A 9-E 10-E 11-E 12-D

10.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen alanlarda bulunan beş kişi bulundukları yöredeki yer şekilleriyle ilgili bilgiler vermektedirler.

- I. Kişi: Bulunduğum yöredeki kıyılarda girinti çıkıntı fazladır.
II. Kişi: Bulunduğum yöredeki akarsular kıyıda biriktirme yaparak delta ovası oluşturmuştur.
III. Kişi: Bulunduğum yörede akarsular tarafından aşındırılmış yüksek düzlükler yer alır.
IV. Kişi: Bulunduğum yörede kıyı önlerinde dik falezler oluşmuştur.
V. Kişi: Bulunduğum yöredeki akarsular eğimi az olan vadilerde kıvrımlar yaparak akarlar.

Kaç numaralı alandaki kişi, bulunduğu yerle ilgili yanlış bir bilgi vermektedir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye ovalarının genel özelliklerinden biri değildir?

- A) Önemli tarım alanlarıdır.
B) Nüfusun yoğun olduğu yerlerdir.
C) Alüvyal topraklar yaygındır.
D) Yeraltı ve yerüstü suları bakımından zengindir.
E) Ulaşım yollarından uzakta yer alırlar.

12. Aşağıdaki ovalardan hangisi, Kuzey Anadolu fay hattı üzerinde yer almaz?

- A) Niksar B) Merzifon C) Düzce
D) Elbistan E) Pasinler

1. Aşağıda verilen olaylardan hangisi, diğerlerine göre daha sonraki bir jeolojik dönemde meydana gelmiştir?

- A) Zonguldak'taki taşkömürü yataklarının oluşması
B) Toros dağlarının oluşması
C) İstanbul ve Çanakkale boğazlarının oluşması
D) Güneydoğu'daki petrol yataklarının oluşması
E) Ege'deki linyit yataklarının oluşması

2. Fiziki haritalarda yükseltisi 500 metrenin altında olan yerler yeşil renk ile gösterilir.

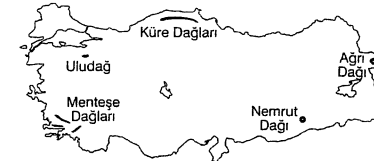
Buna göre, Türkiye'de aşağıdaki yerlerden hangisi yeşil renk ile gösterilmez?

- A) Gediz Ovası B) Ergene Havzası
C) Bafra Ovası D) Çatalca Platosu
E) Iğdır Ovası

3. Türkiye'de dördüncü jeolojik zamanda buzlaşmaya uğrayan dağlar arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Erciyes Dağı B) Ağrı Dağı
C) Kaçkar Dağı D) Yıldız Dağları
E) Uludağ

4.

Yukarıdaki haritada, hangi dağın yeri yanlış gösterilmiştir?

- A) Menteşe Dağları B) Ağrı Dağı
C) Nemrut Dağı D) Küre Dağları
E) Uludağ

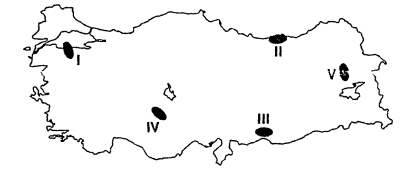
5.

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralandırılan alanlardaki ovalar aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

I	II	III
A) Çarşamba	B. Menderes	Amik
B) Bafra	Gediz	Çukurova
C) Sakarya	Bakırçay	Silifke
D) Çukurova	Gediz	Ergene
E) Gediz	Çarşamba	Amik

6.

Obruklar, yer altındaki boşlukların tavan kısmının çökmesiyle oluşan derin kuyulardır.

Türkiye'nin yer yapısı göz önüne alındığında, yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen numaralı yerlerden hangisinde bu tür şekillerin daha yaygın olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

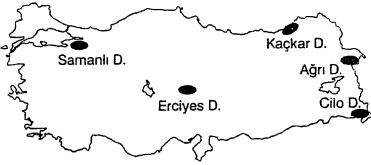
7.

- Çukurova
- Çarşamba Ovası
- Büyük Menderes Ovası

Yukarıdaki ovaların ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akdeniz Bölgesi'nde yer almaları
B) Delta ovası olmaları
C) Kireç oranının fazla olması
D) İklim özelliklerinin aynı olması
E) Pamuk tarımının yaygın olması

8. Yıl boyunca erimeden kalan karlara toktağan kar (kalıcı kar) denir.

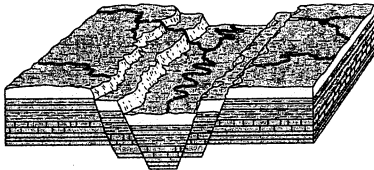
Yukarıdaki haritada gösterilen dağlardan hangisinde toktağan karlara rastlanmaz?

- A) Samanlı B) Ağrı C) Kaçkar
D) Cilo E) Erciyes

9. Aşağıdaki ovalardan hangisinin tarımsal faaliyet yönüyle ülke ekonomisine katkısı daha azdır?

- A) Ergene Ovası B) Harran Ovası
C) Yüksekova D) Çukurova
E) Büyük Menderes Ovası

10. Aşağıdaki şekil yer kabuğunun kırılması sonucu oluşan yer yapısını göstermektedir.

Aşağıdakilerden hangisinde bu şekilde oluşmuş dağlar birlikte verilmiştir?

- A) Yıldız - Küre - Canik
B) Madra - Bozdağlar - Aydın
C) Karadağ - Karacadağ - Erciyes
D) Ağrı - Süphan - Tendürek
E) Sultan - Bolkar - Aladağ

11. • Kızılırmak nehrinin alüvyonlarını denizde biriktirmesi sonucu oluşmuştur.
• Pirinç, mısır, tütün, sebze ve meyve tarımı yapılır.
• Üzerinde küçük alüvyal set gölleri yer alır.
• Nemli ve ılıman iklime sahiptir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen delta ovası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Silifke Ovası B) Çarşamba Ovası
C) Altınbaşak Ovası D) Çukurova
E) Bafra Ovası

12. Küçük Menderes ırmağının havzasını kuzeyden ve güneyden sınırlayan dağlar, aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Kazdağı, Madra Dağı
B) Bozdağlar, Aydın Dağları
C) Madra Dağı, Bozdağlar
D) Bozdağlar, Menteşe Dağları
E) Kazdağı, Aydın Dağları

13. Büyük Çekmece ve Küçük Çekmece gölleri ile birçok delta ovasında irili ufaklı lagün gölleri oluşumunda aşağıdakilerden hangisi birinci derecede etkili olmuştur?

- A) Dalga biriktirmesi
B) Heyelan olayları
C) Akarsuyun alüvyon biriktirmesi
D) Rüzgâr aşındırması
E) Gelgit ve kıyı akıntıları

Yukarıdaki haritada;

- I. volkanik arazi
II. falez
III. karstik göl
IV. menderes
V. delta ovası

oluşumlarından hangisine ait bir alan, taralı olarak gösterilmemiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Ova aynı adı taşıyan graben alanı içine yerleşmiştir. Ovadın geçen akarsuyun denizi doldurmasıyla hızla büyüyen delta, tarihi çağlarda kıyıda bulunan Milet liman şehrinin kara içerisinde kalmasına neden olmuştur. Delta ovasının güneydoğusunda bulunan Bafa Gölü, akarsuyun taşıdığı alüvyonları bir koyun önüne biriktirmesiyle oluşmuştur.

Yukarıdaki parçada sözü edilen ova, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Büyük Menderes Ovası
B) Bafra Ovası
C) Çukurova
D) Ergene Ovası
E) Gediz Ovası

3. Aşağıdakilerden hangisi kıyılarımızda oluşan biriktirme şekillerinden biri değildir?

- A) Falez B) Kumsal C) Kıyı oku
D) Lagün E) Kıyı kordonu

4. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de örneklerine rastlanabilen yerçekillerinden biri değildir?

- A) Tombolo B) Falez C) Haliç
D) Mağara E) Traverten

5. Aşağıdaki volkanik dağlardan hangisi, Van Gölü'nün gidegenini kapatarak, gölün kapalı bir havza haline gelmesine yol açmıştır?

- A) Ağrı B) Tendürek C) Süphan
D) Nemrut E) Karacadağ

6. Aşağıdaki ovalardan hangisi, diğerlerinden daha az yükseltiye sahiptir?

- A) Gediz Ovası B) Muş Ovası
C) Erzincan Ovası D) Malatya Ovası
E) Konya Ovası

7. Aşağıdaki haritada kıyıya yakın yerlerde yer alan bazı dağlar gösterilmiştir.

Bu dağlık alanlardan hangisinin bulunduğu yerde, kıyı ile iç kesimler arasında ulaşımın **daha kolay** sağlandığı söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdakilerden hangisinde bir akarsu, **oluşturmadığı** delta ovası ile birlikte verilmiştir?

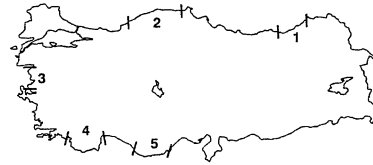
Akarsu	Delta ovası
A) Yeşilırmak	Çarşamba
B) Göksu	Silifke
C) Kızılırmak	Bafra
D) Büyük Menderes	Menemen
E) Seyhan	Çukurova

9. Karadeniz ve Akdeniz kıyılarında doğal liman az, Ege kıyılarında ise fazladır.

Bu durumun **temel nedeni**, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Adaların fazla olması
B) Kıyının sığ olması
C) Ege Denizi'nde akıntıların fazla olması
D) Dağların kıyıya dik uzanması
E) Akarsu ağzlarında geniş deltaların olması

10. Yüksek kıyılarda dalgaların etkisiyle kıyıların alt kısımları aşınır ve üst kısımları çökerek dik kıyılar oluşur. Bu dik kıyılara falez ya da yalıyar denir.

Türkiye'nin kıyı özellikleri göz önüne alındığında, haritada işaretli alanlardan hangisinde falezlerin yaygın olduğu **söylenemez**?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

11. Ülkemizde platoların en fazla alan kapladığı bölge aşağıdakilerden hangisidir?

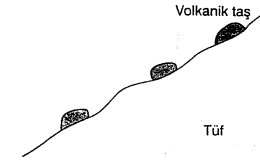
- A) İç Anadolu B) Marmara
C) Ege D) Karadeniz
E) Güneydoğu Anadolu

12. Akarsular tarafından derin vadilerle parçalanmış yüksek düzlüklere plato denir.

Aşağıdaki platolardan hangisinin yükseltisi diğerlerinden **daha azdır**?

- A) Çatalca - Kocaeli
B) Haymana
C) Erzurum - Kars
D) Uzunyayla
E) Ardahan

1. Yüksek kıyılarda dalgaların etkisiyle kıyıların alt kısımları aşınır ve üst kısımları çökerek dik kıyılar oluşur. Bu dik kıyılara falez ya da yalıyar denir.

Şekilde gösterilen yamacın sel suları ile aşındırılması sonucunda aşağıdaki yerçekillerinden hangisi oluşur?

- A) Taraça B) Mantarkaya C) Peneplen
D) Peribacası E) Vadi

2. Aşağıdakilerden hangisi, dağların Türkiye ekonomisine olan olumlu katkılarından biri **değildir**?

- A) Ormanlık açısından önemli bir potansiyele sahip olmaları
B) Kış turizmi için uygun yerler olmaları
C) Fazla yağış aldıkları için çevreleri için birer su deposu olmaları
D) Mera hayvancılığının yapıldığı alanlar olmaları
E) Kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşımın geçitlerden sağlanmasına neden olmaları

3. Karstik arazilerin yaygın olduğu yerlerde akarsu aşındırması sonucu oluşmuşlardır. Yüzey suları toprak altına kolayca sızdığı için toprak oluşumu zordur. Bu nedenle tarım yapılamaz ve nüfus yoğunluğu azdır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen platolara, aşağıdakilerden hangileri örnek olarak gösterilebilir?

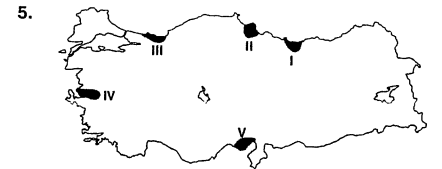
- A) Teke - Taşeli
B) Şanlıurfa - Bozok
C) Ardahan - Uzunyayla
D) Gaziantep - Şanlıurfa
E) Cihanbeyli - Haymana

4. Türkiye'nin kıyı kesimlerinde oluşan,

- I. falez
II. tombolo
III. lagün
IV. delta

yerçekillerinden hangileri, dalgaların biriktirmesi sonucu meydana gelmiştir?

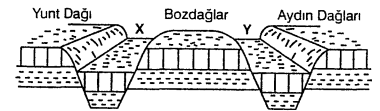
- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Yukarıdaki haritada Bafra Ovası kaç numaralı alanda bulunmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıda Ege Bölgesi'nde kırılma ile oluşmuş dağlar ve aralarında oluşan ovalar gösterilmiştir.

Buna göre X ve Y ile gösterilen alanlarda hangi ovalar yer almaktadır?

X	Y
A) Gediz	Küçük Menderes
B) Küçük Menderes	Gediz
C) Gediz	Büyük Menderes
D) Bakırçay	Gediz
E) Büyük Menderes	Bakırçay

7. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki karstik arazilerin dağılışı gösterilmiştir.

Buna göre, haritadaki taralı alanlarda aşağıdaki yerşekillerinden hangisi yer almaz?

- A) Karstik kaynak
B) Mağara
C) Peribacası
D) Obruk
E) Traverten

8. Orta ve Batı Toroslar'da karstik şekillerin yaygın olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kumlu ve killi arazinin bulunması
B) Akdeniz ikliminin görülmesi
C) Kireç taşlarının yaygın olması
D) Yeraltı sularının fazla ve etkili olması
E) Akarsuların yaygın olması

9. • Doruk kesiminde buzullar yer alır.
• Kayseri ve Develi ovaları için su deposu görevi yapar.
• Kış turizmi gelişmiştir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen dağ aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Palandöken Dağı
B) Ağrı Dağı
C) Kaçkar Dağları
D) Uludağ

E) Erciyes Dağı

10. Türkiye'de oluşan aşağıdaki yerşekillerinden hangisi turistik faaliyetler için kullanılmamaktadır?

- A) Pamukkale Travertenleri
B) Damlatış Mağarası
C) Ürgüp Peribacaları
D) Yeşilirmak Deltası
E) Fethiye Ölüdeniz

11. Aşağıdaki dağlardan hangisi, volkanizma sonucunda oluşmuştur?

- A) Yıldız Dağları
B) Canik Dağları
C) Bozdağlar
D) Tahtalı Dağları
E) Melendiz Dağı

12. Karadeniz kıyısında yer alan Şile, Amasra, Cide ve Sinop plajları turistik açıdan yoğun olarak kullanılmaz. Oysa Akdeniz kıyısında yer alan Fethiye, Kaş, Antalya ve Alanya plajları, Türkiye'nin yoğun olarak kullanılan turizm alanlarıdır. Bu durum iki yörenin,

- I. iklim özellikleri
II. deniz suyu tuzluluğu
III. kıyı derinliği
IV. iç kesimlere olan ulaşım kolaylığı

özelliklerinden hangisi bakımından farklı olmasının bir sonucudur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

1. Türkiye yakın bir jeolojik zamanda oluşmuş genç bir ülkedir.

Bu duruma;

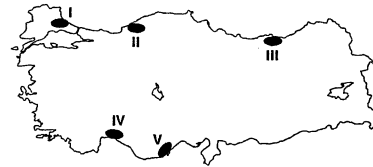
- I. aktif fay hatlarının bulunması
II. kıvrılma özelliğini kaybetmiş masif arazilerin bulunması
III. tektonik depremlerin fazla olması
IV. karstik şekillerin görülmesi

özelliklerinden hangileri kanıt olarak gösterilebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

2. Yerşekilleri ve iklim özellikleri göz önüne alındığında, buzulların etki alanı aşağıdaki bölgelerin hangisinde daha geniştir?

- A) Doğu Anadolu
B) Karadeniz
C) Marmara
D) İç Anadolu
E) Akdeniz

Kıta sahanlığının geniş olduğu alanlarda delta oluşumu kolaydır.

Buna göre, Türkiye haritasında verilen yerlerin hangisinde akarsuların delta oluşturması daha kolaydır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

4. Aşağıda Türkiye'nin yerşekilleriyle ilgili verilen özelliklerden hangisi yanlıştır?

- A) Yükseltisi fazla ova ve platolar geniş yer kaplar.
B) Güneyden kuzeye doğru yükselti sürekli artış gösterir.
C) Dağlar genelde doğu-batı yönünde uzanır.
D) Yüzey şekilleri kısa mesafelerde değişiklik gösterir.
E) Graben alanları batı kesiminde yaygındır.

5. Aşağıdaki ovalardan hangisi, Ege Bölgesi'nde yer almaz?

- A) Gediz Ovası
B) Bakırçay Ovası
C) Nazilli Ovası
D) Salihli Ovası
E) Tosya Ovası

6. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki volkanik dağların dağılışı gösterilmiştir.

Yalnızca haritadaki bilgilerden yararlanarak volkanik dağlarla ilgili,

- I. Belli alanlarda toplanmışlardır.
II. Yükseltileri 2000 m'nin üzerindedir.
III. Genelde kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzanırlar.
IV. Üzerlerinde buzullara rastlanır.

bilgilerinden hangisine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

7. Aşağıdaki şekilde İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan platolar gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, haritada verilen platolara ait özelliklerden biri değildir?

- A) Yükselteleri 1000 metre civarındadır.
B) Küçükbaş hayvancılık faaliyetleri yaygındır.
C) Yerleşme ve nüfus yoğunlukları azdır.
D) Bozkır bitki örtüsü yaygındır.
E) Tarımsal faaliyetler yoğun olarak yapılır.

8. Aşağıdaki yerçekillerinden hangisinin oluşumunda dış kuvvetler etkili olmamıştır?

- A) Karain Mağarası
B) Antalya Plajı
C) İstanbul Boğazı
D) Düden Şelalesi
E) Kızören Obruğu

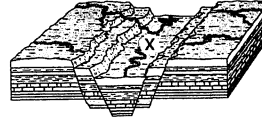

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen alanla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Terra-rossa toprakları yaygın olarak görülür.
B) Lapy, polye, dolin, mağara gibi yerçekilleri yaygındır.
C) Dağlar kıyıya paralel uzanır.
D) Yaz mevsiminde deniz turizmi kış mevsiminde kayak turizmi yapılmaktadır.
E) Geniş delta ovaları bulunur.

1-B 2-A 3-E 4-B 5-E 6-B 7-E 8-C 9-E 10-A 11-D 12-C

10.

Yukarıdaki şekilde "X" ile gösterilen alan, kırık hatları boyunca çökme ile oluşmuş ve zamanla alüvyonların birikmesiyle ova görünümünü almıştır.

Haritada gösterilen taralı alanlardaki ovalardan hangisi, yukarıdaki şekilde gösterilen oluşuma bağlı olarak meydana gelmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıda verilen ovalardan hangisi, diğerlerinden farklı bir bölgede yer almaktadır?

- A) Pasinler B) Iğdır C) Muş
D) Niksar E) Erzincan

12. I. Nemrut Dağı → Volkanizma
II. Kula Tepeleri → Orojenez
III. Menteşe Dağları → Volkanizma
IV. Aydın Dağları → Orojenez
V. Bozdağlar → Orojenez

Yukarıdaki dağlardan hangisinin oluşumu yanlış verilmiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

1. Türkiye'deki akarsuların çoğunun derin vadiler içerisinde akmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Debilerinin fazla olması
B) Yatak eğimlerinin fazla olması
C) Vadi yamaçlarının dik olması
D) Akarsuların sık sık yatak değiştirmesi
E) Akarsuların beslenme alanının geniş olması

2. Aşağıdaki göllerden hangisi oluşum yönüyle diğerlerinden farklı bir özellik gösterir?

- A) Hazar Gölü B) Bafa Gölü
C) Akşehir Gölü D) Tuz Gölü
E) Beyşehir Gölü

3. Akarsuyun akımında yıl boyunca meydana gelen değişimlere akarsuyun rejimi denir.

- Uzun ve birçok kol ile beslendikleri için rejimleri karmaşıktır.
- Birden fazla kabarma ve çekilme devreleri bulunur.
- Sularını farklı iklim bölgelerinden alır.

Aşağıdaki akarsulardan hangisinin yukarıda verilen özellikleri taşıdığı söylenemez?

- A) Fırat B) Kızılırmak C) Sakarya
D) Dicle E) Gediz

4. Akarsuyun yatak eğiminin azaldığı ve yatağının genişlediği yerlerde oluşur.
Akarsu birikim şekillerindendir.
Geçici yerçekilleridir ve zamanla akarsu tarafından ortadan kaldırılır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen yer şekli, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Irmak adası B) Delta ovaları
C) Dev kazanı D) Menderes
E) Birikinti konisi

5. Aşağıdaki akarsulardan hangisi üzerinde kurulan baraj yanlış verilmiştir?

Akarsu	Baraj
A) Sakarya	Gökçekaya
B) Kızılırmak	Hırfanlı
C) Fırat	Atatürk
D) Manavgat	Oymapınar
E) Aras	Borçka

6. Van Gölü, Tuz Gölü, Kestel ve Acıgöl dışarıya akışı olmayan göllerdir.

Buna göre, bu göllerden;

- I. tarımda sulama,
II. içme suyu elde etme,
III. tuz ve soda üretimi

gibi alanlardan hangisinden yararlanamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

7. Bir göle buharlaşma ile kaybettiğinden daha fazla su gelirse gölün su miktarı artar. Fazla su- lar bir akarsu halinde zamanla dışarıya akar. Göl- den çıkan bu akarsulara gideğen (göl ayağı) denir. Gideğeni bulunan göllerin suları tatlıdır.

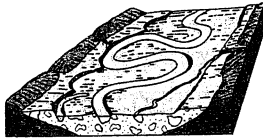
Buna göre, aşağıdaki göllerden hangisinin sularının tatlı olduğu söylenemez?

- A) İznik B) Çıldır C) Burdur
D) Beyşehir E) Eğirdir

8. Türkiye akarsuları ile ilgili aşağıda verilen özelliklerden hangisi diğer dördünün nedenidir?

- A) Bazı akarsularda su sporları yapılabilmektedir.
B) Yatak eğimleri fazladır ve denge profilini al- mamışlardır.
C) Hidroelektrik enerji potansiyelleri fazladır.
D) Ulaşım ve taşımacılık yapmaya elverişli de- ğillerdir.
E) Akış hızları ve aşındırma güçleri fazladır.

9. Aşağıdaki şekil, geniş bir vadi tabanı içinde men- deresler oluşturarak akan bir akarsuyu göster- mektedir.

Yerçekilleri ve vadi yapısı göz önüne alındı- ğında, aşağıdaki akarsularımızdan hangisinin yukarıdaki şekilde gösterilen yatak yapısına sahip olduğu söylenebilir?

- A) Fırat B) Çoruh C) Dicle
D) Büyük Menderes E) Manavgat

10. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin kıyısı- bulduğu denizlerin özelliklerinden biri de- ğildir?

- A) Ege'de deniz suyu sıcaklığı Karadeniz'den daha fazladır.
B) Marmara Denizi'nin tamamı Türkiye sınırları- içerisindedir.
C) Karadeniz'in diğer denizlerle bağlantı yolu İstanbul ve Çanakkale boğazlarıdır.
D) Akdeniz'in balıkçılık potansiyeli Karade- niz'den azdır.
E) Ege Denizi'nin derinliği diğerlerinden daha fazladır.

11. I. Meriç
II. Fırat
III. Çoruh
IV. Aras

Yukarıdaki akarsulardan hangilerinin bir ke- simi Türkiye ile bazı komşuları arasında sınır kabul edilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

12. Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alan akarsular üzerine inşa edilen barajlardan genelde elektrik enerjisi üretilirken, Kıyı Ege Bölümü'nde yer alan barajlar daha çok sulama ve içme suyu sağla- ma amaçlı kullanılmaktadır.

Bu durum, iki bölümün hangi bakımdan fark- lı olmasının bir sonucudur?

- A) İklim özellikleri B) Yükselti
C) Tarım ürünleri D) Nüfus yoğunluğu

E) Akarsu yoğunluğu

1. I. Büyük Çekmece Gölü
II. Uzungöl
III. Terkos (Durusu) Gölü
IV. Küçük Çekmece Gölü

Yukarıda verilen göllerden hangisinin oluşu- munda dalga ve akıntılar etkili olmamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve IV

2. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye akarsuları- nın özelliklerinden biri değildir?

- A) Enerji potansiyelleri fazladır.
B) Aşındırma güçleri fazladır.
C) Bol alüvyon taşırlar.
D) Taşımacılık ve ulaşım elverişlidir.
E) Derin vadiler içinde akarlar.

3. Aşağıda verilen akarsulardan hangisi ülke- mizden denize dökülür?

- A) Aras B) Fırat C) Asi
D) Çoruh E) Kura

4. Aşağıdaki göllerden hangisi Doğu Anadolu Böl- gesi'nde yer almaz?

- A) Erçek B) Hazar C) Nazik
D) Uzungöl E) Çıldır

5. Kızılırmak, Yeşilirmak, Gediz ve Ceyhan ne- hirlerinin ağız kısımlarında delta ovalarının bulunması, bu akarsularla ilgili olarak aşağı- dakilerden hangisinin göstergesi olamaz?

- A) Havzalarında erozyonun şiddetli olduğunun
B) Çözünbilen kayaların bulunduğu alanlar- dan geçtiklerinin
C) Kıta sahanlığının geniş olduğunun
D) Kıyı derinliğinin az olduğunun
E) Taşıma gücünün fazla olduğunun

6. Akarsuların getirdiği alüvyonları sığ denizlerde biriktirmesi sonucu kıyılarda delta ovaları oluşur.

Aşağıdaki akarsulardan hangisinin ağız kes- minde delta ovası oluşmamıştır?

- A) Kızılırmak B) Yeşilirmak
C) Gediz Nehri D) Ceyhan Nehri
E) Dalaman Çayı

7. – Kaynağını Türkiye'den alır ve sınırlarımız dı- şında denize dökülür.
– En önemli kolları Karasu ve Murat Nehridir.
– Üzerinde Atatürk, Karakaya ve Keban baraj- ları vardır.
– Yatak eğimi ve enerji potansiyeli fazladır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen akarsu aşağı- dakilerden hangisidir?

- A) Dicle B) Meriç C) Susurluk
D) Kızılırmak E) Fırat

8. Aşağıdaki haritada Türkiye'de yer alan bazı akarsular gösterilmiştir.

Bu akarsulardan hangisi üzerinde sınırlı da olsa taşımacılık yapılabilir?

- A) Bartın Çayı B) Çoruh Nehri
C) Gediz Nehri D) Göksu Nehri
E) Dicle Nehri

9. Türkiye'deki göllerden,

- Tortum-heyelan,
- İznik-tektonik,
- Büyük Çekmece-dalga biriktirmesi,
- Kestel-karstik,
- Nemrut-volkanik

olaylar sonucunda oluşmuştur.

Yalnızca bu bilgilere dayanarak, Türkiye'de yer alan göllerle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İç ve dış kuvvetlerin etkisiyle oluştuklarına
B) Hem açık hem de kapalı havza özelliği gösterdiklerine
C) Türkiye'de buzulların etkisiyle oluşan göllere rastlanmadığına
D) Göllerden sulama ve enerji üretimi amacıyla yararlanıldığına
E) Göllerin çevresinde bitki örtüsünün gür olduğuna

10. "Türkiye'deki göllerden farklı amaçlarla yararlanılır." diyen bir araştırmacının bu görüşünü kanıtlamak için verdiği aşağıdaki örneklerden hangisi yanlıştır?

- A) Eğirdir Gölü'nden kerevit (tatlı su istakozu) üretilmektedir.
B) Tuz Gölü'nden tuz elde edilmektedir.
C) Hazar Gölü'nden enerji üretilmektedir.
D) Abant ve Uzungöl'den turizmde yararlanılmaktadır.
E) Van Gölü'nden tarım alanlarını sulamada yararlanılmaktadır.

11. Türkiye'deki göllerden;

- Tarımda sulamada yararlanılır.
- Elektrik enerjisi üretilir.
- Yemeklik tuz üretimi yapılır.
- İçme ve kullanma suyu elde edilir.

diyen bir araştırmacının aşağıdaki göllerden hangisinde araştırma yaptığı söylenemez?

- A) Burdur Gölü B) Tuz Gölü
C) Tortum Gölü D) Terkos Gölü
E) Manyas Gölü

12. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de fay hatlarında oluşan kaynak suları ile ilgili bir özellik değildir?

- A) Ege ve Güney Marmara'da yaygın olarak görülür.
B) Genelde sulan sıcaktır.
C) İçinde bol miktarda mineral madde bulunur şifalı sulardır.
D) Debileri ve sıcaklıkları yıl içinde fazla değişmez.
E) En fazla tarımda sulama amacıyla kullanılırlar

1. Aşağıdaki nehirlerden hangisi, taşıdığı alüvyonlarla İzmir Körfezi'ni doldurma tehlikesi gösterdiğinden, denize döküldüğü yer değiştirilerek şimdiye yerine alınmıştır?

- A) Dalaman B) Gediz C) Meriç
D) Bakırçay E) Büyük Menderes

2. Batı Anadolu'da jeotermal suların yoğunluk kazanmış olmasında aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Yerkabuğunun kırklı yapısı
B) Dağların uzanış yönü
C) Maden yataklarının zenginliği
D) Arazinin engebeli olması
E) Deniz ile karaların farklı ısınması

3. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'deki tektonik oluşumlu göllerden biri değildir?

- A) Köyceğiz Gölü B) Tuz Gölü
C) Eber Gölü D) İznik Gölü
E) Hazar Gölü

4. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de akarsulardan yararlanılan alanlardan biri değildir?

- A) İçme suyu elde etme
B) Tarım alanlarını sulama
C) Elektrik enerjisi üretme
D) Balıkçılık
E) Tuz üretimi

Yukarıdaki haritada Akdeniz'e dökülen bazı akarsular gösterilmiştir.

Bu akarsular aşağıdakilerden hangisinde verilmıştır?

	I	II	III	IV
A) Dalaman	Ceyhan	Seyhan	Manavgat	
B) Manavgat	Göksu	Seyhan	Ceyhan	
C) Dalaman	Göksu	Ceyhan	Seyhan	
D) Manavgat	Seyhan	Ceyhan	Göksu	
E) Manavgat	Gediz	Seyhan	Ceyhan	

6. Aşağıdaki yerçekillerinden hangisine, bütün bölgelerimizde yaygın olarak rastlanır?

- A) Peribacası B) Lagün
C) Delta ovaları D) Traverten
E) Vadi

7. • Etrafı yüksek dağlarla çevrilmiştir.
• Nemrut Dağı'ndan çıkan lavlar gideğenin önünü kapatarak gölü kapalı havzaya dönüştürmüştür.
• Göl alanı içerisinde adalar bulunur.
• Suları sodalıdır.
• Üzerinde ulaşım yapılmaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen göl, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Keban Baraj Gölü B) Tuz Gölü
C) Akşehir Gölü D) Van Gölü
E) Beyşehir Gölü

8. Heyelanla kayan kütlenin akarsu vadilerini kapatması sonucu heyelan set gölleri oluşur.

Aşağıdakilerden hangisi heyelan set göllerinden biri değildir?

- A) Tortum B) Sera C) Köyceğiz
D) Abant E) Yedigöller

9. Aşağıdakilerden hangisi, Kıyı Ege Bölümü'ndeki akarsuların özellikleri arasında yer almaz?

- A) Doğudan batıya doğru akmaları
B) Menderesler oluşturarak akmaları
C) Ulaşım ve taşımacılığa elverişli olmaları
D) En yüksek akıma kış aylarında ulaşmaları
E) Denize döküldükleri yerlerde delta oluşturmaları

10. Yükselti arttıkça sıcaklık azalır ve kış mevsiminde göl suları donar.

Buna göre, haritada verilen göllerden hangisinde yukarıdaki durumun daha fazla görülmesi beklenir?

- A) Beyşehir Gölü B) Tuz Gölü
C) Çıldır Gölü D) Manyas Gölü

E) Marmara Gölü

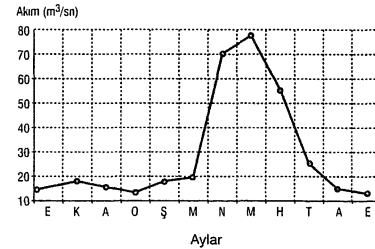
11. Yükselti ve eğimin fazla olması akarsuların enjeksiyon potansiyellerini artırmaktadır.

Buna göre, haritada gösterilen akarsularda hangisinin enerji potansiyeli daha fazladır?

- A) Gediz Nehri B) Yeşilirmak
C) Sakarya Nehri D) Ceyhan
E) Fırat

12. Aşağıda Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alan İyidere'nin yıllık akım grafiği verilmiştir.

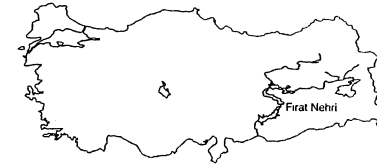
Yalnızca grafiğe bakarak bu akarsu ile ilgili olarak;

- I. rejimi
II. ortalama akımı
III. havzasının genişliği
IV. taşıdığı alüvyon miktarı

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve I
D) II ve IV E) III ve IV

- Aşağıdaki haritada Fırat Nehri ve kolları gösterilmiştir.

Fırat Nehri ile ilgili, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Üzerinde hem sulama hem de enerji üretmek için barajlar kurulmuştur.
B) Yatak eğimi ve akış hızı fazladır.
C) Hem yağmur hem de kar suları ile beslenir.
D) Su seviyesi kış mevsiminde azalır, ilkbahar ve yaz mevsiminde yükselir.
E) Basra Körfezi'ne döküldüğü için ve kapalı havza özelliği gösterir.

Türkiye'deki akarsuların yatak eğimlerinin fazla olması, aşağıdakilerden hangisine yol açmıştır?

- A) Akarsu havzalarının geniş olmasına
B) Akarsu rejimlerinin düzensiz olmasına
C) Akarsuların debilerinin az olmasına
D) Akarsuların geniş bükümler yaparak akmalarına
E) Akarsuların derin vadiler içerisine akmasına

Doğu Karadeniz Bölümü'nde yer alan akarsulardan,

- I. içme ve kullanma suyu
II. elektrik enerjisi elde etme
III. rafting
IV. ulaşım

amaçlarından hangileri için yararlanılmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) I, II ve III

4. Tuz Gölü Türkiye'nin ikinci büyük gölüdür. Dünyanın en tuzlu göllerindendir. Yaz mevsiminde tuz oranı binde 330'u bulur. Türkiye'nin tuz ihtiyacının büyük bir kısmı buradan sağlanır.

Tuz Gölü'nde tuzluluk oranının fazla olmasında, aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Sularını dışarıya gönderememesi
B) Gölü besleyen akarsuların tuzlu ve jipsli araziden geçmesi
C) Yaz mevsiminde göl havzasında yağışın az olması
D) Deniz seviyesinden yükseltilsinin fazla olması
E) Buharlaşma miktarının fazla olması

5. I. Kovada
II. Çarşamba
III. Bartın

Yukarıda verilen akarsuların hangilerinin göl suları ile beslendiği söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

6. Türkiye akarsularının taşıdığı su miktarı azdır.

Bu durumun oluşmasında akarsuların;

- I. boylarının kısa olması,
II. havzalarının dar olması,
III. akış hızlarının fazla olması,
IV. havzaya düşen yağış miktarının az olması

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) III ve IV E) I, II ve IV

7. Sularını deniz ve okyanuslara ulaştıramayan yerlere kapalı havza denir.

Aşağıdaki yerlerden hangisi kapalı havza özelliği göstermez?

- A) Tuz Gölü
B) Konya
C) Van Gölü
D) Afyon - Akarçay
E) Manyas Gölü

Türkiye'nin yer yapısı göz önüne alındığında, yukarıdaki haritada taralı bölgelerin hangisinde sıcak su kaynakları ve maden sularının daha yaygın olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Kalkerli alanlardaki erime çukurlarının sularla dolması sonucu oluşan Salda, Kestel, Suğla, Söğüt ve Karagöl gibi göllerin Antalya Bölümü'nde bulunması, bu bölümün;

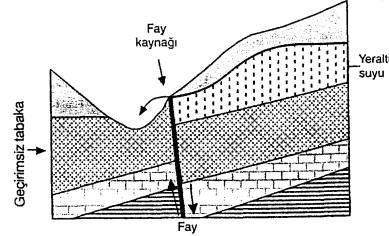
- I. kayaç yapısı
II. yerçekilleri
III. iklim özellikleri

durumlarından hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II

- D) II ve III E) I, II ve III

10. Fay hatlarındaki çatlaklardan yeryüzüne çıkan suların oluşturduğu kaynağa fay kaynağı denir.

Yukarıda kesiti verilen fay kaynağının aşağıdaki illerden hangisinde görülmesi beklenmez?

- A) Afyonkarahisar B) Denizli
C) Elazığ D) Bursa
E) Kırklareli

11. Aşağıdakilerden hangisi, akarsu havzasını tanımlamaktadır?

- A) Akarsuyun saniyede aktığı su miktarıdır.
B) Akarsu havzalarını birbirinden ayıran çizgidir.
C) Akarsuyun sularını toplayıp, boşalttığı sahadır.
D) Akarsuyun taşıdığı alüvyon miktarıdır.
E) Akarsuyun yıl içindeki akım düzenidir.

12. Aşağıda dört farklı şekilde oluşmuş göllere örnekler verilmiştir.

- Tortum Gölü
- Büyük Çekmece Gölü
- Van Gölü
- Bafa (Çamiçi) Gölü

Aşağıdaki göl tiplerinden hangisine ait örnek yukarıda verilmemiştir?

- A) Heyelan set gölü B) Kıyı set gölü
C) Volkanik set gölü D) Alüvyal set gölü
E) Karstik göl

1. Kuzey Anadolu dağları, III. jeolojik dönemde meydana gelen Alp-Himalaya dağ kuşağı ile birlikte oluşmuştur. Diğer seçeneklerde verilen olaylar ise IV. zamanda oluşmuştur.

Cevap: C

2. Kuzey Anadolu dağ kuşağı üzerinde yer alan Küre Dağları orojenik hareketler sırasında tortul tabakaların kıvrılmasıyla oluşmuştur. Diğer seçeneklerde verilen ve Ege Bölgesi'nde yer alan dağlar ise kırılma (faylanma) sonucu oluşmuştur.

Cevap: B

3. Türkiye'nin bugünkü jeomorfolojik görünümünün kazanmasında dağ oluşumu ve akarsular daha fazla etkili olmuştur.

Cevap: C

4. Şekilde oluşum aşamaları gösterilen yer şekli peribacalıdır. Peribacaları İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Bölümü'nde yaygındır.

Cevap: C

5. Fiziki haritalarda bulunan renkler yükselti basamaklarına göre yerçekillerini göstermektedir. Bu haritalarda;

- 0 - 200 m arası yeşil
- 200 - 500 m arası açık yeşil
- 500 - 1000 m arası sarı
- 1000 - 1500 m arası turuncu
- 1500 - 2000 m arası açık kahverengi
- 2000 metre ve yukarısı koyu kahverengi

ile gösterilir.

Cevap: C

6. Haritada taralı olarak gösterilen yerler Doğu ve Batı Karadeniz'in kıyı kesimleridir. Burada dağlar kıyıya paralel uzandığı için boyuna kıyı tipi görülür, doğal liman azdır, kıta sahanlığı dardır

ve falezler yaygındır. Bu kıyılarda dalga birikim şekilleri yaygın değildir. Çünkü dağların uzanışı nedeniyle dalgalar kıyıda daha çok aşındırma yapmaktadır.

Cevap: D

7. Uludağ, Bolu Dağı, Bey Dağları ve Erciyes Dağı üzerinde önemli kayak merkezlerinin bulunması burada kış turizminin gelişmesinde etkilidir. Hakkarî'deki Buzul Dağı üzerinde ise kayak merkezleri bulunmamaktadır.

Cevap: B

8. Erzurum-Kars Platosu'nda yazların serin geçmesi ve yaz yağışları nedeniyle gür otlakların oluşması hayvancılık bakımından daha elverişli bir ortam oluşturduğu için burada yaylacılık faaliyeti yaygın olarak yapılmaktadır.

Cevap: A

9. Silifke Ovası, Göksu Nehri'nin taşıdığı alüvyonların deniz içerisinde biriktirmesiyle oluşan delta ovasıdır. Diğer ovalar ise iç bölgelerdeki tektonik ovalardır.

Cevap: E

10. Haritada V numara ile gösterilen alanda yerçekilleri dağlık ve engebeli olduğu için burada akarsuların eğimi fazla, dar ve derin vadilerde akmaktadırlar.

Cevap: E

11. Türkiye'de ovalar, çevresine göre yükseltisi az olan alanlar olduğu için ulaşım yolları genelde buralardan geçmektedir.

Cevap: E

12. Elbistan Ovası, Kahramanmaraş ili sınırları içerisinde bulunan ve Doğu Anadolu fay kuşağı üzerinde alan bir ovadır.

Cevap: D

TEST - 2 (Çözümleri)

1. Zonguldak'taki taşkömürü yatakları I. zamanda, Toros Dağları, Güneydoğu'daki petrol yatakları ile Ege'deki linyit yatakları III. zamanda, İstanbul ve Çanakkale boğazları ise IV. zamanda oluşmuştur.

Cevap: C

2. Doğu Anadolu'daki Iğdır Ovası'nın yükseltisi 870 metredir. Bu nedenle buralar fiziki haritada sarı renk ile gösterilir.

Cevap: E

3. Ülkemiz orta kuşakta yer aldığı için buzullaşma Türkiye'de sadece yüksek dağlık alanlarda etkili olmuştur. Yıldız Dağları'nın yükseltisi az olduğu için buralar buzullaşmaya uğrayan yerler arasında gösterilemez.

Cevap: D

4. Van Gölü'nün kıyısında bulunan Nemrut Dağı, haritada Karacadağ'ın olduğu yerde gösterilmiştir.

Cevap: C

5. Haritada; I numara ile gösterilen alanda Bafra Ovası, II numara ile gösterilen alanda Gediz Ovası, III numara ile gösterilen alanda Çukurova bulunmaktadır.

Cevap: B

6. Konya Ovası'nın kuzeyindeki Obruk Platosu'nda, yer altındaki mağara boşlukların tavan kısımlarının çökmesi sonucu oluşan çok sayıda obruk bulunmaktadır.

Cevap: D

7. Çukurova Akdeniz'de, Çarşamba Ovası Karadeniz'de, Büyük Menderes Ovası ise Ege'de yer alan verimli delta ovalarıdır.

Cevap: B

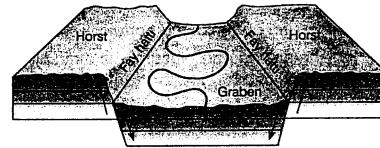
8. Samanlı Dağları'nın yükseltisi az olduğu için kışın yağan karlar ilkbahar ve yaz aylarında erir, dolayısıyla kalıcı kar yoktur.

Cevap: A

9. Hakkari-Yüksekova'nın yükseltisi fazla olduğu için kışlar soğuk geçer yazlar ise kısadır. Bu iklim şartlarından dolayı ovada yetiştirilen tarım ürünü çeşidi ve miktarı diğer ovalara göre daha az olduğu için ülke ekonomisine katkısı daha azdır.

Cevap: C

10.

Yukarıdaki şekildedeki görüldüğü gibi kırılma sonucu çöken yerler graben, yükselen yerler ise horst alanlarını oluşturmaktadır. Horstlar dağlık alanlardır. Ege'deki Madra, Yunt, Bozdağlar ve Aydın dağları bu şekilde oluşmuştur.

Cevap: B

11. Karadeniz kıyısında yer aldığı için ılıman nemli iklime sahip olan, Kızılırmak Nehri'nin getirdiği alüvyonların deniz içerisinde birikmesiyle oluşan delta ovası Bafra Ovası'dır.

Cevap: E

12. Küçük Menderes Ovası'nın kuzeyinde Bozdağlar güneyinde ise Aydın Dağları bulunmaktadır.

Cevap: B

13. Lagün gölleri, dalgaların getirdiği malzemeleri bir koy veya körfezin önünde biriktirmesiyle oluşur.

Cevap: A

TEST - 3 (Çözümleri)

1. Harita, Van Gölü'nün kuzeydoğusunda gösterilen alanda volkanik dağlar, Antalya'nın kuzeyinde gösterilen alanda karstik göller, Doğu Karadeniz'in kıyı kesiminde falezler, İzmir ve Manisa civarında gösterilen alanda ise menderesler bulunmaktadır. Delta ovaları ile ilgili bir yer gösterilmemiştir.

Cevap: E

2. Bafa (Çamiçi) Gölü ile Milet antik kentinin bulunduğu yer Büyük Menderes Ovası'dır.

Cevap: A

3. Falez, biriktirme şekli değil, dalgaların aşındırması sonucu oluşan bir yer şeklidir.

Cevap: A

4. Okyanus kıyılarında Ay'ın çekim gücüyle meydana gelen gel-gitinin etkili olduğu yerlerde akarsu ağzlarında birikme olmaz. Burada oluşan yer şekline halic denir. Ülkemizde gel-git fazla etkili olmadığı için halic görülmez. İstanbul-Haliç, ria tipi kıyıya örnektir.

Cevap: C

5. Van Gölü'nün bulunduğu yer Nemrut Dağı'nın oluşumundan önce Muş Ovası'na kadar devam eden uzun bir tektonik çukurluktu. Nemrut Dağı'ndan çıkan lav ve tüfler, bir set oluşturarak bu çukurluğun bir kısmını kapatmıştır. Bu alanda biriken sular Van Gölü'nü oluşturmuştur.

Cevap: D

6. Kıyıda yer alan Gediz Ovası'nın yükseltisi iç kesimde yer alan diğer ovalara göre daha azdır.

Cevap: A

7. III numara ile gösterilen Kıyı Ege'deki dağlar denize dik uzandığı için dağlar arasındaki vadilerden kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım daha kolay sağlanır.

Cevap: C

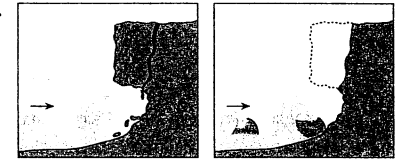
8. Menemen Ovası Gediz Nehri tarafından oluşturulmuştur.

Cevap: D

9. Karadeniz ve Akdeniz'de dağlar genelde kıyıya paralel uzandığı için kıyıda girinti ve çıkıntı az, dolayısıyla doğal liman sayısı da azdır. Ege'de ise dağların denize dik uzanması doğal liman sayısını artırmıştır.

Cevap: D

10.

Yukarıda şekilde görülen falezlerin oluşumunda dağların denize yakın ve paralel uzanması etkilidir. Haritada 3 numara ile gösterilen Ege kıyılarında dağlar kıyıya dik uzandığı için falezler yaygın değildir.

Cevap: C

11. Ülkemizde platoların en fazla alan kapladığı bölge İç Anadolu Bölgesi'dir.

Cevap: A

12. İstanbul'un batısından başlayıp Kocaeli'ye kadar uzanan alandaki Çatalca-Kocaeli Platosu'nun yükseltisi diğerlerinden daha azdır.

Cevap: A

TEST - 4 (Çözümleri)

1. Volkanik kayaların bulunduğu tüflü araziler, sel suları tarafından aşındırılırken volkanik taşların altındaki dirençli kısımlar aşınmadan kalır. Oluşan bu şekillere peribacası denir.

Cevap: D

2. Dağların kıyıya paralel uzandığı Karadeniz ve Akdeniz'de kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım çok zordur ve ancak geçitlerden sağlanır. Bu durum ekonomiyi olumsuz etkiler.

Cevap: E

3. Akdeniz Bölgesi'ndeki Teke ve Taşeli platolarında karstik araziler yaygın olduğu için yüzey suları toprak altına kolayca sızmakta ve buralarda tarım yapılamamaktadır.

Cevap: A

4. Türkiye'de kıyı kesimlerde oluşan falez dalga aşındırması, tombolo ve lagün dalga biriktirmesi, delta ise akarsu biriktirmesi sonucu oluşur.

Cevap: C

5. Haritada II numara ile gösterilen taralı alan, Kızılırmak tarafından oluşturulan Bafra Ovası'nı göstermektedir.

Cevap: B

6. Ege Bölgesi'nde orojenik hareketler sırasında kırılma sonucu yükselen kısımlar dağlık alanları, çöken kısımlar da ovaları oluşturmuştur. Şekilde belirtilen Yunt Dağları ile Bozdağlar arasında Gediz Ovası, Bozdağlar ile Aydın Dağları arasında ise Küçük Menderes Ovası yer almaktadır.

Cevap: A

7. Haritada taralı olarak gösterilen alanlar karstik arazilerdir. İç Anadolu'da volkanik arazi üzerinde oluşan peribacaları buralarda bulunmaz.

Cevap: C

8. Orta ve Batı Toroslarda karstik şekillerin yaygın olmasının nedeni kireç taşlarının bulunmasıdır.

Cevap: C

9. Kayseri'de bulunan ve kış turizminin geliştiği dağ Erciyes Dağı'dır.

Cevap: E

10. Pamukkale travertenleri, Damlataş Mağarası, Ürgüp Peribacaları ve Fethiye Ölüdeniz, ülkemizin turizm bakımından önemli yerleridir. Yeşilirmak Deltası turizm faaliyetleri için değil tarımsal faaliyetler için kullanılmaktadır.

Cevap: D

11. İç Anadolu Bölgesi'ndeki Melendiz Dağı volkanizma sonucu yüzeye çıkan maddelerin birikmesiyle oluşmuştur. Seçeneklerde verilen diğer dağlar ise orojenez sonucu yani tortul tabakaların kıvrılarak ya da kırılarak yükselmesi sonucu oluşmuşlardır.

Cevap: E

12. Karadeniz kıyılarında bulutlu ve yağışlı gün sayısının fazla olması ve kıyıların derin olmasına karşın Akdeniz'de yazların sıcak ve güneşli geçmesi, geniş plajların bulunması, bu kıyılarda deniz turizminin daha fazla gelişmesini sağlamıştır.

Cevap: B

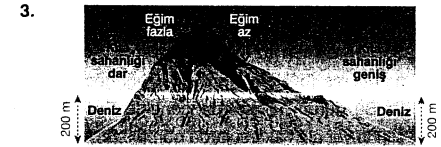
TEST - 5 (Çözümleri)

1. Türkiye yakın bir jeolojik zamanda (III. zaman) oluştuğu için aktif fay hatları bulunmakta ve tektonik depremler görülmektedir. Masif araziler kıvrılma özelliğini kaybetmiş I. zamanda oluşan yaşlı kütlelerdir. Karstik şekiller jeolojik zamanlarla ilgili olmayıp daha çok kayaç yapısıyla ilgilidir.

Cevap: B

2. Ülkemizde yüksek dağlık alanların fazla olduğu Doğu Anadolu Bölgesi'nde buzulların etki alanı daha geniştir.

Cevap: A

3. Kıta sahanlığı kıyılardan itibaren 200 m derine kadar olan yerlerdir. Yukarıdaki şekilde de görüldüğü gibi kıta sahanlığı geniş olan yerlerde kıyı derinliği az olduğu için akarsuların getirdiği alüvyonların birikerek delta oluşturması daha kolaydır. Bu durum haritada V numara ile belirtilen alanda daha belirgin görülmektedir.

Cevap: E

4. Türkiye'de yükselti güneyden kuzeye doğru sürekli olarak artış göstermez. Akdeniz kıyısından Toroslar'a çıkıldıkça yükselti artar, İç Anadolu'ya geçildiğinde yükselti azalır. Karadeniz dağlarına çıkıldığında ise tekrar artar.

Cevap: B

5. Tosya Ovası, Karadeniz Bölgesi'nde Kastamonu ili sınırları içerisinde yer alır.

Cevap: E

6. Haritadaki bilgilere bakılarak volkanik dağların belli yerlerde yoğunlaştığı ve kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzandığı görülür. Haritada bu dağların yükseltisi ve üzerindeki buzullarla ilgili bir bilgi yoktur.

Cevap: B

7. Haritada İç Anadolu Bölgesi'ndeki platolar gösterilmiştir. Bu platolarda tarım yapılsa bile tarımsal faaliyetlerin çok yoğun olduğu söylenemez.

Cevap: E

8. İstanbul Boğazı'nın oluşumunda iç kuvvetler etkili olmuştur. IV. zamanda Egeit karasının çökmesiyle Ege Denizi oluşmuş ve deniz suları eskiden birer akarsu vadisi olan İstanbul ile Çanakkale boğazlarını doldurmuştur.

Cevap: C

9. Haritada taralı olarak gösterilen alan Antalya civarıdır. Burada geniş delta ovaları bulunmaz.

Cevap: E

10. Haritada I numara ile gösterilen Bakırçay Ovası şekilde gösterildiği gibi çökme sonucu oluşan alanda alüvyonların birikmesiyle meydana gelmiştir.

Cevap: A

11. Niksar Ovası Karadeniz'de Tokat ili sınırları içerisinde kalmaktadır. Diğer ovalar ise Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer almaktadır.

Cevap: D

12. Kula Tepeleri orojenez değil volkanizma, Menteşe Dağları ise volkanizma değil orojenez sonucunda oluşmuştur.

Cevap: C

TEST - 6 (Çözümleri)

1. Türkiye'de yerçekillerinin yükseltisi ve engebeliği fazla olduğu için akarsular eğimli arazilerde derine doğru aşındırma yaparlar. Bundan dolayı yatak eğimi fazla olan derin vadiler içerisinde akmaktadır.

Cevap: B

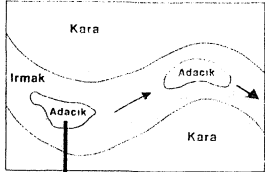
2. Hazar, Akşehir, Beyşehir ve Tuz Gölü tektonik hareketler sonucu oluşan çukur alanlarda suların birikmesiyle meydana gelmiştir. Bafa Gölü ise akarsuların taşıdığı alüvyonları biriktirmesiyle oluşan alüvyal set gölüdür.

Cevap: B

3. Gediz Nehri sularını sadece Akdeniz iklim bölgesinden topladığı için buradaki yağış şartlarına bağlı olarak debisinde bir kez yükselme bir kez ise alçalma görülür. Oysa diğer akarsular farklı iklim bölgelerinden geçtikleri için birden çok alçalma ve yükselme görülür.

Cevap: E

4. Akarsu yatağı içerisinde biriken geçici şekillere ırmak adası denir.

Cevap: A

5. Borçka Barajı Aras değil, Çoruh Nehri üzerinde yapılmıştır.

Cevap: E

6. Van Gölü'nden soda, Tuz Gölü'nden ise tuz elde edilmektedir. Verilen göllerin suları tatlı olmadığı için içme suyu elde etmede ve tarım alanlarını sulamada kullanılamaz.

Cevap: D

7. Burdur Gölü'nün gidegeni olmadığı için suları tatlı değildir.

Cevap: C

8. Türkiye'de akarsuların yatak eğimleri fazla olduğu için akış hızları ve aşındırması fazla, enerji potansiyelleri yüksek, su sporları için elverişli ancak ulaşım ve taşımacılığa elverişli değildirler.

Cevap: B

9. Şekilde eğimin az olduğu yerlerde akarsuyun menderes (büküm) yaparak aktığı gösterilmiştir. Bu durum ülkemizde genelde Ege Bölgesi'nde yer alan akarsularda görülür. Büyük Menderes Nehri bunlardan biridir.

Cevap: D

10. Ege Denizi'nin derinliği diğer denizlerden fazla değildir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler ise doğrudur.

Cevap: E

11. Meriç Nehri'nin bir kısmı Türkiye ile Yunanistan arasında, Aras Nehri ise Türkiye ile Ermenistan arasında sınır kabul edilmiştir.

Cevap: C

12. Doğu Karadeniz'in her mevsim yağışlı geçmesinden dolayı tarımda sulamaya fazla ihtiyaç duyulmamaktadır. Bu nedenle barajlar daha çok enerji üretmek için yapılmaktadır. Ege'de ise yazlar sıcak ve kurak geçtiği için içme suyu temini ve tarım alanlarını sulama öncelik kazanmaktadır.

Cevap: A

TEST - 7 (Çözümleri)

1. Trabzon yakınlarındaki Uzungöl heyelanının sonucu bir kütlelin akarsu vadisinin önünü kapatmasıyla oluşan heyelan set gölüdür. Büyük Çekmece, Küçük Çekmece ve Terkos Gölü ise dalga ve akıntıların getirdiği malzemelerin bir koy veya körfezin önünü kapatmasıyla oluşan kıyı set gölleridir.

Cevap: B

2. Türkiye'de akarsuların yatak eğimleri fazla olduğu için ulaşım ve taşımacılığa elverişli değildir.

Cevap: D

3. Ülkemizden doğan Fırat Nehri Irak'tan Basra Körfezine, Aras ve Kura nehirleri Azerbaycan'dan Hazar Denizi'ne, Çoruh ise Gürcistan'dan Karadeniz'e dökülür. Suriye'den gelen Asi Nehri ise Hatay'dan Akdeniz'e dökülür.

Cevap: C

4. Trabzon yakınlarındaki Uzungöl, Doğu Anadolu Bölgesi'nde değil, Karadeniz Bölgesi'nde yer alır.

Cevap: D

5. Kızılırmak, Yeşilirmak, Gediz ve Ceyhan nehirlerinin ağır kısımlarında delta olması, kıyının sığ, kıta sahanlığının geniş, akarsuların taşıma gücünün fazla ve akarsu havzalarında erozyonun şiddetli olduğuna kanıttır. Çözünebilen kayaların (karstik kayaç) olmasına kanıt değildir.

Cevap: B

6. Dalaman Çayı'nın taşıdığı alüvyon miktarının az olması ve denize döküldüğü yerde kıyının derin olması delta oluşumunu engellemiştir.

Cevap: E

7. En önemli kolları Karasu ve Murat Nehri olan, üzerinde Atatürk, Karakaya ve Keban barajları bulunan akarsuyumuz Fırat Nehri'dir.

Cevap: E

8. Bartın Çayı'nın aşağı kesiminde sınırlı da olsa ulaşım yapılmaktadır.

Cevap: A

9. Tektonik kökenli İznik Gölü ile volkanik kökenli Nemrut Gölü iç kuvvetlerin, Tortum Gölü heyelan, Büyük Çekmece Gölü dalga biriktirmesi, Kestel Gölü ise karstik aşınım sonucu yeni dış kuvvetlerin etkisiyle oluşmuştur. Diğer seçeneklerde verilenler ise Türkiye'deki göllerin tamamını kapsamamaktadır.

Cevap: A

10. Van Gölü'nün suları sodalı olduğu için tarım alanlarını sulamada elverişli değildir.

Cevap: E

11. Tuz Gölü'nden tuz üretimi, Tortum Gölü'nden elektrik üretimi, Terkos Gölü'nden içme suyu elde etme, Manyas Gölü'nden ise tarım alanlarını sulamada yararlanabilir. Suları acımsı ve tuzlu olan Burdur Gölü'nden belirtilen alanların hiçbirinden yararlanılmamaktadır.

Cevap: A

12. Fay hatlarında oluşan sular genelde mineral bakımından zengin olduğu için kaplıca ve içme olarak değerlendirilir, tarım alanlarını sulamada kullanılmaz.

Cevap: E

TEST - 8 (Çözümleri)

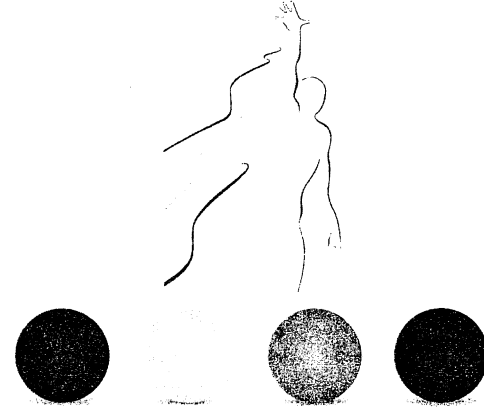
- Gediz Nehri, taşıdığı alüvyonlarla İzmir Körfezi'ni doldurması tehlikesine karşı denize döküldüğü yer değiştirilmiştir.
Cevap: B
- Batı Anadolu'da yer kabuğunun kırıklı olması nedeniyle jeotermal sular daha fazladır.
Cevap: A
- Dalaman Çayı taşıdığı alüvyonlarla eski Köyceğiz Körfezi'ni bir setle kapatarak Köyceğiz Gölü'nü oluşturmuştur. Diğer seçeneklerde verilenler ise tektonik faaliyetler sonucu oluşan çukurlarda suların birikmesiyle meydana gelen tektonik göllerdir.
Cevap: A
- Türkiye akarsularından tuz üretiminde yararlanılmamaktadır.
Cevap: E
- Haritada numaralarla belirtilen akarsular,
I. Manavgat
II. Göksu
III. Seyhan
IV. Ceyhan Nehri'dir.
Cevap: B
- Akarsu olan her yerde vadi olduğu için vadiler ülkemizde diğer şekillere göre daha yaygındır.
Cevap: E
- Nemrut Dağı'ndan çıkan lavların gidegenini kapatarak kapalı havza haline getirdiği ve suları sodalı olan göl Van Gölü'dür. Van Gölü'nde Van ile Tatvan arasında vagonlar gemilerle taşınarak demiryolu ulaşımı sağlanmaktadır.
Cevap: D

- Eğim ve yağışın fazla olduğu Karadeniz Bölgesi'nde meydana gelen heyelanlara bağlı olarak oluşan heyelan set gölleri Tortum, Sera, Abant ve Yedigöller'dir. Köyceğiz Gölü ise alüvyal set gölüdür.
Cevap: C
- Kıyı Ege Bölümü'ndeki akarsuların yatak eğimi azdır. Bu durum ulaşım ve taşımacılık için elverişli görünse bile akarsuların debilerinin az ve rejimlerinin düzensiz olması nedeniyle, bu akarsularda ulaşım yapılamaz.
Cevap: C
- Haritada verilen göllerin deniz seviyesinden yükseltileri,
Manyas Gölü: 15 m
Marmara Gölü: 71 m
Beyşehir Gölü: 1121 m
Tuz Gölü: 925 m
Çıldır Gölü: 1959 m'dir.
Yükseltisi fazla olduğu için kışları daha soğuk olan Çıldır Gölü'nün suları kışın daha fazla donar.
Cevap: C
- Haritada verilen nehirlerden Fırat Nehri'nin yatak eğimi fazla olduğu için enerji potansiyeli yüksektir.
Cevap: E
- Grafikteki bilgilerden yararlanılarak İyidere'nin rejimi ve ortalama akımına ulaşılabilir.
Cevap: A

TEST - 9 (Çözümleri)

- Fırat Nehri, Basra Körfezi ile Hint Okyanusu'na açıldığı için kapalı değil açık havzadır.
Cevap: E
- Türkiye'de akarsuların genelde yatak eğimleri fazla olduğu için bu akarsular derine doğru aşındırma yaparlar. Bunun sonucunda vadileri dar ve derindir.
Cevap: E
- Ülkemizdeki bütün akarsularda olduğu gibi Doğu Karadeniz'deki akarsuların da akış hızları fazladır. Bu nedenle akarsulardan ulaşım da yararlanılmaz. Diğer alanlarda ise yararlanılır.
Cevap: E
- Tuz Gölü'nün deniz seviyesinden yükseltisinin göl sularının tuzluluğu üzerinde etkisi yoktur. Tuz Gölü'nden daha yüksek olan (Çıldır Gölü gibi) ve daha alçak olan (Sapanca Gölü gibi) bir çok gölün suları tatlıdır.
Cevap: D
- Bartın Çayı Karadeniz Bölgesi'ndeki kaynaklardan beslenirken, Kovada Çayı Eğirdir Gölü'nden, Çarşamba ise Beyşehir Gölü'nden beslenmektedir.
Cevap: C
- Akarsuların akış hızı, akarsuyun taşıdığı su miktarı üzerinde etkili değildir. Türkiye'de akarsuların genel olarak boyları kısa ve havzaları dar olduğu için daha dar alanların sularını toplamaktadır. Bu durum akım miktarını azaltmaktadır. Yağış miktarının az olması (özellikle iç bölgelerde) akarsuların akım miktarını düşürmektedir.
Cevap: E

- Manyas Gölü, bu gölden çıkan Karaçay ile sularını Marmara Denizi'ne ulaştırdığı için açık havza özelliği gösterir.
Cevap: E
- Haritada IV numara ile gösterilen Bursa civarı kaplıca ve maden suları bakımından diğer yerlere göre daha fazladır.
Cevap: D
- Antalya Bölümü'nde kalkerli kayalar yaygındır. Bu kayaların erime ve aşınması kolay olduğu için oluşan çukur alanlarda biriken sular karstik gölleri oluşturmaktadır.
Cevap: A
- Yer yapısının kırıklı olduğu yerlerde yaygın olarak görülen fay kaynaklarının Kırklareli civarında görülmesi beklenmez.
Cevap: E
- Akarsuyun saniyede akıttığı su miktarına debisi (akım), akarsu havzasını birbirinden ayıran sınıra su bölümü çizgisi, akarsuyun yıl içindeki akım düzenine ise rejim denir. Akarsuyun taşıdığı alüvyon miktarı çevredeki erozyona göre değişir. Akarsuyun kolları ile birlikte sularını toplayıp, deniz veya göle boşalttığı alana ise havza denir.
Cevap: C
- Tortum Gölü heyelan set, Büyük Çekmece kıyı set, Van Gölü volkanik set, Bafa Gölü ise alüvyal set gölüdür. Karstik göle örnek verilmemiştir.
Cevap: E

BÖLÜM 4

TÜRKİYE'DE DOĞAL AFETLER
TÜRKİYE'NİN ÇEVRE SORUNLARI

1. • Arazinin engebeli olması
• Bitki örtüsünün cılız olması
• Yağış rejiminin düzensiz olması
• Tarlaların eğime dik sürülmesi
• Yeraltı su seviyesinin düşük olması

Yukarıdaki faktörlerden kaç tanesinin Türkiye'de toprak aşınması ve yamaç süpürülmesi olarak bilinen erozyona neden olduğu söylenebilir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

2. Aşağıdaki ovalardan hangisi birinci derece deprem bölgesinde yer almaz?

- A) Ergene Ovası B) Muş Ovası
C) Sakarya Ovası D) Amik Ovası
E) Aydın Ovası

3. Türkiye'deki barajlar için en büyük tehlike, şiddetli erozyon nedeniyle akarsular tarafından getirilen çamurlarla dolması ve kısa sürede barajın işlevini yitirmesidir.

Yukarıda sözü edilen durumun önüne geçmek için aşağıdakilerden hangisinin yapılması gerekmektedir?

- A) Akarsuları yılın belli dönemlerinde baraj gölünün dışına akıtmak
B) Baraj çevresi ve akarsu havzasını ağaçlandırmak
C) Baraj göllerinde biriken alüvyonları temizlemek
D) Fazla alüvyon taşıyan akarsu üzerine baraj yapmamak
E) Baraj çevresindeki arazilerde tarımsal faaliyetleri yaygınlaştırmak

4. İç Anadolu Bölgesi'nde akarsu erozyonu ile birlikte rüzgâr erozyonu da etkilidir.

Bu durum bölgeye ait aşağıdaki özelliklerin hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Eğimli alanların fazla olması
B) Bitki örtüsünün cılız olması
C) Toprak örtüsünün kalın olması
D) Ekili-dikili alanların fazla olması
E) İlkbahar yağışlarının fazla olması

5. Doğu Karadeniz Bölümü'nde;

- Yerçekillerinin eğiminin fazla olması
– Yağış miktardan ve yağışlı gün sayısının fazla olması
– Geçirimli toprak tabakalarının altında geçirimsiz toprakların bulunması
– Toprak katmanlarının eğim doğrultusunda uzanması

durumlarının görülmesi, aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin oluşmasına neden olmaktadır?

- A) Çığ B) Deprem C) Sel
D) Heyelan E) Erozyon

6. Türkiye'de heyelanlar en fazla ilkbahar mevsiminde meydana gelir. Çünkü bu mevsimde ----

Yukarıda verilen parça aşağıdaki cümlelerden hangisiyle tamamlanırsa bilgi yanlışlığı olmaz?

- A) yeraltı su seviyesi azalmaktadır.
B) yol ve tünel yapım faaliyetleri artmaktadır.
C) yağışlar ve kar erimeleri ile toprak suya doyun hale gelmektedir.
D) akarsular daha fazla aşındırma yapmaktadır.
E) tarımsal faaliyetlerle toprak daha fazla işlenmektedir.

7. Tektonik depremler yerkabuğunun kırık hatları boyunca oluşan yer hareketleri sonucunda meydana gelir.

Türkiye'nin jeolojik yapısı göz önüne alındığında, haritada verilen yerlerin hangisinde tektonik deprem olasılığı en azdır?

- A) Erzincan Ovası B) Ceylanpınar Ovası
C) Düzce Ovası D) Çukurova
E) Büyük Menderes Ovası

8. Türkiye'de meydana gelen doğal afetlerden hangisinin belli zaman dilimlerinde yoğunluk kazandığı söylenemez?

- A) Çığ B) Heyelan C) Sel
D) Deprem E) Orman yangını

9. Sel ve su taşkını sonucu oluşan felaketler son yıllarda Türkiye'de sıkça görülmeye başlanmış ve can alıcı boyutlara ulaşmıştır.

Bu durumun meydana gelmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) Akarsu yataklarındaki yerleşmelerin artması
B) Doğal bitki örtüsünün tahrip edilmesi
C) Türkiye'de daha yağışlı bir iklim yaşanmaya başlaması
D) Plansız kentleşme ve alt yapı eksiklikleri
E) Dere yataklarının çöp ve molozla doldurularak daraltılması

10. Aşağıdakilerden hangisi Batı Anadolu deprem kuşağı üzerinde meydana gelmiştir?

- A) 1995 Dinar depremi
B) 1992 Erzincan depremi
C) 1999 Gölçük depremi
D) 1983 Erzurum depremi
E) 2010 Elazığ depremi

11. Türkiye'de çığ felaketinin en fazla Bingöl, Bitlis, Tunceli, Erzurum, Muş ve Hakkari gibi illerde görülmesinde bu illerin;

- I. yüksek ve engebeli olmaları
II. kar yağışlarının fazla olması
III. bitki örtüsünün seyrek olması
IV. gece-gündüz sıcaklık farkının fazla olması

durumlarından hangileri etkili olmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) III ve IV E) I, II ve III

12. Erozyon;

- yarıkurak iklim bölgelerinde,
- bitki örtüsünün seyrek olduğu yerlerde,
- arazinin eğimli ve engebeli

olduğu alanlarda daha fazla görülmektedir.

Buna göre, haritada işaretli olan alanlardan hangisinde erozyonun daha şiddetli olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) II ve V E) III ve IV

1-C 2-A 3-B 4-B 5-D 6-C 7-B 8-D 9-C 10-A 11-E 12-E

1. Heyelan; kalın toprak tabakası ile kaya kütlelerinin yerçekiminin etkisiyle eğim yönünde kayması olayıdır. Aşırı eğim, şiddetli yağış, tabakaların durumu, toprağın yapısı heyelanları oluşturan başlıca etmenlerdir.

Buna göre, haritada işaretli yörelerden hangisinde heyelan oluşma ihtimalinin daha fazla olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki yerçekillerinden hangisinin oluştuğu yerlerde erozyon daha etkilidir?

- A) Vadi B) Delta C) Obruk
D) Plato E) Kırgıbayır

3. Türkiye'de erozyonun en önemli nedenlerinden biri de bitki örtüsünün seyrek olmasıdır.

Buna göre, haritada taralı olarak gösterilen alanlardan hangisinde yukarıdaki nedene dayalı olarak meydana gelecek erozyonun daha az olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Türkiye'de son yıllarda Bartın, Antalya, İstanbul ve İzmir gibi merkezlerde sel ve taşkın olaylarının meydana gelmesinde;

- I. kısa süreli ani sağanak yağışlar,
II. kar erimeleri,
III. yerleşim merkezlerinin dere yataklarına yakın kurulması,
IV. dere yataklarına çöp ve moloz dökülmesi

gibi durumlardan hangileri etkili olmamıştır?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

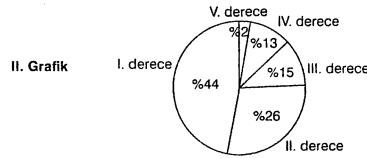
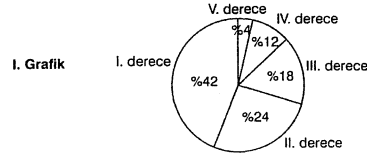
5. Aşağıdakilerden hangisi depremden korunmak için deprem öncesinde alınması gereken önlemlerden biri değildir?

- A) Fay hatlarından uzak yerlere yerleşilmesi
B) Binaların depreme dayanıklı ve az katlı inşaa edilmesi
C) Arazilerin önceden etüdü edilmesi ve alüvyal arazilere ev yapılmaması
D) Evdeki ağır eşyaların duvarlara sabitlenmesi
E) Elektrik sigortası, gaz ve su vanalarının kapatılması

6. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de erozyona neden olan beşerî faktörlerden biri değildir?

- A) Kırsal kesimde meralarda erken ve aşırı otlatmaların yapılması
B) Tarla ve yerleşim alanı açmak için ağaçların kesilmesi
C) Çeşitli nedenlerle çıkan orman yangınları
D) Aniden bastıran sağanak yağışların toprağı eğim yönünde sürüklemesi
E) Toprağın eğim yönünde sürülmesi

7. Aşağıdaki I. grafik, Türkiye topraklarının deprem derecelerine göre dağılımını, II. grafik ise Türkiye nüfusunun deprem bölgelerine göre dağılımını göstermektedir.

Yalnızca grafiklere bakılarak,

- Nüfusun %70'i I. ve II. derece deprem alanlarında yerleşmiştir.
- Türkiye'de görülen şiddetli deprem sayısı hafif şiddetli deprem sayısından fazladır.
- Deprem riskinin az olduğu yerlerde yerleşme azdır.
- Türkiye topraklarının %66'sı I. ve II. derece deprem alanıdır.

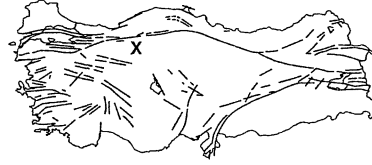
bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, III ve IV

8. Aşağıda bazı merkezler ve bu merkezlerde en fazla meydana gelen doğal afet eşleştirmelerinden hangisi yanlış verilmiştir?

Merkez	Doğal Afet
A) Rize	Heyelan
B) Erzurum	Deprem
C) Bartın	Sel ve taşkın
D) Antalya	Orman yangını
E) Edirne	Çığ düşmesi

9. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki fay hatları gösterilmiştir.

Kuzey Anadolu deprem kuşağı üzerinde X ile gösterilen merkezde oluşabilecek bir depremin aşağıdaki illerin hangisinde daha az hissedilmesi beklenir?

- A) Kocaeli B) Bursa C) Erzurum
D) Düzce E) İstanbul

10. Gediz Havzası, Muş-Varto Yöresi, İzmit Körfezi çevresi ve Bolu-Gerede Ovası'nın jeolojik yapısı incelendiğinde, aşağıdakilerden hangisi bakımından benzer oldukları söylenebilir?

- A) Birinci derecede deprem alanlarıdır.
B) Sık sık sel ve taşkın olayları yaşanır.
C) Şiddetli erozyon faaliyetleri görülür.
D) Yaz aylarında orman yangınları oluşur.
E) Hava kirliliğinin en fazla yaşandığı yerlerdir.

11. Türkiye'de son 100 yıl içinde en çok ve en şiddetli depremler Kuzey Anadolu deprem kuşağında meydana gelmiştir. Bu kuşak üzerinde oluşan Erzurum, Erzurum, Düzce ve ---- depremleri büyük hasarlara neden olmuştur. Can ve mal kaybının fazla olduğu bu depremler Türkiye'nin ne kadar büyük bir tehlikeyle karşı karşıya olduğunun göstergesidir.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) İzmir B) Malatya C) Gediz
D) Hatay E) Gölçük

1-D 2-E 3-C 4-A 5-E 6-D 7-E 8-E 9-C 10-A 11-E

1. Türkiye'de tatlı su kaynakları hızla kirlenmekte ve azalmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi, tatlı su kaynaklarının kirlenmesine ve azalmasına yol açmaz?

- A) Tarımda aşırı sulama
B) Endüstriyel atıkların arıtılmadan bırakılması
C) Hızlı ve plansız kentleşme
D) Kontrolsüz yapılan zirai ilaçlamalar
E) Heyelan ile topoğrafyada meydana gelen değişiklikler

2. İnsanlar için büyük ölçüde can ve mal kaybına neden olan ve oluşumu önlenemeyen doğal olaylarına "doğal afet" denir.

Türkiye'nin iklimi, yerşekli ve jeolojik yapı özellikleri dikkate alındığında, aşağıdaki doğal olaylarından hangisinin diğerlerinden daha fazla can ve mal kaybına neden olduğu söylenebilir?

- A) Kuraklık B) Erozyon C) Heyelan
D) Sel E) Çığ

3. I. Jeotermal santraller
II. Kanalizasyon atıkları
III. Maden çıkarma ve işleme
IV. Sanayi atıkları

Yukarıdakilerden hangilerinin Türkiye'de su kirliliği üzerindeki etkisi daha azdır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

4. Ekinler biçildikten sonra buğday ve diğer bitkilerin tarlada kalan köklü sap kısmına anız denir.

Anız örtüsünün yakılmasının aşağıdakilerden hangisine neden olduğu söylenemez?

- A) Topraktaki organik maddelerin ortadan kalkmasına
B) Toprağın veriminin artmasına
C) Erozyonun artmasına
D) Doğal dengenin bozulmasına
E) Topraktaki yaşam ortamının yok olmasına

5. Aşağıdakilerden hangisi denizlerimizde oluşan kirliliğin nedenlerinden biri değildir?

- A) Tankerlerin kaçak olarak boşalttığı yağlı sular
B) Tarımsal alanlardan gelen ilaçlı sular
C) Kıyılarda kurulmuş olan fabrikaların atık suları
D) Akarsuların denizlere taşıdığı alüvyonlar
E) Evsel atıklardan oluşan kanalizasyon suları

6. Çevrelerinde yerleşim alanlarının geliştiği bazı göller evsel atıkların etkisiyle kirlilik tehdidi altındadır.

Aşağıdakilerden hangisi sözü edilen göllere örnek olarak gösterilemez?

- A) Sapanca B) İznik C) Burdur
D) Büyük Çekmece E) Çıldır

7. Linyitle çalışan termik santrallerin bacalarından çıkan gazların hava kirliliği üzerindeki etkisi fazladır.

Aşağıdaki merkezlerden hangisinde, yukarıdaki nedene dayalı olarak meydana gelebilecek hava kirliliğinden söz edilemez?

- A) Yatağan B) Soma C) Sarayköy
D) Elbistan E) Çayırhan

8. İstanbul, İzmit ve İzmir gibi kentlerde hava kirliliğinin oluşmasında;

- I. sanayi tesislerinin bulunması
II. havadaki nemin fazla olması
III. taşıtların fazla olması
IV. hakim rüzgâr yönü

durumlarından hangileri daha fazla etkili olmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

9. Marmara Denizi, çevresinde gelişen yerleşim merkezlerinin evsel atıkları ve bu yerleşim alanlarına kurulan sanayi tesislerinden denize ulaşan kirlenmelerle sürekli olarak kirlenmektedir. Bu durum denizdeki canlı çeşitliliğini olumsuz etkilemektedir.

Buna göre, aşağıdaki il merkezlerinden hangisinin Marmara Denizi'ni kirlilemedeki rolü daha azdır?

- A) Yalova B) Bursa C) İzmit
D) İstanbul E) Çanakkale

10.

Ülkemizde akarsu kirliliğinin önemli boyutlara ulaşmasında atık suların ve sanayi tesislerinde kullanılan suların filtre edilmeden akarsulara karışmasının etkisi fazladır.

Buna göre, haritada verilen akarsuların çevresindeki yerleşim yoğunluğu göz önüne alındığında hangisinde kirliliğin daha az olduğu söylenebilir?

- A) Kızılırmak B) Sakarya
C) Seyhan D) Aras
E) Gediz

11. Aşağıdaki enerji santrallerinden hangisinin havayı daha fazla kirlettiği söylenebilir?

- A) Yatağan B) Sarıyar C) Hirfanlı
D) Keban E) Hamitabat

12. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de erozyonun ortaya çıkardığı sorunlar arasında gösterilemez?

- A) Tarımsal verimin azalması
B) Barajların kullanım süresinin kısılması
C) Yeraltı sularının kirlenmesi
D) Çölleşme tehlikesinin yaşanması
E) Toprak örtüsünün incilmesi

1. Türkiye'de arazinin engebeli olması, bitki örtüsünün cılız olması ve yağış rejiminin düzensiz olması erozyona neden olan faktörlerdir. Tarlaların eğime dik sürülmesi erozyonu önlemek için yapılan uygulamalardan biridir. Yeraltı su seviyesinin ise etkisi yoktur.

Cevap: C

2. Kuzey Anadolu fay hattının kuzeyinde kalan Erğene Ovası birinci derece deprem bölgesi içerisinde yer almaz.

Cevap: A

3. Türkiye'de erozyon şiddeti fazla olduğu için akarsular bol miktarda alüvyon yani çamur taşımaktadır. Akarsuların taşıdığı bu maddeler baraj göllerinde birikmekte ve barajlardan yararlanma süresini kısaltmaktadır. Bu durumun önlenmesi için akarsu havzaları ağaçlandırılarak erozyon azaltılmalıdır.

Cevap: B

4. İç Anadolu Bölgesi'nde bazı yerlerde (özellikle Konya-Karapınar civarı) bitki örtüsü yok denecek kadar azdır. Bundan dolayı korumasız kalan toprak, hem sel suları hem de rüzgârlar tarafından taşınmaktadır.

Cevap: B

5. Doğu Karadeniz Bölümü'nde yerçekillerinin eğiminin fazla olması, yağışın fazla olması, tabakaların eğim doğrultusunda uzanması ve suyun biriktiği geçirimsiz tabaka üzerinde geçirimli tabakaların olması heyelana neden olmaktadır.

Cevap: D

6. Türkiye'de heyelanların en fazla ilkbahar mevsiminde görülmesinin nedeni ilkbahar yağışları ve kar erimeleriyle toprağın suya doygun hale gelmesidir.

Cevap: C

7. Haritada verilen ovalardan Ceylanpınar Ovası Türkiye'deki fay hatlarının uzağında yer aldığı için tektonik deprem olma olasılığı daha azdır.

Cevap: B

8. Ülkemizde çığ kış aylarında, heyelan ilkbaharda, sel kış ve ilkbahar aylarında, orman yangınları ise yaz aylarında yoğunluk kazanmaktadır. Bu durum üzerinde iklim ve yerçekilleri etkili olmaktadır. Deprem ise yer yapısının kırılması ve burada meydana gelen hareketlere bağlı olduğu için belli bir mevsimde görülmesi beklenmez.

Cevap: D

9. Sel ve su taşkınları üzerinde, dere yataklarının yerleşime açılması ve çöp ve moloz dökülerek daraltılması, plansız kentleşme, alt yapı yetersizliği, bitki örtüsünün tahrip edilmesi ile akışa geçen su miktarının artması etkilidir. Türkiye'de daha yağışlı bir iklimin yaşanmaya başlandığı söylenemez.

Cevap: C

10. Afyonkarahisar ili sınırları içerisinde bulunan Dinar'da 1995 yılında meydana gelen deprem Batı Anadolu deprem kuşağı üzerinde meydana gelen depremlerden biridir.

Cevap: A

11. Belirtilen illerde yerçekillerinin yüksek ve engebeli olması, kar yağışının fazla olması ve bitki örtüsünün seyrek olması nedeniyle yamaçlarda biriken kar örtüsü yamaç aşağı kayarak çığa neden olmaktadır.

Cevap: E

12. III ve IV numaralı alanlarda yani kurak iklim nedeniyle bitki örtüsü seyrek. Ayrıca buralarda yerçekillerinin eğimli ve engebeli olması erozyona neden olmaktadır.

Cevap: E

TEST - 2 (Çözümleri)

1. IV numara ile gösterilen Doğu Karadeniz'de eğimin ve yağışın fazla olması, killi tabakaların bulunması heyelana neden olmaktadır.

Cevap: D

2. Yarı kurak bölgelerde yağışın az olması nedeniyle bitki örtüsü seyrekir. Bu yerlerdeki eğimli yamaçların sel sularıyla aşındırılması sonucu kırılgıyır oluşur. Buralarda toprağın üst kısmının aşındırılıp taşınması erozyona örnektir.

Cevap: E

3. III numara ile gösterilen Batı Karadeniz'de bitki örtüsü diğer yerlerden gür olduğu için erozyonun daha az görülmesi beklenir.

Cevap: C

4. Verilen illerde kar yağışı fazla olmadığı için kar erimelerinin buralardaki sellerde etkili olduğu söylenemez.

Cevap: A

5. Elektrik sigortası, gaz ve su vanalarının kapatılması deprem öncesinde değil deprem sırasında ya da hemen sonra yapılması gereken uygulamalardır.

Cevap: E

6. Ani bastıran yağışların toprağı sürüklemesi, iklim ve yerşekillerine yani doğal faktörlere bağılı olarak oluşmaktadır. Diğer seçeneklerde verilenler ise beşeri faktörlere bağılı olarak erozyona neden olmaktadır.

Cevap: D

7. Verilen grafiklerden Türkiye'nin büyük bir kısmının deprem riski altında olduğu ve bu alanlarda nüfusun fazla olduğu, deprem riskinin az olduğu yerlerde ise nüfusunun az olduğu bilgilerine ulaşılabilir. Fakat deprem alanlarında meydana gelen deprem sayılarına ulaşamaz.

Cevap: E

8. Edirne'de yerşekillerinin sade olması yani eğimin az olması ve kar yağışının az olması nedeniyle çığ olaylarının görülmesi beklenmez.

Cevap: E

9. Haritada X ile gösterilen merkeze en uzak olan Erzincan'da deprem daha az hissedilir. Çünkü deprem üssünden uzaklaştıkça depremin etkisi azalır.

Cevap: C

10. Gediz Havzası, Muş-Varto Yöresi, İzmit Körfezi çevresi ve Bolu-Gerede yer yapısının kırılgan olması ve birinci derece deprem bölgesi olması yönüyle benzerdir. Diğer seçeneklerde verilenler bakımından benzerlik göstermezler.

Cevap: A

11. İzmir ve Gediz Batı Anadolu, Hatay ve Malatya Doğu Anadolu deprem kuşağı üzerinde yer alırken Gölçük, Kuzey Anadolu deprem kuşağı üzerinde yer almaktadır.

Cevap: E

TEST - 3 (Çözümleri)

1. Heyelan sonucu yamaçtan aşağıya doğru hareket eden kütle bazen yerleşim alanları ile tarım alanlarına zarar verebilir. Bazende bir akarsu vadisini kapatarak heyelan set göllerinin oluşmasına neden olabilir. Bu durumun Türkiye'de tatlı su kaynaklarının kirlenmesi ve azalması üzerinde etkili olduğu söylenemez.

Cevap: E

2. Türkiye'de depremden sonra en fazla can ve mal kaybına neden olan doğal afet seldir. Bu durum üzerinde; Türkiye'de bitki örtüsünün tahrip edilmesi, dere yataklarına yerleşilmesi, betonlaşmanın artması gibi faktörler etkili olmaktadır.

Cevap: D

3. Jeotermal santraller yer altından çıkan sıcak sularla çalışmaktadır. Bu suların su kirliliği üzerindeki etkisi diğerlerine göre daha azdır.

Cevap: A

4. Anız örtüsünün yakılmasıyla topraktaki organik maddeler ortadan kalkar. Toprak korumasız kaldığı için erozyon artar. Bu durumların sonucunda toprağın verimliliği artmaz, azalır.

Cevap: B

5. Akarsuların denizlere alüvyon taşıması kıyı kirliliği üzerinde etkili değildir. Tam tersine tatlı su ile tuzlu suyun karıştığı bu yerler plankton bakımından zengin olduğu için balıkçılık bakımından elverişlidir.

Cevap: D

6. Çıldır Gölü çevresinde yoğun bir yerleşme olmadığı için kirlilik tehdidi diğerlerine göre azdır.

Cevap: E

7. Sarayköy'de linyit ile çalışan termik santral olmadığı için, bu nedene dayalı hava kirliliğinin görülmesi beklenmez.

Cevap: C

8. İstanbul, İzmit ve İzmir gibi kentlerde sanayi tesisleri ile taşıtlardan çıkan duman ve gazlar hava kirliliği üzerinde en fazla etkiye sahip faktörlerdir.

Cevap: B

9. Çanakkale'de nüfusun az olması ve sanayinin fazla olmaması nedeniyle Marmara Denizi'nin kirlenmesinde daha az etkilidir.

Cevap: E

10. Aras Nehri havzasında yerleşme ve sanayinin fazla olmaması nedeniyle diğer akarsular kadar kirlenmesi beklenmez.

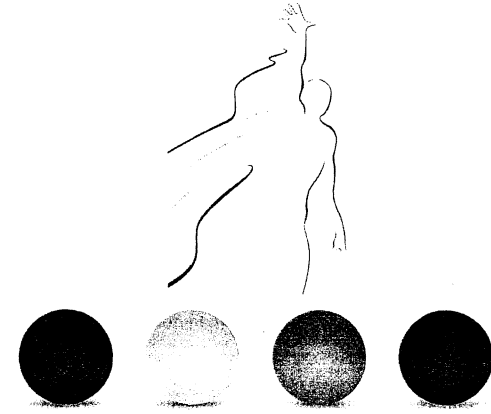
Cevap: D

11. Keban Fırat, Sarıyar Sakarya, Hıranlı ise Kızılırmak üzerinde kurulan hidroelektrik santrallerdir. Hamitabat Kırklareli'nde doğalgaz ile çalışan bir santraldir. Bunların havayı fazla kirliletmesi beklenmez. Linyit ile çalışan Muğla'daki Yatağan santrali havayı daha fazla kirliletir.

Cevap: A

12. Erozyon toprağın üst kısmının taşınması ve süpürülmesi olayıdır. Bu durumun sonucunda yer altı sularının kirlenmesi beklenmez.

Cevap: C

BÖLÜM 5

TÜRKİYE'DE NÜFUS ve YERLEŞME

1. Bir bölgede nüfus yapısı ile ilgili istatistiksel araştırma yapılmasına yönelik olarak hazırlanan bir formda;

- Adı soyadı?
- Cinsiyet durumu?
- Çalıştığı sektör?
- Doğum tarihi?
- Eğitim durumu?

soruları bulunmaktadır.

Sorulara verilen cevaplardan yola çıkarak bu bölgenin nüfusuyla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Nüfusun yaş gruplarına göre dağılımına
- B) Hangi sektörde ne kadar nüfus çalıştığına
- C) Kadın erkek nüfus oranına
- D) Anaokulu, ilköğretim ve liseye başlayacakların sayısına
- E) Nüfus artış oranının ne kadar olduğuna

2. Türkiye'de aşağıdaki özelliklere sahip olan alanlardan hangisinde, nüfus ve yerleşmenin yoğun olduğu söylenemez?

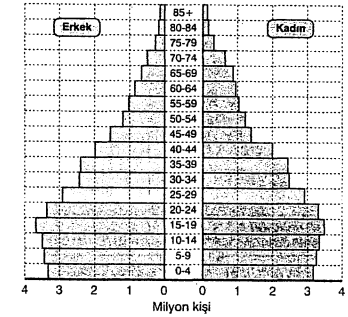
- A) Dağların güneye bakan yamaçlarında
- B) Eğimin az olduğu düz alanlarda
- C) Deniz ve göl kıyılarında
- D) Kapalı havza özelliğine sahip alanlarda
- E) Akarsu yataklarının çevresinde

3. Türkiye nüfusu ile ilgili yapılan son gözlemlerde,
- genç nüfus oranının azaldığı
 - yaşlı nüfus oranının arttığı
- tespit edilmiştir.

Bu durumun meydana gelmesinde, aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Aile planlaması
- B) Sağlık şartlarının iyileşmesi
- C) Ortalama ömrün uzaması
- D) Çalışan nüfusun yaş ortalamasının yükselmesi
- E) Doğum oranının azalması

4. Aşağıda Türkiye'nin 2007 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Nüfus piramidindeki veriler göz önüne alındığında, Türkiye nüfusuyla ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Türkiye'de doğum oranı azalmaktadır.
- B) Genç nüfus miktarı yaşlı nüfustan fazladır.
- C) Nüfusun yaş ortalaması yükselmektedir.
- D) Türkiye'nin nüfus yoğunluğu sürekli artmaktadır.
- E) Çalışma çağındaki nüfus içerisinde çalışanların oranı artmaktadır.

5. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de nüfusun dağılımını etkileyen beşeri faktörlerden biri değildir?

- A) Su kaynakları
- B) Madencilik
- C) Turizm
- D) Ormancılık
- E) Sanayi

Haritada verilen alanlardan hangilerinin aritmetik nüfus yoğunlukları arasındaki fark dağa fazladır?

- A) I ve III
- B) I ve IV
- C) II ve IV
- D) II ve V
- E) III ve V

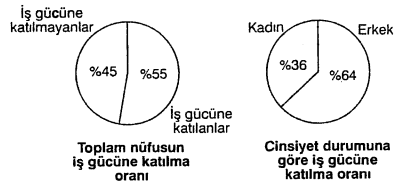
7. Aşağıdaki tabloda bazı bölgelerin yüzölçümleri ile 2000 ve 2007 yıllarındaki nüfus miktarları verilmiştir.

Bölgeler	Gerçek Alan (km ²)	Nüfus (milyon)	
		2000	2007
Marmara	67.300	17.4	20.7
Akdeniz	122.100	8.7	8.9
Karadeniz	146.170	8.4	7.4
Doğu Anadolu	171.000	6.1	5.7
Güneydoğu Anadolu	61.000	6.6	7.2

Tabloya göre, hangi bölgelerin aritmetik nüfus yoğunluğunun 2000 yılından 2007 yılına gelindiğinde arttığı söylenemez?

- A) Marmara – Güneydoğu Anadolu
B) Karadeniz – Akdeniz
C) Doğu Anadolu – Karadeniz
D) Akdeniz – Marmara
E) Karadeniz – Güneydoğu Anadolu

8. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye’de 2000 yılında toplam nüfusun işgücüne katılma oranı ile Türkiye’de cinsiyet durumuna göre iş gücüne katılma oranı gösterilmiştir.

Grafikteki bilgiler göz önüne alındığında,

- I. iş gücüne katılan toplam nüfus miktarı
II. erkek nüfustaki çalışan sayısının kadın nüfusundan fazla olduğu
III. iş gücüne katılmayanların içinde kadın nüfusun erkek nüfusa oranı

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

9. Türkiye’de kırsal kesimde yaşanan hızlı göç olayı nedeniyle kırsal nüfus oranı hızla azalmaktadır (I). Kente göç eden nüfusun eğitim çalışmalarına katılması nedeniyle okuma yazma bilenlerin oranı hızla artmaktadır (II). Kentlerde sağlık ve beslenme şartlarının iyi olması, ölüm oranını yavaşlatarak ortalama ömrün uzamasında etkili olmaktadır (III). Kırsal kesimden göç eden nüfus genelde erkekler olduğu için göç alan merkezlerde erkek nüfus miktarı daha fazladır (IV). Kent merkezlerinde kadınların iş hayatına katılması nedeniyle çalışan kadın oranı kırsal kesimlerden daha fazladır (V).

Bu parçada, Türkiye nüfusuyla ilgili numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışlığı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki haritada 2005 yılı verilerine göre aritmetik nüfus yoğunluğu en fazla olan yerler gösterilmiştir.

Buralarda nüfus yoğunluğunun fazla olmasının;

- I. verimli tarım alanlarının bulunması
II. sanayi, ticaret ve ulaşımın gelişmesi
III. karasal iklim şartlarına sahip olmaları
IV. ormanların geniş alan kaplaması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

1. Türkiye’de aşağıdaki durumlardan hangisi nüfus artış hızının fazla olmasının sonucunda meydana gelmemiştir?

- A) Bölgeler arasında göç olaylarının yoğun olarak yaşanması
B) Şehirlerin plansız olarak büyümesi
C) İşsiz sayısının fazla olması
D) Kişi başına düşen milli gelirin istenen düzeye çıkmaması
E) Nüfusun daha çok sanayi ve hizmet sektöründe istihdam edilmeye başlanması

2. Aşağıdaki kentlerden hangisinin nüfus artışı üzerinde şehrin ekonomik yapısı fazla etkili olmamıştır?

- A) İzmir B) Kırklareli C) Adana
D) Antalya E) Mersin

3. Aşağıdaki haritada Türkiye’de nüfus artışı ve azalışı üzerinde etkili olan başlıca olaylar numaralandırılarak verilmiştir.

- I. Çalışmak için başka ülkelere gidenler
II. Lozan Antlaşması’yla mübadele ile Türkiye’den gidenler
III. Politik, siyasi, sosyal baskılar nedeniyle Türkiye’ye gelenler
IV. Hatay’ın anavatanına katılması

Yukarıda numaralarla belirtilen etkenlerden hangileri Türkiye’de nüfusun artmasına, hangileri azalmasına neden olmuştur?

	Nüfusu artıranlar	Nüfusu azaltanlar
A)	I - III	II - IV
B)	II - IV	I - III
C)	I - IV	II - III
D)	I - II	III - IV
E)	III - IV	I - II

4. Türkiye’de doğurganlık oranı üzerinde nüfusun eğitim düzeyinin etkisi fazladır. Örneğin; okur yazar olmayan kadın başına düşen doğum sayısı 4,6 iken yüksekokul mezunu olanlarda bu sayı 1,6’dır.

Buna göre, haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde kadın başına düşen doğum sayısının daha az olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıda verilen durumlardan hangileri, Türkiye nüfusu ile ilgili varılabilecek doğru bir yargı değildir?

- A) Hizmet sektöründe çalışanların oranı sanayide çalışanlardan fazladır.
B) Nüfusun eğitim düzeyi giderek yükselmektedir.
C) Ortalama yaşam süresi uzamaktadır.
D) Kentsel nüfus oranı artmaktadır.
E) Nüfus artış hızı artmaktadır.

6. Üretici konumunda olmayan 0-14 ile 65 ve üzeri yaş grubuna ---- denir.
İstanbul’da erkek nüfus oranı kadın nüfus oranından ----.
Türkiye’de nüfus artış oranı ----.
Nüfusun yaş ortalaması ----.
Göç veren illerde erkek nüfus, kadın nüfustan ----.

Yukarıda Türkiye nüfusuyla ilgili verilen cümlelerde boş bırakılan yerlere bilginin akışına göre, aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) aktif nüfus B) fazladır
C) azalmaktadır D) yükselmektedir
E) azdır

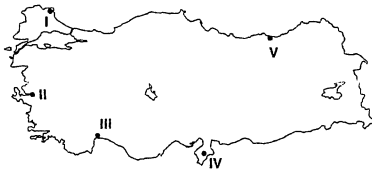
7. Aşağıdaki haritada kıyı kesimlerde nüfus yoğunluğunun fazla olduğu bazı alanlar verilmiştir.

Hangi alandaki nüfus yoğunluğunun temel nedeni, o bölgede sanayi faaliyetleri değildir?

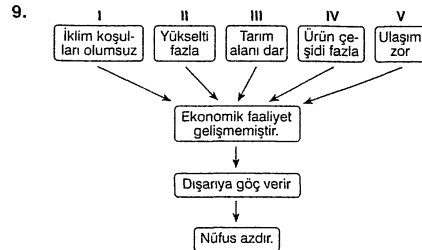
- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

8. Türkiye'de nem ve yağışın fazla olduğu yerlerde nüfus yoğunluğu genelde fazladır.

Haritada verilen yerlerden hangisi, bu duruma örnek olarak gösterilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

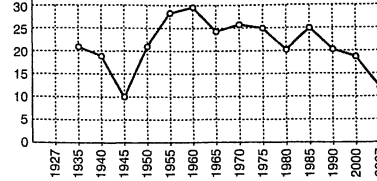

Yukarıdaki şemada Hakkari ilinde nüfusun az olması, ekonomik faaliyetlerin gelişmemesi ve dışarıya olan göçün fazla olmasına neden olan faktörlerden hangisi yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1-E 2-B 3-E 4-A 5-E 6-A

10. Nüfus artış hızı (%)

Yukarıdaki grafikte Türkiye'nin 1935-2007 yılları arasındaki nüfus artış hızı verilmiştir.

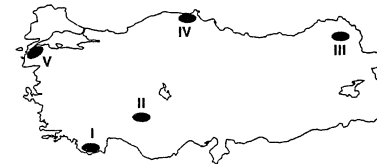
Grafikteki bilgilere göre,

- I. nüfus artış hızının bazı yıllar artıp bazı yıllar azaldığı,
II. 2007 yılında nüfus artış hızının %15'ten az olduğu,
III. 1940-1945 yılları arasında nüfus miktarının azaldığı,
IV. nüfus artış hızının fazla olduğu dönemlerde yurt dışından göç alındığı

Yorumlarından hangisine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

- 11.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen alanlardan hangisinde nüfusun seyrek olmasında;

- yerçekiminin dağılık ve engebeli
- iklim şartlarının elverişsiz
- sanayinin gelişmemiş
- ulaşımın gelişmemiş

olmasının etkisi vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7-D 8-A 9-D 10-E 11-C

1. Tarım alanlarının geniş, tarımda çalışan nüfusun az olduğu yerlerde tarımsal nüfus yoğunluğu azdır.

Buna göre, haritada gösterilen alanlardan hangisinde tarımsal nüfus yoğunluğunun daha az olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Sanayinin gelişmiş olduğu alanlarda nüfus yoğunluğu için nüfus dağılışı iklim ve yerşekillerinden önemli ölçüde etkilenmez.

Haritada gösterilen yerlerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Türkiye'de 1980'den sonra nüfus artış hızının sürekli azalması;

- I. sağlık hizmetlerinin yaygınlaşması
II. bebek ölümlerinin azalması
III. kadınların çalışma hayatına daha fazla girmeleri
IV. aile planlamasının yaygınlaşması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Son yapılan nüfus sayımına göre, Türkiye'de bütün bölgelerde kent nüfusu kırsal nüfustan fazladır.

Kent nüfusunda meydana gelen artışın nedeni, aşağıdakilerden hangisiyle daha iyi açıklanabilir?

- A) Kentlerdeki iş imkânları
B) Tarım alanlarının daralması
C) Kırsal kesimde iklimin kuraklaşması
D) Kentlerde doğum oranının artması
E) Doğal afetlerin yaygınlaşması

5. Aşağıdaki yerlerden hangisinde nüfus yoğunluğu daha azdır?

- A) Doğu Karadeniz kıyı kesimi
B) Güney Marmara
C) Çukurova Yöresi
D) Taşeli Platosu
E) Büyük Menderes vadisi

6. Aşağıdaki tabloda 2004 yılında Türkiye'de çalışan erkek ve kadınların ekonomik sektörlere dağılımı gösterilmiştir.

	Tarım	Sanayi	Hizmet
Erkek	%26	%26	%48
Kadın	%57	%14	%29

Tablodaki bilgilere dayanarak, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Tarım sektörü ile sanayide çalışan erkek nüfus oranı aynıdır.
B) Sanayi sektöründe çalışan erkek nüfus oranı kadın nüfus oranından fazladır.
C) Çalışan kadınların çoğu tarım sektöründedir.
D) Hizmet sektöründe çalışan kadın nüfusu sanayi sektöründekilerin iki katından fazladır.
E) Sanayi sektöründe çalışan kadın nüfus oranı hizmet sektöründe çalışan erkek nüfus oranından fazladır.

7. Türkiye'nin nüfusu 1960 yılında 27,7 milyon iken 2010 yılında 73 milyona yükselmiştir.

50 yıllık süre içerisinde nüfusun 45 milyondan fazla artmasında,

- sağlık hizmetlerindeki gelişmeler
- beslenme şartlarının iyileşmesi
- nüfus planlamaları
- diğer ülkelerdeki Türk nüfusunun bir kısmının Türkiye'ye göç etmesi

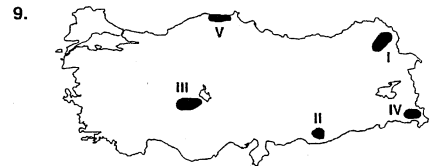
durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Yalnız III B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Tarım alanlarının sınırlı olduğu yerlerde, tarımda çalışan nüfusun fazla olması, tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olmasına neden olur.

Aşağıda belirtilen illerden hangisinde, tarımsal nüfus yoğunluğu diğerlerine göre daha fazladır?

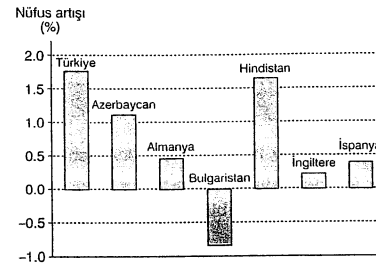
- A) Konya B) Adapazarı C) Rize
D) Samsun E) Adana

Yukarıdaki haritada işaretli alanlardan hangisinde iklim şartları elverişli olmasına rağmen nüfusun seyrek olmasında, yerşekillerinin yüksek ve engebeli olması ile tarım alanlarının dar olması birlikte etkili olmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki grafikte 1990-2003 yılları arasında Türkiye ve bazı ülkelerin nüfus artış oranları verilmiştir.

Türkiye'nin nüfus artışı ile diğer ülkelerin nüfus artışları karşılaştırıldığında, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Nüfus miktarları arasındaki farkın en fazla olduğu ülkeler Türkiye ile Bulgaristan'dır.
B) Bulgaristan'ın nüfusu azalmaktadır.
C) Almanya ve İspanya'nın nüfus artış oranları birbirine yakındır.
D) Nüfus artış oranı en fazla Türkiye ve Hindistan'dadır.
E) İngiltere'de nüfus artış oranı % 1'in altındadır.

11. Aşağıdaki illerin hangisinde nüfus artış hızı doğum oranından daha fazladır?

- A) Erzurum B) Van C) Hakkâri
D) Diyarbakır E) Bursa

12. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde doğum oranı daha fazladır?

- A) Çatalca - Kocaeli B) Kıyı Ege
C) Güney Marmara D) Dicle

E) Antalya

1. Aşağıda Türkiye'de yaşanan göçlerle ilgili verilen;

- Türkiye ile Yunanistan arasında yapılan nüfus mübadelesi
- Avrupa ülkelerine çalışmaya giden işçiler
- Marmara depremi sonrası bölge dışına olan göçler
- Eğitim durumu yüksek olan kişilerin sanayileşmiş ülkelere gitmesi

durumlarından hangileri siyasi nedenlerden dolayı yapılan göçlere örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

2. Aşağıdaki yerlerden hangisi maden çıkarımı ve işlemlerine bağlı olarak çevreden daha fazla göç almıştır?

- A) Kars B) Edirne C) Zonguldak
D) Denizli E) Samsun

3. Yapılan bir röportajda sorulan soruya; "Tarımda kazandığım para ile ailemi yeterince geçindiremiyordum. Erozyonla topraklarımızın verimi de iyice düşmüştü. Çocuklarımız büyümüş ve lise çağına gelmişti." diye cevap veren bir kişinin aşağıdakilerden hangisini yaptığı söylenebilir?

- A) Köyden şehre göç etmiştir.
B) Hayvancılık yapmaya başlamıştır.
C) Ekonomik olarak düşük seviyede yaşamaya karar vermiştir.
D) Çocuklarını bir fabrikada işe başlatmıştır.
E) Tarlasında ekonomik getirisi yüksek olan ürünler yetiştirmiştir.

4. Türkiye'de iç göçü önlemek için yapılacak çalışmalara aşağıdakilerden hangisi örnek olarak gösterilemez?

- A) Sulu tarımın yaygınlaştırılması
B) Modern hayvancılığın geliştirilmesi
C) Kırsal kesimde sağlık, eğitim ve ulaşım gibi hizmetlerin geliştirilmesi
D) Tarıma dayalı sanayi kollarının kırsal kesime kaydırılması
E) Tarım topraklarını miras yoluyla bölerek herkese tarım alanı verilmesi

5. Türkiye'den beyin cerrahları, mühendisler, astrofizikçiler gibi dünyaca ünlü bilim adamlarımızın yurt dışına gitmesi aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Kavimler göçüne B) İşçi göçüne
C) Mübadele göçüne D) Beyin göçüne
E) Mevsimlik göçlere

6. Türkiye'de iç göçlerin nedenlerinden biri de erozyonla tarım alanlarının verimsizleşmesi ve makinalı tarımın yaygınlaşmasıdır.

Buna göre, aşağıdaki bölümlerden hangisi yukarıdaki nedenlerden dolayı daha çok göç verir?

- A) Doğu Karadeniz
B) Kıyı Ege
C) Güney Marmara
D) Orta Kızılırmak
E) Batı Karadeniz

7. Aşağıdaki haritada bir yöreden farklı alanlara yapılan göçler ve bu alanlarda göçe neden olan çekici faktörler gösterilmiştir.

Haritada göç edilen yerler ve çekici faktör eş-lemelerinden hangisi yanlış verilmiştir?

- A) İstanbul B) Kars C) Antalya
D) Adana E) Ankara

8. Turizmde dolayı gelişen şehirler mevsimlik göç alırlar. Bu şehirlerin nüfus miktarları yaz ve kış mevsimleri arasında büyük farklılık gösterir.

Buna göre, aşağıdaki illerin hangisinde yıl içinde turizme bağlı olarak nüfus miktarında ki değişimin daha fazla olması beklenir?

- A) Antalya B) Rize C) Erzurum
D) Malatya E) Edirne

Haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangisinde, diğer bölgelere daha yoğun göç olayı yaşanmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. İstanbul, Bursa ve İzmir kentlerinde nüfus artışı daha çok dışarıdan gelen göçlerle olurken, Rize, Mardin ve Amasya illerindeki nüfus artışı doğum oranının fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

Bu durum İstanbul, Bursa ve İzmir kentlerinin sözü edilen diğer kentlerden hangi bakımdan farklı olmasının bir sonucu olamaz?

- A) İş imkânları B) Yüzölçümleri
C) Sanayi çeşitliliği D) Ticaret etkinlikleri
E) Turizm faaliyetleri

11. Aşağıdaki durumlardan hangisine bağlı olarak Türkiye'nin nüfus miktarında bir değişme olduğu söylenemez?

- A) Yurt dışına yapılan işçi göçlerine
B) Sanayi sektöründe çalışmak için kırsal kesimden büyük şehirlere olan göçlere
C) Hatay ilinin anavatanına katılmasına
D) Bulgaristan ve Irak'tan baskılar nedeniyle gelenlere
E) Gelişmiş ülkelere giden eğitimli kişilere

12. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de meydana gelen iç göçlerin sonuçlarından biri değildir?

- A) Kentlerde nüfus yoğunluğu artarken kırsal kesimde azalır.
B) Kentlerde konut yetersizliği ortaya çıkar.
C) Düzensiz kentleşmeyle sanayi tesisleri kent içinde kalır.
D) Tarımda çalışan kişi sayısı artar.
E) Ekonomik yatırımlar dengesiz dağılır.

1. İstanbul, İzmir, Adana ve Gaziantep gibi şehirlerde nüfus miktarı hızlı bir şekilde artmaktadır.

Buna göre, sözü edilen kentlerde Türkiye geneline göre nüfusun hızla artmasında;

- I. doğumların artması
II. çevreden gelen göçlerin artması
III. ölümlerin azalması

durumlarından hangileri daha etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de kırdan kente olan göçün sonuçlarından biri değildir?

- A) Kırsal kesimlerde tarımsal yatırımlar azalır.
B) Yatırımlar ülke geneline düzensiz dağılır.
C) Kentlerde işsizlik artar.
D) Kırsal kesimlerde konut sıkıntısı ortaya çıkar.
E) Kentlerde ulaşım yetersiz kalır.

3. Kırsal kesimlerden büyük şehirlere göç eden kişilere ait aşağıda verilen konuşmalardan hangisi, göç sonucunda yaşanan olumsuz durumlara bir örnek olarak gösterilebilir?

- A) Çocuklarımı iyi eğitim alabilecekları bir okula kaydettirdim.
B) Tekstil sektöründe çalışmaya başladım, iyi bir işim ve gelirim var.
C) Yaşamak için uygun, alt yapısı olan ve sağlıklı bir evde oturuyoruz.
D) Sosyal aktivitelere katılıyorum ve hayatım oldukça renkli geçiyor.
E) Yeni bir ortamdayım, köyümü ve arkadaşlarımı çok özliyorum.

4. Bir kişinin yaşadığı yerden kısa süreliğine başka bir yere gidip yaşamasına mevsimlik göç denir.

Buna göre, aşağıdaki seçeneklerde verilen konuşmaları yapan kişilerden hangisinin mevsimlik göçe katıldığı söylenemez?

- A) Her yaz Ayvalık'taki yazlığıma giderim.
B) Yaz aylarında Marmaris'te turizm sektöründe çalışmaya giderim.
C) İyi bir okulda okuyup kariyer yapmak için bu şehre geldim.
D) Yazın yaylaya koyunlarımı otlatmaya gittim.
E) Hasat zamanı fındık toplamak üzere Giresun'a geldim.

5. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de göç eden nüfusun özelliklerinden biri değildir?

- A) Çalıştığı ekonomik sektör değişmiştir.
B) Yaş ortalaması yüksektir.
C) Eğitim seviyesi düşüktür.
D) Büyük şehirlere yerleşmişlerdir.
E) Yaşam standardı düşüktür.

6. Uzun yıllar sonra köyüme gittiğimde her şeyi değişmiş ve bozulmuş buldum. Yollar bakımsız, su arkları otlarla kaplanmış, yolun iki kenarındaki tarlalar ekilmemişti. Okuma yazma öğrendiğim okuluma kilit vurulmuş, sıvaları dökülmüş, camları kırılmış, oyunlar oynadığımız bahçesinde geriye sadece bir kavak ağacı kalmıştı. Köyde kalan birkaç çocuk taşınmalı eğitimle başka köye okumaya gidiyorlardı.

Bu parçada anlatılan yöreyle ilgili olarak, aşağıdaki yorumlardan hangisi daha gerçekçi olur?

- A) İkliminde değişme olmuştur.
B) Doğum oranının azalması nüfusu azaltmıştır.
C) Köy halkı başka yerlere göç etmiştir.
D) Çevrede sanayi tesisleri kurulmuştur.
E) Göçebe hayvancılık artmıştır.

7. Sanayinin gelişmesi ile göç alan bir şehirde;

- I. İş gücü potansiyeli artar.
- II. Doğal nüfus artış hızı artar.
- III. Ticaret gelişir.
- IV. Ekonomik çeşitlilik azalır.

durumlarından hangileri yaşanır?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) I ve III E) II ve IV

8. Aşağıdakilerden hangisi, doğal afetlerin neden olduğu göçlere örnek olarak gösterilebilir?

- A) Türklerin Orta Asya'dan göçü
B) Lozan Antlaşması'yla Yunanistan'daki Türk nüfusun Türkiye'ye göçü
C) Almanya'ya çalışmaya giden Türk işçilerin göçü
D) Yaz aylarında Antalya, Adana gibi illere yapılan göçler
E) Doktor, mühendis gibi meslek sahiplerinin ABD'ye çalışmak için gitmeleri

9. Türkiye'de işçi göçünün zaman içinde hızla arttığı görülmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu durumun nedenlerinden biri değildir?

- A) Kırsal alanda isteklerin çoğalması ve çeşitlenmesi
B) Gelir dağılımındaki dengesizlikler
C) Hızlı nüfus artışı
D) Kırsal kesimde iş imkânlarının az olması
E) Deprem, sel, heyelan gibi doğal afetlerin yaşanması

10. "Yaşadığımız yer depremde büyük zarar gördü. Bu nedenle Ankara'ya göçüp yerleşmemiz hayata tekrar bağlanmamızı sağladı."

Yukarıdaki ifadeleri söyleyen kişinin daha önce aşağıdaki şehirlerden hangisinde yaşadığı söylenemez?

- A) Mardin B) Erzincan C) İzmit
D) Afyonkarahisar E) Düzce

11. Türkiye'de özellikle yaz mevsiminde bazı iller inşaat, turizm ve tarım sektöründe çalışmak için gelenler nedeniyle mevsimlik göçler almaktadır.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisi diğerlerine göre daha az mevsimlik göç alır?

- A) Antalya B) Adana C) Muğla
D) Giresun E) Sivas

12. Tanımda makineleşme köyden kente göçü hızlandıran bir etkidir. Fakat böyle bir genelleme Rize Yöresi için uygun değildir.

Bu durum Rize'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Yerşekillerinin engebeli olması
B) Nemli ve yağışlı bir iklime sahip olması
C) Makineli tarıma gerek duymayan ürünlerin yetiştirilmesi
D) Halkın makina kullanma alışkanlığının olmaması
E) Yörede tarım dışı sektörlerin daha fazla gelişmiş olması

1. Şehirlerin gelişip büyümesinde;

- tarım
- sanayi
- ticaret ve liman
- turizm

gibi faktörler etkilidir.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisinin kurulup gelişmesinde yukarıda verilen faktörlerden herhangi biri etkili olmamıştır?

- A) Manisa B) Antalya C) Mersin
D) Zonguldak E) Kocaeli

2. Aşağıdaki şehirlerin hangisinin ekonomik ve sosyal etkinliği diğerlerinden daha azdır?

- A) Samsun B) Gaziantep C) Kayseri
D) Trabzon E) Çanakkale

Yukarıdaki haritada işaretli olarak gösterilen şehirlerden hangisinin gelişip büyümesinde işlek ulaşım yolları üzerinde yer almasının etkisi daha azdır?

- A) İstanbul B) Rize C) Kayseri
D) Gaziantep E) İzmir

Haritada gösterilen dağların hangisinde tarım ve yerleşmenin kuzey yamaçta daha yoğun olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıda verilen yerlerden hangisindeki doğal şartların yerleşmeyi sınırlandırdığı söylenemez?

- A) Tuz Gölü çevresi B) Ağrı Dağı
C) Taşeli Platosu D) Gediz Ovası
E) Ardahan Platosu

6. Bodrum, Ürgüp ve Marmaris gibi merkezlerin gelişip büyümesinde aşağıdaki özelliklerden hangisi daha fazla etkili olmuştur?

- A) Çeşitli doğal güzellikler ve tarihi zenginliklere sahip olmaları
B) İşlek yolların kavşak noktaları üzerinde yer almaları
C) Çok geniş iş olanaklarının olduğu sanayi tesislerine sahip olmaları
D) İç kesimlere kara ve demiryoluyla bağlı olan limanlara sahip olmaları
E) Sulama imkânına sahip geniş tarım alanlarının merkezinde bulunmaları

7. Karadeniz Bölgesi'nin kırsal kesiminde dağınık yerleşme, İç Anadolu Bölgesi'nin kırsal kesiminde toplu yerleşme tipinin görülmesinde;

- su kaynaklarının fazla olması
- tarım alanlarında sulamanın gerekliliği
- yerçekillerinin engebeliliği
- bitki örtüsünün gür ya da seyrek oluşu

durumlarından hangileri **daha fazla** etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Aşağıdakilerden hangisi kır yerleşmelerinin bir özelliği **değildir**?

- Kır yerleşmelerinin nüfusu kent yerleşmelerine göre azdır.
- Genelde tarım ve hayvancılıkla uğraşılır.
- Kadınların büyük bir kısmı tarımda çalıştığı için doğum oranı azdır.
- Kır yerleşmelerinin bazıları geçici yerleşmeler şeklindedir.
- Alt yapı, sağlık ve eğitim hizmetleri yeterince gelişmemiştir.

9. Eskiden gecekondular yerleşmeleri şeklinde plansız gelişen şehirler ya da sanayi tesislerinin kent içinde kalması ile çevre kirliliğinin yaşanmaz hale getirdiği şehirlerde kentsel dönüşüm projesi uygulanmaktadır. Bu proje sayesinde gecekondular semtleri ve terk edilmiş endüstri alanları modern binalar, park ve bahçelerle toplumun kullanımına kazandırılmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisinde kentsel dönüşüm projelerinin yoğun olarak uygulandığı **söylenemez**?

- A) Kocaeli B) Artvin C) İstanbul
D) İzmir E) Bursa

10. Köye bağlı yerleşme birimleri içerisinde en yaygın olanı yayla yerleşmeleridir. Yaylalar yaz döneminde halkın hayvanlarını otlatmak için çıktıkları alanlardır. 2000 metreden yüksek dağ sıraları üzerinde kurulan yayla yerleşmeleri günümüzde işlevini değiştirerek turizme açılmaya başlamıştır.

Buna göre, haritada verilen dağlardan hangisi üzerinde yayla yerleşmelerine **rastlanmaz**?

- A) Bolkar Dağları B) Yıldız Dağları
C) Kaçkar Dağları D) Beydağları
E) Ilgaz Dağları

11. Aşağıdaki şehirlerden hangisinin gelişmesinde etkili olan ekonomik faaliyet çeşitliliği **daha fazladır**?

- A) Antalya B) Erzurum C) İzmir
D) Diyarbakır E) Rize

Yukarıdaki haritada gösterilen merkezlerden hangisinin büyümesinde, o yörede çıkarılan yer altı zenginliklerinin etkisi **daha fazladır**?

- A) Trabzon B) Van C) Antalya
D) Batman E) İzmir

1-D 2-E 3-B 4-E 5-D 6-A 7-B 8-C 9-B 10-B 11-C 12-D

1. • Konya - Çatalhöyük
• Diyarbakır - Çayönü
• Burdur - Hacılar
• Çorum - Alacahöyük

Yukarıdaki yerlerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- Tarımsal faaliyetlerin yoğun olması
- Geniş volkanik arazilerin olması
- En eski yerleşim alanları olmaları
- Termal kaynakların fazla olması
- Sanayinin etkisiyle gelişen yerleşmeler olmaları

2. – Kalabalık ailelerden koparak bağımsız yaşama isteği
– Aileler arasında çıkan anlaşmazlıklar
– Hayvanlar için ortak temini

gibi faktörler, aşağıdakilerden hangisine neden olmuştur?

- Köy altı yerleşmelerinin ortaya çıkmasına
- Toplu yerleşmelerin oluşmasına
- Yerleşmelerin ovalarda toplanmasına
- Doğum oranının azalmasına
- Nüfusun düzensiz dağılmasına

3. Aşağıda verilen;

- Çiftlik
- Dam
- Yayla
- Oba

yerleşmelerinden hangileri, sadece yaz mevsiminde hayvancılık faaliyetlerinin yürütüldüğü geçici bir yerleşim merkezi olmayıp, tarım faaliyetlerinin de yoğun olarak yapıldığı devamlı yerleşim alanlarına örnektir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

4. Tarım, sanayi, ticaret ve turizm faaliyetlerinin gelişmesine paralel olarak çevresinden yoğun olarak göç alan şehirlerde nüfus miktarı hızla artarak geniş alanlara yayılan metropolitan şehirler ortaya çıkmıştır.

Buna göre haritada verilen şehirlerden hangisi metropolitan şehirlere örnek olarak **gösterilemez**?

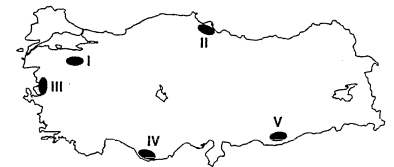
- A) İzmir B) Konya C) Gaziantep
D) Muğla E) Adana

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen alanların hangisinin kırsal kesiminde dağınık yerleşmelerin **daha fazla** olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Türkiye'de elverişli iklim şartlarına sahip verimli toprakların bulunduğu sahalar yoğun nüfusludur.

Haritada işaretli alanlardan hangisi yukarıdaki yargıyı destekleyecek bir örnek **değildir**?

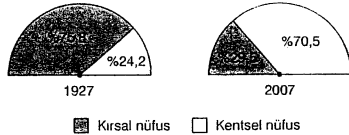
- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. • Engibeli bir arazi yapısına sahip olan Gümüşhane'nin çevresi dağlar, ovalar ve parçalanmış düzlüklerden oluşur. Trabzon'un güneyinde yer alan Gümüşhane'de karasal iklim şartları yaşanır.
- İran transit yolunun başlangıcında yer alan Trabzon önemli ve büyük bir limana sahiptir. Deniz taşımacılığı yapılmaktadır. Karadeniz sahil yolu, kıyı boyu yerleşmelerini Trabzon'a bağlar. Nemli ve ılıman iklim şartları görülür.

Yukarıda Gümüşhane ve Trabzon illerine ait verilen bilgilere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Trabzon'da hem kara hem de deniz ulaşımı gelişmiştir.
- B) Gümüşhane'de çay, fındık gibi tarım ürünleri yetişemez.
- C) Trabzon'da bitki örtüsü daha gürdür.
- D) İki şehir birbirine komşudur.
- E) İki ilin de kırsal kesimlerinde dağınık yerleşmeler görülür.

8. Aşağıdaki grafiklerde, Türkiye'de 1927 ve 2007 yıllarında kırsal ve kentsel nüfus oranları verilmiştir.

Bu grafiklerden yararlanarak,

- I. kırsal kesimdeki nüfus miktarının 2007 yılında azaldığına
- II. kentsel nüfus oranının artmasında kırsal kesimden kentlere yapılan göçlerin etkisi olduğuna
- III. kentsel nüfusun hangi bölgelerde daha fazla arttığına

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
- D) I ve III E) II ve III

9. Köyaltı yerleşmelerinden biri olan mezra; bir ya da birkaç evden oluşan tarım ve hayvancılık yapılan küçük yerleşme tipidir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaygındır. Mezraların bir çoğu geçici yerleşme olarak kurulmuş ancak zamanla gelişerek bir kısmı günümüzde sürekli yerleşmeye dönüşmüştür.

Bu parçadan, mezra yerleşmeleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi hakkında bir yargıya varılamaz?

- A) Köyden küçük olduğu
- B) Ekonomik fonksiyonun ne olduğu
- C) Hangi bölgelerde yaygın olduğu
- D) Nüfus miktarının az olduğu
- E) Yerleşmenin toplu ya da dağınık olduğu

10. Kırsal bir yerleşme durumunda iken şehirleşmeye başlayan bir merkezde, aşağıdakilerden hangisinin görülmesi beklenmez?

- A) Tarımda çalışanların oranının azalması
- B) Ulaşım ağlarının gelişmesi
- C) Sanayileşmenin artması
- D) Dağınık yerleşmelerin artması
- E) Ticaretin gelişmesi

11. • Alışveriş merkezleri yoğundur.
- Doğal ve tarihi güzellikleri fazladır.
- Ulaşım ve haberleşme olanakları gelişmiştir.
- El sanatları yaygındır.
- Hizmet sektörü gelişmiştir.

Yukarıdaki özellikler hangi kent grubunu tanımlamada kullanılabilir?

- A) Liman kenti B) Tarım kenti
- C) Turizm kenti D) Ulaşım kenti
- E) Sanayi kenti

12. İnsanların eski devirlerde ev olarak kullandıkları doğal mağaralar bazı bölgelerde hâlâ ev olarak kullanılmakta ya da turizm amaçlı ziyaret edilmektedir.

Kalker, kumtaşı ve tuf gibi kolay aşınabilen kayalar içinde meydana gelmiş olan kovuklar, Türkiye'de aşağıdaki yörelerden hangisinde yaygın olarak bulunmaktadır?

- A) Nevşehir - Antalya
- B) Konya - Edirne
- C) Rize - Şanlıurfa
- D) Bursa - Diyarbakır
- E) Bolu - Ankara

13. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'deki kentleşme olgusunun bir özelliği değildir?

- A) Kırsal kesimden göç almaktadırlar.
- B) Kentleşme hızı sanayileşme hızından yüksektir.
- C) Kentlerde çevre sorunları artmıştır.
- D) Gecekondu semtleri ortaya çıkmıştır.
- E) Tek tip ekonomik faaliyet gelişmiştir.

14. Çevrede çok sayıda irili ufaklı koy ve körfezler vardır. İç kesimlerle bağlantısı gelişmiş, işlek yollarla bağlı olan bir liman bulunmaktadır. ılıman iklim şartları iç kesimlere doğru etkili olmaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen şehir, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tekirdağ B) Mersin C) Zonguldak
- D) İzmir E) Rize

15. İstanbul'un bir dünya şehri olmasında, aşağıdaki fonksiyonlarından hangisi daha az etkili olmuştur?

- A) Ticaret B) Tarım C) Ulaşım
- D) Sanayi E) Tarihi

16. Su kaynakları bakımından zengin yerler yoğun nüfusludur. Bu nedenle Türkiye'deki ilk yerleşim alanları akarsu kenarlarına kurulmuştur.

Aşağıdaki yerleşim merkezlerinden hangisi, yukarıda anlatılan duruma örnek olarak gösterilemez?

- A) Amasya B) Sinop C) Edirne
- D) Adana E) Eskişehir

17. Aşağıdaki köyaltı yerleşmelerinden hangisinde temel ekonomik faaliyet hayvancılık değildir?

- A) Yayla B) Kom C) Çiftlik
- D) Oba E) Dam

18. Yayla yerleşmelerinde;

- I. tarım
- II. hayvancılık
- III. turizm
- IV. ormancılık

faaliyetlerden hangileri daha fazla gelişme göstermiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
- D) II ve IV E) III ve IV

1-C 2-A 3-A 4-D 5-A 6-D 7-E 8-B 9-E 10-D 11-C 12-A 13-E 14-D 15-B 16-B 17-C 18-C

TEST - 1 (Çözümleri)

1. Nüfus artış oranını tespit etmek için şimdiki nüfus miktarı ile daha önceki yıllara ait nüfus miktarı bilinmelidir. Farklı dönemlere ait nüfus miktarları karşılaştırılarak nüfus artış oranı bulunabilir. İstatistik formunda belirtilen sorulara göre önceki yılların nüfus miktarı bulunamaz. Ayrıca nüfus artış oranında etkili olan göçlerle ilgili bilgi de formda yoktur.

Cevap: E

2. Sıcaklığın fazla olması nedeniyle dağların güneye bakan yamaçları, düz araziler, deniz ve göl kenarları ile akarsu yataklarının çevresi yoğun nüfusludur. Kapalı havza özelliği gösteren yerler iç bölgelerde yer alır. Buralarda nüfus yoğunluğu fazla değildir.

Cevap: D

3. Türkiye'de aile planlaması ve doğum oranının azalmasına bağlı olarak genç nüfus oranı azalmaktadır. Sağlık şartlarının gelişmesi ve ortalama ömrün uzanmasına bağlı olarak yaşlı nüfus oranı artmaktadır. Çalışan nüfusun yaş ortalamasının yükselmesi bu durumları etkileyen bir faktör olmayıp bu durumlara bağlı olarak ortaya çıkan bir sonuçtur.

Cevap: D

4. Nüfus piramidinden faydalanılarak çalışma çağındaki nüfus içerisinde çalışanların oranına ulaşılamaz. Piramidin tabanı daraldığı için doğum oranının azaldığına yaşlı nüfus oranının arttığına, nüfus arttığı için aritmetik yoğunluğunun arttığına ulaşılabılır.

Cevap: E

5. Türkiye'de nüfusun dağılımını etkileyen su kaynakları beşeri değil doğal bir faktördür.

Cevap: A

6. Haritada verilen yerlerden nüfus yoğunluğu fazla olan ve I numara ile gösterilen İzmir civarı ile nüfus yoğunluğu az olan ve IV numara ile gösterilen Kars civarı arasındaki yoğunluk farkı daha fazladır.

Cevap: B

7. Tablodaki değerler incelendiğinde 2000 ile 2007 yılları arasında nüfus miktarı azalan (göç nedeniyle) Doğu Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde nüfus yoğunluğunun azaldığı görülür.

Cevap: C

8. Grafikteki bilgiler incelendiğinde, çalışanlar içerisinde erkek nüfus oranının daha fazla olduğu görülür. İşgücüne katılan nüfus miktarı ve işgücüne katılmayan kadın ve erkek nüfus oranı ile ilgili bilgi verilmemiştir.

Cevap: B

9. Kırsal kesimde kadınların büyük bir kısmı tarım alanlarında çalıştığı için çalışan kadın oranı kentlerden daha fazladır.

Cevap: E

10. İstanbul, Zonguldak, Trabzon, Bursa ve İzmir'de karasal değil denizel iklim şartları etkilidir. Ayrıca ormanların geniş alan kaplaması nüfus artışı üzerinde fazla etkili değildir. Bu alanlardaki verimli tarım alanları ile sanayi, ticaret ve ulaşımın gelişmesi nüfus yoğunluğunun artmasında etkilidir.

Cevap: A

TEST - 2 (Çözümleri)

1. Nüfusun tarım dışı sektörlerde (sanayi ve hizmet sektöründe) daha çok istihdam edilmesi ülkenin ekonomik gelişmesiyle ilgilidir. Türkiye'de önceki nüfus daha çok tarım sektöründe istihdam edilirken, ekonominin gelişmesiyle birlikte sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların oranı artmıştır.

Cevap: E

2. Kırklareli yerçekillerinin engebeli olması ve ana ulaşım yollarına uzak olması sebebiyle ekonomik faaliyetlerin fazla gelişmediği bir şehirdir.

Cevap: B

3. Türkiye'de dış göçler nüfus miktarının artması ve azalması üzerinde etkilidir. Türkiye'den çalışmak için yurt dışına gidenler ile Lozan Antlaşması'yla gidenler nüfus miktarını azaltırken, Bulgaristan, Yunanistan ve Kafkasya'dan baskılar nedeniyle gelenler ile Hatay'ın anavatanına katılması nüfus miktarını artmıştır.

Cevap: E

4. Haritada I numara ile gösterilen İstanbul'da eğitim seviyesinin yüksek olması ve kentleşme oranının fazla olması nedeniyle kadın başına düşen doğum sayısı daha azdır.

Cevap: A

5. Türkiye'de son yıllarda doğum oranı azaldığı için nüfus artış hızı da azalmaktadır. Dolayısıyla nüfus artış hızı artmaktadır bilgisi doğru değildir.

Cevap: E

6. Cümlelerde verilen boşluklara seçeneklerdeki kelimeleri sırasıyla yazdığımızda, ilk cümlede "üretici konumunda olmayan 0-14 ile 65 ve üzeri yaş grubuna ---- denir." Boşluğa bağımlı nüfus ifadesinin getirilmesi gerekir.

Cevap: A

7. Haritada I numara ile gösterilen İzmir, II numara ile gösterilen Adana ve IV numara ile gösterilen İstanbul çevrelerinde nüfusun yoğun olmasında sanayi etkili olurken, III numara ile gösterilen Antalya'da turizm, V numara ile gösterilen Rize'de ise tarım ve iklim şartları nüfus yoğunluğunu üzerinde etkili olmuştur.

Cevap: D

8. Haritada I numara ile gösterilen Yıldız Dağları'nda yağış miktarı fazla olmasına rağmen, yerçekillerinin engebeli olması, ulaşım yollarına uzak olması ve sanayinin gelişmemesi gibi nedenlerden dolayı nüfus seyrekir.

Cevap: A

9. Hakkari'de ekonominin gelişmemesi, göç vermesi ve nüfusun az olması üzerinde iklim koşullarının elverişsiz, yükseltinin fazla, tarım alanının dar ve ulaşımın zor olması etkili olmuştur. IV numara ile belirtilen kutucuktaki ürün çeşidinin fazla değil az olması gerekirdi.

Cevap: D

10. Türkiye'de 1940-1945 yılları arasında nüfus artış hızı azalmış ancak nüfus miktarı artmaya devam etmiştir. Ayrıca nüfus artış hızının fazla olduğu dönemde yurt dışından göçlerin olduğuna dair bir bilgi grafikte verilmemiştir.

Cevap: E

11. Haritada III numara ile gösterilen Kars-Ardahan çevresinde nüfusun seyrek olmasında belirtilen faktörlerin tamamı etkili olmuştur.

Cevap: C

TEST - 3 (Çözümleri)

1. Haritada II numara ile gösterilen Konya civarında yerşekilleri sade olduğu için tarım alanları geniştir. Bundan dolayı tarımsal nüfus yoğunluğu daha azdır.

Cevap: B

2. I numara ile gösterilen Çatalca-Kocaeli Bölümünde sanayinin gelişmişliğine bağlı olarak iş imkanları fazla olduğu için çevreden çok göç almış ve nüfus yoğunluğu artmıştır. Diğer yerlerde ise iklim, yerşekilleri nüfusun dağılımında etkilidir.

Cevap: A

3. Türkiye'de son yıllarda kadının çalışma hayatında daha fazla yer alması ve aile planlaması nedeniyle doğum oranı azaldığı için nüfus artış hızı da azalmıştır.

Cevap: E

4. Türkiye'de kentlerde sanayinin gelişmesiyle birlikte iş imkanları arttığı için kırsal kesimden insanlar kentlere göç etmektedir.

Cevap: A

5. Taşeli Platosu'nda yerşekillerinin engebeli olması, karstik arazi nedeniyle suların yeraltına sızması ve tarımın yapılamaması, ulaşım ve sanayinin gelişmemiş olması nedeniyle nüfus seyrektiler.

Cevap: D

6. Tabloda verilen değerler incelendiğinde nüfusun sektörlere oransal dağılışı görülmektedir. E seçeneğinde sanayi sektöründe çalışan kadın nüfus oranı (%14), hizmet sektöründe çalışan erkek nüfus oranından (%48) fazla değil, azdır.

Cevap: E

7. 1960 yılından sonra nüfusu 27,7 milyondan 73 milyona çıkması yani iki kattan fazla artması nüfus artış hızının fazla olduğunu göstermektedir. 1960 yılından sonraki nüfus planlamalarının amacı nüfus artışını azaltmak olduğu için bu durum etkili olmamıştır.

Cevap: A

8. Rize'de yerşekilleri dağlık ve engebeli olduğu için tarım alanları diğer illere göre daha azdır. Tarımda çalışan nüfusu tarım alanlarına bölündüğümüzde tarımsal nüfus yoğunluğu fazla çıkar.

Cevap: C

9. Haritada V numara ile gösterilen Kastamonu çevresinde iklim şartları elverişli olmasına rağmen yerşekillerinin engebeli ve yüksek olması, sanayi ve ulaşımın gelişmemesi, için ayrıca tarım alanlarının da dar olması bu alanda nüfusun seyrek olmasına neden olmuştur.

Cevap: E

10. Tabloda ülkelerin nüfus artış oranları verilmiştir. Bu oranlardan faydalanılarak ülkelerdeki nüfus miktarları belirlenemez. Örneğin Hindistan'ın nüfus artış oranı Türkiye'den az olsa bile nüfusu 1 milyarı üzerindedir. Nüfus artış hızının fazla veya az olması, nüfus miktarının da fazla veya az olduğu anlamına gelmez.

Cevap: A

11. Bursa'da doğum oranı diğer illere göre düşük olsa bile göç aldığı için nüfus artış oranı doğum oranından fazladır.

Cevap: E

12. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin doğu kesimini oluşturan Dicle Bölümü'nde doğum oranı diğer bölümlerden fazladır.

Cevap: D

TEST - 4 (Çözümleri)

1. Mübadele, sınır değişikliği, savaş ve ihtilaller nedeniyle meydana gelen göçler siyasi göçlerdir. Türkiye ile Yunanistan arasında Lozan Antlaşması'na bağlı olarak yapılan nüfus mübadelesi siyasi göçlere örnektir.

Cevap: A

2. Zonguldak civarındaki taşkömürü çıkarımı ve bunların Karabük ile Ereğli'deki demir-çelik fabrikalarında kullanımı bu yörede nüfusun artmasında etkili olmuştur.

Cevap: C

3. Erozyonla toprakları verimsizleşen ve tarımdan kazandığı para ile ailesini geçindiremediği için yeni iş imkanı arayacak olan kişinin aynı zamanda lise çağına gelmiş çocuğuna eğitim imkanı sağlaması için köyden şehre göç etmesi beklenir.

Cevap: A

4. Tarım topraklarının miras yoluyla bölünmesi sonucu ortaya çıkan küçük tarım alanlarından elde edilen düşük gelirle aileler geçimini sağlayamayacağı için göç eder. Yoksa bu durumun göçü önlemesi beklenemez.

Cevap: E

5. Türkiye'deki bilim adamlarının yurt dışına gitmesi beyin göçüne örnektir.

Cevap: D

6. Orta Kızılırmak Bölümü'nde step ikliminin etkili olması nedeniyle erozyon toprakların verimsizleşmesine neden olmaktadır. Ayrıca yerşekilleri sade olduğu için tarımda makineleşmeyle birlikte iş gücüne duyulan ihtiyaç azaldığı için daha çok göç vermektedir.

Cevap: D

7. Haritada belirtilen alandan, sanayide çalışmak için İstanbul'a, eğitim için Ankara'ya, turizm için Antalya'ya ve tarım için Adana'ya göç olabilir. Hayvancılık için Kars'a göç etmesi beklenmez.

Cevap: B

8. Özellikle kıyı turizminin geliştiği Antalya'ya yaz aylarında çok sayıda turist geldiği için şehrin yaz ile kış aylarındaki nüfus miktarı çok fazla değişmektedir.

Cevap: A

9. Haritada III numara ile belirtilen Sivas çevresinden iş imkânlarının fazla olduğu diğer yerlere göçler olmuştur.

Cevap: C

10. İstanbul, Bursa ve İzmir gibi kentlerde sanayi, ticaret ve turizm faaliyetlerine bağlı olarak iş imkanları fazla olduğu için göçle gelenler nüfus artışında daha fazla etkili olmaktadır. Bu durum üzerinde illerin yüz ölçümleri etkili değildir.

Cevap: B

11. Türkiye'den yurt dışına gidenler veya yurt dışından Türkiye'ye gelenler Türkiye'de nüfus miktarında değişmeye neden olur. Yurt içinde sanayide çalışmak için kırsal kesimden kentlere gidilmesi nüfus miktarını etkilemez.

Cevap: B

12. Türkiye'de iç göçler genelde kırsal kesimde tarım ve hayvancılıkta çalışanların kentlere göçü şeklindedir. Dolayısıyla iç göçlere bağlı olarak tarımda çalışan kişi sayısının artması beklenmez.

Cevap: D

TEST - 5 (Çözümleri)

1. İstanbul, İzmir, Adana ve Gaziantep'te iş imkanlarının fazla olması nedeniyle çevreden gelen göçler nüfusun artmasında daha fazla etkili olmuştur.

Cevap: B

2. Türkiye'de kırdan kente göç sonucunda kırdaki konut açığı değil konut fazlalığı ortaya çıkar. Konut açığı göç alan yerlerde görülür.

Cevap: D

3. E seçeneğinde verilen "yeni bir ortamdayım, köyümü ve arkadaşlarımı çok özleyorum" ifadesi kişinin şehre göç etmekten memnun olmadığını göstermektedir.

Cevap: E

4. İyi bir okulda okuyup kariyer yapmak için şehre giden kişinin uzun süreli yani kalıcı bir şekilde göç ettiği anlaşılmaktadır. Diğer seçeneklerde verilenler ise yılın bir döneminde yani mevsimlik göçü anlatmaktadır.

Cevap: C

5. Türkiye içinde göç eden nüfusun özellikleri incelendiğinde genellikle genç nüfusun büyük şehirlere yerleştiği, yaşam standartlarının da düşük olduğu gözlenir. Ayrıca köyde tarım ve hayvancılıkla uğraşan bu insanlar şehirde sanayi ve hizmet sektöründe iş bulduğu için çalıştığı ekonomik sektör değişmiştir. Bu nüfus içerisinde genç nüfus oranı az değil fazladır.

Cevap: B

6. Parçada köyden dışarıya göç yaşandığı ve buna bağlı olarak nüfus miktarının azaldığı görülmektedir. Tarım alanlarının ekilmemesi ve azalan öğrenci sayısı bu duruma kanıt olarak gösterilebilir.

Cevap: C

7. Sanayinin gelişmesiyle birlikte göç alan şehirlerde iş gücü potansiyeli artar. Ancak doğal nüfus artış hızı doğumla ölüm arasındaki fark olduğundan göç sonucu artmaz. Nüfus artışına bağlı olarak ticaret gelişir, ekonomide çeşitlilik azalmaz, artar.

Cevap: D

8. IV. ve V. yüzyılda Orta Asya'da yaşanan kuraklık nedeniyle Türklerin Orta Asya'dan göçü doğal afetlerin neden olduğu göçlere örnek olarak gösterilebilir.

Cevap: A

9. Deprem, sel, heyelan gibi doğal afetler etkili oldukları yerlerde göçe neden olabilirler. Ancak bu durum Türkiye'de işçi göçlerinin artmasında diğer seçeneklerde verilenler kadar etkili değildir.

Cevap: E

10. "Yaşadığımız yer depremde büyük zarar gördü" diyen kişinin fay hatlarına yakın bir yerde yani deprem bölgesinde oturması gerekir. Mardin'de deprem olma olasılığı az olduğu için bu kişinin daha önceden Mardin'de yaşadığı söylenemez.

Cevap: A

11. Antalya ve Muğla turizm nedeniyle, Giresun ve Adana ise tarım nedeniyle mevsimlik göç almaktadırlar. Sivas'ın mevsimlik göç alması beklenmez.

Cevap: E

12. Rize'de yerçekimleri dağlık ve engebeli olduğu için tarım alanları parçalı ve arazi eğimlidir. Bu alanlar tarımda makine kullanımına elverişli olmadığı için bu duruma bağlı olarak göç olması beklenmez.

Cevap: A

TEST - 6 (Çözümleri)

1. Verilen şehirlerin gelişmesinde,
Manisa → tarım
Antalya → turizm
Mersin → liman ve ticaret
Zonguldak → maden
Kocaeli → sanayi
faktörleri etkili olmaktadır.

Cevap: D

2. Verilen iller arasında Çanakkale'de yerçekillerinin engebeli olmasına bağlı olarak ekonomik ve sosyal etkinlikler daha azdır.

Cevap: E

3. Doğu Karadeniz dağlarının kıyıya paralel uzanması ve yükseltilerinin fazla olması nedeniyle Rize'nin iç kesimlerle demiryolu bağlantısı yoktur. Karayolu bağlantısı ise sınırlıdır. Dolayısıyla Rize'nin gelişmesinde ulaşımın fazla bir etkisinin olduğu söylenemez.

Cevap: B

4. Haritada V numara ile gösterilen Doğu Karadeniz dağlarının güney yamacında karasal iklim şartları etkili iken kuzey yamacında denizel iklim şartlarının etkili olması ve denizden yararlanma nedeniyle nüfuslanma daha fazladır.

Cevap: E

5. Geüiz deltası kıyıda yer alması, iklim şartlarının elverişli olması ve verimli tarım alanı olması nedeniyle yerleşme için elverişli bir ortam oluşturmaktadır.

Cevap: D

6. Bodrum, Ürgüp ve Marmaris gibi merkezlerin gelişmesinde sahip oldukları çeşitli doğal güzellikler ve tarihi zenginlikler etkili olmuştur.

Cevap: A

7. Su kaynaklarının yoğunluğu ile yerçekillerinin engebelliği kırsal kesimde toplu ve dağınık yerleşmelerin ortaya çıkmasında daha fazla etkilidir. Karadeniz Bölgesi'nde yerçekilleri engebeli olduğu için tarım alanları küçük ve birbirinden uzaktır. Su kaynakları da fazla olduğu için insanlar tarım alanlarının yakınına yerleşmektedir. Bu yüzden evler birbirinden uzaktır.

Cevap: B

8. Kırsal kesimde kadınlar genelde kendi işlerinde ve belli aralıklarla çalıştığı için buralardaki çalışma şartları kadınların yaşamları çok bağılayıcı bir etkiye sahip değildir. Bu yüzden kırsal kesimde doğum oranı az değil, fazladır.

Cevap: C

9. Kentsel dönüşüm projesi, hızla gelişen, sanayi tesislerinin kent içinde kaldığı ve gecekondulaşmanın arttığı büyük şehirlerde yoğunluk kazanmaktadır. Bu durum Artvin'de görülmez.

Cevap: B

10. Yıldız Dağları'nın yükseltisi az olduğu için yayla yerleşmelerine rastlanmaz.

Cevap: B

11. İzmir'in gelişmesinde etkili olan ekonomik faaliyet çeşitliliği (sanayi, turizm, ticaret, liman, tarım vb) daha fazladır.

Cevap: C

12. Haritada gösterilen merkezlerden Batman'ın büyüyüp gelişmesinde o yörede çıkarılan petrolün etkisi fazladır.

Cevap: D

TEST - 7 (Çözümleri)

1. Çatalhöyük, Çayönü, Hacılar ve Alacahöyük günümüzden yaklaşık 7000-10000 yıl önce Neolitik dönemde kurulan en eski yerleşim alanlarıdır.

Cevap: C

2. Kalabalık ailelerden koparak bağımsız yaşama isteği, aileler arasında çıkan anlaşmazlıklar ve hayvanlar için otlak temini nedeniyle insanların köyün dışında genelde birkaç evden oluşan yerleşmeler oluştururlar. Köye bağlı olan bu yerleşmelere köy altı yerleşmeleri denir.

Cevap: A

3. Dam, yayla ve oba genelde hayvancılık faaliyetlerinin yapıldığı geçici yerleşmeler iken, çiftlikler genelde tarımsal faaliyetlerin yapıldığı devamlı yerleşmelerdir.

Cevap: A

4. Nüfus miktardan az olan Muğla, metropolitan şehir değildir.

Cevap: D

5. Haritada I numara ile gösterilen Doğu Karadeniz'in kıyı kesiminde yerçekillerinin engebeli olması nedeniyle tarım alanları küçük ve birbirinden uzak olduğu için yerleşmeler dağınıktır.

Cevap: A

6. Haritada taralı alanlardan,

- I. Bursa Ovası
II. Bafra Ovası
III. Gediz Ovası
V. Harran Ovasını

göstermektedir. Buralar, verimli tarım alanlarıdır. IV numara ile gösterilen Taşeli platosu dağlık ve engebeli olması ve suyu tutmayan karstik kayaların bulunması nedeniyle yoğun nüfuslu değildir.

Cevap: D

7. Trabzon'da nemli ılıman iklimin görülmesi bitki örtüsünün gür olmasına, liman olması ve iç kesimlerle bağlantısı olması hem kara hem de deniz ulaşımının geliştiğine kanıttır. Gümüşhane'de karasal iklimin etkili olması nedeniyle çay ve fındık gibi tarım ürünleri yetiştirilemez. Parçada her iki ilin kırsal kesiminde dağınık yerleşmelerin bulunduğuna ilişkin bir bilgi verilmemiştir. Karasal iklimin görüldüğü Gümüşhane'de su kaynaklarının azlığına bağlı olarak toplu yerleşmeler daha fazla görülmektedir.

Cevap: E

8. Kentsel nüfus oranının 1927'de % 24,2'den 2007'de % 70,5'e ulaşmasının nedeni kırsal kesimden kentlere olan göçlerdir. Bu göçlerle kent nüfus oranı kır nüfus oranından fazla olmuştur. 1927'den 2007'ye kadar Türkiye'nin toplam nüfusu sürekli arttığı için kırsal kesimdeki nüfus miktarları da artmıştır. Ancak şehirleşme oranı fazla olduğu için kırsal kesimde yaşayanların oranı daha azdır.

Cevap: B

9. Parçada mezra yerleşmelerinin toplu yada dağınık olması ile ilgili bilgi verilmemiştir.

Cevap: E

10. Şehirleşmeye başlayan bir merkezde sanayi ve ticaret gelişir, insanlar bu alanlarda çalıştığı için tarımda çalışanların oranı azalır. Sanayi ve ticaretle birlikte ulaşım da gelişir. Şehirleşmeye başlayan yerlerde dağınık değil, toplu yerleşmeler oluşur.

Cevap: D

11. Doğal ve tarihi güzelliklerin fazla olduğu yerlerde turizm gelişir, alışveriş merkezlerinin sayısı artar, ulaşım ve haberleşme ile konaklama artar. Bu bölgelerde hediyelik eşya için el sanatları da gelişme gösterir.

Cevap: C

12. Nevşehir'deki tüfler ile Antalya'daki kalkerin dış kuvvetler tarafından aşındırılmasıyla oluşan mağaralar bu yörelerde daha fazladır.

Cevap: A

13. Ülkemizdeki kentlerde tek tip ekonomik faaliyet yani, sadece sanayi, sadece ticaret, sadece turizm değil, bir kaç ekonomik faaliyeti birlikte yürütülmektedir. Örneğin; Bursa'da sanayi, ticaret, turizm ve tarım birlikte gelişme göstermiştir.

Cevap: E

14. Kıyıda bir çok koy ve körfezin bulunduğu ve iç kesimlerle ulaşımı gelişen limanın bulunduğu şehir İzmir'dir.

Cevap: D

TEST - 7 (Çözümleri)

15. İstanbul'un gelişip büyümesinde sanayi, ulaşım ve ticaret ile İstanbul'un eski bir yerleşme olması, Bizans ve Osmanlı İmparatorluğu'na başkentlik yapması etkili olmuştur. Tarımın fazla bir etkisi olduğu söylenemez.

Cevap: B

16. Amasya → Çekerek (Yeşilırmak'ın kolu)
Edirne → Meriç
Adana → Seyhan
Eskişehir → Porsuk

kıyısında kurulmuştur. Sinop'un kurulduğu yerde ise önemli bir akarsu bulunmamaktadır.

Cevap: B

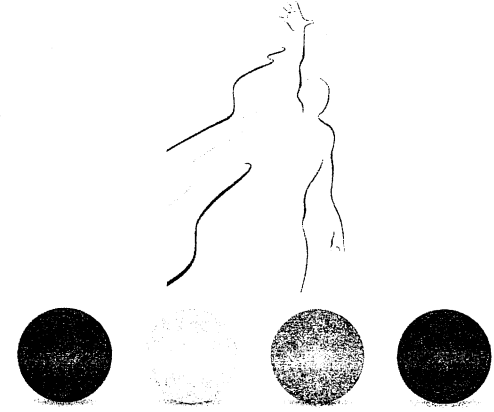
17. Çiftlik yerleşmeleri geniş tarım alanları üzerinde kurulan, genelde tarım yapılan yerleşmelerdir. Bu yerleşmelerde az da olsa hayvancılık faaliyeti yapılmaktadır.

Cevap: C

18. Yayla yerleşmeleri, yazların serin geçtiği ve güre otlakların olduğu, genelde hayvancılık yapmak için oluşturulan yerleşmelerdir. Günümüzde bu alanlarda turizm faaliyeti de gelişme göstermiştir.

Cevap: C

Kpss Kaynak Arşivi - Kpss Döküman Arşivi
<https://www.facebook.com/KpssKaynakArsivi>

BÖLÜM 6

TÜRKİYE'NİN EKONOMİK COĞRAFYASI

1. Türkiye'de;

- Geniş ve verimli ovalarda tarımsal faaliyetler,
- Yüksek dağlarda hayvancılık ve yaylacılık faaliyetleri,
- Güneşli gün sayısının fazla olduğu kıyı kesimlerde turizm faaliyetleri yaygın olarak yapılmaktadır.

Yukarıda verilen bilgiler göz önüne alındığında;

- Yörelere arasında iklim şartları değişiklik göstermektedir.
- Kıyı kesimlerinde turizmin gelişmesi tarım alanlarını daraltmıştır.
- Yerşekillerinin çeşitlilik göstermesi farklı ekonomik faaliyetlerin gelişmesine olanak sağlamıştır.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Türkiye'de kırsal kesimleri kalkındırmak amacıyla yapılan yatırımları teşvik için;

- vergi indirimi,
- arsa temini,
- ucuz enerji,
- araç gereç alımında gümrük vergisi indirimi uygulamaları yapılmaktadır.

Yukarıdaki haritada verilen illerden hangisinde, bu tür uygulamaların yapıldığı söylenemez?

- A) Gaziantep B) Bartın C) Ardahan
D) Tokat E) Siirt

3. Aşağıdakilerden hangisinin Türkiye'de tarımı olumsuz yönde etkilediği söylenemez?

- Tarım topraklarının %37,2'sinin kalınlığı 20 cm'den az olan sığ topraklardan oluşması
- Tarım alanlarının %96'sında kurak ya da yarı kurak iklim şartlarının etkili olması
- Tarım topraklarının %64,3'ünün eğim değerinin %12'den fazla olması
- Tarım topraklarının %63'ünün genişliğinin 50 dekanın altında olması
- Ekili alanların %8'inde endüstri bitkilerinin yetiştirilmesi

4. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye ekonomisinde tarımın önemli bir yere sahip olduğunun göstergesi değildir?

- Nüfusun önemli bir kısmının tarım alanlarında çalışması
- Farklı ürünlerin ekiminin yapılması
- Bazı tarım ürünleri ihraç edilerek önemli gelir elde edilmesi
- Milli gelirin yaklaşık %15'inin tarımdan sağlanması
- Birçok sanayi kolunun tarımsal ürünleri hammadde olarak kullanması

5. Erozyonla, toprağın verimli üst kısmı süpürülerek toprak verimi azalır ve zamanla tarım alanları daralır.

Aşağıdakilerden hangisi toprağı erozyondan korumak için alınması gereken önlemlerden biri değildir?

- Eğimli tarım alanlarının tıraşlanması
- Tarlaların eğim yönüne dik sürülmesi
- Mera ve çayırların tarlaya dönüştürülmemesi
- Nadas tarımı yerine nöbetleşe ekim yapılması
- Anız örtüsünün yakılması

6.	Coğrafi konum özelliği	Ekonomiye katkısı
1	Zengin su kaynaklarına sahip olması	Hidroelektrik enerji üretimi fazladır.
2	Aynı anda farklı mevsim özelliklerinin yaşanması	Ürün çeşidi artmıştır.
3	Üç tarafının denizlerle çevrili olması	Deniz ürünlerinden faydalanma imkanı sağlamıştır.
4	Asya - Avrupa - Afrika kıtalarının birbirine yaklaştığı yerde olması	Ticaret ve ulaşımı geliştirmiştir.
5	Yeraltı kaynaklarının çeşitli olması	Farklı turizm faaliyetleri gelişmiştir.

Yukarıdaki tabloda, Türkiye'ye ait kaç numaralı coğrafi konum özelliğinin ekonomiye olan katkısı yanlış verilmiştir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

7. Aşağıdaki tabloda bölgelerdeki ekili-dikili alanların bölge yüzölçümlerine göre oranları gösterilmiştir.

Bölgeler	Ekili-dikili alan oranı(%)
Marmara	30
İç Anadolu	27
Ege	24
Güneydoğu Anadolu	20
Akdeniz	18
Karadeniz	16
Doğu Anadolu	10

Ekili-dikili alanların oranının bölgelere göre farklı olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Toprak çeşidiyle
B) Nüfus miktarıyla
C) Sıcaklık ortalamalarıyla
D) Yeryüzü şekilleriyle
E) Ortalama yağış miktarıyla

8. Türkiye genelde yüksek ve engebeli bir arazi yapısına sahiptir. Ülkemizin yaklaşık %62'si eğimin %15'ten fazla olduğu engebeli ve sarp arazilerden oluşur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu tür arazilerde gözlenen durumlardan biri değildir?

- A) Erozyon şiddetlidir.
B) Akarsuların taşıdıkları alüvyon miktarı azdır.
C) Hayvancılık ve ormancılık yaygındır.
D) Seyrek nüfuslu alanlardır.
E) Toprak örtüsü incedir.

9. Türkiye Cumhuriyeti, kuruluşundan itibaren ülkenin gıda ihtiyacını karşılayabilmek, tarımsal üretimi, tarımsal ihracatı ve çiftçinin gelir düzeyini artırmak için bir dizi kararlar almış ve uygulamıştır.

Aşağıdaki uygulamalardan hangisinin yukarıda belirtilen amaca yönelik olduğu söylenemez?

- A) Ziraat Bankası aracılığıyla kredi verilmesi
B) Devlet üretme çiftliklerinin kurulması
C) Güneydoğu Anadolu Projesi'nin hayata geçirilmesi
D) Küçük işletmeleri birleştirme çalışmaları
E) Pirinç ekim alanına sınırlama getirilmesi

10. Yükselti ve engebenin az olduğu yerler ekonomik faaliyetleri olumlu yönde etkilemiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi kıyı ovaları ile yükseltisi 500 metrenin altında olan ovaların özelliklerinden biri değildir?

- A) Baraj yapmaya elverişlidir.
B) Tarım ürünlerinin çeşidi fazladır.
C) Ekonomik faaliyetlerde verimlilik yüksektir.
D) Ulaşım faaliyetleri gelişmiştir.
E) Hammaddesi tarıma dayalı sanayi gelişmiştir.

1. Yaz mevsiminin kurak olduğu alanlarda tarımda sulama sorunu ortaya çıkmaktadır. Bu sorunun giderildiği yerlerde;

- nadas tarımı sona erer.
- tarım iklimine bağlılıktan kurtulur.
- ürün çeşidi artar.
- verim artışı sağlanır.

Buna göre, Türkiye'deki bütün tarım alanlarında sulama sorunu çözülmüş olsa aşağıdaki yerlerden hangisinde yukarıda sözü edilen durumlarda önemli bir değişme olması beklenmez?

- A) Edirne B) Rize C) Konya
D) Gaziantep E) Manisa

2. Aşağıdaki ürünlerden hangisi, yağ sanayisinde hammadde olarak kullanılmamaktadır?

- A) Yer fıstığı B) Kanola C) Pamuk
D) Soya fasulyesi E) Haşhaş

3. Çabuk bozulabilen tarım ürünlerinin toplandıktan hemen sonra işlenmesi gerektiği için bu tür ürünleri işleyen fabrikalar tarım alanlarına yakın yerlere kurulurlar.

Buna göre;

- I. şekerpancarı
II. pamuk
III. çay
IV. buğday

ürünlerinden hangilerini işleyen fabrikaların yukarıda sözü edilen nedenden dolayı, üretim alanlarına yakın kurulması gerekir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki bütün ekim alanları gösterilmiştir.

Tütün ekim alanlarını gösteren haritadan yararlanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Tütün bütün bölgelerimizde yaygın olarak yetiştirilir.
B) Türkiye'de üretilen tütünün kalitesi yüksektir.
C) Tütün ihraç ürünlerimiz arasında yer alır.
D) Türkiye'deki bütün iklimlere uyum sağlamış bir bitkidir.
E) Ekim alanı devlet tarafından sınırlandırılmıştır.

5. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi ekonomik olarak sadece kıyı bölgelerimizde yetiştirilen bir ürün değildir?

- A) Fındık B) Çay C) Pamuk
D) Portakal E) İncir

6. Bu sene ilkbahar mevsiminde düşük sıcaklığa bağlı oluşan don olayı verimin düşük olmasına neden oldu. Yeterince gübreleme ve ilaçlama da yapılmayınca üretim iyice azaldı. Ayrıca piyasada oluşan düşük fiyat iyice zarar etmeme neden oldu.

Yukarıda durumunu anlatan çiftçinin hangi yörede ve hangi tarım ürününü yetiştirdiği söylenebilir?

- A) Giresun - Fındık B) Mersin - Portakal
C) Kilis - Üzüm D) Adana - Pamuk
E) Bursa - Domates

7. Özellikle kıyı bölgelerinde sanayi bitkileri üretiminin yaygınlaşmasıyla buğday başta olmak üzere tahıl tarımına ayrılan alanlar azalmıştır. Üretim alanlarının daralmasına rağmen, verimin artması nedeniyle üretim miktarında azalma olmamıştır.

Buna göre buğday veriminin artmasında;

- I. sulama olanaklarının artması
II. tohum ıslahı
III. pazar alanlarının daralması
IV. gübre kullanımının yaygınlaşması
V. çiftçi sayısındaki azalma

durumlarından hangileri etkili olmamıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve V

8. Aşağıdaki haritada, işaretli olan ve eskiden beri buğday, arpa, mercimek gibi ürünlerin yetiştirildiği alanda son yıllarda pamuk, ayçiçeği, sebze gibi ürünler yetiştirilmektedir.

Tarımı etkileyen koşullar göz önüne alındığında, bu yörede aşağıdakilerden hangisinde bir değişme olduğu söylenebilir?

- A) İklim şartlarında
B) Tarım alanlarının genişliğinde
C) Ekilen ürün çeşidinde
D) Sulama imkanlarında
E) Göçle gelen nüfusun tarım anlayışında

9. Türkiye'de eğimin ve yükseltinin fazla olması makineleşmeyi sınırlandırmıştır. Bu tür arazilerde tarımda insan ve hayvan gücüne duyulan ihtiyaç devam etmektedir.

Haritada gösterilen alanlardan hangisi yukarıda anlatılan duruma örnek olarak gösterilebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Yaz mevsimi kurak geçen bir bölgede aşağıdaki etkinliklerden hangisi güçleşir?

- A) Buğday tarımı B) Çay tarımı
C) Yaz turizmi D) Arıcılık
E) Küçükbaş hayvancılık

11.

- Yıllık yağış miktarının fazla
- Yazlar serin kışları ılık
- Arazi yapısı eğimli
- Yıkanmış toprak

özelliklerine sahip alanlarda yetişen bir tarım ürününün, haritada işaretli olan alanlardan hangisinde daha yoğun tarım yapılabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

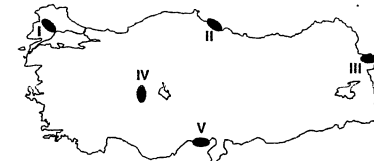
1. Çukurova'da bir çiftçi, tarlasında hangi ürünü yetiştirirse daha fazla verim alacağını tespit etmek istemiş, bunun için tarlayı beş bölüme ayırarak her bölüme farklı bir ürünün ekimini yapmıştır.

I. bölüm	II. bölüm	III. bölüm	IV. bölüm	V. bölüm
Pamuk	Mısır	Ayçiçeği	Soya fasulyesi	Fındık

Buna göre, kaç numaralı bölüme ektiği ürün yöre iklimine uyum sağlayamadığı için tarımının yapılması kesinlikle uygun değildir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. Tarım faaliyetlerinin yapılabildiği süreye "tarım mevsimi" denir. Sıcaklık ortalaması yüksek olan yerlerde tarım mevsimi uzundur.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış yerlerin iklim özellikleri göz önüne alındığında, hangisinde tarım mevsiminin daha uzun olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Türkiye üretimin az olduğu yıllarda buğday ithal etmekte, üretimin fazla olduğu yıllarda ise buğday ihrac etmektedir.

Buğday üretiminde yıllara göre meydana gelen değişikliğin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Buğday ekim alanlarının artıp azalması
B) İklimin yıllar arasında kurak ya da yağışlı geçmesi
C) Gübrelenen alanların yıldan yıla değişmesi
D) Bazı yıllar buğday tüketiminin fazla olması
E) Sulama yapılan alanların yıldan yıla değişmesi

4. Aşağıda pirincin Türkiye genelinde yoğun olarak üretildiği alanlar gösterilmiştir.

Türkiye'nin iklim ve yerşekli özellikleri dikkate alındığında pirinçle ilgili olarak;

- I. Akarsu boylarında yetiştirilmektedir.
II. Ekim alanlarında yaz mevsimi kurak geçmektedir.
III. Sulama olanaklarının geliştiği yerlerde üretilmektedir.
IV. Üretim tüketimi karşılayacak kapasitededir.

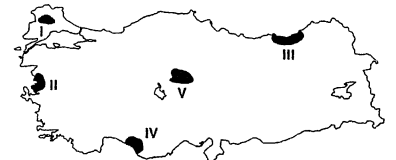
yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) II ve IV

5. Ekim alanlarının nadasa bırakılması,

- toprak nemliliği
- hava sıcaklığı
- yağış miktarı

ile yakından ilişkilidir.

Buna göre, haritada gösterilen alanlardan hangisinde nadas tarımı daha yaygın olarak yapılmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. ve 7. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Ben tarım aletleri imalatçısıyım. Ürünlerimi satmak için bölge genelini dolaştım. Araziler genel olarak dağlık ve engebeli. Tarım ancak dağlar arasında kalan ovalarda yapılıyor. Yükseltinin fazla olması, yaz mevsiminin kısa, kış mevsiminin de uzun olması birçok tarım ürününün yetişmesini engelliyor. Bazen de şiddetli soğuklardan dolayı don olayı yaşıyor ve tarım ürünleri bundan büyük zarar görüyor.

6. Yukarıda sözü edilen bölge, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İç Anadolu B) Karadeniz
C) Doğu Anadolu D) Akdeniz
E) Ege

7. Yukarıda anlatılan bölgede aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin doğal olarak yetişmesi zordur?

- A) Zeytin B) Buğday C) Üzüm
D) Arpa E) Şekerpancarı

8. Türkiye'de aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin doğal yetişme alanı daha geniştir?

- A) Zeytin B) Çay C) Fındık
D) Buğday E) İncir

9. • Kış soğuklarından korunmuş alanlarda yetişir.
• Büyük Menderes Ovası en fazla üretildiği yerdir.
• Kurutulmuş olarak ihraç edilir.

Yukarıda hangi tarım ürününe ait özellikler verilmiştir?

- A) Fındık B) Portakal C) İncir
D) Üzüm E) Elma

10. I. Haşhaş
II. Mısır
III. Tütün
IV. Ayçiçeği

Yukarıdaki tarım ürünlerinden hangilerinin tarım alanları devlet tarafından sınırlandırılmaktadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

11.

Şekerpancarının özellikleri dikkate alındığında yukarıdaki haritada verilen şehirlerden hangisinde şeker fabrikasının kurulması işletilebilirlik açısından ekonomik olmaz?

- A) Eskişehir B) Konya C) Trabzon
D) Isparta E) Tokat

1.

Yukarıdaki haritada hangi tarım ürününün yetiştiği alanlar gösterilmiştir?

- A) Turunçgil B) Çay C) Pamuk
D) Buğday E) Pirinç

2. İç Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinde, aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisine dayalı sanayi tesisleri daha çok yoğunlaşmıştır?

- A) Pamuk B) Şekerpancarı C) Tütün
D) Ayçiçeği E) Zeytin

3. Aşağıdaki bölgelerimizden hangisinde şekerpancarı üretimi yapılmamaktadır?

- A) Doğu Anadolu B) Ege
C) İç Anadolu D) Karadeniz
E) Güneydoğu Anadolu

4. - Üretimin %60'ı Marmara Bölgesi'nden sağlanır.
- Daha çok akarsu boylarında tarımı yapılır.
- Üretimi tüketimi karşılamadığı için ithal edilir.
- Yerleşim alanlarından uzak yerlerde üretime izin verilir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pirinç B) Ayçiçeği C) Zeytin
D) Mısır E) Fındık

5. Çay yetiştirilen Rize Yöresi'nde turunçgil de yetiştirilebilmektedir.

Turunçgillerin en yoğun yetiştirildiği Antalya ve Mersin yöresinde çayın yetişip yetişemeyeceği hakkında aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Yetiştirilebilir; çünkü iki yörede de benzer toprak tipleri bulunur.
B) Yetiştirilemez; çünkü çay deniz etkisinin olduğu yerlerde yetişir.
C) Yetiştirilebilir; çünkü iki yörede de kışlar ılık ve yağışlıdır.
D) Yetiştirilemez; çünkü çay her mevsim bol yağış alan yerlerde yetişir.
E) Yetiştirilemez; çünkü bu yörelerdeki tarım alanları zeytin, turunçgil ve seracılığa ayrılmıştır.

6. Pamuk iklim koşullarına duyarlı bir bitkidir. Genel olarak yağışlı bir ilkbahardan sonra kurak ve sıcak bir yaz ister. Suya ve sıcaklığa olan ihtiyacı fazladır.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisinin iklim şartlarının pamuk yetiştirmeye daha elverişli olduğu söylenebilir?

- A) Erzurum B) Ankara C) Hakkari
D) Hatay E) Trabzon

7. Turunçgil tarımının Akdeniz Bögesi'nde yaygın olarak yapılmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kış sıcaklıklarının sıfır derecenin altına inmesi
B) Toprakların kireçli ve humuslu olması
C) Kış mevsiminin başlangıcında hasat edilmesi
D) Sulama istemediği için eğimli yamaçlarda yetişebilmesi
E) Turunçgil işleyen meyve suyu tesislerinin bu bölgede bulunması

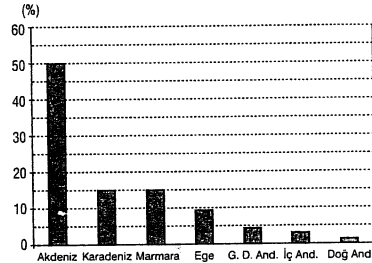
8. Aşağıdaki haritada pamuğun Türkiye'deki ekim alanları gösterilmiştir.

Haritada görüldüğü gibi pamuğun Karadeniz Bölgesi'nde yetiştirilmemesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geniş tarım alanlarının bulunmaması
B) Diğer bölgelerdeki üretimin ülke ihtiyacını karşılaması
C) Yaz mevsiminin yağışlı olması
D) Gevşek alüvyal ve kumlu toprakların olması
E) Kış sıcaklıklarının düşük olması

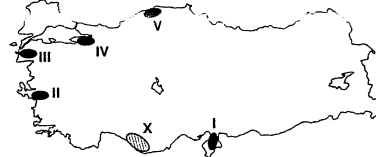
9. Aşağıdaki grafikte bir tarım ürününün 2003 yılında Türkiye genelinde bölgelere göre üretim oranları verilmiştir.

Üretim oranları verilen tarım ürünü, aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Mısır B) Zeytin C) Pamuk
D) Turunçgiller E) Ayçiçeği

10. Aşağıdaki haritada bir tarım ürününün doğal yetiştirilme alanı "X" ile gösterilmiştir.

Haritada verilen alanlardan hangisinde, bu ürünün ekonomik olarak yetiştirilmesi mümkün değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Yukarıdaki haritada işaretli olan ovalarda aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin yetiştirildiği söylenemez?

- A) Pamuk B) İncir C) Tütün
D) Üzüm E) Muz

12. Bir tarım alanında son yıllarda;

- sebze üretimi yaygınlaşmış,
- birim alandan alınan verim artmış,
- tahıl yerine endüstri bitkileri ekilmeye başlanmıştır.

Bu tarım alanında tarımı etkileyen aşağıdaki faktörlerden hangisinde bir iyileşme olduğu söylenebilir?

- A) Toprak bakımı B) Sulama
C) Tohum Islahı D) Pazarlama

E) Makineleşme

Bir tarım ürününün yoğun olarak yetiştirildiği yere o ürünün tarım bölgesi denir.

Haritada numaralarla işaretlenmiş yerlerden hangisinde yoğun olarak yetiştirilen tarım ürünü aşağıda yanlış verilmiştir?

- A) I - Çay B) II - Ayçiçeği C) III - Üzüm
D) IV - Yerfıstığı E) V - Zeytin

2. Tarım ürünlerinin yetiştirme şartları göz önüne alındığında, Akdeniz Bölgesi'nde yükseltinin artmasına bağlı olarak, ilk önce aşağıdaki ürünlerden hangisinin tarımının yapılması olanaksız hale gelir?

- A) Turunçgil B) Zeytin C) Muz
D) Şekerpancarı E) Buğday

3. İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki tarım alanlarının büyük bir kısmında tahıl yetiştirilmektedir.

Bu durumun nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) İklim şartlarının tahıl tarımına elverişli olması
B) Sulama olanaklarının kısıtlı olması
C) Yetiştirmek için fazla emek ve masrafa gerek olmaması
D) Hem nüfusun beslenmesinde temel besin olması hem de yem olarak kullanılması
E) Birim alandan alınan verimin diğer ürünlere göre fazla olması

Yukarıdaki haritada gösterilen Çukurova ve Erzurum ovalarında aynı tarihte ekilen bir tarım ürününün farklı aylarda olgunlaşmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım yöntemlerinin farklı olması
B) Toprak türlerinin farklı olması
C) Yağış rejimlerinin farklı olması
D) Ortalama yükseltilerinin farklı olması
E) Birim alandan alınan verimin farklı olması

5. Aşağıdaki coğrafi bölümlerden hangisinde tarım ürünü çeşitliliği daha azdır?

- A) Güney Marmara B) Hakkari
C) Adana D) Antalya
E) Kıyı Ege

6. Aşağıdaki tabloda 1990-2005 yıllarında pirinç ekim alanları ve üretim miktarındaki değişim gösterilmiştir.

Yıllar	Ekim alanı (Ha)	Çeltik üretimi (Ton)
1990	53.000	138.000
1995	50.000	150.000
2000	58.000	210.000
2005	85.000	360.000

Yalnızca tablodan yararlanarak;

- I. verimin en fazla olduğu yıl
II. ekim alanındaki değişim oranı
III. pirinç üretimindeki artış miktarı
IV. pirinç üretiminin tüketimi karşılayıp karşılamadığı

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) I, II ve III

7. Ortalama sıcaklığın yüksek, yaz süresinin uzun olduğu verimli ve sulama yapılabilen ovalarda yılda birden fazla ürün alınabilir.

Buna göre, haritada işaretli olan ovalardan hangisinde tarım alanlarında yılda birden fazla ürün alınmaz?

- A) Gediz Ovası B) Çukurova
C) Antalya Ovası D) Muş Ovası
E) Harran Ovası

8.

Yukarıdaki haritada yetiştirildiği alanlar gösterilen tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

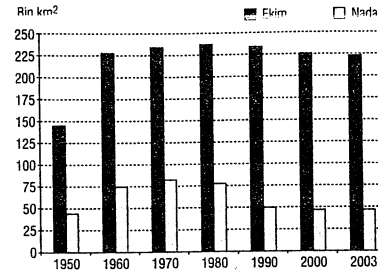
- A) Pamuk B) Mısır C) Turunçgiller
D) Şekerpancarı E) Zeytin

9. Türkiye'de denize kıyısı olan bölümlerin kıyı kesimleri ile iç kesimleri arasında yetiştirilen tarım ürünleri bakımından farklılık görülür.

Aşağıdaki bölümlerin hangisinde bu farklılık değerlerine göre daha azdır?

- A) Doğu Karadeniz
B) Orta Karadeniz
C) Antalya
D) Batı Karadeniz
E) Adana

10. Aşağıdaki grafikte, Türkiye'de bazı yıllarda ekim alanları ve nadasa bırakılan alanlar gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilerden yararlanılarak;

- I. Tarım alanlarında sulama sorunu çözülmemiştir.
II. 1980 yılından itibaren ekim alanları azalmaktadır.
III. Nadas alanları en fazla İç Anadolu Bölgesi'ndedir.
IV. 2000 yılında toplam tarım alanı yaklaşık 275 bin km² dir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

11. Yetiştirme koşulları göz önüne alındığında;

- I. mısır
II. buğday
III. arpa
IV. pamuk

ürünlerinden hangilerinde önceki yıllara göre GAP'la birlikte üretim artışı daha fazla olmuştur?

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

1. Türkiye'de yapılan hayvancılık faaliyetleriyle ilgili olarak, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İklim ve yerşekilleri özelliklerine bağlı olarak küçükbaş hayvancılık İç Anadolu Bölgesi'nde yaygın olarak yapılmaktadır.
B) Kümes hayvancılığı, pazarlama olanaklarının kolay olmasından dolayı Marmara Bölgesi'nde yaygındır.
C) Sıcaklık ortalamasının yüksek olmasından dolayı arıcılık faaliyetleri Akdeniz kıyılarında yaygındır.
D) Erzurum-Kars çevresinde gür otlakların varlığı büyükbaş mera hayvancılığının gelişmesinde etkili olmuştur.
E) Ahır hayvancılığı ve balıkçılık iklim koşullarından daha az etkilenmektedir.

2. I. Küçükbaş hayvancılık
II. Balıkçılık
III. İpekböcekçiliği
IV. Büyükbaş hayvancılık

Yukarıdaki hayvancılık faaliyetlerinden hangileri Türkiye'de bütün bölgelerde yaygın olarak yapılmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

3. İç Anadolu Bölgesi'nde yağışlı geçen yıllarda hayvan başına düşen et ve süt miktarında artışlar meydana gelmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu duruma neden olarak gösterilebilir?

- A) Hayvan sayısının artması
B) Mera hayvancılığı yapılması
C) İyi cins hayvanların beslenmesi
D) Hayvan kesimlerinin artması
E) Diğer bölgelerden hayvan alınması

4. Çayır ve mera arazisi hayvanların otlatılması için ayrılmış alanlardır. Bu alanlardan kurak ve yarıkurak iklim bölgelerinde küçükbaş hayvancılık yaygın iken yaz yağışlarının fazla olduğu yerlerde büyükbaş hayvancılık yaygın olarak yapılır.

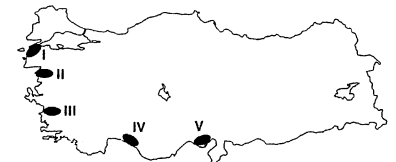
Buna göre, haritada işaretli olan alanlardan hangisinde büyükbaş mera hayvancılığı yaygın olarak yapılmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıda verilen hayvancılık faaliyetlerinin hangisi ile doğal bitki örtüsünün dağılışı arasında bir ilişki yoktur?

- A) Küçükbaş hayvancılık
B) Arıcılık
C) Büyükbaş hayvancılık
D) İpekböcekçiliği
E) Kümes hayvancılığı

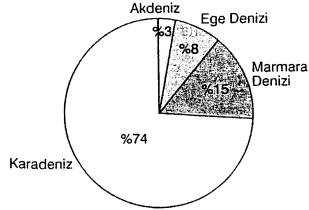
6.

Yukarıdaki haritada numaralanmış kıyılardan hangisi, deniz balıkçılığı açısından büyük bir potansiyele sahiptir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdaki grafikte ülkemizde 2004 yılında balık üretiminin denizlere göre dağılışı oranları verilmiştir.

Grafikte görüldüğü gibi balık üretiminin yaklaşık dörtte üçünün Karadeniz'den sağlanmasında,

- kıyıda tarım alanları kısıtlı olduğundan balıkçılıkla uğraşan nüfusun fazla olması
- geleneksel yöntemlerle balıkçılık faaliyetlerinin yürütülmesi
- Karadeniz'e bol akarsu dökülmesiyle çok miktarda plankton gelmesi
- tuzluluğun ve sıcaklığın az olmasının balıklar için elverişli ortam oluşturmaması

durumlarından hangisi etkili olmamıştır?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

8. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'deki hayvancılıkta ilgili doğru bir bilgi değildir?

- Tarım ve hayvancılık, birbirini destekleyen ekonomik uğraşlardır.
- Meralarda aşırı otlatmalar erozyona neden olmaktadır.
- Hayvan türlerinin dağılışı ile doğal bitki örtüsü arasında paralellik vardır.
- Otlakların azalması mera hayvancılığını artırmıştır.
- Nüfus yoğunluğunun fazla olduğu yerlerde ahır hayvancılığı gelişmiştir.

9. Türkiye'de hayvan sayısı, gelişmiş birçok ülkeden fazla olmasına rağmen, birim hayvandan alınan et ve süt verimi gelişmiş ülkelere oranla oldukça düşüktür.

Bu duruma neden olarak;

- mera hayvancılığının yaygın olması
- et ve süt verimi düşük olan hayvan türlerinin beslenmesi
- hayvancılığın bütün bölgelerde yapılması
- hayvansal ürünleri işleyecek tesislerin yetersiz olması

durumlarından hangileri gösterilebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Buğday ve arpa gibi ürünlerin yaygın olarak yetiştirildiği yerde aşağıdaki hayvancılık faaliyetlerinden hangisi daha fazla gelişmiştir?

- A) Kümes B) Küçükbaş C) Arıcılık
D) İpek böcekçiliği E) Balıkçılık

11. Aşağıdaki tabloda 2005 yılında Türkiye'de sağlanan hayvan sayısı ve yıllık süt üretimi gösterilmiştir.

	Sağlanan hayvan sayısı	Süt üretimi (ton)
Koyun	12 477 217	769 959
Keçi	3 126 656	278 136
İnek	5 040 362	9 514 138
Manda	57 378	48 778

Tabloya göre, süt verimi en fazla ve en az olan hayvan türleri hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

En fazla	En az
A) Koyun	Keçi
B) Manda	İnek
C) İnek	Keçi
D) Manda	Koyun
E) İnek	Koyun

Yukarıdaki haritada işaretli alanlardan hangisinde, et ve süt verimi yüksek olan besi ve ahır hayvancılığı yaygın olarak yapılmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Besi ve ahır hayvancılığı nüfus miktarı fazla olan büyük kentlerin çevresinde yaygın olarak yapılmaktadır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerden hangisinde besi ve ahır hayvancılığının geliştiği söylenemez?

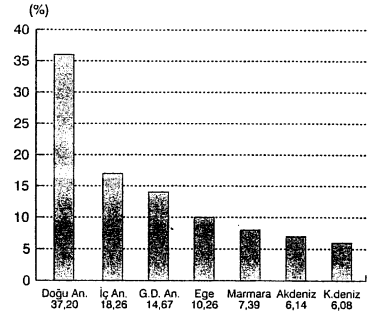
- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Türkiye'deki hayvancılık faaliyetleri çeşitli sanayi kollarına hammadde kaynağı sağlamakta ve bu yolla elde edilen mamul maddeler iç ve dış ticaretin gelişmesine katkı sağlamaktadır.

Buna göre, hayvancılık faaliyetlerinin aşağıdaki sanayi dallarından hangisine hammadde kaynağı sağladığı söylenemez?

- A) Deri sanayi B) Konserve sanayi
C) Gıda sanayi D) Boya sanayi
E) Giyim sanayi

4. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de toplam koyun sayısının 2003 yılında bölgelere göre oransal dağılımı gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere dayanarak, aşağıdaki yerlerden hangisine ulaşılabilir?

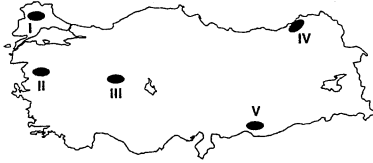
- Koyun sayısının fazla olduğu yerlerde karasal iklim hakimdir.
- Koyun sayısının yaklaşık % 30'u denizlere kıyısı olan bölgelerde bulunur.
- Bozkır bitki örtüsünün yaygın olduğu bölgelerde yoğunlaşmıştır.
- Kıyı bölgelerde keçinin daha çok beslenmesi nedeniyle koyun sayısı azdır.
- Doğu Anadolu Bölgesi'nde koyun sayısı Karadeniz Bölgesi'nin yaklaşık altı katıdır.

Yukarıdaki haritada I, II ve III nolu alanlarda gelişen hayvancılık faaliyetleri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

I	II	III
A) Kümes	Büyükbaş	Küçükbaş
B) Küçükbaş	Arıcılık	İpekböcekçiliği
C) Balıkçılık	Küçükbaş	Büyükbaş
D) Arıcılık	Kümes	İpekböcekçiliği
E) Kümes	Arıcılık	Büyükbaş

6.

Yukarıdaki haritada taralı alanlardan hangisi, iklim ve bitki örtüsü yönüyle küçükbaş hayvancılık faaliyetlerine uygun değildir?

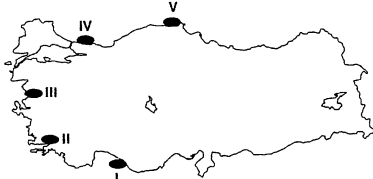
- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Akarsular, tatlı su gölleri ve barajlarda yapılan balıkçılığa "tatlı su balıkçılığı" denir.

Aşağıda verilen yerlerden hangisi tatlı su balıkçılığına elverişli değildir?

- A) Burdur Gölü B) Kızılırmak
C) Keban Barajı D) Uluabat Gölü
E) Eğirdir Gölü

8. Son yıllarda deniz kenarlarında özel ağlarla oluşturulan havuzlarda kültür balıkçılığı yapılmaktadır. Kültür balıkçılığı sahillerde yaz turizmini olumsuz etkilemektedir.

Buna göre, haritada işaretli olan alanlardan hangisinde kültür balıkçılığının turizme olan olumsuz etkisi daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdaki hayvancılık faaliyetlerinden hangisinin Türkiye ekonomisine olan katkısı diğerlerinden daha azdır?

- A) Büyükbaş hayvancılık
B) Balıkçılık
C) İpek böcekçiliği
D) Küçükbaş hayvancılık
E) Kumes hayvancılığı

10. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisini işleyen fabrikaların kurulduğu yerde, besi ve ahır hayvancılığı daha fazla gelişmiştir?

- A) Pamuk B) Buğday C) Tütün
D) Şekerpancarı E) Çay

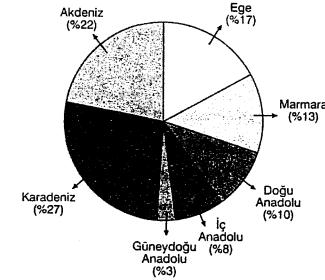
11. Aşağıda Türkiye'deki ekonomik faaliyetlerden hangisinin yoğun olarak yapıldığı yerlerde, buna bağlı olarak gelişen ekonomik faaliyet yanlış verilmiştir?

Ekonomik faaliyet	Gelişen ekonomik faaliyet
A) Küçükbaş	Halı, kilim dokumacılığı
B) Sebze tanımı	Konservecilik
C) İpek böcekçiliği	İpekli dokumacılık
D) Büyükbaş	Et ve süt işleme tesisleri
E) Arıcılık	Çiçek yetiştiriciliği

12. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de balıkçılığın fazla gelişmemesinin nedenlerinden biri değildir?

- A) Balık çeşidinin az olması
B) Kıyı balıkçılığının yaygın olarak yapılması
C) Kaçak ve usulsüz avlanmaların yapılması
D) Su ürünlerinin işleneceği tesislerin yetersiz olması
E) Pazarlamanın gelişmemiş olması

1. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de ormanların coğrafi bölgelere göre dağılımı gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgilerden yararlanarak,

- I. Ormanların %75'ten fazlası denize kıyısı olan bölgelerde yer alır.
II. İç bölgelerde iğne yapraklı ağaçlar daha yaygındır.
III. Orman alanları yıldan yıla azalmaktadır.
IV. Orman alanları bölgelerin alanlarıyla doğru orantılı dağılmıştır.

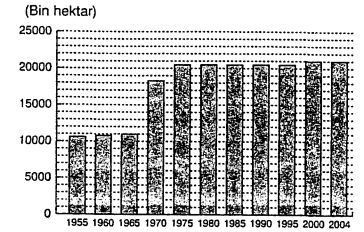
bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

2. Ormana dayalı sanayi kollarının aşağıdaki bölümlerin hangisinde fazla gelişmesi beklenmez?

- A) Doğu Karadeniz B) Ergene
C) Batı Karadeniz D) Kıyı Ege
E) Antalya

3. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de bazı yıllarda orman alanlarının dağılışı gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilerden yararlanarak,

- I. Orman alanları en fazla 1965-1970 yılları arasında artmıştır.
II. Orman alanları iç bölgelerde daha azdır.
III. Ormanlardaki ağaç çeşitliliği fazladır.
IV. 1970 yılından sonra orman alanlarında önemli bir artma ya da azalma olmamıştır.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıdakilerden hangisi ormanların ülke ekonomisine katkıları arasında gösterilemez?

- A) Turizmin gelişmesine katkı sağlar.
B) Erozyonu önler.
C) Orman köylülerine geçim kaynağı oluşturur.
D) Çıra, reçine, sığla yağı, çam fıstığı gibi ürünler elde edilir.
E) Mera hayvancılığına otlak alanı oluşturur.

5. Aşağıdaki merkezlerin hangisinde kağıt sanayisi gelişmemiştir?

A) Muğla B) Aksaray C) Mersin
D) Zonguldak E) Giresun

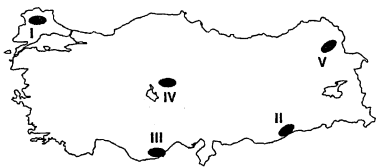
6. Aşağıdakilerden hangisi ormanlardan yararlanma alanlarından biri değildir?

A) Kağıt üretimi
B) Odun üretimi
C) Demiryolları
D) Mobilyacılık
E) Dokumacılık

7. Aşağıdaki illerimizden hangisinde, orman ürünleri ve ormancılık önemli bir gelir kaynağıdır?

A) Erzurum B) Kars C) Konya
D) Zonguldak E) Hatay

8. Kıl keçisinin ormanlara verdiği zarar diğer hayvanlara göre daha fazladır. Ağaçların yeni sürgün ve filizlerini yiyerek büyümelerini engeller.

Buna göre, haritada verilen alanlardan hangisinde yukarıda anlatılan duruma bağlı olarak orman tahribatı daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Yapılan araştırmalarda İç Anadolu Bölgesi'ndeki geniş orman alanlarının zamanla değişik nedenlerle tahrip olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu durum bölgede;

- I. Yabani hayvan türlerinin azalması
II. Tarım alanlarının daralması
III. Erozyon şiddetinin artması
IV. Su taşkınları ve sel olaylarının artması

durumlarından hangilerinin ortaya çıkmasına neden olmamıştır?

A) Yalnız II B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) I, III ve IV

10. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de orman tahribine neden olan faktörlerden biri değildir?

A) Kara ve demiryolu inşaatları
B) Kereste üretimi
C) Demir, kömür gibi madenlerin işletilmesi
D) Hidroelektrik santrallerin inşaatı
E) Küresel ısınma ve iklim değişiklikleri

11. Aşağıdakilerden hangisi, mevcut ormanların tahrip olmasını engellemek ve ormanları korumak için alınması gereken önlemler arasında gösterilemez?

A) Ormana zarar veren hayvanları çevreden uzaklaştırmak
B) Yanan ve kaçak kesilen ağaçların yerine yerini dikmek
C) Orman içinde gözetleme kuleleri kurmak
D) Yakıt olarak odun kullanımını terk etmek
E) Ormanları tarım alanı haline dönüştürmek

1. Üretim miktarı tüketimi karşılayamadığı için yurt dışından ithal edilir.
I. jeolojik zamanda oluşmuştur.
Çatalağzı termik santralinde, elektrik üretiminde kullanılır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen enerji kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Petrol B) Doğalgaz C) Linyit
D) Nükleer E) Taşkömürü

2.

Yukarıdaki Türkiye haritasında en çok çıkarıldığı yerler ★, ● ve ■ işaretleriyle gösterilen madenler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

★	●	■
A) Demir	Krom	Bakır
B) Bor	Boksit	Linyit
C) Boksit	Bor	Bakır
D) Bor	Demir	Boksit
E) Demir	Bakır	Linyit

3. Aşağıda bazı madenlerin çıkarıldığı ve işlendiği yer eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

Maden	Çıkarıldığı yer	İşlendiği Yer
A) Demir	Divriği	Karabük
B) Bor	Susurluk	Bandırma
C) Krom	Köyceğiz	Antalya
D) Bakır	Küre	Samsun
E) Altın	Bergama	Bursa

4. Demir, metal sanayinin ham maddesidir. Türkiye'nin her bölgesinde rezervi vardır. Ancak bu rezervlerden tenör oranı yüksek olanlar işletilmektedir. Divriği (Sivas), Hekimhan, Hasançelebi (Malatya), Havran (Balıkesir), Niğde, Adana, Hatay, Kahramanmaraş ve Kayseri başlıca işletim alanlarıdır. Çıkarılan madenler; Karabük, Ereğli, İskenderun, Kırıkkale, Sivas ve İzmir'deki demir-çelik fabrikalarında işlenmektedir.

Bu parçada, demir madeniyle ilgili verilen bilgilerden yararlanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

A) Türkiye'nin her bölgesinde rezervi olduğuna
B) Hangi illerdeki rezervlerin işletildiğine
C) Hangi sanayi dalına ham madde olduğuna
D) Hangi fabrikalarda işlendiğine
E) Türkiye'nin ihtiyacını karşıladığına

5. Türkiye'de elektrik üretiminde aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisi daha fazla kullanılmaktadır?

A) Petrol B) Doğalgaz C) Linyit
D) Akarsu E) Taşkömürü

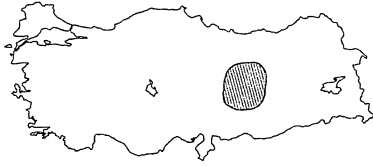
6.

Yukarıdaki haritada verilen yerlerden hangisinde linyit ile çalışan bir termik santral yoktur?

A) Ambarlı B) Soma C) Tunçbilek
D) Yatağan E) Afşin-Elbistan

7.

Yukarıdaki haritada işaretli olan alanda aşağıdaki madenlerden hangisinin çıkarıldığı söylenemez?

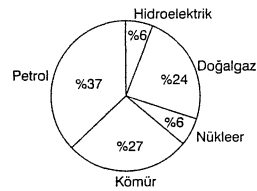
- A) Demir B) Bakır C) Kurşun
D) Krom E) Bor

8. Anadolu'da madencilik binlerce yıl önceden başlamıştır. Örneğin M.Ö. 7000 yıllarında ----- madenin işletildiğine dair bulgular vardır.

Bu parçada boş bırakılan yere, aşağıdaki madenlerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bakır B) Bor C) Krom
D) Taşkömürü E) Uranyum

9. Aşağıdaki grafikte dünya genelinde enerji kaynaklarının kullanım oranları verilmiştir (2003).

Türkiye'de enerji üretiminde grafikte verilen kaynaklardan hangisi kullanılmamaktadır?

- A) Kömür B) Nükleer C) Petrol
D) Hidroelektrik E) Doğalgaz

10. Türkiye hidroelektrik potansiyel bakımından Avrupa'da, Rusya ve Norveç'ten sonra 3. sırada yer almaktadır. 2006 yılında Türkiye'de üretilen elektriğin %28 i hidroelektrik santrallerden elde edilmiştir.

Bu durumun meydana gelmesinde aşağıdaki-lerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Yerçekillerinin yüksek ve engebeli olması
B) Akarsu sayısının fazla olması
C) Akarsu yataklarının baraj yapımına elverişli olması
D) Üç tarafının denizlerle çevrili olması
E) Akarsuların yatak eğiminin fazla olması

11. Aşağıda hangi madenin kullanım alanı yanlış verilmiştir?

- A) Demir; metal sanayi
B) Bakır; elektrik-elektronik sanayi
C) Mermer; inşaat sektörü
D) Krom; paslanmaz çelik üretimi
E) Fosfat; ziynet ve süs eşyaları yapımı

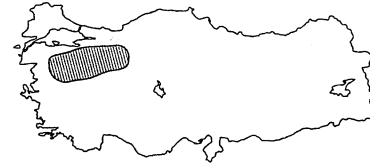
12.

Yukarıdaki haritada işaretli yerlerde bulunan elektrik santrallerinden her biri aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisi ile çalışmaktadır?

	Ovaakça	Çatalağzı	Sarayköy	Oymapınar
A) Doğalgaz	Jeotermal	Taşkömürü	Akarsu	
B) Linyit	Akarsu	Doğalgaz	Taşkömürü	
C) Rüzgâr	Doğalgaz	Akarsu	Linyit	
D) Doğalgaz	Taşkömürü	Jeotermal	Akarsu	
E) Linyit	Doğalgaz	Akarsu	Rüzgâr	

1.

Yukarıdaki haritada işaretli olan alanda hangi madenin yoğun olarak üretildiği söylenebilir?

- A) Boksit B) Tuz C) Demir
D) Fosfat E) Bor

2. • İnsanlık tarihinde ilk kullanılan madenlerdendir.
• Yumuşak ve işlenmesi kolay bir madendir.
• Elektrik ve ısı iletkenliği fazladır.
• Artvin (Murgul), Kastamonu (Küre) ve Elazığ (Maden) yörelerinde çıkarılır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen maden, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Demir B) Bakır C) Krom
D) Manganez E) Fosfat

3.

Yukarıdaki haritada, bir madenin çıkarıldığı yer ile işlendiği yeri birleştirmek için çizilen beş oktan hangisi doğru eşleştirilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Maden çeşitliliği bakımından en zengin olan bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yukarı Fırat B) Ergene
C) Doğu Karadeniz D) Erzurum-Kars
E) Güney Marmara

5.

Yukarıdaki haritada hangi madenin çıkarıldığı yerler gösterilmiştir?

- A) Bakır B) Bor C) Krom
D) Fosfat E) Demir

6. Aşağıdaki madenlerden hangisi, suni gübre yapımında hammadde olarak kullanılır?

- A) Fosfat B) Krom C) Volfram
D) Asbest E) Bor mineralleri

7. Aşağıdaki akarsulardan hangisi, üzerinde kurulmadığı bir barajla birlikte verilmiştir?

- A) Fırat → Keban
B) Dicle → Birecik
C) Ceyhan → Berke
D) Gediz → Demirköprü
E) Yeşilirmak → Hasan Uğurlu

8. Akarsu havzalarında yükselti ve engebenin artması akarsuların potansiyel enerjilerini artırarak baraj yapımını ve hidroelektrik enerji üretimini ekonomik hale getirmektedir.

Buna göre, hidroelektrik enerji üretimi için yatırım yapmak isteyen bir girişimcinin haritada gösterilen akarsulardan hangisi üzerinde baraj kurması uygun değildir?

- A) Ergene B) Kızılırmak C) Çoruh
D) Seyhan E) Dicle

9. Aşağıdaki petrol rafinerilerinden hangisinin işlediği petrol, yerli kaynaklardan elde edilmektedir?

- A) Aliağa B) Batman C) Ataş
D) İpraş E) Orta Anadolu

10. I. Jeotermal
II. Akarsu
III. Güneş
IV. Doğalgaz

Türkiye'de yukarıdaki kaynakların hangilerinden sağlanan enerji miktarı, iklim koşullarına bağlı olarak değişmez?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

11. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de 2004, 2005 ve 2006 yıllarında enerji kaynaklarına göre elektrik üretimi verilmiştir. (10^6 kWh)

Kaynak	2004	2005	2006
Taşkömürü	11 998.1	13 246.2	14 216.6
Linyit	22 449.5	29 946.3	32 432.9
Fuel Oil	6 689.9	5 120.7	4 232.4
Motorin	7.3	2.5	57.7
Doğalgaz	62 241.8	73 444.9	80 691.2
Hidrolik(su)	46 083.7	39 560.5	44 244.2
Diğer	1 228.0	635.1	428.8
Toplam üretim	150 698.3	161 956.2	176 299.8

Tablodaki bilgilerden yararlanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Toplam enerji üretimi sürekli artmıştır.
B) 2005-2006 yılları arasında elektrik üretiminde en fazla artış oranı motorinde olmuştur.
C) Fuel oilden elde edilen enerji azalmıştır.
D) Hidrolik kaynaklardan elektrik üretimi, 2006 yılında toplam üretimin % 30'undan fazladır.
E) Linyitten üretilen elektrik miktarı doğalgazdan üretilenden azdır.

12.

Yukarıdaki haritada gösterilen merkezlerden hangisinde linyit veya su gücü ile çalışan elektrik santrali yoktur?

- A) Manavgat B) Elazığ C) Yatağan
D) Borçka E) Edremit

1. Bazı madenler volkanik olaylar sonucu yeryüzüne çıkar.

Aşağıdaki madenlerden hangisinin Türkiye'de bulunması volkanik olayların etkili olduğunu kanıtlamaz?

- A) Krom B) Demir C) Kurşun
D) Taşkömürü E) Manganez

2. Türkiye'de en yaygın olarak bulunan maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Petrol B) Boksit C) Linyit
D) Taşkömürü E) Bor

3. Aşağıdaki tabloda demir, krom ve bakırın 1998-2003 yılları arasındaki üretim miktarı verilmiştir.

	Çıkarılan madenler (bin ton)		
Yıllar	Demir	Krom	Bakır
1998	5.965	1.517	4.043
1999	4.932	986	4.283
2000	4.060	642	4.478
2001	4.434	454	3.464
2002	3.432	527	2.940
2003	4.434	504	3.421

Yalnızca tablodaki verilerden yararlanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Verilen yılların tamamında en fazla çıkarılan maden demirdir.
B) Bütün madenlerin üretiminde yıllara göre dalgalanmalar olmuştur.
C) Üretimde en fazla düşüş kromda yaşanmıştır.
D) Bakır üretimi, en az 2002 yılında gerçekleşmiştir.
E) 2002-2003 yılları arasında sadece krom üretimi azalmıştır.

4. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'de madencilikle ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A) Taşkömürü, petrol ve doğalgaz, rezervleri ve üretimi az olduğu için ithal edilmektedir.
B) Ülkemizde Yukarı Fırat, Güney Marmara ve Kıyı Ege bölümleri maden bakımından zengindir.
C) Krom, bor, mermer gibi madenler yurtdışına ihraç edilmektedir.
D) Uranyum ve toryum madenlerinin kullanım alanı gelişmediği için yurt dışına satılmaktadır.
E) Kükürt, civa, volfram madenlerinin üretimi son yıllarda durmuştur.

5. Marmara Bölgesi'nde enerji üretiminde aşağıdakilerden hangisinin payı daha fazladır?

- A) Linyit B) Doğalgaz C) Su gücü
D) Rüzgâr E) Jeotermal

6. Türkiye'de;

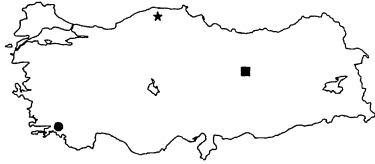
- Tuz Gölü'nde; göl suyundan
- İzmir - Çanakkale'de; deniz suyundan
- Çankırı, Yozgat ve Erzurum'da; kaya tuzundan

tuz elde edilmektedir.

Buna göre, ülkemizdeki tuz üretim ve tüketimiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tuz; yemeklik, kimya sanayi ve karayollarında buzlanmaya karşı kullanılır.
B) Değişik kaynaklardan tuz üretimi yapılabilir.
C) Türkiye tuz üretiminde kendine yeten bir ülkedir.
D) En fazla tuz, Tuz Gölü'nden elde edilir.
E) Verilen yerler dışında tuz üretilebilecek başka alan yoktur.

7.

Haritada ★, ● ve ■ işaretleriyle gösterilen madenler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

●	★	■
A) Demir	Bakır	Mermer
B) Linyit	Altın	Fosfat
C) Krom	Bakır	Demir
D) Mermer	Tuz	Kurşun
E) Krom	Nikel	Bor

8. Türkiye'de bulunan bir çok maden yatağı işletilmeye açılmamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu durumun nedenlerinden biri değildir?

- A) Maden rezervinin yetersiz olması
B) Kayaçların içindeki saf maden oranının düşük olması
C) Sermaye, teknik bilgi, donanım ve eleman eksikliği
D) Maden yataklarının bulunduğu yerde ulaşımın olmaması
E) Çıkarılan madenlerin ülke ihtiyacını karşılamaması

9. Aşağıdaki elektrik santrallerimizden hangisi diğerlerinden farklı bir enerji kaynağı ile çalışmaktadır?

- A) Yatağan (Muğla)
B) Afşin - Eoistan (Kahramanmaraş)
C) Ovaakça (Bursa)
D) Seyitömer (Kütahya)
E) Soma (Manisa)

10. Aşağıdaki akarsulardan hangisi üzerinde kurulan hidroelektrik santral sayısı fazladır?

- A) Manavgat B) Fırat C) Gediz
D) Seyhan E) Sakarya

11. Türkiye'de elektrik enerjisinin bir kısmı Karakaya, Keban, Hirfanlı, Oymapınar gibi hidroelektrik santrallerinden elde edilmektedir.

Bu santrallerin kuruluş yerlerinin belirlenmesinde, öncelikle aşağıdakilerden hangisi göz önüne bulundurulmuştur?

- A) Yoğun nüfuslu merkezlere yakın olmaları
B) Enerji tüketim merkezlerine yakın olmaları
C) Enerji naklinin kolay olması
D) Ulaşımın kolay olması
E) Akarsuların dar ve derin vadilerden akması

12. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de enerji üretim ve kullanımıyla ilgili doğru bir bilgi değildir?

- A) Yenilenebilir enerji kaynakları daha fazla kullanılmaktadır.
B) Enerji üretim aşamasında çevre kirliliği sorunları yaşanmaktadır.
C) Rüzgâr ve güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı hızla yaygınlaşmaktadır.
D) Kullanılan enerjinin önemli bir kısmı ithal edilmektedir.
E) Türkiye'de linyit ve su gücü en yaygın enerji kaynağıdır.

1-D 2-C 3-A 4-D 5-B 6-B 7-C 8-E 9-C 10-B 11-E 12-A

1. Ülkemizde bazı sanayi tesisleri, işletme maliyeti açısından hammaddeye değil de enerji kaynağına yakın yerlerde kurulmaktadır.

Bu duruma;

- I. Karabük ve Ereğli'deki demir-çelik,
II. İskenderun ve Gemlik'teki gübre,
III. Trabzon ve Rize'deki çay

fabrikalarından hangileri örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Aşağıdaki endüstri kuruluşlarından hangisinin Türkiye genelinde yaygın olarak bulunduğu söylenebilir?

- A) İpekli dokuma B) Şeker
C) Otomotiv D) Demir-çelik
E) Petro-kimya

3. Eskiden geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan Zonguldak'ta, taşkömürünün bulunmasıyla birlikte aşağıdaki değişikliklerden hangisinin meydana geldiği savunulamaz?

- A) Maden ocağı ve demir-çelik fabrikası kurulmuştur.
B) Yörede tarım ve hayvancılık faaliyetlerinden vazgeçilmiştir.
C) İnsanların çoğu madencilik ve sanayi sektöründe çalışmaya başlamışlardır.
D) Küçük yerleşim alanları büyüyerek kasaba, ilçe ya da il olmuşlardır.
E) Hava ve su kirlenmiş, bitki örtüsü tahrip olmuştur.

4. I. Kağıt
II. Seramik
III. Plastik
IV. Suni gübre

Türkiye'de yukarıdaki sanayi kollarından hangilerinin kuruluş yerinin belirlenmesinde hammaddeye yakınlık daha fazla etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

5. Türkiye'de ipekli dokumayla ilgili,

- I. Daha çok Güney Marmara'da yapılmaktadır.
II. Hızla gelişen bir sektördür.
III. Pamuklu dokumaya göre daha çok yaygındır.

bilgilerinden hangileri yanlıştır?

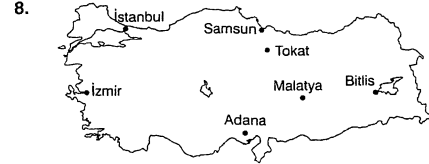
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

6. Türkiye'de bazı sanayi kollarının kuruluş yerleriyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

- A) Şeker fabrikaları, şeker tüketiminin fazla olduğu yerlerde kurulmuştur.
B) Demir-çelik fabrikaları demir yataklarına yakın yerlerde kurulmuştur.
C) Otomobil fabrikaları, işgücünün ucuz olduğu yerlerde kurulmuştur.
D) Petrol rafinerileri ulaşım ve pazarlama koşulları ile hammaddenin olduğu yerlerde kurulmuştur.
E) Çay fabrikaları yerçekillerinin engebeli olduğu yerlere kurulmuştur.

7. Aşağıdakilerden hangisi, ham maddesi taşa ve toprağa dayalı sanayi kollarından biri değildir?

A) Çimento B) Cam C) Seramik
D) Plastik E) Tuğla-kiremit

Yukarıdaki haritada hangi sanayi kolunun Türkiye genelinde bulunduğu alanlar gösterilmiştir?

A) Seramik B) Cam C) Sigara
D) Petro-kimya E) Pamuklu dokuma

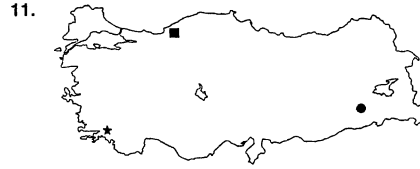
9. Aşağıdaki endüstri kollarından hangisinde ham madde olarak tarım ürünü kullanılmaz?

A) Sigara B) Şeker C) Konserve
D) İpekli dokuma E) Yağ

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen şehirde aşağıdaki sanayi tesislerinden hangisi yer almaz?

A) Sigara fabrikası
B) Petrol rafinerisi
C) Çimento fabrikası
D) Tekstil sanayi
E) Jeotermal santral

Haritada ■, ★ ve ● sembolleriyle gösterilen sanayi tesisleri, aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

■	★	●
A) Demir-çelik	Termik santral	Petrol rafinerisi
B) Sigara	Kağıt	Tekstil
C) Çay	Gübre	Cam
D) Kağıt	Termik santral	Otomotiv
E) Demir-çelik	Otomotiv	Şeker

12. Aşağıdaki sanayi tesislerinden hangisi ham maddenin kolay elde edilmesi nedeniyle Türkiye geneline yayılmıştır?

A) Çay fabrikaları
B) İpekli dokuma
C) Un fabrikaları
D) Gübre fabrikaları
E) Kağıt fabrikaları

13. Marmara Bölgesi'nde sanayinin gelişmesinde;

I. Ulaşım koşulları
II. Pazar olanakları
III. Matematik konumu
IV. Tarımsal hammaddenin bol olması

durumlarından hangileri daha fazla etkili olmuştur?

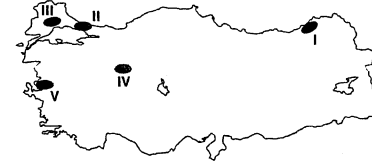
A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) I, II ve III E) I, II ve IV

1. I. Dokuma
II. Demir-çelik
III. Şeker
IV. Konservecilik

Yukarıdaki sanayi kollarından hangisinin dağılışında, üretimi etkileyen diğer faktörlerin yanında hammaddenin kısa sürede bozulması etkili olmuştur?

A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

2. Türkiye'de sanayinin dağılışında ulaşımın etkisi fazladır. Özellikle kıyıya paralel uzanan sıradağlar ile doğuya gidildikçe artan yükselti ve engelinin fazlalığı ulaşımı olumsuz etkilemektedir.

Buna göre, haritada verilen alanlardan hangisinde ulaşımın sanayiye olan olumsuz etkisi daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. İstanbul, İzmir, Bursa, Gaziantep ve Adana illerinde sanayi kuruluşları yoğun olarak bulunmaktadır.

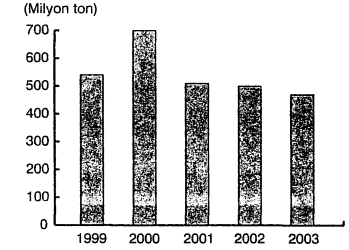
Bu durumun, sözü edilen illerde;

I. Çevre kirliliğinin artması
II. Enerji tüketiminin artması
III. Şehir dışına göç olması
IV. Konut yetersizliğinin görülmesi

durumlarından hangilerinin ortaya çıkmasına neden olduğu söylenemez?

A) Yalnız III B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

4. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de yıllara göre toplam kağıt üretimi gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilerden yararlanarak;

- I. Kağıt üretiminin sürekli azaldığı
II. En fazla ve en az kağıt üretilen yıllar
III. Kağıt üretiminin yağışlı yıllarda arttığı
IV. Üretilen kağıdın tüketimi karşılayıp karşılamadığı

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I, II ve IV E) I, III ve IV

5. Şeker fabrikaları, şekerpancının üretildiği alanların yakınında kurulmaktadır. İklim şartlarının elverişli olduğu kıyılarda ekonomik getirisi yüksek başka ürünler yetiştirildiğinden şekerpancan tarımı yaygın değildir. Bu nedenle kıyı kesiminde şeker fabrikası azdır. Daha çok iç bölgelerde yoğunluk kazanır.

Bu parçadan, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Şeker fabrikaları ham maddeye yakın yerlere kurulmuştur.
B) Şekerpancanı hem kıyı hemde iç bölgelerde yetişebilir.
C) Kıyı bölgelerde ekonomik getirisi fazla olan ürünler yetiştirilir.
D) Şeker endüstrisi iç bölgelerde daha fazla gelişmiştir.
E) Şeker üretimi ülke ihtiyacından fazla olduğu için ihraç edilmektedir.

6. I. Konserve
II. Deri giyim
III. Dokuma
IV. Seramik

Yukarıdaki endüstri dallarından hangisi üretilen hayvansal ham maddeden yararlanmaz?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve III
D) I ve IV E) II ve III

7. I. Hammadde gereksiniminin artması
II. Enerji tüketiminin artması
III. Nitelikli işçiye olan ihtiyacın artması
IV. Çalışan nüfusun yaş ortalamasının düşük olması

Yukarıdakilerden hangileri Türkiye'de sanayinin gelişmekte olduğunun bir göstergesi değildir?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

Haritada numaralarla gösterilen bölümlerin hangisinde, hammaddenin bulunması nedeniyle petrol işleme sanayi gelişmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1-E 2-A 3-A 4-E 5-E 6-A 7-A 8-C 9-E 10-C 11-D

9. Cumhuriyetin ilk yıllarında bir tarım ülkesi olan Türkiye günümüzde sanayinin hızla gelişmesiyle bir sanayi ülkesi durumuna gelmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin tarım ülkesinden sanayi ülkesine geçiş sürecinde yaşadığı değişikliklerden biri değildir?

- A) Dış ticaret hacminin büyümesi
B) Sanayide çalışan nüfus oranının artması
C) Kent merkezlerinde nüfusun daha hızlı artması
D) Sanayi ürünlerinde dışa bağımlılığın azalması
E) Tarımsal üretimin azalması

Yukarıdaki haritada gösterilen illerden hangisi, bulunduğu bölge içerisinde sanayinin en fazla geliştiği il değildir?

- A) İstanbul B) İzmir C) Trabzon
D) Gaziantep E) Adana

11. Türkiye'de bazı merkezler belli bir sanayi tesisiyle özdeşleşmiş durumdadır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu duruma verilebilecek bir örnek değildir?

Merkez	Sanayi tesisi
A) Batman	Petrol rafinerisi
B) Ereğli	Demir-çelik fabrikası
C) Yatağan	Termik santrali
D) Erzurum	Sigara fabrikası
E) Kütahya	Seramik fabrikası

1. Ülkemizde, 1950 yılında demiryolu ve karayolunun yolcu taşımacılığındaki payı birbirine yakın iken, 2000 yılında karayolunun payı %95'e çıkmış, demiryolunun payı ise %3'e kadar düşmüştür.

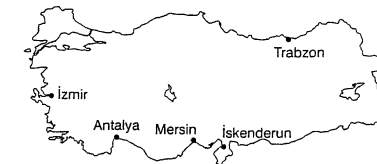
Yolcu taşımacılığında karayolunun payının artmasında;

- I. Demiryollarında kaza oranının fazla olması
II. Bütün yerleşim merkezleri arasında karayolu bağlantısının olması
III. Demiryolu yapımına gereken önemin verilmemesi
IV. Karayoluyla ulaşımın daha ucuza yapılabilmesi

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Bir limanın ekonomik anlamda etkileşimde bulunduğu bölgeye "hinterland" (art ülke - art bölge) denir. Hinterlandın genişliği ulaşım kolaylığı ve liman çevresindeki ekonomik etkinliğin kapasitesi ve niteliğine bağlıdır.

Buna göre, haritada verilen limanlardan hangisi hinterlandı dar olduğu için daha az gelişmiştir?

- A) Mersin B) İzmir C) Antalya
D) İskenderun E) Trabzon

3. Türkiye'de ulaşım ağı uzunluk, nitelik ve çeşitlilik yönünden henüz istenilen düzeye çıkarılamamıştır.

Ulaşım ağının gelişimini engelleyen koşullar göz önüne alındığında, aşağıdakilerden hangisinin olumsuz etkisinin daha az olduğu söylenebilir?

- A) Yapım giderleri B) Yerçekilleri
C) İş gücü D) İklim şartları
E) Teknoloji

4. Arazideki engebeler arttıkça aynı standarttaki karayolunun kilometre maliyeti artmaktadır.

Aşağıda verilen kentlerden hangileri arasında yapılacak yeni karayolunun kilometre maliyeti daha fazla olur?

- A) Giresun - Erzincan
B) Konya - Ankara
C) Aydın - Denizli
D) Tekirdağ - Edirne
E) Bursa - İzmit

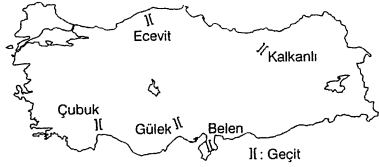
5. Şehirler arasında tarım, sanayi, ticaret, turizm gibi faaliyetlerin artış göstermesi, karayollarında seyrederken araç yoğunluğunu artırmaktadır.

Buna göre, haritada gösterilen illerden hangileri arasında yer alan karayolunda trafik yoğunluğunun daha az olduğu söylenebilir?

- A) Edirne-İstanbul B) Zonguldak-Sinop
C) Bursa-İzmir D) Ankara-Kayseri
E) Adana-Gaziantep

6. Aşağıdaki haritada Türkiye'deki önemli geçitler gösterilmiştir.

Geçitlerin işaretli alanlarda yer almasının **önemli** özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kıyıya paralel yüksek dağları yarıp geçen vadilerin bulunması
B) Kış mevsiminde yolların sık sık ulaşımına kaplanması
C) Yol yapım maliyetinin daha az olması
D) Hem kara hem de demiryolu ulaşımının yapılması
E) Kıyı kesiminde büyük kentlerin bulunması
7. "Türkiye'nin coğrafi konumu deniz ulaşımına elverişlidir." diyen bir kişi bu duruma aşağıdakilerden hangisini örnek olarak **gösteremez**?
- A) Üç tarafı denizlerle çevrilidir.
B) İstanbul ve Çanakkale boğazlarıyla denizleri birbirine bağlanır.
C) Akdeniz, Süveyş ve Cebelitarık Boğazı'yla okyanuslara bağlanır.
D) Kıyılarda doğal limanlar çoktur.
E) Dağlar kıyılara paralel olarak uzanır.

8. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de ulaşım ile ilgili özelliklerden biri **değildir**?

- A) Kıyı bölgelerle iç bölgeler arasında ulaşım geçitlerden sağlanır.
B) İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde ulaşım geniş düzlükler nedeniyle kolay yapılır.
C) Doğuya gidildikçe yükselti ve engebeli arazi yapısı ulaşımı güçleştirir.
D) En fazla yük taşımacılığı demiryoluyla yapılır.
E) Kara ve demiryolları genel olarak dağ sıralarının uzanışına paralel olarak gelişmiştir.

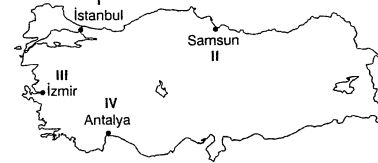
9. Aşağıdakilerden hangisi bir yöredeki ulaşım sistemlerinin, o yöredeki ekonomik ve yerleşme özelliklerine bağlı olarak geliştiğine örnek **gösterilemez**?

- A) Demir-çelik sanayisinin kurulduğu Ereğli ve Karabük'e demiryolunun yapılması
B) Sanayi ve ticaretin geliştiği İzmir'de liman ve denizyolu ulaşımının yapılması
C) Turizme bağlı olarak Antalya'da havayolu ve denizyolu ulaşımının artması
D) Yoğun göç alan İstanbul'da şehir içi ulaşım sistemlerinin gelişmesi ve çeşitlenmesi
E) Otopanın geçtiği güzergahlarda yerleşme ve nüfus yoğunluğunun artması

10. Limanlarımızın yükleme ve boşaltma kapasiteleri göz önüne alındığında, aşağıdakilerden hangisi hem ithalat hem de ihracat faaliyetlerinde ilk sırada yer alır?

- A) İstanbul B) Trabzon C) Antalya
D) Samsun E) İzmit

11.

Yukarıdaki haritada gösterilen şehirlerden hangilerine,

- karayolu
- demiryolu
- denizyolu
- havayolu

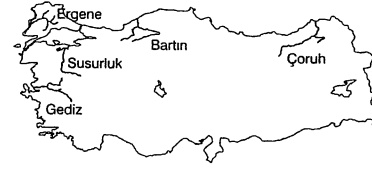
ulaşım çeşitlerinden tümüyle ulaşmak olanaklı **değildir**?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II

- D) II ve III E) II ve IV

1-C 2-C 3-C 4-A 5-B 6-A 7-E 8-D 9-E 10-A 11-B

1. Dar ve derin vadilerde hızlı akan akarsular üzerinde rafting sporu yapılabilmektedir.

Buna göre, haritada verilen akarsulardan hangisi rafting sporu açısından **daha elverişlidir**?

- A) Çoruh B) Gediz C) Susurluk
D) Bartın E) Ergene

2. I. Tarihi eser ve kültür turizmi
II. Deniz turizmi
III. Termal turizm
IV. İnanç turizmi
V. Yayla Turizmi

Türkiye'de yukarıda verilen turizm faaliyetlerinden hangisinden elde edilen gelirin **daha fazla** olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Tarihi ve jeolojik değerler ile ormanlardaki biyolojik zenginlikleri korumak ve gelecek nesillere aktarmak amacıyla bazı alanlar milli park haline getirilmiştir.

Aşağıda verilen milli park ve bulunduğu şehir eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?

Milli park	Şehir
A) Köprülü Kanyon	Antalya
B) Kuş Cenneti	Balıkesir
C) Munzur Vadisi	Tunceli
D) Göreme	Nevşehir
E) Nemrut Dağı	Şanlıurfa

4. Önümüzdeki yıllarda kış olimpiyatlarının Türkiye'de yapılmasına karar verilmiştir.

Ülkemize önemli bir turizm geliri sağlayacak olan bu olimpiyat oyunları için Erzurum kentinin seçilmiş olmasında,

- I. yüksek ve engebeli olması
II. kar yağışı ve karlı gün sayısının yeterli olması
III. karayolu ulaşımının gelişmiş olması
IV. doğal güzelliklerin fazla olması

özelliklerinden hangileri **daha fazla** etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. I. 2150 m yükseklikteki bir dağ üzerinde, yüksekliği 10 metreyi bulan heykelleri ile tanınır.
II. Doğa ve tarihin bütünleştiği bir yerdir. Volkanik kayalar üzerindeki aşınım şekilleri ve kaya içlerine oyulmuş yerleşim alanları ile ünlüdür.
III. Doğu Beyazıt'ta bulunan ve 1685 yılında yapımına başlanan saray, Osmanlı mimarisinin en belirgin eserlerinden biridir. Saray kalorifer sistemiyle ısıtılmıştır.

Yukarıda, Türkiye'ye ait turistik değerlerden hangileri **tanıtılmıştır**?

I	II	III
A) Pamukkale	Karaca Mağarası	Harran Evleri
B) Nemrut Dağı	Peribacaları	İshakpaşa Sarayı
C) Harran Evleri	Sümelâ Manastırı	Pamukkale
D) Sümelâ Manastırı	Peribacaları	Nemrut Dağı
E) Truva	Mevlâna Müzesi	Sümelâ Manastırı

6.

Yukarıdaki haritada verilen yerleşim merkezlerinden hangisinde,

- kayak turizmi,
- tarih ve kültür turizmi,
- deniz turizmi,

etkinliklerinin tümü gelişme göstermiştir?

- A) Samsun B) Kayseri C) Trabzon
D) Çanakkale E) Antalya

7. Aşağıdaki tabloda 1997-2007 yılları arasında Türkiye'ye gelen turist sayısı ve turizmde elde edilen gelir gösterilmiştir.

Yıllar	Toplam turist sayısı	Turizm geliri (milyon \$)
1997	9.738.000	8.800
1999	7.487.385	5.203
2000	10.428.153	7.536
2001	11.819.909	10.067
2003	13.956.405	13.203
2005	21.124.886	18.153
2007	23.312.657	18.487

Tablodaki veriler göz önüne alındığında, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Turist başına gelir en fazla 2003 yılında elde edilmiştir.
B) Turist sayısının azaldığı yıllarda turizm geliri de azalmıştır.
C) 1997-2007 yılları arasında turist sayısındaki artış oranı turizm gelirlerindeki artıştan fazladır.
D) Turizm gelirlerinin milli gelir içindeki payı sürekli artmıştır.
E) Turist sayısı en fazla 2003-2005 yılları arasında artış göstermiştir.

8. Karstik arazilerin yaygın olduğu Akdeniz Bölgesi'nde mağaraların yoğun olarak bulunması turizmin gelişmesini olumlu yönde etkilemiştir.

Aşağıdaki mağaralardan hangisi Akdeniz Bölgesi'nde yer almaz?

- A) Karain B) Zindan C) Karaca
D) Damlatış E) İnsuyu

9. Turizm faaliyetlerinin İstanbul ve çevresinde gelişmesinde, aşağıdakilerden hangisi daha az etkili olmuştur?

- A) Doğal güzellikler
B) Dini mekânlar
C) Tarihi değerler
D) Kongre ve toplantılar
E) Sportif aktiviteler

10. Kapadokya Yöresi; yeraltı şehirleri ve peribacaları ve içlerine oyulmuş kiliselerle, İstanbul şehri; yüzlerce tarihi esere, Adıyaman Nemrut Dağı; binlerce yıllık devasa heykellere, İzmir; Efes, Bergama antik kentlerine ve birbirinden güzel plajlara, Harran; ülkemizdeki diğer köylerden farklı bir mimari yapıya sahiptir. Bu durum ülkemizde turizmin gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır.

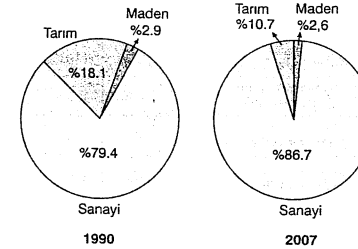
Bu parçada, Türkiye'de turizmi etkileyen;

- I. Kültürel değerler
II. Yerşekilleri
III. Deniz ve kumsallar
IV. Yaylalar
V. Termal kaynaklar

faktörlerinden hangilerine değinilmemiştir?

- A) I ve II B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

1. Aşağıdaki grafiklerde Türkiye'de 1990 ve 2007 yıllarında ihracatın ekonomik sektörlere göre dağılımı gösterilmiştir.

Grafiklerden yararlanarak,

- I. İhracatta tarım ürünlerinin payı azalırken sanayi ürünlerinin payı artmıştır.
II. İhracatta tarım ürünlerinden elde edilen gelir azalmıştır.
III. İhracat edilen maden çeşidi azalmıştır.

bilgilerinden hangilerine ulaşılamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Türkiye'nin dış ticaretiyle ilgili verilen;

- I. Dış satımda en büyük payı sanayi malları oluşturur.
II. Asya ve Afrika ülkeleriyle olan ticaret hacmi artmaktadır.
III. Dünya çapında tanınmış marka ürünlerimizin sayısı artmaktadır.
IV. En fazla dış ödeme petrol ve doğalgaza yapılmaktadır.
V. En fazla dış satım Rusya ile Orta Asya ülkelerine yapılmaktadır.

bilgilerinden kaç tanesi doğrudur?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

3. Türkiye'de iç ticaret hacminin giderek artmasında,

- I. sanayi tesislerinin belli bölgelerde yoğunlaşması
II. değişik yörelerde farklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesi
III. nüfusun kırsal kesimden kentlere göç etmesi
IV. yerşekillerinin kısa mesafelerde değişiklik göstermesi

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. İç ticaret genelde kırsal kesim ile şehirler arasındaki alışveriş şeklinde olmaktadır. Bunun sonucunda bazı şehirler, bulundukları bölgenin ticaret merkezi durumuna gelmiştir.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisi bulunduğu bölgenin ticaret merkezi durumunda biri değildir?

- A) Adana B) Bursa C) Erzurum
D) Ankara E) Kırklareli

5. Ulaşım yollarına uzaklık ve coğrafi konum, şehirlerdeki ticaretin gelişmesinde olumlu yada olumsuz etkiye bulunmaktadır. Örneğin; ----, ---- gibi şehirlerin ulaşım problemi ile coğrafi konumları ticaret faaliyetlerini olumsuz etkilemiştir.

Bu parçada, boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sinop ve Muş
B) Ankara ve Kayseri
C) Adana ve Gaziantep
D) İzmir ve Manisa
E) Konya ve Erzurum

6. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin dış satımında önemli bir yere sahip değildir?

- A) Otomotiv B) Tekstil C) Tarım ürünleri
D) Kağıt E) Maden

7. Türkiye'nin gelişmekte olan ülkelerden aşağıdakilerden hangisini ithal etmesi beklenmez?

- A) Petrol
B) Doğalgaz
C) Maden
D) Tropikal tarım ürünleri
E) Elektronik ve optik aletler

8. Başka ülkelerin Türkiye'nin limanları, karayolları ve demiryolları gibi ulaşım sistemlerini kullanarak yapmış oldukları ticarete "transit ticaret" denir.

Türkiye'de transit ticaretin gelişmiş olmasında;

- I. Asya ile Avrupa arasındaki bağlantıyı sağlayan işlek yollar üzerinde yer alması
II. Farklı denizlere kıyısının olması
III. İstanbul ve Çanakkale boğazlarına sahip olması

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Aşağıdaki tabloda 2001, 2003, 2005 ve 2007 yıllarında Türkiye'nin dış ticaret değerleri verilmiştir.

	2001	2003	2005	2007
İhracat (milyar dolar)	31.3	47.2	73.4	107.1
İthalat (milyar dolar)	41.3	69.3	116.7	170.0
Dış ticaret hacmi (milyar dolar)	72.7	116.5	190.2	277.1
Dış ticaret açığı (milyar dolar)	-10.0	-22.0	-43.2	-62.8
İhracatın ithalatı karşılama oranı (%)	75.7	68.1	63.0	62.9

Tablodaki verilerden yararlanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İthalat ve ihracatın toplamı dış ticaret hacmini oluşturmaktadır.
B) 2001 - 2007 yılları arasında dış ticaret açığı altı kattan fazla artmıştır.
C) İhracatın ithalatı karşılama oranı en fazla 2001 yılındadır.
D) İhracatta sanayi ürünleri, ithalatta ise yatırım malları ön plandadır.
E) Verilen yıllarda ihracattaki artış, ithalattaki artıştan daha azdır.

10. Türkiye sınırları içerisinde yer alan, yabancı kaynaklı ürünlerin girişine açık tutulan ve sınırları belirlenmiş olan yerlere "serbest bölge" denir. Buralara gelen ürünlerden gümrük vergisi alınmaz.

Aşağıdakilerden hangisi, ülkemizde serbest bölgelerin oluşturulmasının amaçlarından biri değildir?

- A) Yabancı sermaye ve teknolojilerin getirilmesi için uygun ortam oluşturmak
B) Sanayide ihtiyaç duyulan bazı hammadde ve ara mallara kolaylıkla ulaşabilmek
C) Sağlanan teşviklerle daha düşük maliyetle üretim ve ihracat yapmak
D) Yeni istihdam alanları oluşturmak
E) Yurt dışından gelen malların ülkeye girişini zorlaştırarak dış ticaret dengesini sağlamak

1-E 2-D 3-A 4-E 5-A 6-D 7-E 8-E 9-D 10-E

1. Türkiye'de geniş ve verimli ovaların, yüksek dağlık alanların, yaylaların ve güneşli gün sayısı fazla olan yerlerin bulunması yöreler arasında iklim şartlarının değişiklik gösterdiğine kanıt olarak gösterilebilir. Bu yörelerde yerşekillerinin farklı olması farklı ekonomik faaliyetlerin gelişmesine neden olmuştur.

Cevap: D

2. Verilen illerden Gaziantep gelişmiş bir il olduğu için buranın gelişmesine yönelik teşvik uygulaması yapıldığı söylenemez.

Cevap: A

3. Türkiye'de tarım topraklarının ince olması, büyük bölümünde kurak yada yarı kurak iklimin etkili olması, eğim değerlerinin fazla olması tarımı olumsuz etkiler. Ayrıca tarım işletmelerinin küçük olması verimliliği ve makineleşmeyi olumsuz yönde etkiler. Endüstri bitkilerinin ekilmesi tarım adına olumsuz değil, olumlu bir durumdur.

Cevap: E

4. Türkiye'de yetiştirilen tarım ürünü çeşidine bakarak tarımın Türkiye ekonomisindeki yeri hakkında fazla bir şey söylemez. Önemli olan tarımdan elde edilen ürün miktarı, verim durumu ve sanayiye sağladığı hammaddedir.

Cevap: B

5. Toprak üstünde kalan bitki kökleri ve gövdeleri (anız) yakıldığı zaman toprak korumasız kalır, sel suları ve rüzgârlar tarafından daha kolay taşınacağı için erozyon artar.

Cevap: E

6. Türkiye'de;

1. Zengin su kaynaklarına sahip olması eğimi uygun yerlerde enerji üretimi bakımından önemlidir.
2. Yaşanan farkı mevsim özellikleri ürün çeşidini etkilemektedir.
3. Üç tarafının denizlerle çevrili olması ve boğazlara sahip olması deniz ürünlerinden faydalanmayı sağlar.
4. Asya-Afrika-Avrupa kıtalarının birbirine yaklaştığı yerde olması ulaşım ve ticareti artırmıştır.
5. Yeraltı kaynaklarının çeşitli olmasının turizmin gelişmesinde etkisi yoktur.

Cevap: E

7. Bölgelerdeki tarım alanlarının bölge yüzölçümüne oranlarının farklı olması yeryüzü şekilleriyle ilgilidir. Örneğin dağlık ve engebeli olan Doğu Anadolu'da tarım alanlarının oranı az iken, yerşekilleri sade olan Marmara'da fazladır.

Cevap: D

8. Ülkemizdeki dağlık ve engebeli yerlerde erozyon fazladır, toprak örtüsü incedir. Genelde hayvancılık ve orman olan yerlerde de ormancılık yapılmaktadır. Buralarda akarsuların yatak eğimi fazla olduğu için çok fazla aşındırma yaparlar ve fazla alüvyon taşırlar.

Cevap: B

9. Yerleşim merkezlerini sivrinsine ve sıtmadan korumak için piring ekim alanlarına devlet tarafından yerleşim alanlarının uzağında izin verilerek sınırlandırma getirilir. Bu durumun tarımsal üretimi artırma üzerinde bir etkisi yoktur.

Cevap: E

10. Yükseltisi az olan yerler baraj yapmaya elverişli değildir. Çünkü bu alanlarda baraj seti yapmak zordur ve pahalıya mal olur. Ayrıca böyle bir yerde baraj yapılması geniş ve verimli tarım alanlarını sular altında bırakır.

Cevap: A

TEST - 2 (Çözümleri)

1. Ülkemizde yaz mevsimi genel olarak kurak geçtiği için tarımda sulamaya ihtiyaç duyulur. Yalnız Rize kıyıları yıl boyunca bol yağış aldığı için tarım ürünlerinde sulamaya ihtiyaç duyulmaz.
Cevap: B
2. Yer fıstığı, kanola, pamuk ve soya fasulyesi yağ sanayinde kullanılmaktadır. Haşhaş ise ilaç sanayisinde kullanılmaktadır.
Cevap: E
3. Şekerpancarı ve çay hasat edildikten sonra kısa sürede bozulabilen ürünler oldukları için bu ürünleri işleyen tesisler üretim bölgelerine yakın kurulur. Pamuk hem bozulmadığı hem de kolay taşındığı için gerekirse uzak mesafelere götürülüp işlenebilir. Buğday ise çok uzak mesafelere taşınması maliyeti artıracığı için işleme tesislerinin yakın olması ekonomik açıdan önemlidir.
Cevap: B
4. Tütünün dağılışı haritasına bakıldığında Akdeniz ikliminin etkili olduğu Ege kıyılarında, Karadeniz ikliminin etkili olduğu Karadeniz'de ve karasal iklimin etkili olduğu Doğu Anadolu'da yetiştirildiği görülür. Bu durum tütünün Türkiye'de görülen iklimlere uyum sağladığını göstermektedir.
Cevap: D
5. Pamuk sadece kıyı bölgelerimizde değil iç bölgelerimizde de yetişir. Zaten en fazla pamuk üreten bölgemiz iç bölge olan Güneydoğu Anadolu'dur.
Cevap: C
6. Her yıl yeniden ekilen domates ve pamuk gibi ürünler ilkbaharda ekilir. Yaz aylarında yetişir ve olgunlaşır don olayından fazla etkilenmesi beklenmez. Çok yıllık bitkilerden olan üzüm, soğukça dayanıklıdır. Ayrıca Kilis civarında ve portakal

yetiştirilen Mersin civarında ilkbahar aylarında pek don olayı görülmez. Fındığın yetiştiği Karadeniz kıyılarında ilkbaharda görülen don olayı ürüne zarar vermektedir.

Cevap: A

7. Buğdaya ayrılan alan azalsa bile, sulamanın artması, kaliteli tohum kullanılması ve makineleşme nedeniyle buğday verimi artmıştır. Yani birim alandan alınan ürün miktarı artmıştır. Pazar alanları ile çiftçi sayısındaki azalmanın bir etkisi yoktur.

Cevap: E

8. Haritada taralı olarak gösterilen Güneydoğu'daki ovalarda eskiden kurak iklim şartlarına bağlı olarak buğday, arpa ve mercimek gibi ürünler yetiştirilirken günümüzde sulamanın artmasıyla pamuk, ayçiçeği ve sebze yetiştirilmektedir.

Cevap: D

9. Doğu Karadeniz'de yerçekimleri yüksek ve engebeli olduğu için tarım alanları küçük ve eğimlidir. Eğimli bu arazilerde makine kullanmak zor olduğu için insan ve hayvan gücüne duyulan ihtiyaç devam etmektedir.

Cevap: E

10. Bütün yıl boyunca suya ihtiyaç duyan çayı yaz dönemi kurak geçen bir yerde yetiştirmek zordur. Yazları kurak olan bir yerde buğday tarımı yapılabilir, bitki örtüsü yeterliyse arıcılık yapılabilir. Küçükbaş hayvancılık yapılabilir. Ayrıca yazın kurak geçtiği kıyı bölgelerinde havanın açık ve güneşli olması turizm açısından elverişli ortam oluşturur.

Cevap: B

11. Haritada I numara ile gösterilen Doğu Karadeniz'de yağış miktarı fazla, toprak yıkanmış ve arazi yapısı engebeli olduğu için özellikleri belirtilen ürün burada yetiştirilebilir.

Cevap: A

TEST - 3 (Çözümleri)

1. Fındık yıl boyunca yağış ve nemli bir ortam istediği için yazları sıcak ve kurak geçen Çukurova'da sulama yapılsa bile yetiştirilmesi zordur.
Cevap: E
2. Haritada V numaralı gösterilen Çukurova'da yaz mevsiminin erken gelmesi ve uzun sürmesi nedeniyle burada tarım yapılan süre daha uzundur.
Cevap: E
3. Bazı yerlerde sulama yapılsa bile buğday ülkemizde genelde iklim şartlarına bağlı olarak yetiştirilmektedir. Bundan dolayı yağışın fazla olduğu yıllarda üretim fazla, yağışın az olduğu yıllarda ise üretim azdır.
Cevap: B
4. Pirinç, su isteği fazla olan bir ürün olduğu için ülkemizde akarsu boylarında yetiştirilir. Yazları yağışlı Karadeniz'de yetiştirildiği gibi yazları kurak olan Ege'de de yetiştirilmektedir. Pirinç üretimi ihtiyacı karşılayamadığı için dışarıdan ithal edilmektedir.
Cevap: E
5. Haritada V numara ile gösterilen alanda yağış miktarının az olması ve sulamanın yetersiz olması nedeniyle tarım alanlarının nadase bırakılması daha yaygındır.
Cevap: E
6. Verilen metinde arazilerin dağlık ve engebeli olduğu, tarımın ancak dağlar arasındaki vadilerde yapılabildiği, yaz mevsiminin kısa, kış mevsiminin uzun olduğu belirtilmiştir. Bu özelliklere sahip bölgemiz Doğu Anadolu'dur.
Cevap: C

7. Zeytin, Akdeniz ikliminin karakteristik bitkisidir. Yaz kuraklığı ve kış ılıklığı ister. Doğu Anadolu'da kışların çok soğuk geçmesi nedeniyle zeytin yetiştirilmesi zordur.
Cevap: A

8. Verilen ürünler içerisinde yetişme alanı en geniş ürün buğdaydır. Buğday ülkemizdeki iklim şartlarına uyum sağlamış bir bitki olduğu için bütün bölgelerimizde yaygın olarak yetiştirilmektedir. Sadece yazların yağışlı geçtiği Doğu ve Batı Karadeniz kıyılarında, sıcaklıkların düşük olduğu Doğu Anadolu'nun yüksek kesimlerinde yetiştirilemez.

Cevap: D

9. Üzüm ve elma, kış soğuklarına dayanıklı olduğu için yetişme alanları yaygındır. Kış soğuklarından olumsuz etkilenen fındık, portakal ve incir-dur. Fındık Karadeniz kıyılarında yetiştirilir. Daha çok Akdeniz kıyılarında yetiştirilen portakal ise kuru değil yaş haliyle ihraç edilir. Büyük Menderes Ovası'nda yetişen, daha çok kurutulduktan sonra ihraç edilen ürünümüz ise incirdir.

Cevap: C

10. Uyuşturucu yapımında da kullanılan haşhaşın ekim alanı ve üretim faaliyetleri tamamen devlet kontrolündedir. Tütünde ise kalitenin bozulmaması ve aşırı üretimin engellenmesi için belli topraklar üzerinde yetiştirilmesine izin verilmektedir.

Cevap: C

11. Yaz mevsimi yağışlı geçtiği için Trabzon'da şekerpancarı üretimi yapılmaz. Bu nedenle, buraya şeker fabrikasının kurulması durumunda şekerpancarının daha uzaktan getirilmesi gerekir. Bu da maliyeti artırır.

Cevap: C

TEST - 4 (Çözümleri)

1. Turunçgil Akdeniz ve Ege kıyılarında, çay Doğu Karadeniz kıyısında, pamuk Kıyı Ege, Çukurova ve Güneydoğu'da, pirinç ise bazı akarsu boylarında yetiştirilmektedir. Haritada gösterilen ürün ise başta İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu ve Marmara olmak üzere bütün bölgelerimizde yetiştirilen buğdaydır.

Cevap: D

2. Şekerpancarına dayalı sanayi tesisleri İç Anadolu ve Doğu Anadolu'da diğer ürünlere göre daha yaygındır.

Cevap: B

3. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde şekerpancarı üretimi yapılmamaktadır.

Cevap: E

4. En fazla Marmara Bölgesi'nde üretilen ve akarsu boylarında tarımı yapılan ürün pirinçtir. Pirinçin yetiştirme döneminde su içinde bulunması gerekir. Bu sulak alanlarda sivrisinek ve sıtma ihtimaline karşı ekimine yerleşim merkezlerinin uzatılmasında izin verilir.

Cevap: A

5. Çayın yoğun olarak yetiştirildiği Rize civarında sınırlı da olsa turunçgil de yetiştirilmektedir. Turunçgil üretimin yaygın olduğu Mersin ve Antalya civarında ise çay yetiştirilemez. Çünkü çay her mevsim bol yağış ve nemli bir ortam istemektedir.

Cevap: D

6. Trabzon'da yazların yağışlı geçmesi, Erzurum, Ankara ve Hakkari'de yaz sıcaklıklarının düşük olması pamuk tarımını engeller. Yazların sıcak ve kurak geçtiği Hatay'da sulama ile pamuk yetiştirilmektedir. Çünkü pamuk yaz mevsiminde tabandan sulanması gereken bir üründür.

Cevap: D

7. Turunçgil düşük sıcaklıklardan olumsuz etkilendiği için kışların ılık geçtiği Akdeniz kıyılarında yaygın olarak yetiştirilmektedir.

Cevap: A

8. Pamuk yaz aylarının sıcak ve kurak geçtiği yerlerde yetiştirilir. Karadeniz kıyılarında yazları yağışlı geçtiği için pamuk tarımına elverişli değildir.

Cevap: C

9. Grafikte verilen ürün bütün bölgelerimizde yetiştirilmektedir. Pamuk, zeytin ve turunçgil bütün bölgelerde yetiştirilemez. Ayçiçeği ise en fazla Marmara'da yetiştirilir. Akdeniz Bölgesi'nde en fazla olmak üzere bütün bölgelerimizde yetiştirilen ürün mısırdır. Mısır Karadeniz'de doğal olarak yetiştirilirken Akdeniz'de sulama ile yetiştirilmektedir.

Cevap: A

10. Haritada "X" ile gösterilen ürün Akdeniz iklim bölgesinde yani yazları sıcak ve kurak kışları ılık ve yağışlı yerlerde yetişir. V numara ile gösterilen Batı Karadeniz'de yazları yağışlı olduğu için bu ürünün yetiştirilmesi zordur.

Cevap: E

11. Haritada işaretli alanda Küçük Menderes ve Büyük Menderes ovaları bulunmaktadır. Ülkemizde sadece Alanya-Anamur arasında yetiştirebilen muzun bu ovalardan yetiştirilmesi beklenmez.

Cevap: E

12. Bir tarım alanında sulamayla birlikte birim alandan alınan verim artar. Tahıllar yerine daha fazla gelir getiren sebze ile endüstri bitkileri ekilir.

Cevap: B

TEST - 5 (Çözümleri)

1. Zeytin ülkemizde Güney Marmara ile Ege ve Akdeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde yoğun olarak yetiştirilir. Haritada V numara ile gösterilen Batı Karadeniz zeytinin tarım bölgesi değildir.

Cevap: E

2. Ana vatanı Çin ve Hindistan olan muz, sıcak kuşakta yükseltisi az olan yerlerde yetiştirilmektedir. Ülkemizde Alanya-Anamur civarında yetiştirilen muzun sıcaklık isteği fazla olduğu için yükseltinin artmasıyla sıcaklık azalacağından yetiştirme alanı sona erer.

Cevap: C

3. Buğday ekim alanlarının büyük bir kısmında sulama yapılmadığı için birim alandan alınan verim azdır.

Cevap: E

4. Her ürünün yetişmesi için toplamda belli bir miktar enerjiye ihtiyaç vardır. Sıcaklığın fazla olduğu yerlerde bu enerjiyi kısa sürede aldığı için ürünün olgunlaşma süresi de kısa olur. Haritada gösterilen Erzurum Ovası'nın yükseltisi fazla olduğu için ürünler, Çukurova'da daha erken olgunlaşır.

Cevap: D

5. Sıcaklığın düşük olduğu Hakkari Bölümü'nde yetiştirilen ürün çeşidi daha azdır.

Cevap: B

6. Tablodaki bilgilerden yararlanılarak verimin en fazla olduğu yıl, ekim alanı ve üretim miktarındaki değişim görülebilir. Ancak Türkiye'nin pirinç tüketim miktarı verilmediği için üretimin tüketimi karşılayıp karşılamadığı konusunda bir şey söylenemez.

Cevap: E

7. Sıcaklığın düşük olduğu Muş Ovası'nda tarım süresi kısa olduğu için yılda ancak bir kez ürün alınabilir.

Cevap: D

8. Haritada şekerpancarının yetiştirildiği alanlar gösterilmiştir.

Cevap: D

9. Orta Karadeniz Bölümü'nde Canik Dağları, Kızılırmak ve Yeşilırmak'la parçalandığı için kıyı ile iç kesimler arasında iklim farklılığı buna bağlı olarak da tarım ürünü farklılığı azdır.

Cevap: B

10. Türkiye'de ekim alanları ile nadas alanlarını gösteren grafikten nadas alanlarının en fazla İç Anadolu'da olduğuna ulaşılamaz.

Cevap: A

11. GAP'la birlikte son yıllarda sulamanın artmasıyla pamuk ve mısır gibi su isteği fazla olan ürünlerin üretimindeki artış oranı önceki yıllara göre daha fazla olmuştur.

Cevap: C

TEST - 6 (Çözümleri)

1. Arıcılığın Akdeniz Bölgesi'nde yaygın olmasında bitki örtüsünün gür ve çeşitli olması daha fazla etkili olmuştur.

Cevap: C

2. Ülkemizde büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık bütün bölgelerde yaygın olarak yapılırken, balıkçılık kıyı bölgelerde, ipekböcekçiliği Güney Marmara, Antalya ve Dicle bölgelerinde yapılmaktadır.

Cevap: C

3. İç Anadolu Bölgesi'nde genelde mera hayvancılığı yapılmaktadır. Mera hayvancılığı hayvanların özellikle yaz ve bahar aylarında doğal ortamda otlatılmasıyla yapılmaktadır. Yağışın fazla olduğu zamanlarda otlar daha gür olduğu için hayvanlardan elde edilen et ve süt verimi artmaktadır.

Cevap: B

4. Doğu Karadeniz ve Erzurum-Kars civarında yaz yağışlarıyla birlikte gür otlaklar oluşmakta ve bu gür otlaklara bağlı olarak büyükbaş mera hayvancılığı yaygın olarak yapılmaktadır. Haritada III ve IV numara ile gösterilen alanlarda yazların kurak geçmesi otların kurumasına neden olmaktadır. Bu durum mera hayvancılığını olumsuz etkilemektedir.

Cevap: A

5. Kümes hayvancılığı genelde kapalı mekanlarda yapıldığı için çevredeki bitki örtüsüne bağlı değildir.

Küçükbaş hayvancılık → bozkır

Büyükbaş hayvancılık → çayır

İpekböcekçiliği → dut ağacı

Arıcılık → bitki örtüsünün gür ve çeşitli olmasına bağlı olarak yapılmaktadır.

Cevap: E

6. Ülkemizde İstanbul ve Çanakkale boğazları balıkların göç yolları üzerinde bulunur. Bu nedenle balıkçılık açısından önemli bir potansiyele sahiptirler.

Cevap: A

7. Geleneksel balıkçılıkta verim çok düşüktür. Karadeniz'den elde edilen balık miktarının fazla olmasında bu durumun etkisinden bahsedilemez.

Cevap: A

8. Ülkemizde otlaklara bağlı olarak yapılan mera hayvancılığı yaygındır. Otlakların azalması (çayır ve meraların tarım alanına dönüştürülmesi) mera hayvancılığını olumsuz etkilemiştir.

Cevap: D

9. Ülkemizde yaygın olarak yapılan mera hayvancılığında yerli ırklar beslenmektedir. Yerli ırkların et ve süt verimi düşük olduğu için, hayvan başına düşen et ve süt miktarı gelişmiş ülkelere göre çok düşüktür. Hayvancılığın bütün bölgelerde yapılması olumlu bir durumdur. Ayrıca hayvan ürünlerini işleyecek tesis sayısının yetersiz olduğu söylenemez.

Cevap: A

10. Buğday ve arpa, yan kurak bölgelerde yani step ve karasal iklimlerde yaygın olarak yetiştirilir. Buralarda genelde bozkır bitki örtüsü görülür. Bozkır bitki örtüsünün yaygın olduğu yerlerde de küçükbaş hayvancılık yaygındır.

Cevap: B

11. Tabloda verilen süt miktarlarını hayvan sayısına böldüğümüzde süt veriminin en az koyunda, en fazla ise inekte olduğu görülür.

Cevap: E

TEST - 7 (Çözümleri)

1. Besi ve ahır hayvancılığı kapalı mekanlarda yapıldığı için çevredeki iklim ve bitki örtüsü şartlarından etkilenmemektedir. Kapalı mekânlarda beslenen bu hayvanlar genelde et ve süt verimi yüksek olan iyi cins hayvanlardır. Besi ve ahır hayvancılığı özellikle tüketim miktarı fazla olan büyük şehirlerin çevresinde daha fazla gelişmiştir. Haritada V numaralı gösterilen Trakya'da besi ve ahır hayvancılığı yaygındır.

Cevap: E

2. Haritada II numaralı gösterilen Hakkâri civarında nüfus az olduğu için besi ve ahır hayvancılığının geliştiği söylenemez.

Cevap: B

3. Boya sanayisinde hayvancılıkla ilgili hammaddelerden yararlanıldığı söylenemez.

Cevap: D

4. Grafikte koyun sayısının bölgelere dağılışı oranları gösterilmiştir. Keçi ile ilgili herhangi bir veri olmadığı için kıyı bölgelerinde daha çok keçinin beslenmesi nedeniyle koyun sayısının az olduğu sonucuna ulaşılamaz.

Cevap: D

5. Haritada I numara ile gösterilen Güney Marmara'da kümes, II numara ile gösterilen Muğla civarında arıcılık, III numara ile gösterilen Erzurum-Kars civarında ise büyükbaş hayvancılık yaygındır.

Cevap: E

6. Yıl boyunca yağış alan ve bitki örtüsü ormanlardan oluşan Rize civarında küçükbaş hayvan yetiştirmek zordur.

Cevap: D

7. Burdur Gölü, sularının tatlı olmaması nedeniyle tatlı su balıkçılığına elverişli değildir.

Cevap: A

8. Haritada V numara ile gösterilen Sinop civarında kıyı turizmi fazla gelişmediği için burada yapılacak kültür balıkçılığı turizmi fazla etkilemez.

Cevap: E

9. İpek böcekçiliğinin Türkiye ekonomisine katkısı diğer hayvancılık faaliyetine göre daha azdır.

Cevap: C

10. Şekerpancari işlendikten sonra geriye kalan kısma küspe denir. Besleyici olan bu atıklar hayvanlara yem olarak verildiği için şeker fabrikalarında civarında besi ve ahır hayvancılığı gelişme gösterir.

Cevap: D

11. Küçükbaş hayvanlardan elde edilen yünlere bağlı olarak halı ve kilim dokumacılığı, sebzelerin işlenip paketlenmesiyle konservecilik, ipek böcekçiliğine bağlı olarak ipekli dokuma, büyükbaş hayvancılığa bağlı olarak et ve süt işleme tesisleri gelişebilir. Çiçek yetiştiriciliği üzerinde arıcılığın etkisi yoktur.

Cevap: E

12. Ülkemizde balık çeşidi az değil fazladır. Bu nedenle balıkçılığın gelişmemesinde bu durumun bir etken olduğu söylenemez.

Cevap: A

TEST - 8 (Çözümleri)

1. Grafikteki bilgilerden yararlanılarak ormanların % 75'inin kıyı bölgelerde olduğuna ulaşılabilir. İç bölgelerdeki ormanların iğne yapraklı mı yoksa geniş yapraklı mı olduğu, orman alanlarının yıldan yıla azaldığı ve orman alanları ile bölge alanlarının orantılı olduğu bilgilerine ulaşamaz.

Cevap: A

2. Orman örtüsü bakımından fakir olan Ergene Bölümü'nde ormana dayalı sanayinin gelişmesi beklenmez.

Cevap: B

3. Grafikte yıllara göre orman alanları gösterilmiştir. Bu grafikten iç bölgelerde ormanın az olduğuna ve ormanlardaki ağaç çeşitliliğinin fazla olduğuna ulaşamaz.

Cevap: C

4. Mera hayvancılığı için bozkır ve çayır alanları daha uygundur. Ayrıca keçiler kısa ağaçların sürgünlerini yediği için ağacın büyümesini engeller. Bu yüzden ormanlık alanlarda keçi yetiştirilmesi sakıncalıdır.

Cevap: E

5. Aksaray'da ormanlar fazla olmadığı için kağıt sanayisi gelişmemiştir. Diğer seçeneklerde belirtilen illerde kağıt fabrikaları vardır.

Cevap: B

6. Ülkemizde ormanlardan dokumacılık alanında yararlanılmamaktadır. Demiryollarında keresteler, rayların altına yerleştirilmek suretiyle kullanılır.

Cevap: E

7. Orman örtüsü zengin olan aynı zamanda kağıt fabrikası bulunan Zonguldak'ta orman ürünleri ve ormancılık önemli bir gelir kaynağıdır.

Cevap: D

8. Haritada III numara ile gösterilen alanda kısa boylu ağaçların bulunması ve kıl keçisi yetiştiriciliğinin yaygın olması nedeniyle bu hayvanların ormanlara verdiği zarar daha fazladır.

Cevap: C

9. İç Anadolu Bölgesi'nde orman tahribi ile birlikte ormanlarda yaşayan yabani hayvan türleri azalmış, toprak korumasız kaldığı için erozyon artmıştır. Ayrıca yağmur sulan yüzeysel akışa geçerek sel ve taşkınları artırmıştır. Ormanların ortadan kalkmasıyla bu yerler tarım alanına dönüştürülerek tarım alanları genişlemiştir.

Cevap: A

10. Küresel ısınma ve iklim değişikliklerinin Türkiye'de orman tahribine neden olduğu söylenemez.

Cevap: E

11. Ormanları tarım alanına dönüştürmek, ormanların tahribine neden olur. Diğer seçeneklerde verilenler ise ormanları korumaya yönelik çalışmalardır.

Cevap: E

TEST - 9 (Çözümleri)

1. I. jeolojik zamanda oluşan ve ülkemizde Batı Karadeniz'de bulunan taşkömürünün önemli bir kısmı Karabük ve Ereğli'deki demir-çelik fabrikalarında, bir kısmı da Çatalağzı termik santralinde kullanılmaktadır. Üretim miktarı ihtiyacı karşılamadığı için ithal edilir.

Cevap: E

2. Haritada ★ işaretiyle gösterilen Seydişehir'de boksit (alüminyum), ● işaretiyle gösterilen Sursuluk'ta bor, ■ işaretiyle gösterilen Murgul'da ise bakır çıkarılmaktadır.

Cevap: C

3. Bergama'da çıkarılan altın Bursa'da değil Bergama'da işlenmektedir.

Cevap: E

4. Paragrafta demirin çıkarıldığı yerler ile işlendiği yerler ve hangi sanayi dalına hammadde olduğundan bahsedilmektedir. Fakat üretim miktarının Türkiye'nin ihtiyacını karşılayıp karşılamadığı ile ilgili bir bilgiye yer verilmemiştir.

Cevap: E

5. Ülkemizde elektrik üretiminde en fazla doğalgaz kullanılmaktadır. 2009 yılında Türkiye'de toplam elektrik üretiminin % 46'sı doğalgazdan elde edilmiştir.

Cevap: B

6. Haritada gösterilen Afşin-Elbistan, Yatağan, Soma ve Tunçbilek termik santralleri linyit ile çalışırken Ambarlı termik santrali doğalgaz ile çalışmaktadır.

Cevap: A

7. Haritadaki taralı alan Sivas-Malatya ve Elazığ çevresini kapsamaktadır. Bu alan ülkemizde maden çeşitliliğinin en fazla olduğu yer olup, demir, bakır, krom, kurşun gibi madenler çıkarılmaktadır. Bor ise Bursa, Balıkesir, Kütahya ve Eskişehir çevresinde çıkarılmaktadır.

Cevap: E

8. Anadolu'da ilk olarak M.Ö. 7000'li yıllarda bakır madeni işlenerek kullanılmış ve bakırdan çeşitli kap-kacak yapılmıştır.

Cevap: A

9. Ülkemizde nükleer kaynaklardan (uranyum, toriyum) enerji üretimi yapılmamaktadır.

Cevap: B

10. Türkiye'de yerçekimleri yüksek ve engebeli olduğu için akarsuların yatak eğimi fazladır. Bu nedenle akarsular dar ve derin vadiler içerisinde akışını devam ettirmektedir. Bu durum baraj yapımını kolaylaştırmıştır. Ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olması hidroelektrik potansiyel üzerinde etkili olmamıştır.

Cevap: D

11. Fosfat, ziynet ve süs eşyası olarak değil, suni gübre yapımında kullanılan bir madendir.

Cevap: E

12. Haritada gösterilen santrallerden,

Ovaakça → Doğalgaz,
Çatalağzı → Taşkömürü,
Sarayköy → Jeotermal,
Oymapınar → Akarsu ile çalışmaktadır.

Cevap: D

TEST - 10 (Çözümleri)

1. Haritada taralı olarak gösterilen Bursa, Balıkesir ve Eskişehir civarında bor madeni yaygın olarak çıkarılmaktadır.

Cevap: E

2. İnsanlar bakır madeninden önceleri çeşitli kap-kacak yapımında faydalanmışlardır. Günümüzde ise bakır, daha çok elektrik ve elektronik sanayisinde kullanılmaktadır. Ülkemizde Artvin, Kastamonu ve Elazığ yörelerinde çıkarılmaktadır.

Cevap: B

3. I numaralı okla gösterilen Küre'de çıkarılan bakır Samsun'da işlendiği için doğru bir eşleştirme yapılmıştır. II numaralı okla gösterilen Emet'te çıkarılan bor; İzmir'de değil Bandırma'da, III numaralı okla gösterilen Akseki'de çıkarılan boksit; Mersin'de değil Seydişehir'de (Konya), IV numaralı okla gösterilen Divriği'de çıkarılan demir; Adıyaman'da değil Karabük ve Ereğli'de, V numara ile gösterilen Köyceğiz'de çıkarılan krom; Uşak'ta değil Antalya'da işlenir.

Cevap: A

4. Doğu Anadolu Bölgesi'nin batısında yer alan Yukarı Fırat Bölümü maden çeşitliliği bakımından en zengin bölümdür.

Cevap: A

5. Haritada demir madeninin yaygın olarak çıkarıldığı iller verilmiştir.

Cevap: E

6. Fosfat; gübre yapımında, krom; paslanmaz çelik üretiminde, volfram; çok sert çelik elde etmede, asbest; itfaiyeci elbisesi ve fren balataları gibi yüksek ısıya dayanıklı malzeme yapımında, bor mineralleri ise ısıya dayanıklı cam gereçler, plastik, elyaf ürünler, fotoğrafçılık gibi birçok alanda kullanılmaktadır.

Cevap: A

7. Birecik barajı, Fırat Nehri üzerinde kurulmuştur.

Cevap: B

8. Ergene Nehri, yatak eğiminin az olması, baraj yapılacak dar ve derin vadilerin olmaması nedeniyle baraj yapımı için elverişli değildir.

Cevap: A

9. Batman petrol rafinerisinde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden çıkarılan petrol kullanılırken, diğer rafinerilerde kullanılan petrol dışardan ithal edilmektedir.

Cevap: B

10. Yağış miktarı barajlarda biriken su miktarını etkilemektedir. Bu durum da sulardan elde edilen elektrik üretimini etkilemektedir. Ayrıca iklim şartlarına bağlı olarak havanın bulutlu ya da açık olması, güneş enerjisinden faydalanmayı etkilemektedir. Yer altından çıkan sıcak buhar ve doğalgaz üzerinde iklimin etkisi yoktur.

Cevap: C

11. Tablodaki verilere bakıldığında 2006 yılında hidrolik (su) kaynaklardan elde edilen enerji miktarının, toplam üretimin % 30'undan (yaklaşık üçte biri) fazla değil, az olduğu görülür.

Cevap: D

12. Borçka, Elazığ (Keban) ve Manavgat'ta (Oymapınar) su ile çalışan hidroelektrik santraller, Yatağan'da ise linyit ile çalışan termik santral bulunmaktadır. Edremit'te ise enerji santrali yoktur.

Cevap: E

TEST - 11 (Çözümleri)

1. Krom, demir, kurşun, manganez gibi madenlerin oluşumunda volkanik olaylar etkilidir. Taşkömürü ise I. jeolojik zamandaki gür bitki örtüsünün toprak altında havasız bir ortamda kalarak taşlaşmasıyla oluşur.

Cevap: D

2. Petrol; Güneydoğu Anadolu'da, boksit; Antalya Bölümü'nde, taşkömürü; Zonguldak'da, bor; Güney Marmara'da yaygın iken linyit her bölgede bulunan bir madendir.

Cevap: C

3. Tablodaki veriler incelendiğinde verilen yılların tamamında en fazla çıkarılan madenin demir olduğu görülür. Çünkü 2000 yılında bakır üretimi demir üretiminden fazla olmuştur.

Cevap: A

4. Türkiye'de uranyum ve toryum yatakları vardır. Ancak bunlar işletilemediği için yurt dışına satışı da yapılmamaktadır.

Cevap: D

5. Marmara Bölgesi'nde; İstanbul (Ambarlı), Kırklareli (Hamitabat) ve Bursa'daki (Ovaakça) doğalgaz santrallerinden elde edilen elektrik üretimi diğerlerine göre daha fazladır.

Cevap: B

6. Ülkemizde göl, deniz ve kaya tuzlarından üretim yapılması, değişik kaynaklardan tuz elde edildiğini göstermektedir.

Cevap: B

7. Haritada ● işaretiyle gösterilen Muğla-Köyceğiz'de krom, ★ işaretiyle gösterilen Kastamonu Küre'de bakır, ■ işaretiyle gösterilen Sivas-Divriği'de demir çıkarılmaktadır.

Cevap: C

8. Ülkemizde bazı maden yataklarının işletilemesinde rezervinin düşük olması, saf maden oranının az olması, ulaşımın yetersiz olması ile sermaye, teknoloji ve teknik eleman eksikliği etkili olmaktadır. Ancak bir madenin işletilmesi ekonomik ise ülke ihtiyacını karşılayıp karşılamadığına bakılmaz. Örneğin; petrol üretimimiz ülke ihtiyacını karşılamasa bile petrol yatakları işletilmektedir.

Cevap: E

9. Bursa-Ovaakça'daki santral doğalgaz ile diğer seçeneklerde verilen santraller ise linyit ile çalışmaktadır.

Cevap: C

10. Manavgat üzerinde Oymapınar, Gediz üzerinde Demirköprü, Seyhan üzerinde Seyhan, Sakarya üzerinde ise Sarıyar, Gökçekaya barajları bulunurken Fırat üzerinde Keban, Karakaya Atatürk Birecik ve Karkamış barajları yer almaktadır.

Cevap: B

11. Düz arazilerde baraj seti yapılması zor ve maliyetlidir. Ayrıca geniş tarım alanları sular altında kalmaktadır. Bu nedenle baraj yapımı için akarsuların dar ve derin vadiler içerisinde aktığı yerler tercih edilir.

Cevap: E

12. Ülkemizde yenilenebilen (güneş, su, rüzgâr, dalga) enerji kaynakları, yenilenemeyen (petrol, doğalgaz, linyit, taşkömürü) enerji kaynaklarına göre daha fazla değil, daha az kullanılmaktadır.

Cevap: A

TEST - 12 (Çözümleri)

1. Demir-çelik fabrikalarının Karabük ve Ereğli'de kurulmasının nedeni kullanılan taşkömürünün bu yöreden elde edilmesidir. Çünkü demirin taşınması, taşkömürünün taşınmasına göre daha ekonomik olmaktadır.

Cevap: A

2. İpekli dokuma; Gemlik, Bursa ve İstanbul'da, otomotiv; Bursa, İstanbul, İzmit, Adapazarı, Adana ve İzmir'de, demir-çelik; Karabük, Ereğli ve Iskenderun'da, petro-kimya; İzmit, İzmir, Mersin, Batman ve Kırıkkale'de gelişmiştir. Şeker fabrikaları ise Güneydoğu Bölgesi hariç bütün bölgelerimizde bulunmaktadır.

Cevap: B

3. Zonguldak'ta taşkömürünün bulunmasıyla birlikte demir-çelik fabrikası kurulmuştur. İnsanlar madencilik ve sanayi sektöründe çalışmaya başlamıştır. Sanayiye bağlı olarak insanlar belirli alanlarda yoğunlaşmış, bu da yerleşmelerin büyümesini sağlamıştır. Madencilik ve sanayi faaliyetlerine bağlı olarak çeşitli çevre sorunları ortaya çıkmıştır. Ancak yörede insanların tanın ve hayvancılık faaliyetlerinden vazgeçtikleri söylenemez.

Cevap: B

4. Kağıt sanayisinde kullanılan ağaç ile seramik sanayisinde kullanılan toprağın taşınması, maliyeti çok fazla artırır. Bu nedenle kağıt ve seramik fabrikaları hammaddeye yakın alanlarda kurulmuştur. Ülkemizde hammaddesi fazla olmayan plastik ve gübre fabrikalarının kuruluş yerinin belirlenmesinde ise ulaşım ve pazar koşulları etkili olmuştur.

Cevap: C

5. İpekli dokuma, suni ipek üretimi nedeniyle gerileyen bir sektördür. Ayrıca ülkemizde pamuklu dokumaya göre daha dar alanda yapılır.

Cevap: E

6. Ülkemizde petrol rafinerileri hammadde (Batman rafinerisi), ulaşım ve pazar koşullarının uygun olduğu yerlerde (diğer rafineriler) kurulmuştur.

Cevap: D

7. Çimento, cam, seramik ve tuğla ile kiremitin hammaddesini taş ve toprak oluşturmaktadır. Plastik sanayinin hammaddesi ise genel olarak petrol ürünlerine dayalıdır.

Cevap: D

8. Haritada Türkiye'de sigara fabrikalarının bulunduğu alanlar gösterilmiştir.

Cevap: C

9. Tarım ürünü olarak; sigara fabrikalarında tütün, şeker fabrikalarında şekerpancarı, konserve fabrikalarında sebze ve meyve, yağ fabrikalarında zeytin, mısır, soya ve ayçiçeği gibi ürünler kullanılır. İpekli dokumada ise hayvansal ürün (ipekböceğinin ördüğü koza) kullanılmaktadır.

Cevap: D

10. Haritada taralı olarak gösterilen şehir İzmir'dir. Jeotermal santral Denizli-Sarayköy'de bulunmaktadır.

Cevap: E

11. Haritada ■ işaretli ile gösterilen Karabük'te demir-çelik tesisi, ★ işaretiyle gösterilen Muğla-Yatağan'da termik santral, ● işaretiyle gösterilen Batman'da ise petrol rafinerisi bulunmaktadır.

Cevap: A

12. Ülkemizde iklim şartların göre yetiştirme alanı en geniş olan tarım ürünü buğday olduğu için un fabrikaları diğer tesislere göre daha yaygındır.

Cevap: C

13. Marmara Bölgesi'nde ulaşımın gelişmiş, nüfusun fazla, pazar koşullarının geniş olması ve tarım ürünlerinin fazla olması sanayinin gelişmesinde etkili olmuştur.

Cevap: E

TEST - 13 (Çözümleri)

1. Şeker sanayisinin hammaddesi şekerpancarı ile konservecilğin hammaddesi olan taze sebze ve meyve kısa sürede bozulduğu için bunları işleyen fabrikalar hammaddeye yakın yerlerde kurulur. Dokumada kullanılan yün, ipek ve pamuk ile demir-çelikte kullanılan demir için bu durum geçerli değildir.

Cevap: E

2. Haritada I numara ile gösterilen Doğu Karadeniz kıyılarında iç kesimlerle karayolu ulaşımının gelişmemiş olması ve demiryolu ağının yokluğu sanayinin gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Cevap: A

3. İstanbul, İzmir, Bursa, Gaziantep ve Adana illerinde sanayi kuruluşlarının artması enerji tüketimini artırır, sanayi kuruluşlarının atıkları çevre kirliliğine neden olur. Sanayi kuruluşlarında çalışmak üzere çevreden gelenler nedeniyle konut sıkıntısı yaşanır. Bu iller iş imkânının fazla olması nedeniyle dışarıya göç vermez, tam tersine dışarıdan göç alır.

Cevap: A

4. Grafikteki bilgilerden sadece kağıt üretiminin en az ve en fazla olduğu yıllara ulaşılabilir. Kağıt üretimi sürekli azalmamış, 1999'dan 2000 yılına kadar artmış, sonra azalma sürecine girmiştir. Ayrıca yağışın yıllara göre gösterdiği değişimler orman alanlarını etkilemediği için yağış ile kağıt üretimi arasındaki bir ilişki yoktur. Grafikte tüketim miktarı verilmediği için kağıt üretiminin tüketimi karşılayıp karşılamadığına ulaşılamaz.

Cevap: E

5. Paragrafta Türkiye'nin şeker üretim ve tüketim miktarları ile ihracat durumlarına değinilmemiştir.

Cevap: E

6. Konserve (balık gibi), deri giyimde, dokumada (ipek ve yün gibi) hayvansal hammaddeden yararlanılmaktadır. Seramik yapımında ise taş ve toprak hammadde olarak kullanılmaktadır.

Cevap: A

7. Türkiye'de sanayinin gelişmesiyle birlikte sanayide kullanılan hammadde gereksinimi ve enerji tüketimi artmıştır. Ayrıca sanayide çalışacak nitelikli işçiye olan talep artmıştır. Çalışan nüfusun yaş ortalamasının düşmesi ise doğum oranları ve nüfus artış hızının artması ile ilgilidir.

Cevap: A

8. Haritada III numara ile gösterilen Dicle Bölümü'nde yer alan Batman'da petrolün çıkarılmasıyla petrol işleme sanayisi gelişmiştir.

Cevap: C

9. Ülkemizde sanayinin gelişmesiyle birlikte, sanayide çalışan nüfus oranı artmış, sanayi ürünleri üretim ve ihracatı arttığı için dış ticaret hacmi büyümüştür. Sanayi ürünlerinde dış bağımlılık azalmıştır. Nüfus, sanayi merkezlerinde toplandığı için kent nüfusu hızla artmıştır. Sanayinin gelişmesiyle tarımda çalışanların oranı azalmış ancak modern tarım yöntemlerinin yaygınlaşmasıyla tarımsal üretimde azalma olmamıştır.

Cevap: E

10. Marmara'da İstanbul, Ege'de İzmir, Akdeniz'de Adana, Güneydoğuda ise Gaziantep bölge içerisinde sanayisi en fazla gelişen illerdir. Karadeniz'de ise sanayisi en fazla gelişen il Trabzon değil, Samsun'dur.

Cevap: C

11. Erzurum'da tütün yetiştirilmediği için sigara fabrikası bulunmamaktadır.

Cevap: D

TEST - 14 (Çözümleri)

1. Demiryollarında kaza oranı karayollarına göre fazla değil, azdır. Ayrıca karayoluyla ulaşım demiryollarına göre daha pahalıdır. Ülkemizde karayollarının daha fazla tercih edilmesinde bütün yerleşim alanları arasında karayolu bağlantısının olması ve karayollarına daha fazla yatırım yapılması etkili olmuştur.

Cevap: C

2. Antalya Limanı'nın iç kesimlerle bağlantısının çok sınırlı olması nedeniyle hinterlandı dardır.

Cevap: C

3. Türkiye'de yerçekillerinin engebeli ve buna bağlı olarak yol yapım giderlerinin fazla olması, kar yağışı ve don olaylarının sıkça görülmesi ulaşımı olumsuz yönde etkileyen fiziki faktörlerdir. Ayrıca teknolojik eksiklik (ileri teknoloji ürünü ulaşım araçları ile ekipman ve donanım) ulaşımın gelişimi olumsuz etkilemektedir. Ülkemizde iş gücünün yetersiz olduğu söylenemez.

Cevap: C

4. Giresun ile Erzincan arasında yerçekillerinin dağlık ve engebeli olması yol yapım maliyetini artırmaktadır. Seçeneklerde verilen diğer iller arasında yerçekillerinin sade olması yol yapım maliyetini azaltmaktadır.

Cevap: A

5. Haritada verilen illerden Zonguldak ile Sinop arasında yük ve yolcu taşımacılığı diğer seçeneklerde verilen iller arasındaki kadar olmadığı için karayolunda trafik yoğunluğu daha azdır.

Cevap: B

6. Türkiye'de Karadeniz ve Akdeniz'de dağlar denize paralel uzandığı için kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım ancak geçitlerden sağlanmaktadır.

Cevap: A

7. Türkiye'nin üç tarafının denizlerle çevrili olması, İstanbul ve Çanakkale boğazlarıyla denizlerin birbirine bağlanması, Süveyş Kanalı ve Cebelitarık Boğazı'yla okyanuslara ulaşma imkanı olması, ayrıca doğal liman sayısının fazla olması deniz ulaşımı bakımından elverişli bir ortam oluşturmaktadır. Dağların kıyıya paralel uzanması kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşımı olumsuz yönde etkiler.

Cevap: E

8. Ülkemizde en fazla yolcu ve yük taşımacılığı karayoluyla yapılmaktadır.

Cevap: D

9. Soruda ekonomik özellikler ile yerleşme şartlarının ulaşım üzerindeki etkisi sorulmuş. A, B, C ve D seçeneklerinde de bu duruma örnekler verilmiştir. E seçeneğinde ise ulaşımın nüfus ve yerleşme üzerindeki etkisi belirtilmiştir.

Cevap: E

10. İstanbul Limanı hem ihracat hemde ithalat faaliyetlerinde diğer limanlara göre daha fazla kullanılmaktadır.

Cevap: A

11. Haritada IV numara ile gösterilen Antalya'ya denizyolu, karayolu ve havayoluyla ulaşılabilir. Ancak Antalya'nın diğer illerle arasında demiryolu bağlantısı yoktur.

Cevap: B

TEST - 15 (Çözümleri)

1. Haritada verilen akarsulardan Çoruh Nehri'nin akış hızının fazla olması, dar ve derin verilen içerisinde akması ve debisinin fazla olması nedeniyle diğer akarsulara göre rafting için daha elverişlidir.

Cevap: A

2. Yazların sıcak ve kurak geçtiği kıyıların fazla olması ve bu kıyılarda turizm faaliyetlerinin yoğun olması deniz turizminden elde edilen gelirin fazla olmasını sağlamıştır.

Cevap: B

3. Komagene Kralı I. Antiochos'a ait kutsal alanlar ile dev heykellerin yer aldığı Nemrut Dağı Adıyaman'da yer almaktadır.

Cevap: E

4. Erzurum'da kar yağışı ve karlı gün sayısının fazla olması, yerçekillerinin engebeli olması kış olimpiyatlarının burada yapılması kararı üzerinde etkili olmuştur.

Cevap: A

5. 2150 metre yükseklikteki dağ üzerinde 10 metreyi bulan heykellerin bulunduğu yer Nemrut Dağı'dır. Volkanik kayaların bulunduğu yerde dış kuvvetlerin aşındırmasıyla oluşan ve bazılarının içleri oyulan şekiller peribacalıdır. 1685 yılında yapımına başlanan ve Doğu Beyazıt'ta bulunan saray ise İshakpaşa Sarayı'dır.

Cevap: B

6. Kayseri'de deniz turizmi, Çanakkale'de kayak turizmi yoktur. Samsun ve Trabzon'da kıyı turizmi gelişmemiştir. Kayak, deniz, tarih ve kültür, turizminin tümünün geliştiği merkez Antalya'dır.

Cevap: E

7. Tabloda milli gelir verilmediği için turizm gelirlerinin milli gelir içindeki payı bulunamaz.

Cevap: D

8. Seçeneklerde verilen mağaralardan Karain (Antalya), Zindan (Isparta), Damlataş (Antalya) ve İnsuyu (Burdur) mağaraları Akdeniz Bölgesi'nde, Karaca Mağarası ise Gümrüşhane'de yer almaktadır.

Cevap: C

9. İstanbul'da dini ve tarihi mekanların fazla olması ve insanların bunları görme isteği, sportif aktiviteler ile kongre ve toplantıların fazla olması turizmin gelişmesinde etkili olan faktörlerdir. İstanbul'un sadece doğal güzelliklerini görmek için gelenlerin oranının, diğerlerine göre daha azdır.

Cevap: A

10. Paragrafta Türkiye turizmini etkileyen yaylalar ve termal kaynaklara değinilmemiştir.

Cevap: E

TEST - 16 (Çözümleri)

1. Grafiklerdeki verilere göre ihracatta tarım ürünlerinin payının azaldığına ulaşılabilir. İhracatta tarımdan elde edilen gelirin azaldığına ulaşamaz. Çünkü sanayinin oranının artması nedeniyle tarımdan elde edilen gelirin miktarı değil toplam ihracattaki oranı azalmıştır. İhraç edilen maden çeşidinin azaldığı ile ilgili bir bilgiye de ulaşamaz.

Cevap: E

2. Dış satımın en fazla olduğu ülkeler Almanya, İtalya ve İngiltere gibi ülkelerdir. Rusya ise dış alımda ilk sırada yer almaktadır. Diğer dört cümlede verilen bilgiler ise doğrudur.

Cevap: D

3. Türkiye'de sanayi tesislerinin belli bölgelerde yoğunlaşması ile değişik yörelerde farklı tarım ürünlerinin yetişmesi, iç ticaret hacminin artmasında etkili olmaktadır.

Cevap: A

4. Adana, Bursa, Erzurum ve Ankara bulundukları bölgelerin önemli ticaret merkezleridir. Marmara Bölgesi'nde bulunan Kırklareli ise İstanbul, İzmit ve Bursa gibi önemli bir ticaret merkezi değildir.

Cevap: E

5. Sinop ve Muş'ta ulaşım faaliyetleri, diğer seçeneklerde verilen illerdeki kadar gelişmemiştir. Bu durum ticaret faaliyetlerinin gelişmesini engellemiştir.

Cevap: A

6. Türkiye'deki kağıt üretimi yeterli olmadığı için dış satımda önemli bir yeri yoktur.

Cevap: D

7. Gelişmekte olan ülkelerde teknoloji fazla gelişmediği için, Türkiye'nin bu ülkelere elektronik ve optik aletler alması beklenmez.

Cevap: E

8. Türkiye'nin Asya ile Avrupa arasındaki işlek yollar üzerinde yer alması, farklı denizlere kıyısının bulunması ve İstanbul ile Çanakkale boğazlarına sahip olması transit ticaretin gelişmesinde etkilidir.

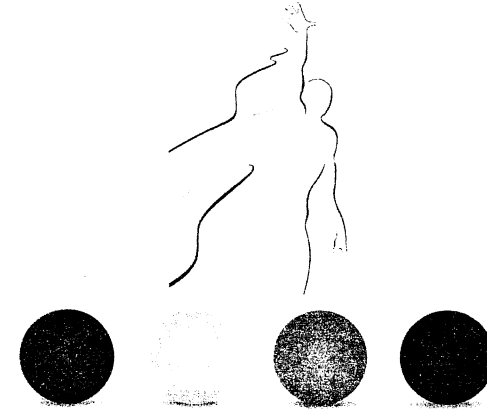
Cevap: E

9. Tabloda ihracat ve ithalatta ilgili toplam değerler verilmiştir. Ancak ihracat ve ithalatta hangi ürünlerin ön planda olduğuna ilişkin bir bilgi verilmemiştir.

Cevap: D

10. Serbest ticaret bölgelerinin kurulmasının amacı yabancı sermaye ve teknolojinin ülkeye gelmesi için uygun ortam oluşturmak, ihtiyaç duyulan ürünlere kısa sürede ulaşmak ve istihdamı artırmaktır. Serbest ticaret bölgelerinin kuruluş amaçları arasında yabancı malların ülkeye girişini zorlaştırarak ticaret dengesini sağlamak yoktur.

Cevap: E

BÖLÜM 7

TÜRKİYE'NİN COĞRAFİ BÖLGELERİ

Kpss Kaynak Arşivi - Kpss Döküman Arşivi
<https://www.facebook.com/KpssKaynakArsivi>

1. Aşağıdaki bölümlerden hangisinde ekili-dikili toprakların oranı daha azdır?

- A) Güney Marmara B) Kıyı Ege
C) Yukarı Sakarya D) Orta Fırat
E) Doğu Karadeniz

2. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin Türkiye'deki toplam üretiminde Orta Fırat Bölümü'nün payı diğerlerine göre daha fazladır?

- A) Buğday B) Zeytin C) Pamuk
D) Tütün E) Fasulye

3. Aşağıdakilerden hangisi Menteşe Yöresi ve Hakkari Bölümü için ortak bir özellik değildir?

- A) Tarımsal nüfus yoğunluğunun fazla olması
B) Yerçekillerinin engebeli olması
C) Arıcılık faaliyetinin yoğun olarak yapılması
D) Demiryolu ağının bulunmaması
E) Yaz mevsiminde nüfus yoğunluğunun artması

4. Aşağıdakilerden hangisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin özelliklerinden biri değildir?

- A) Tahıl tarımı yaygındır.
B) Geniş tarım alanlarına sahiptir.
C) Yaz kuraklığı şiddetlidir.
D) Küçükbaş hayvancılık yaygındır.
E) Aritmetik nüfus yoğunluğu azdır.

5. Aşağıdakilerden hangisinde, Doğu Anadolu'da en çok üretilen ürünler birlikte verilmiştir?

- A) Arpa, buğday, zeytin, tütün
B) Buğday, pamuk, üzüm, çay
C) Şekerpancarı, arpa, buğday, tütün
D) Ayçiçeği, zeytin, üzüm, tütün
E) Pamuk, kayısı, üzüm, mısır

6. Türkiye'de ormanların oran olarak en fazla ve en az yer tuttuğu bölgeler aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) İç Anadolu - Doğu Anadolu
B) Karadeniz - Güneydoğu Anadolu
C) Marmara - Ege
D) Akdeniz - İç Anadolu
E) Karadeniz - İç Anadolu

7. Adana Bölümü ile Antalya Bölümü karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Adana Bölümü'nde ulaşım daha gelişmiştir.
B) Adana Bölümü'nde sulı tarım, Antalya'da seracılık yaygındır.
C) Antalya Bölümü'ndeki limanlarda turizm, Adana Bölümü'ndeki limanlarda ticaret önemlidir.
D) Antalya Bölümü'nde delta oluşumu dağların uzanış biçiminden dolayı daha kolaydır.
E) Adana Bölümü'nde verimli tarım arazileri Antalya Bölümü'nden fazladır.

8. Türkiye'de İç Anadolu'da küçükbaz hayvancılık gelişmiştir.

Bu durum üzerinde etkili olan temel faktör, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düz alanların geniş yer kaplaması
B) Buğday tarımının yaygın olması
C) Yükseltisinin az olması
D) Nadas tarımının yaygın olması
E) Bozkır bitki örtüsünün yaygın olması

9. Aşağıdakilerden hangisi, İç Anadolu Bölgesi'nin özelliklerinden biri değildir?

- A) Tahıl tarımı yaygın olarak yapılır.
B) Yazları kuraktır.
C) Bitki örtüsü septir.
D) Tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.
E) Bölge içerisinde iklim şartları fazla değişiklik göstermez.

10. Türkiye'de Karadeniz, Akdeniz ve Ege kıyılarının aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile yerçekillerinin uzanışı arasında bir ilişki yoktur?

- A) Denizlerin tuzluluk oranları
B) Koy-körfez sayısı
C) Kıta sahanlığının genişliği
D) Doğal liman sayısı
E) Kıyılarının gerçek uzunlukları ile kuş uçuşu uzunlukları arasındaki fark

11. Marmara Bölgesi'nde birçok sanayi kolu gelişmiş durumdadır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu bölgede gelişen sanayi kollarından biri değildir?

- A) Ferro-krom B) Petro-kimya
C) Otomotiv D) İlaç
E) Dokuma ve hazır giyim

12. Coğrafi bölümün çeşitli yöreleri arasında yetiştirilen tarım ürünleri bakımından farklılıklar görülebilir.

Aşağıdaki bölümlerin hangisinde bu farklılık diğerlerine oranla daha belirgindir?

- A) Ergene B) Dicle C) Konya
D) Doğu Karadeniz E) Orta Fırat

13. I. Doğal limanların fazla olması
II. Kıyı kentlerin hinterlandının geniş olması
III. Kaplıcaların yaygın olması
IV. Kıyı uzunluğunun fazla olması

Yukarıda verilenlerden hangileri Ege Bölgesi'nde dağların denize dik uzanışının etkileri arasında gösterilemez?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

1. • Yıllık sıcaklık farkı fazladır.
• Kışlar uzun ve sert geçmektedir.
• Yıllık yağış miktarı azdır.

Yukarıda bazı iklim özellikleri verilen bölge, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Marmara B) Ege C) Doğu Anadolu
D) Karadeniz E) Akdeniz

2. Konya Bölümü'nde yerçekillerinin sade olması aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Makineli tarımın yaygın olarak yapılması
B) Kısa mesafelerde iklim değişikliklerinin az olması
C) Kara ve demiryolu ulaşımının kolay olması
D) Yıllık sıcaklık farkının fazla olması
E) Tarım alanlarının geniş yer kaplaması

3. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde bütün mevsimlerin yağışlı olması aşağıdakilerden hangisi üzerinde en az etkilidir?

- A) Güneşleme süresi
B) Deniz ulaşımı
C) Bitki örtüsü
D) Akarsu ağı
E) Tarım ürünleri

4. I. Orta Karadeniz
II. Doğu Karadeniz
III. Kıyı Ege
IV. Adana
V. Batı Karadeniz

Yukarıda verilen bölümlerin hangilerinde delta oluşumu daha zordur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) II ve V E) III ve V

5. Aşağıdakilerden hangisinde, İç Anadolu'daki volkanik dağlar bir arada verilmiştir?

- A) Aydın, Bozdağ, Erciyes, Yunt
B) Köroğlu, Mescit, Küre, Yalnızçam
C) Nemrut, Süphan, Tendürek, Ağrı
D) Erciyes, Melendiz, Hasandağı, Karacadağ
E) Karacadağ, Ağrı, Melendiz, Süphan

6. Aşağıdakilerden hangisi, Doğu Anadolu Bölgesi'nin özelliklerinden biri değildir?

- A) Tarımda makina kullanımının yetersiz olması
B) Akarsuların hidroelektrik enerji potansiyelinin fazla olması
C) Halkın asıl geçim kaynağının madencilığe dayalı olması
D) Yeraltı kaynakları bakımından zengin olması
E) Tarım ürün çeşidinin az olması

7. I. Haymana
II. Cihanbeyli
III. Taşeli
IV. Obruk
V. Uzunyayla

Yukarıda Türkiye'nin bazı platoları verilmiştir.

Bunlardan hangileri Konya Bölümü'nde yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız V C) I ve III
D) II ve III E) II ve IV

8. Ege Bölgesi aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin üretiminde Türkiye'de ilk sırada yer almaz?

- A) Zeytin B) Turuncgiller C) Tütün
D) Üzüm E) İncir

9. Doğu Karadeniz Bölümü'nde yöreler arasında iklim ve bitki örtüsü bakımından belirgin farklar görülürken Güney Marmara Bölümü'nde bu tür farklılıkların az olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yerçekillerinin sade olması
B) Kıyılarında deniz suyu sıcaklığının fazla olması
C) Yüzölçümünün küçük olması
D) Daha güneyde yer alması
E) Akdeniz ikliminin etkili olması

10. Akdeniz Bölgesi ile Ege Bölgesi doğal koşullar dikkate alınarak karşılaştırıldığında, Ege Bölgesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kıyı uzunluğu daha fazladır.
B) Yıllık yağış miktardan daha azdır.
C) Tarım yapılabilecek alanların oranı daha fazladır.
D) Graben ovaları daha geniş yer kaplar.
E) Kıta sahanlığı daha dardır.

11. Adana Bölümü'nde nüfusun Antalya Bölümü'ne göre daha yoğun olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanamaz?

- A) Sanayisinin gelişmiş olmasıyla
B) Ulaşımın daha kolay olmasıyla
C) Tarım alanlarının daha geniş ve verimli olmasıyla
D) Turizm etkinliklerinin daha yoğun olmasıyla
E) Yeryüzü şekillerinin daha sade olmasıyla

12. Aşağıdakilerden hangisinde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yoğun olarak üretilen ürünler birlikte verilmiştir?

- A) Pamuk, buğday, mercimek
B) Buğday, üzüm, haşhaş
C) Arpa, şekerpancarı, mısır
D) Buğday, turuncgil, pamuk
E) Şekerpancarı, mısır, ayçiçeği

1. Akdeniz Bölgesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisinde yerçekillerinin etkisi daha fazladır?

- A) Kıyı turizminin gelişmesinde
B) Turuncgillerin yetiştirilmesinde
C) Akarsuların rejimlerinin düzensiz olmasında
D) Maki bitki örtüsünün yaygın olmasında
E) Ulaşım ağının gelişmemesinde

2. Aşağıdaki bölgelerden hangisinde enlem farkı daha fazladır?

- A) Güneydoğu Anadolu
B) Marmara
C) Karadeniz
D) Doğu Anadolu
E) Akdeniz

3. Aşağıdakilerden hangisi Doğu Anadolu Bölgesi'ne ait bir özellik değildir?

- A) Nüfus yoğunluğunun en az olduğu bölgedir.
B) En düşük sıcaklıkların yaşandığı bölgedir.
C) Doğusu ile batısı arasında yerel saat farkının en fazla olduğu bölgedir.
D) Yüzölçümü en fazla olan bölgedir.
E) Ortalama yükseltisi en fazla olan bölgedir.

4. Aşağıdakilerden hangisi Marmara Bölgesi'nde yer alan turizm alanlarından biri değildir?

- A) Gönen Kaplıcaları
B) Topkapı Sarayı
C) Manyas Gölü Milli Parkı
D) Uludağ Kayak Merkezi
E) Efes Harabeleri

5. Karadeniz Bölgesi'nin önemli yüzey şekillerini, doğu-batı yönünde denize paralel uzanan kıvrım dağları oluşturmaktadır.

Buna göre, Karadeniz Bölgesi'nin yüzey şekillerinin aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Dağların kuzey yamaçlarındaki bitki örtüsü ile güney yamaçlarındaki bitki örtüsünün farklı olması
B) Denizel iklimin etki alanının dar olması
C) Kıyı ile iç kesim arasındaki ulaşımın genelde geçitlerden sağlanması
D) Kıyı kesim ile iç kesim arasında yer altı zenginlikleri bakımından farklar bulunması
E) İç kesimlerdeki yağış miktarının kıyı kesime göre daha az olması

6. Aşağıdakilerden hangisi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin özelliklerinden değildir?

- A) Yaz mevsiminde buharlaşma şiddetinin fazla olması
B) Tarımda sulamaya fazla ihtiyaç duyulması
C) Kısa mesafelerde iklim değişikliğinin fazla olması
D) Orman alanlarının az olması
E) Yerçekillerinin sade olması

7. Karadeniz Bölgesi'nin aşağıdaki coğrafi özelliklerinden hangisinde yerçekillerinin etkisi yoktur?

- A) Ulaşım şartlarının zor olmasında
B) Denizel iklimin iç kesimlere fazla sokulmasında
C) Tarım alanlarının sınırlı olmasında
D) Doğal liman sayısının az olmasında
E) Transit ticaretin yapılmasında

8. • Kıyı ile iç kesim arasındaki bağlantı Çubuk Geçidi ile sağlanır.
• Karstik ovalar geniş alan kaplar.
• Yılda birden fazla ürün alınabilir.
• Göl bakımından zengindir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen bölüm, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Adana B) Kıyı Ege
C) İç Batı Anadolu D) Antalya
E) Güney Marmara

9. Aşağıdakilerden hangisi Akdeniz Bölgesi ile Ege Bölgesi'nin benzer özelliklerinden biri değildir?

- A) Yağışın mevsimlere göre dağılışı
B) Turizm gelirlerinin yüksek olması
C) Dağların doğu-batı yönünde uzanması
D) Kıyı kesimlerinde benzer tarım ürünlerinin yetiştirilmesi
E) Kıyı ile iç kesimler arasında ulaşımın geçitlerle sağlanması

10. • Pamuk
• Zeytin
• Üzüm
• Tütün
• İncir

Yukarıda verilen tarım ürünleri aşağıdaki bölümlerin hangisinde yaygın olarak yetiştirilir?

- A) İç Batı Anadolu B) Kıyı Ege
C) Batı Karadeniz D) Ergene
E) Güney Marmara

11. Türkiye'de toprak erozyonu en fazla Doğu Anadolu, İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde görülür.

Bu duruma yol açan temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sulama sorununun yaşanması
B) Bazı akarsuların yazın kuruması
C) Bitki örtüsünün cılız, yağış rejiminin düzensiz olması
D) Yağışların daha çok kış mevsiminde düşmesi
E) Ovaların geniş yer kaplaması

12. İç Anadolu Bölgesi etrafı dağlarla çevrili, yüzey şekilleri sade ve yağış miktarı az olan bir bölgedir.

Buna göre, İç Anadolu Bölgesi'yle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bitki örtüsü cılızdır.
B) Nadasa ayrılan toprakların oranı fazladır.
C) Tahıl tarımı yaygın olarak yapılır.
D) İklim geniş sahalarda benzer özellik gösterir.
E) Kıyı bölgelerle ulaşımı kolaydır.

13. Kuru tarım yönteminin uygulandığı yörelerde bazı yıllarda yağışın azalması tarım ürünlerinin verimini ve kalitesini düşürür.

Bu durum, aşağıda verilen bölümlerden hangisinde daha belirgindir?

- A) Orta Kızılırmak B) Kıyı Ege
C) Güney Marmara D) Adana
E) Doğu Karadeniz

1. Aşağıda, coğrafi bölgelerle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Yüzölçümü en büyük olan bölge Doğu Anadolu'dur.
B) En az yağış alan bölge İç Anadolu'dur.
C) Maden çeşitliliği en fazla olan bölge Güneydoğu'dur.
D) Doğusu ile batısı arasındaki yerel saat farkının en fazla olduğu bölge Karadeniz'dir.
E) Ekili-dikili arazi oranının en fazla olduğu bölge Marmara'dır.

2. İç Anadolu Bölgesi'nin ekonomisinde aşağıdakilerden hangisinin payı en büyüktür?

- A) Tarım B) Turizm C) Madencilik
D) Hayvancılık E) Ulaştırma

3. Karadeniz Bölgesi'nde aşağıdaki sanayi faaliyetlerinden hangisi gelişmemiştir?

- A) Kağıt B) Çay C) Sigara
D) Demir-çelik E) Otomotiv

4. Aşağıdakilerden hangisi, Ege Bölgesi'nin kıyı kesimleri için söylenemez?

- A) Horst ve grabenler yaygındır.
B) Birinci derecede deprem bölgesidir.
C) Jeotermal enerji potansiyeli fazladır.
D) Kıta sahanlığı geniştir.
E) Doğal limanlar azdır.

5. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Akdeniz Bölgesi'nde olduğu gibi yazlar kurak, kışlar yağışlı geçmektedir. Buna rağmen turuncgill üretiminin Akdeniz'deki kadar yoğun olmamasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ortalama yükseltisinin az oluşu
B) Basra alçak basıncının etkisinde kalması
C) Kış sıcaklıklarının daha düşük olması
D) Yıllık yağış miktarının yetersiz olması
E) Yaz sıcaklıklarının yüksek olması

6. Aşağıdaki bölümlerin hangisinde, yerşekillerinin ortalama yükseltisi ve engebeliliği diğerlerine göre daha fazla olduğu için tarım alanlarının oranı daha azdır?

- A) Antalya Bölümü
B) Orta Fırat Bölümü
C) Yukarı Sakarya Bölümü
D) Ergene Bölümü
E) Güney Marmara Bölümü

7. I. Doğu Karadeniz
II. Yıldız Dağları
III. Konya
IV. Yukarı Sakarya
V. Orta Karadeniz

Yukarıdaki bölümlerin hangilerinin tarımsal nüfus yoğunlukları arasındaki fark daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

8. • Ülkemiz topraklarının % 20'sini kaplar.
• Bölgede tahıl ve şekerpancarı tarımı başta gelir.
• Küçükbaş hayvancılık yaygındır.
• Türkiye'de lüle taşının çıkarıldığı tek bölgedir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen bölgemiz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Marmara B) Karadeniz
C) İç Anadolu D) Ege
E) Güneydoğu Anadolu

9. Aşağıdaki bölümlerden hangisinde, yıllık yağış miktarı fazla olmasına rağmen tarımsal faaliyetler yeterince gelişmemiştir?

- A) Dicle Bölümü
B) Hakkari Bölümü
C) Güney Marmara Bölümü
D) Yukarı Fırat Bölümü
E) Yukarı Sakarya Bölümü

10. I. Tarım ürünlerinin geç olgunlaşması
II. Hidroelektrik enerji potansiyelinin fazla olması
III. Yıllık ortalama yağış miktarının İç Anadolu Bölgesi'nden fazla olması
IV. Sıcaklık ortalamasının düşük olması

Yukarıdakilerden hangileri Doğu Anadolu'nun yüksek bir bölge olmasının neden olduğu olumsuz sonuçlardan değildir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Akdeniz Bölgesi'nde dağların denize paralel uzanmasının aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olduğu savunulamaz?

- A) İç kesimlerde deniz etkisinin görülmemesi
B) Kıyı kesimlerle iç kesimler arasında ulaşımın zor olması
C) Güney yamaçlardaki kalıcı kar sınırının kuzey yamaçlara göre daha yüksekte olması
D) Kıyı kesimlerin iç kesimlere göre daha fazla yağış alması
E) Kuzeyden esen soğuk rüzgârları kesmesi

12. Aşağıdakilerden hangisi Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinin benzer özelliği değildir?

- A) Dağların uzanış yönü
B) Kıta sahanlığının dar olması
C) Falezli kıyıların bulunması
D) İç kesimlerle olan ulaşım zorluğu
E) Denize dönmek yamaçlarda görülen iklim özellikleri

13. • Ormanların geniş yer tutmasından dolayı ke-
reste fabrikaları yoğundur.
• Demir-çelik sektörüyle Türkiye ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır.
• Pirinç üretiminde önemli bir paya sahiptir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen coğrafi bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orta Kızılırmak B) Batı Karadeniz
C) Güney Marmara D) Antalya
E) Doğu Karadeniz

1-C 2-A 3-E 4-E 5-C 6-A 7-B 8-C 9-B 10-C 11-C 12-E 13-B

1. Aşağıdakilerden hangisi, Karadeniz Bölgesi'nde yer alan sanayi tesislerinden biri değildir?

- A) Alüminyum işletmeleri
B) Bakır işletmeleri
C) Kağıt fabrikaları
D) Demir-çelik fabrikaları
E) Sigara fabrikaları

2. Orta Fırat Bölümü'nün aşağıdaki alanlardan hangisinde, Türkiye ekonomisine katkısı en azdır?

- A) Turizm B) Ticaret C) Endüstri
D) Ormanlık E) Tarım

3. Aşağıdaki bölümlerden hangisinde kentleşme oranı en düşüktür?

- A) Çatalca-Kocaeli B) Güney Marmara
C) Yukarı Sakarya D) Kıyı Ege
E) Yukarı Kızılırmak

4. Türkiye'de mağara, dolin, polye ve lapya gibi karstik şekillerin aşağıdaki bölümlerden hangisinde yaygın olması beklenir?

- A) Orta Karadeniz B) Antalya
C) Güney Marmara D) Hakkari
E) Yukarı Kızılırmak

5. Ülkemizde nüfus yoğunluğunun en az olduğu bölge Doğu Anadolu'dur.

Aşağıdakilerden hangisi, bu durumun nedenlerinden birisi olamaz?

- A) İklimin elverişsizliği
B) Yeraltı zenginliklerinin yetersizliği
C) Yerçekillerinin çok engebeli olması
D) Ulaşım olanaklarının yetersizliği
E) Bölge dışına göçün fazla olması

6. Doğu Anadolu Bölgesi'nde ortalama yükseltilerin İç Anadolu Bölgesi'nden daha fazla olduğuna aşağıdakilerden hangisi kanıt olarak gösterilemez?

- A) Sıcaklık ortalamasının düşük olması
B) Karla örtülü gün sayısının fazla olması
C) Yüzölçümünün daha geniş olması
D) Ortalama yağış miktarının fazla olması
E) Sıcaklık farklarının fazla olması

7. • Yerçekilleri ulaşım ve taşımacılığa elverişlidir.
• Pamuk üretiminde Türkiye'de ilk sıralarda yer alır.
• Tarım ve sanayinin gelişmesi nüfus yoğunluğunu daha fazla artırmıştır.
• Yazları kurak geçtiği için tarımda sulamaya olan ihtiyaç fazladır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen coğrafi bölüm, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Antalya B) Konya C) Yukarı Fırat
D) Orta Fırat E) Kıyı Ege

8. • Boyuna kıyı tipi yaygındır.
• Verimli tarım alanlarına sahiptir.
• Tarım ve sanayi gelişmiştir.
• Yer fıstığı, limon, soya, mısır ve pamuk üretimi fazladır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen bölüm, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orta Karadeniz B) Adana
C) Güney Marmara D) Antalya
E) Kıyı Ege

9. Marmara Bölgesi'yle ilgili aşağıda verilenlerden hangisinde, yerçekillerinin etkisi en azdır?

- A) Akarsuların enerji potansiyellerinin az olmasında
B) Tarım alanlarının geniş olmasında
C) En yağışlı mevsimin kış olmasında
D) Gerçek alanla izdüşüm alan arasındaki farkın az olmasında
E) Ulaşım ağının yaygın olmasında

10. I. Güney Marmara
II. Yukarı Sakarya
III. Orta Karadeniz
IV. Erzurum - Kars

Yukarıdaki bölümlerin hangilerinde geçim kaynağı daha çok hayvancılık faaliyetleridir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II

- D) I ve III E) II ve III

1-A 2-D 3-E 4-B 5-B 6-C 7-D 8-B 9-C 10-B 11-A 12-B 13-C

11. Türkiye'deki toplam üretiminde;

- X ürününde Akdeniz Bölgesi'nin payı % 100
• Y ürününde Karadeniz Bölgesi'nin payı % 100 dür.

Buna göre, bu iki ürün aşağıdakilerden hangisidir?

X	Y
A) Muz	Çay
B) Turunçgiller	Mısır
C) Zeytin	Fındık
D) Gül	Soya
E) Yerfıstığı	Keten

12. Konya Bölümü'nün yerçekillerinin tarıma elverişli olmasına karşılık, Adana Bölümü kadar tarımdan gelir sağlayamaması aşağıdakilerden hangisiyle daha çok ilgilidir?

- A) Toprakların verimsiz olması
B) Sulamanın yetersiz olması
C) Seracılığın yaygın olmaması
D) Gübre kullanımının yetersiz olması
E) Pazarlama olanaklarının yetersiz olması

13. Marmara Bölgesi'nde yürütülen turizm faaliyetlerinden hangisinin bölge ekonomisine olan katkısı diğerlerine göre daha azdır?

- A) Kış turizmi B) Yaz turizmi
C) Mağara turizmi D) Tarihi turizm

- E) Sağlık turizmi

1. Bir bölgede çeşitli iklimlerin görülmesi yetiştirilen tarım ürünlerinin de çeşitli olmasında etkilidir.

Buna göre, aşağıdaki bölgelerden hangisinde tarım ürünleri çeşitliliği en azdır?

- A) Marmara B) Ege C) Akdeniz
D) Karadeniz E) İç Anadolu

2. Aşağıdaki platolardan hangisi İç Anadolu Bölgesi'nde yer almaz?

- A) Obruk B) Haymana C) Yazılıkaya
D) Uzunyayla E) Cihanbeyli

3. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde son yıllarda kentsel nüfus oranı gittikçe artmaktadır.

Bu durum üzerinde, aşağıdaki faktörlerden hangisinin etkisi en azdır?

- A) Kırsal kesimden kentlere olan göçler
B) Kentlerde sanayinin gelişmesi
C) Kentlerde ulaşım imkânlarının gelişmesi
D) Endüstri bitkilerinin üretiminin artması
E) Kırsal kesimde iş olanaklarının az olması

4. Aşağıdakilerden hangisi, Doğu Anadolu Bölgesi'nin ekonomik olarak geri kalmasında etkili olan faktörlerden biri değildir?

- A) Büyükbaş hayvancılığın yaygın olması
B) Tarım ürünü çeşidinin az olması
C) Yüzey şekillerinin engebeli olması
D) İklimin elverişsiz olması
E) Ulaşım imkanlarının yetersiz olması

5. İç Anadolu Bölgesi'nde yıllık yağış miktarının az olmasının sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Nadas yönteminin yaygın olması
B) Toprakların tuzlu olması
C) Akarsu debilerinin düşük olması
D) Bitki örtüsünün fakir olması
E) Buharlaştırmanın az olması

6. Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağların kuzey yamaçları gür ormanlarla kaplıyken, güney yamaçları orman bakımından fakirdir.

Bu durumun nedeni, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıcaklık B) Rüzgârlar C) Yağış
D) Toprak çeşidi E) Yükselti

7. Marmara Bölgesi'nde ortalama yükseltinin az ve iklimin elverişli olması, aşağıdakilerden hangisini olumsuz yönde etkilemiştir?

- A) Nüfus ve yerleşmeyi
B) Tarımsal faaliyetleri
C) Ulaşım ve ticareti
D) Hidroelektrik enerji potansiyelini
E) Sanayileşmeyi

8. Türkiye'nin coğrafi bölgeleri arasında;

- tarım ürünlerinin hasat zamanı
- hidroelektrik enerji potansiyelleri
- yıllık sıcaklık ortalamaları

özelliklerinin farklılık göstermesinde, aşağıdakilerden hangisi öncelikle etkili olmuştur?

- A) Kayaç yapısı B) Yükselti
C) Yer altı su seviyesi D) Bitki örtüsü
E) Yağış miktarı

9. Ege Bölgesi'nde yer alan aşağıdaki sanayi kuruluşlarından hangisinde kullanılan hammaddenin bölge içinden karşılandığı söylemez?

- A) Petro-kirya B) Sigara
C) Zeytin yağı D) Şeker
E) Pamuklu dokuma

10. Akdeniz Bölgesi'nde mağara oluşumunun yaygın olmasının ana nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dağların kıyıya paralel uzanması
B) Yazların kurak geçmesi
C) Kalkerli arazilerin geniş alan kaplaması
D) Maki bitki örtüsünün yaygın olması
E) Yer yapısının kırıklı olması

11. Akdeniz Bölgesi ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Sıcaklık ortalaması en fazla olan bölgedir.
B) Seracılığın en fazla yapıldığı bölgedir.
C) Kıyı ile iç kesimler arasında ulaşım zordur.
D) Adana Bölümü, Antalya Bölümü'nden daha fazla gelişmiştir.
E) Kıta sahanlığı batı kıyılarında geniş, doğu kıyılarında dardır.

12.

Ülkemizde ekonomik özelliklerine göre bölgeler oluşturulduğunda, yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen alanlar hangi bölge sınırları içerisinde yer alır?

- A) Sanayi bölgeleri B) Turizm bölgeleri
C) Tarım bölgeleri D) Maden bölgeleri
E) Serbest ticaret bölgeleri

13. Aşağıdaki bölümlerden hangisinin en fazla yağış aldığı mevsim yanlış verilmiştir?

Bölüm	En fazla yağış
A) Adana	Kış
B) Konya	İlkbahar
C) Doğu Karadeniz	Sonbahar
D) Erzurum-Kars	Kış
E) Güney Marmara	Kış

1. Doğu Karadeniz'de yerçekimleri dağlık ve engebeli olduğu için ekili-dikili toprakların oranı diğer bölümlere göre daha azdır.

Cevap: E

2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında yer alan Orta Fırat Bölümü'nde sulamanın artmasıyla pamuk üretim alanları genişlemiştir. Güneydoğu Anadolu, pamuk üretiminde ilk sırada yer almaktadır.

Cevap: C

3. Menteşe Yöresi (Muğla civarı) ile Hakkari Bölümü'nde yerçekimlerinin engebeli olması nedeniyle tarım alanı az olduğu için tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır. Buralarda demiryolu ağı yoktur. Bitki örtüsünün zenginliği ve çeşitliliğine bağlı olarak arıcılık yaygındır. Menteşe Yöresi'nde Fethiye, Dalaman, Datça ve Marmaris gibi turistik yerlerde yaz mevsiminde turizm faaliyetine bağlı olarak nüfus yoğunluğu artmaktadır. Bu durumun Hakkari Bölümü'nde görüldüğü söylenemez.

Cevap: E

4. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin nüfus yoğunluğu az değil, fazladır. Bölgenin 2007 yılı nüfus sayımına göre nüfus miktarı 7,2 milyondur. Nüfus yoğunluğu ise 117,5 kişi/km²'dir. Bu rakamla Güneydoğu, Marmara Bölgesi'nden sonra ikinci sırada yer almaktadır. Bu durum üzerinde bölgenin yüzölçümünün küçük olması etkili olmuştur.

Cevap: E

5. Doğu Anadolu Bölgesi'nde karasal iklimin etkili olması nedeniyle buğday ve arpa yaygın olarak yetiştirilmektedir. Sulanabilen ovalarda ise şekerpancar, bitlis ve muş çevresinde tütün yetiştirilmektedir.

Cevap: C

6. Ülkemizde orman bakımından en zengin bölge Karadeniz (% 27), en fakir bölge ise Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir (% 3).

Cevap: B

7. Adana Bölümü'nde de Antalya Bölümü'nde de dağlar genelde kıyıya paralel uzanmaktadır. An-

talya Bölümü'nde dağların kıyıya daha yakın uzanması ve kıyının derin olması nedeniyle delta oluşumu kolay değil, zordur.

Cevap: D

8. İç Anadolu'da step bozkır örtüsü yaygındır. Gür otlak isteyen büyükbaş hayvancılık için fazla elverişli olmayan bölge, küçükbaş hayvancılık için elverişlidir.

Cevap: E

9. Tarım alanları geniş olduğu için, tarımla uğraşan nüfusa düşen tarım alanları fazladır. Bu nedenle tarımsal nüfus yoğunluğu azdır.

Cevap: D

10. Karadeniz ve Akdeniz'de dağlar denize dik uzandığı için koy-körfez sayısı az, kıta sahanlığı dar, doğal liman sayısı az, kıyıların gerçek uzunluğu ile kuş uçuşu uzunluğu arasındaki fark azdır. Dağların denize dik uzandığı Ege Bölgesi'nde ise bu durumların tersi görülür. Denizlerin tuzluluk oranı ile enlemin etkisine bağlı olarak güneyden kuzeye doğru sıcaklık azaldığı için tuzluluk oranı azdır.

Cevap: A

11. Ferro-krom sanayisi, toprak altından çıkarılan krom cevherinin işlenerek mamül veya yarı mamül hale getirilmesidir. Bu tür tesisler Antalya ve Elazığ'da bulunmaktadır. Marmara Bölgesi'nde gelişmemiştir.

Cevap: A

12. Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağların kıyıya çok yakın uzanması ve yükseltilerinin fazla olması nedeniyle deniz etkisi iç kesimlere giremez. Bundan dolayı kıyı ile iç kesim arasında yetiştirilen tarım ürünleri tamamen farklılık gösterir. Kıyıda yetişen çay ve fındık gibi ürünler iç kesimlerde yetiştirilemez.

Cevap: D

13. Ege Bölgesi'nde kaplıcaların yaygın olmasının nedeni dağların uzanışı değil yer yapısının kırıklı (faylı) olmasıdır.

Cevap: A

TEST - 2 (Çözümleri)

1. Doğu Anadolu Bölgesi'nin denizden uzak olması ve yüksek olması nedeniyle yıllık sıcaklık farkı fazla, kışlar uzun ve sert geçmektedir.

Cevap: C

2. Konya Bölümü'nde yıllık sıcaklık farkının fazla olması üzerinde yerşekillerinin sade olması değil, nem miktarının az olması ve yükseltinin fazla olması etkilidir.

Cevap: D

3. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesiminde bütün mevsimlerin yağışlı olması nedeniyle güneşlenme süresi azdır, tarım ürünleri su isteği fazla olan (çay, fındık gibi) bitkilerdir, bitki örtüsü ise ormandır. Yağışın fazla olması nedeniyle akarsu sayısı fazladır. Deniz ulaşımı üzerinde yağış şartlarının fazla bir etkisi yoktur.

Cevap: B

4. Doğu ve Batı Karadeniz'de dağlar kıyıya çok yakın uzandığı için kıyı derindir. Bundan dolayı delta oluşumu zordur.

Cevap: D

5. Erciyes, Melendiz, Hasandağı ve Karadağ İç Anadolu'da yer alan volkanik dağlardır.

Cevap: D

6. Doğu Anadolu Bölgesi'nde yerşekilleri yüksek ve engebelerdir. Bundan dolayı tarımda makine kullanımı zordur ve akarsuların hidroelektrik potansiyeli fazladır. Sıcaklık ortalamasının düşük olduğu bölgede tarım ürünü çeşidi azdır. Bölge yer altı kaynakları bakımından zengindir. Fakat bu kaynakların çıkarılması ve işlenmesinde çalışan kişi sayısı az olduğu için halkın asıl geçim kaynağı madencilik değil, tarım ve hayvancılıktır.

Cevap: C

7. Obruk ve Cihanbeyli platoları Konya Bölümü'nde, Uzunyayla Platosu Yukarı Kızılırmak Bölümü'nde, Taşeli Platosu Adana Bölümü'nde, Haymana Platosu ise Yükan Sakarya Bölümü'nde yer almaktadır.

Cevap: E

8. Ege Bölgesi, zeytin, incir, üzüm ve tütün üretiminde ilk sırada, turunçgil üretiminde ise Akdeniz Bölgesi'nden sonra ikinci sırada yer almaktadır.

Cevap: B

9. Güney Marmara Bölümü'nde yerşekilleri sade olduğu için iklim şartlarında fazla bir değişim olmaz ve buna bağlı olarak bitki örtüsü değişikliği az olur.

Cevap: A

10. Ege Bölgesi'nde dağlar denize dik uzandığı için Akdeniz'de olduğu gibi kıyıda bir anda derinleşme olmaz. Bundan dolayı kıta sahanlığı geniştir. (Kıta sahanlığı kıydan itibaren 200 metre derinliğe kadar olan kısımdır.)

Cevap: E

11. Adana Bölümü'nde nüfus yoğunluğunun Antalya Bölümü'nden fazla olmasında yerşekillerinin sade olması, ulaşımın kolay olması, sanayinin gelişmiş olması ile geniş ve verimli tarım alanları etkilidir. Turizm etkinlikleri ise Adana değil Antalya Bölümü'nde daha yüksektir.

Cevap: D

12. Pamuk, buğday ve mercimek Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yoğun olarak üretilen ürünlerdir.

Cevap: A

TEST - 3 (Çözümleri)

1. Akdeniz Bölgesi'nde kıyı turizminin gelişmesinde, turunçgil yetiştirilmesinde, maki bitki örtüsünün yetişmesinde ve akarsuların rejimlerinin düzensiz olması üzerinde etkili olan temel faktör iklim şartlarıdır. Ulaşım ağının gelişmemesi üzerinde ise yerşekillerinin dağlık ve engebeli olması etkili olmuştur.

Cevap: E

2. Ülkemizin hem güney hem de kuzey kesiminde toprağı bulunan Doğu Anadolu Bölgesi'nde, enlem farkı verilen diğer bölgelerden fazladır.

Cevap: D

3. Doğusu ile batısı arasındaki yerel saat farkı Doğu Anadolu'da değil, Karadeniz'de daha fazladır. Çünkü Karadeniz doğu-batı yönünde daha geniş olduğu için içerisinden daha fazla boylam geçmektedir.

Cevap: C

4. İzmir'de bulunan Efes Harabeleri Ege Bölgesi'nde yer almaktadır. Soruda verilen diğer turizm merkezleri ise Marmara Bölgesi'nde bulunmaktadır.

Cevap: E

5. Karadeniz Bölgesi'nde yüzey şekilleri, denizel iklimin etki alanı, bitki örtüsü ve yağışın dağılışı üzerinde etkilidir. Ayrıca ulaşımın geçitlerle sağlanması üzerinde de yerşekilleri etkilidir. Kıyı ile iç kesimler arasında yeraltı kaynaklarının farklılık göstermesi üzerinde yerşekilleri değil, jeolojik süreçler etkili olmuştur.

Cevap: D

6. Güneydoğu Anadolu'da yerşekilleri sade olduğu için iklim şartları kısa mesafelerde daha az değişiklik gösterir.

Cevap: C

7. Karadeniz Bölgesi'nde transit ticaretin gelişmesinde coğrafi konumunun etkisi etkili olmuştur. Seçeneklerde verilen diğer durumlar üzerinde ise yerşekilleri etkili olmaktadır.

Cevap: E

8. Çubuk geçidinin yer aldığı, Elmalı, Kestel, Korkuteli gibi karstik ovaların bulunduğu, göl bakımından zengin olan (Göller Yöresi), sıcaklık ortalaması yüksek olduğu için yılda birden fazla ürün alınan bölüm Antalya'dır.

Cevap: D

9. Akdeniz Bölgesi'nde dağlar denize paralel uzandığı için iç kesimlerle ulaşım ancak geçitlerden sağlanır. Ege Bölgesi'nde ise dağlar denize dik uzandığı için dağlar arasındaki graben ovaları sayesinde iç kesimlerle ulaşımında geçitlere ihtiyaç duyulmaz.

Cevap: E

10. Kıyı Ege Bölümü'nde pamuk, zeytin, üzüm, tütün ve incir yaygın olarak yetiştirilmektedir.

Cevap: B

11. İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde bitki örtüsünün cılız olması nedeniyle korumasız olan toprak, sel suları tarafından taşındığı için erozyon bu bölgelerde daha fazladır.

Cevap: C

12. İç Anadolu Bölgesi'nin çevresi yüksek dağlarla çevrili olduğu için kıyı kesimlerle ulaşım zordur.

Cevap: E

13. Yağışın az olduğu kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde, sulamanın da yetersiz olması nedeniyle kuru tarım yöntemi uygulanır. Buralarda yağışın az olduğu dönemlerde ürün miktarı azdır. Bu durum, İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak Bölümü'nde daha belirgindir.

Cevap: A

TEST - 4 (Çözümleri)

- Ülkemizde maden çeşitliliği en fazla olan bölge Doğu Anadolu Bölgesi'dir.
Cevap: C
- İç Anadolu Bölgesi'nin ekonomisinde tarımın payı daha fazladır.
Cevap: A
- Karadeniz Bölgesi'nde Giresun, Kastamonu ve Zonguldak'ta kağıt, Doğu Karadeniz'de çay, Samsun ve Tokat'ta sigara, Karabük ve Ereğli'de demir-çelik tesisleri vardır. Bölgede otomotiv sanayisi gelişmemiştir.
Cevap: E
- Ege Bölgesi'nin kıyı kesiminde dağlar denize dik uzandığı için kıyıda girinti ve çıkıntı fazladır. Bundan dolayı doğal liman sayısı fazladır.
Cevap: E
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Akdeniz ikliminde olduğu gibi yazlar kurak, kışlar yağışlı geçmektedir. Ancak bölgenin doğusuna doğru yükselti ve karasallığın etkisiyle kış sıcaklıkları düştüğünden, turuncgil yetişmesi zordur.
Cevap: C
- Antalya Bölümü'nde yükselti ve engebelliğin fazla olması nedeniyle tarım alanlarının oranı diğer bölümlere göre daha azdır.
Cevap: A
- Tarım alanı az, tarımda çalışan kişi sayısı fazla olan yerlerde tarımsal nüfus yoğunluğu fazla iken tarım alanı geniş, tarımda çalışan kişi sayısı az olan yerlerde ise tarımsal nüfus yoğunluğu azdır. Doğu Karadeniz'de tarım alanı az olduğu için tarımsal nüfus yoğunluğu fazla, tarım alanı geniş olan Konya Bölümü'nde ise tarımsal nüfus yoğunluğu azdır.
Cevap: B

- 162.000 km² lik alanıyla ülkemizin % 20'sini kaplayan, bozkır bitki örtüsüne bağlı olarak küçükbaş hayvancılığın yaygın olduğu, tahıl ve şekerpancarının yaygın olarak yetiştirildiği ve lüle taşının çıkarıldığı (Eskişehir civarı) bölgemiz İç Anadolu'dur.
Cevap: C
- Yağış miktarı fazla olan Hakkari Bölümü'nde yerçekilerinin yüksek ve engebeli olması ve sıcaklık değerlerinin düşük olması nedeniyle tarım yeterince gelişmemiştir.
Cevap: B
- Doğu Anadolu'nun yüksek bir bölge olmasına bağlı olarak hidroelektrik potansiyelinin fazla olması ve yağış miktarının İç Anadolu'dan fazla olması olumlu sonuçlardır.
Cevap: C
- Akdeniz Bölgesi'nde bakı etkisine bağlı olarak dağların güney yamaçları, güneş ışınlarını kuzey yamaca göre daha büyük açıyla aldığı için sıcaklık fazladır. Bu nedenle kalıcı kar sınırı güney yamaçta, kuzey yamaçtan daha yüksektir. Bu durum üzerinde dağların denize göre uzanışının etkisi yoktur.
Cevap: C
- Karadeniz ve Akdeniz kıyılarındaki iklim özellikleri benzer değil farklıdır. Bu durum üzerinde enlem, cephe hareketleri ve çevreden gelen hava kütleleri etkili olmaktadır.
Cevap: E
- Batı Karadeniz Bölümü'nde ormanların geniş yer tutması nedeniyle kereste fabrikaları yoğunudur. Karabük ve Ereğli'de demir-çelik fabrikaları bulunmaktadır. Özellikle Kastamonu ve Sinop çevresinde pirinç üretimi yaygındır.
Cevap: B

TEST - 5 (Çözümleri)

- Alüminyum işletmesi ülkemizde Konya-Seydişehir'de bulunmaktadır. Diğer seçeneklerde verilen sanayi tesisleri Karadeniz Bölgesi'nde bulunmaktadır.
Cevap: A
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Orta Fırat Bölümü'nde yağış miktardan az olduğu için ormanlık alanlar yetersizdir. Bundan dolayı bu bölümde ormancılığın ekonomiye katkısı daha azdır.
Cevap: D
- Yukarı Kızılırmak Bölümü (Sivas) verilen bölümler içerisinde kentleşme oranı en az olan bölümdür.
Cevap: E
- Karstik arazinin yaygın olduğu Antalya Bölümü'nde suların karstik kayaları eritmesi sonucunda oluşan mağara, lapy, dolin ve polye yaygın olarak görülür.
Cevap: B
- Doğu Anadolu Bölgesi'nde nüfus yoğunluğunun az olması üzerinde iklim şartlarının elverişsizliği, yerçekilerinin engebeli olması ve ulaşım olanaklarının yetersiz olması ve bu durumlara bağlı olarak bölge dışına göçler etkili olmuştur. Bölgede yeraltı zenginlikleri fazladır.
Cevap: B
- Sıcaklığın düşük, karla örtülü gün sayısının, yağış miktarının ve sıcaklık farklarının fazla olması yükseltisinin fazla olmasıyla ilgilidir. Doğu Anadolu'nun yükseltisinin İç Anadolu Bölgesi'nden fazla olmasında yüzölçümünün daha geniş olması kanıt olarak gösterilemez.
Cevap: C

- Pamuk üretiminde ilk sırada yer alan Orta Fırat Bölümü'nde yerçekilerinin sade olması ulaşımı olumlu yönde etkilemiştir. Bölümde yazlar kurak geçtiği için sulamaya duyulan ihtiyaç fazladır. Sanayi ve tarımın gelişmesi nüfus yoğunluğunu artırmaktadır.
Cevap: D
- Dağların denize paralel uzandığı Adana Bölümü'nde boyuna kıyı tipi görülür. Silifke ve Çukurova delta ile Amik Ovası verimli tarım alanlarıdır. Bölümde tarıma dayalı sanayi gelişmiştir. Adana hem tarım hem de sanayi kentidir.
Cevap: B
- Marmara Bölgesi'nde yerçekilerinin sade olmasından dolayı tarım alanları geniş, ulaşım ağı gelişmiştir, gerçek alanla izdüşüm alan arasındaki fark azdır. En yağışlı mevsimin kış olmasında ise yerçekileri değil iklim özellikleri etkili olmuştur.
Cevap: C
- Yerçekileri yüksek ve engebeli olduğu için tarım alanları sınırlı olan, yaz yağışları nedeniyle gür otlakların bulunduğu Erzurum-Kars Bölümü'nde hayvancılık önemli geçim kaynağıdır.
Cevap: B
- % 100'ü Akdeniz Bölgesi'nde yetişen ürünümüz muz, % 100'ü Karadeniz'de yetişen ürünümüz ise çaydır.
Cevap: A
- Konya Bölümü'nde sulama olanakları Adana Bölümü'ndeki kadar gelişmediği için Konya Bölümü'nde daha çok buğday ve arpa gibi ürünler yetiştirilirken Adana Bölümü'nde daha fazla gelir getiren sebze ve meyve yetiştirilmektedir.
Cevap: B
- Marmara Bölgesi'nde fazla mağara olmadığı ve buna bağlı olarak mağara turizmi gelişmediği için bu alanın bölge ekonomisine fazla katkısı olduğu söylenemez.
Cevap: C

TEST - 6 (Çözümleri)

1. İç Anadolu Bölgesi'nde genelde step iklimi görülmektedir. Yani iklim çeşitliliği az olduğu için tarım ürünü çeşitliliği de azdır.

Cevap: E

2. Yazılıkaya Platosu, İç Batı Anadolu Bölümü'nde değil Ege Bölgesi'nin İç Batı Anadolu Bölümü'ndedir. Diğer platolar ise İç Anadolu'da yer almaktadır.

Cevap: C

3. Güneydoğu Anadolu'da kentlerdeki sanayinin gelişmesi ve iş imkânlarının fazla olması kentlere olan göçü artırmıştır. Ulaşımın gelişmesinin etkisi diğerlerine göre daha azdır.

Cevap: C

4. Doğu Anadolu'da iklimin elverişsiz olması tarım ürünü çeşidinin az olmasını, yüzey şekillerinin engebeli olması da ulaşımı etkileyerek bölgenin ekonomik olarak kalkınmasını engellemiştir. Büyükbaş hayvancılığın yaygın olması ise bölge ekonomisine olumlu katkı sağlamaktadır.

Cevap: A

5. İç Anadolu Bölgesi'nde buharlaşma miktarı üzerinde sıcaklık değerleri daha fazla etkilidir. Yağışın az olması ise diğer seçeneklerde verilenler üzerinde etkilidir.

Cevap: E

6. Doğu Karadeniz Bölümü'nde dağların kuzey yamaçları gür ormanlarla kaplı olmasının nedeni denizelliğin etkisiyle bol yağış almasıdır. Güney yamaçlarında ise karasallık nedeniyle yağış azaldığı için orman bakımından fakirdir.

Cevap: C

7. Marmara Bölgesi'nde iklimin elverişli olması ve ortalama yükseltinin az olması nedeniyle tarımsal faaliyetler yoğun, ulaşım, sanayi ve ticaret

daha gelişmiştir. Bu durum nüfus artışına neden olmaktadır. Bölgede yükseltinin az olması nedeniyle baraj yapımı zor olduğu için hidroelektrik potansiyel düşüktür.

Cevap: D

8. Coğrafi bölgeler arasında yükseltinin farklı olması nedeniyle sıcaklık ortalamaları farklılık gösterir. Yine yükselti durumu akarsuların yatak eğimini ve vadi derinliğini etkilediği için hidroelektrik potansiyel durumu da bölgeler arasında farklılık gösterir.

Cevap: B

9. Ege Bölgesi'nde pamuk, zeytin, tütün ve şekerpancarı yetiştigi için bu ürünleri işleyen fabrikalar gerekli hammaddeyi bölge içinden karşılar. Petro-kimya sanayisinde kullanılan petrol bölgeden çıkarılmadığı için dışarıdan sağlanır.

Cevap: A

10. Akdeniz Bölgesi'nde suyun temasıyla kolayca eriyebilen karstik kayalar yaygındır. Bu kayaların erimesi sonucu yeraltındaki boşluklar (mağara) Akdeniz Bölgesi'nde yaygındır.

Cevap: C

11. Akdeniz Bölgesi'nde deltaların bulunduğu doğu kıyılarında kıta sahanlığı daha geniştir.

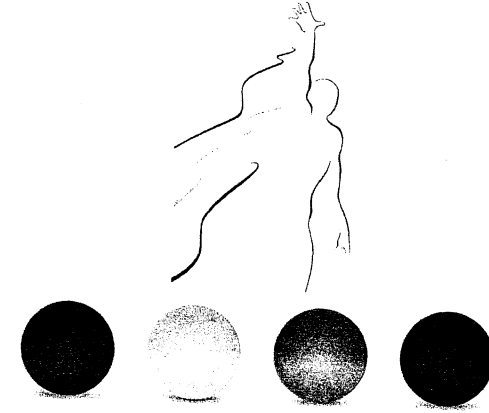
Cevap: E

12. Haritada ülkemizdeki tarımsal faaliyetin yoğun olduğu alanlar gösterilmiştir.

Cevap: C

13. Erzurum-Kars Bölümü en fazla yağışı yaz başlarında almaktadır. Bölümde yaz aylarında ısınmanın artmasıyla konveksiyonel hareketlere bağlı olarak yağışlar meydana gelir.

Cevap: D

GENEL TEKRAR

Kpss Kaynak Arşivi - Kpss Döküman Arşivi
<https://www.facebook.com/KpssKaynakArsivi>

1. Türkiye'nin doğal koşulları bazı tarım ürünlerinin sınırlı alanlarda yetişmesine olanak vermiştir.

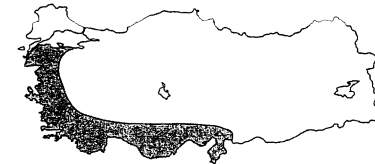
Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisinin yetiştirme alanının sınırlı olmasında doğal koşulların etkisi en azdır?

- A) Muz B) Haşhaş C) Çay
D) Fındık E) Turunçgiller

2. Aşağıdaki illerin hangisinde yaz mevsiminin daha kurak geçtiği söylenebilir?

- A) Malatya B) Erzurum C) Ardahan
D) Zonguldak E) Rize

3.

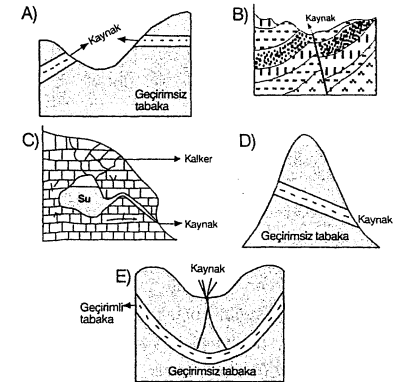
Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen alanda orman yangınlarının fazla olmasında;

- I. orman örtüsünün seyrek olması,
II. yazların sıcak ve kurak olması,
III. tarım ve yerleşim alanı açmak için kasıtlı yangın çıkarma
IV. hava ve topraktaki nem oranının fazla olması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Ege Bölgesi'ndeki grabenler boyunca, aşağıdaki kaynak çeşitlerinden hangisi daha fazla görülür?

5. Aşağıdaki platolardan hangisinde nüfus yoğunluğu diğerlerinden daha fazladır?

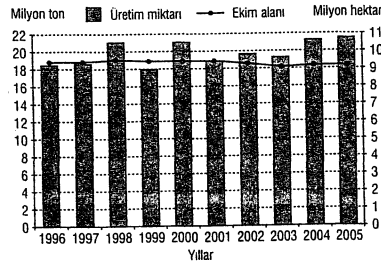
- A) Ardahan B) Taşeli C) Teke
D) Cihanbeyli E) Çatalca-Kocaeli

6. Doğal yetiştirme ortamında meyve ve sebzelerin mevsiminden önce yetiştirilmesine turfandacılık denir.

Akdeniz Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde turfanda sebzeçiliğinin gelişmiş olmasında, aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha fazladır?

- A) Karstik arazinin yaygın olması
B) Yerçekillerinin engebeli olması
C) Yağış rejiminin düzensiz olması
D) Sıcaklık ortalamasının yüksek olması
E) Tarım alanlarının geniş ve verimli olması

7. Aşağıdaki grafikte Türkiye'de yıllara göre buğday ekim alanı ve üretim miktarı gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgilerden yararlanarak;

- Üretimin en fazla olduğu yıl 2005'tir.
- Buğday üretimi sürekli artmıştır.
- Buğday üretim alanı verilen yıllar arasında yaklaşık üç kat artmıştır.
- Kurak yıllarda buğday üretimi azalmıştır.
- Birim alandan elde edilen verim en az 1999'da gerçekleşmiştir.

yargılarından kaç tanesine ulaşılabilir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

8. Akdeniz Bölgesi'nde nüfus yoğunluğunun fazla olduğu yerlerden biri de Hatay Yöresi'dir.

Bu durum üzerinde yörenin;

- iklim koşullarının elverişli olması,
- tarım alanlarının geniş olması,
- demir-çelik fabrikasının bulunması,
- yazların kurak geçmesi

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III

- D) II ve III E) III ve IV

9. Son yıllarda Türkiye'de hem dış satımın hem de dış alımın artmasına bağlı olarak dış ticaret hacmi artmaktadır.

Dış ticaret hacminin sürekli artmasında aşağıdakilerden hangisinin daha az etkili olduğu söylenebilir?

- Dış pazarlarda rekabet edebilecek marka ürünlerin oluşması
- Dış alımda yatırım mallarının ağırlıklı olması
- Endüstri ürünlerinin çeşit ve miktarının artması
- Petrol ve doğalgaz gibi enerji ürünlerinin dışarıdan alınması
- Büyük alışveriş merkezlerinin kurulması

10. I. Ambarlı
II. Ovaakça
III. Sarayköy
IV. Tunçbilek

Yukarıda verilen termik santrallerden hangilerinde kullanılan enerji kaynağında dışa bağımlılık daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. İzmir, Türkiye'nin en önemli ticaret merkezlerinden biridir.

Bu durumun oluşmasında, aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

- Modern ve büyük bir limana sahip olması
- Çevresinde çok çeşitli tarım ürünlerinin yetiştirilmesi
- Uluslararası ölçekte büyük bir fuarın olması
- Yerçekillerinin iç kesimle ulaşımı kolaylaştırması
- Zengin yeraltı kaynaklarına sahip olması

1. Aşağıdakilerden hangisi, çeşitli nedenlerle ortaya çıkan orman yangınlarını önlemek için alınması gereken önlemlerden biri **değildir**?

- Orman alanlarının arasında şeritler halinde boşluklar bırakmak
- Orman içlerinde yol şebekesi kurmak
- Yanmaya karşı dayanıklı olan ağaç türlerini dikmek
- Orman alanlarında modern yangın söndürme sistemleri kurmak
- Yanan ağaçların yerine kısa sürede yenisini dikmek

2. Aşağıdakilerden hangisine bakılarak, Sinop'un Antalya'dan daha kuzeyde yer aldığı **savunulamaz**?

- Ortalama sıcaklığının daha düşük olmasına
- Yaz mevsiminde gündüz süresinin daha uzun olmasına
- Kuzeyden esen rüzgarların sıcaklığı düşürmesine
- Ekvator'a uzaklığın daha fazla olmasına
- Bulunduğu enlemdeki çizgisel hızın daha az olmasına

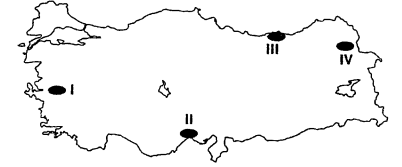
3. Akdeniz Bölgesi'nde,

- güneşli gün sayısının fazla olması
- kışların ılık geçmesi
- yerçekillerinin engebeli olması
- yazların sıcak ve kurak geçmesi

özellikleri, aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili **olmamıştır?**

- Yaz turizminin gelişmesi
- Seracılığın yaygın olması
- Karstik şekillerin görülmesi
- Yol yapım maliyetinin yüksek olması
- Yılda birden fazla ürün alınması

4. Yıllık yağış miktarının fazla olduğu eğimli arazilerde meydana gelen heyelanlar ile kış sıcaklıklarının düşük olduğu yerlerde kar yağışlarına bağlı olarak oluşan çığ olayları ulaşımı olumsuz yönde etkilemektedir.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen alanların hangilerinde, heyelan ve çığ olaylarının etkisiyle ulaşımında daha fazla aksamaların meydana gelmesi beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

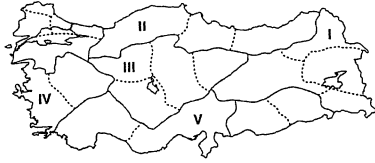
5. Aşağıdaki tabloda aynı bölgede yer alan Manisa ve Afyonkarahisar'a ait bazı özellikler verilmiştir.

	Manisa	Afyonkarahisar
Denize uzaklık (km)	50	325
Ortalama yükselti (m)	40	1020
Yıllık yağış miktarı (mm)	726	455
Temmuz sıcaklık ortalaması (°C)	28	22
Donlu gün sayısı	30	94

Bu illerle ilgili, aşağıdakilerden hangisi **söylenemez?**

- Denize uzaklıklarının farklı olması yağış miktarını etkilemiştir.
- Ortalama yükseltilerin farklı olması sıcaklık değerlerini etkilemiştir.
- Karasallığın etkisi Manisa'da daha azdır.
- Enlem etkisinden dolayı temmuz ayı sıcaklık ortalamaları farklılık gösterir.
- Donlu gün sayısının farklı olmasında yükselti ve denize uzaklık etkili olmuştur.

6.

Yukarıdaki haritada gösterilen bölümlerden hangisinde ekonomik faaliyet çeşitliliği daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Bir yörede ulaşımın gelişmesine paralel olarak aşağıdaki faaliyetlerden hangisi daha az gelişir?

- A) Turizm B) Ticaret C) Sanayi
D) Hayvancılık E) Yerleşme

8. Aşağıdakilerden hangisi, Türkiye'nin yurt dışına ihraç ettiği ürünler arasında yer almaz?

- A) Mobilya
B) Krom, bor gibi madenler
C) Tarım ürünleri
D) Hayvansal ürünler
E) Enerji kaynakları

9. Türkiye'de barajların kısa sürede dolma tehlikesi göstermesi aşağıdakilerden hangisinin sonucudur?

- A) Akarsu yataklarının geçirirli olması
B) Akarsuların bol alüvyon taşıması
C) Akarsu havzalarının geniş olması
D) Akarsuların farklı iklim bölgelerinden geçmeleri
E) Akarsuların boylarının uzun olması

10. Türkiye'de kır yerleşmelerinde kerpiçten yapılmış meskenlerin yaygın olduğu bir yörenin,

- I. yıllık yağış miktarının az olduğu
II. tarımda makine kullanımının fazla olduğu
III. mekanik çözümlerin yaygın olduğu
IV. büyükbaş hayvancılığın yaygın olduğu

durumlarından hangilerine sahip olduğu söylenbilir?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

11. Türkiye'de bulunan uranyum ve toryum gibi madenlerin işletilmemesinde,

- I. rezervlerinin yetersiz olması
II. teknolojinin yetersiz olması
III. kullanım alanının yeterince yaygınlaşmaması
IV. maden yatağına ulaşımın zor olması

durumlarından hangileri etkili olmaktadır?

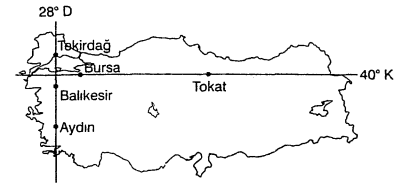
- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

12. Taşeli Yöresi, Çanakkale, Ardahan Platosu ve Tuz Gölü havzası Türkiye'de nüfuslanmanın en az olduğu yerlerdendir.

Bu yörelerde nüfuslanmaya engel olan faktörler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Uzun ve sert geçen kış mevsimi
B) Tarımda kuraklık ve erozyon
C) Ulaşım sorunları
D) Deprem tehlikesinin fazla olması
E) Su kaynaklarının yeterli olmaması

5.

Yukarıdaki haritada bazı illerin yakınından geçen enlem ve boylam dereceleri gösterilmiştir.

Buna göre, aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Balıkesir ve Aydın'ın başlangıç meridyenine uzaklıkları eşittir.
B) 21 Mart günü Bursa ve Tokat'ta Güneş'in doğuş saati aynıdır.
C) 21 Haziran'da Tekirdağ'da güneş Aydın'dan sonra doğar.
D) 21 Aralık günü Bursa ve Tokat'ta düz bir zemin üzerine dikilen aynı boydaki cisimlerin öğle vakti gölge boyları ve yönleri aynıdır.
E) Balıkesir, Aydın ve Tekirdağ'da Dünya'nın eksenini etrafındaki dönüş hızı eşittir.

1. Doğu Anadolu Bölgesi'nin Erzurum-Kars Bölümü'nde tarımsal faaliyetlerin kısıtlı olmasının aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Kış sıcaklık ortalamalarının düşük olmasının
B) Sulamanın gelişmemiş olmasının
C) Yaz süresinin kısa olmasının
D) Yerçekillerinin engebeli olmasının
E) Toprakların verimsiz olmasının

2. Aşağıdakilerden hangisi insanları turizm faaliyetlerine yönelten faktörlerden biri değildir?

- A) Aile, dost ve akraba ziyaretleri
B) Kongre ve toplantılara katılma
C) Tarihi ve kültürel değerleri görme ve tanıma
D) Sportif faaliyetler
E) Yeni iş sahaları bulma

3. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki nüfus sayımının amaçlarından biri değildir?

- A) Ülkenin nüfus miktarını belirlemek
B) Nüfusun alım gücünü belirlemek
C) Kır ve kent nüfus miktarını tespit etmek
D) Nüfusun eğitim durumunu belirlemek
E) Nüfusun çalıştığı iş kollarını belirlemek

4. Akdeniz Bölgesi'nin kıyısı ile iç kesimlerinde ki tarımsal etkinlikler karşılaştırıldığında, kıyı kesimindeki tarımsal etkinlikler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tarım yapılan süre daha uzundur.
B) Sulama olanakları daha yaygındır.
C) Ürünler daha erken olgunlaşır.
D) Sanayi bitkilerinin çeşitliliği daha fazladır.
E) Birim alandan alınan verim daha azdır.

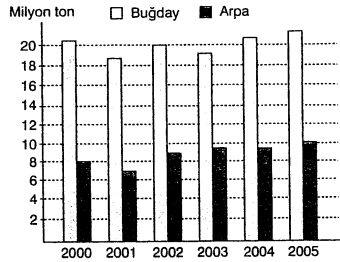
6. Türkiye'de erozyonun fazla görülmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Yağışların düzensiz olmasının
B) Arazinin engebeli olmasının
C) Ilıman kuşakta yer almasının
D) Ormanların tahrip edilmesinin
E) Arazinin yanlış kullanımının

7. Aşağıdaki bölgelerden hangisi şekerpancarının ekim alanı ve üretim miktarında ilk sırada yer alır?

- A) İç Anadolu B) Karadeniz
C) Güneydoğu Anadolu D) Akdeniz
E) Doğu Anadolu

8. Aşağıdaki grafikte, Türkiye'de 2000-2005 yılları arasındaki buğday ve arpa üretim miktarları verilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Buğdayda birim alandan alınan verim arpadakinden daha fazladır.
 B) 2000 - 2005 yılları arasında yıllık buğday üretimi, 18 milyon tonun üzerinde olmuştur.
 C) 2000 - 2002 yılları arasında arpa ve buğday üretimindeki dalgalanmalar birbirine benzerdir.
 D) En fazla arpa üretimi 2005 yılında gerçekleşmiştir.
 E) Buğday üretiminin en az olduğu yıl 2001'dir.
9. Aşağıdaki haritada İstanbul-Eskişehir-Afyonkara-hisar-Antalya karayolunun uzanışı gösterilmiştir.

Bu yol güzergâhlarını izleyerek İstanbul'dan Antalya'ya seyahat eden bir kişi, aşağıdaki geçitlerin hangisinden geçmek zorundadır?

- A) Gülek B) Çubuk C) Belen
 D) Kop E) Sakaltutan

10.

Merkezler	Ocak (°C)	Temmuz (°C)
I	6.0	21.6
II	5.1	31.7
III	-1.3	27.2
IV	-3.6	19.7
V	10.0	28

Yukarıdaki tabloda, Türkiye'de yer alan bazı il merkezlerinin ocak ve temmuz ayı ortalama sıcaklık değerleri verilmiştir.

Bu il merkezlerinden hangisi, Karadeniz kıyısında yer alır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Ülkemiz sınırları içerisindeki en uzun akarsu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kızılırmak B) Fırat C) Yeşilırmak
 D) Büyük Menderes E) Sakarya

12. Olimpiyat oyunları, olimpiyat yapılacak olan ülkelerin turizmde önemli bir güçtür. Çünkü yalnızca turist sayısında artış sağlanmakla kalmayacak, ülkenin tanıtımı konusunda önemli bir avantajı da beraberinde getirecektir. Oyunların ülkelere prestij kazandırma, altyapı ve çevre düzenlemeleri açısından olumlu yansımaları vardır. Ayrıca başta turizm olmak üzere inşaat ve endüstri sektöründe insanlara yeni iş imkanları da sağlamaktadır.

Bu parçadan, sportif faaliyetlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Turizm aktiviteleri içerisinde yer aldığı
 B) İnşaat ve endüstri faaliyetlerini canlandırdığı
 C) Ülkelerin tanıtımına katkıda bulunduğu
 D) Yeni iş sahaları ortaya çıkardığı
 E) Ülkelerin nüfus artışını artırdığı

1.

Kıyı çizgisinden itibaren 200 metre derinliğe kadar olan bölüme kıta sahanlığı (şelf sahası) denir. Yukarıdaki haritada Türkiye kıyılarındaki bazı merkezlerin kıta sahanlığı genişlikleri gösterilmiştir.

Kıta sahanlığının Ege kıyılarındaki, Akdeniz ve Karadeniz kıyılarına göre daha geniş olmasında, aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Kuzey-güney yönünde kuş uçuşu mesafenin kısa olması
 B) Kıyılardaki kayaç türlerinin farklı olması
 C) Dalga aşındırmasının fazla olması
 D) Dağların kıyıya dik uzanması
 E) Akarsuların kıyıya daha az alüvyon taşıması

2. Aşağıdaki tabloda, Türkiye'de bazı yıllardaki çay üretimi (ton) verilmiştir.

Yıl	Çaykur	Özel sektör	Toplam
2000	499.135	255.000	754.000
2001	546.966	276.000	822.966
2002	552.463	237.000	789.461
2003	517.078	367.000	884.078
2004	586.907	503.000	1.089.907

Tablodaki bilgilere göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Çay tarımında gübre kullanımının en az olduğu yıl 2000'dir.
 B) 2000-2004 yılları arasında özel sektörün çay üretimi Çaykur'dan daha fazla artmıştır.
 C) Üretilen çayın büyük bir kısmı ihraç edilir.
 D) Çay üretimi tüketimi karşılamamaktadır.
 E) Toplam çay üretimi sürekli artmıştır.

3. Türkiye'nin coğrafi bölgelerinin haritaları eşit boyuttaki kağıtlara, kağıtların tamamı kullanılarak çizilmiştir.

Buna göre, aşağıda verilen bölgelerden hangisinin haritasında ayrıntı en fazla olur?

- A) Doğu Anadolu
 B) Güneydoğu Anadolu
 C) Ege
 D) İç Anadolu
 E) Karadeniz

4. Pirinç çok su ve emek isteyen bir üründür. En fazla yetiştirildiği yerler Kızılırmak, Çoruh, Sakarya, Meriç ve Gönen çayı vadileridir.

Yukarıdaki bilgiye göre, aşağıdaki illerden hangisinde pirinç üretiminin fazla olduğu söylenemez?

- A) Sinop B) Edirne C) Samsun
 D) Kastamonu E) Konya

5. Aşağıdakilerden hangisi Anadolu'da kurulan eski medeniyetlere ait, günümüzde turistik değeri yüksek olan yerlerden değildir?

- A) Sümela Manastırı
 B) Aspendos Tiyatrosu
 C) Nemrut Dağı Heykelleri
 D) İshakpaşa Sarayı
 E) Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi

6. Doğu Anadolu Bölgesi'nde tarım etkinlikleri en çok bölgenin güneyindeki çöküntü ovalarında yoğunlaşmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, Doğu Anadolu'nun güneyindeki çöküntü ovaları arasında yer almaz?

- A) Elazığ B) Malatya C) Elbistan
 D) Iğdır E) Muş

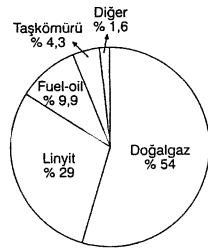
7.

Aşağıdakilerden hangisi, haritada taralı olarak gösterilen alanın nüfus ve yerleşme özelliklerinden biri değildir?

- A) Dağınık yerleşme tipi yaygındır.
- B) Tanımsal nüfus yoğunluğu fazladır.
- C) Nüfus en fazla tarım sektöründe istihdam edilmiştir.
- D) Diğer bölgelere yoğun göç hareketi yaşanmaktadır.
- E) Kütüğe kayıtlı nüfus miktarı, gerçek nüfus miktarından azdır.

8. Aşağıdaki grafikte ülkemizde termik santrallerde üretilen elektriğin enerji kaynaklarına göre payı gösterilmiştir.

Grafikteki verilere göre;

- I. termik santrallerde yenilenemeyen enerji kaynakları kullanılır.
- II. doğalgazla çalışan santral sayısı diğerlerinden daha fazladır.
- III. termik santrallerden elde edilen elektrik, hidroelektrik santrallerden elde edilenden fazladır.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II

- D) I ve III
- E) II ve III

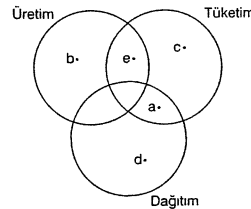
9. Deniz seviyesinden yükseklerle çıkıldıkça hava sıcaklığı düşer.

Aşağıdakilerden hangisi, bu yargıyı destekleyen bir bilgi değildir?

- A) Iğdır Ovası'nda yağmur yağarken Ağrı Dağı'nda kar yağması
- B) Doğu Anadolu Bölgesi'nin iç Anadolu Bölgesi'nden daha soğuk olması
- C) Bir yamaç boyunca bitki örtüsünün kuşaklar oluşturması
- D) Erzurum-Kars Bölümü'nde donlu gün sayısının İç Batı Anadolu Bölümü'nden fazla olması
- E) Diyarbakır'ın temmuz ayı sıcaklık ortalamasının Antalya'dan fazla olması

10. Aşağıdaki venn şemasında çay bitkisinin üretimi, dağıtımı ve tüketimine etki eden fiziki ve beşeri olaylar harfler konularak verilmiştir.

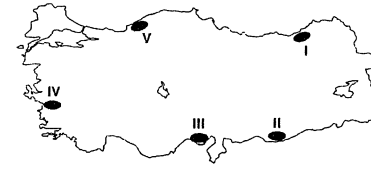
- a. Nemli ve yağışlı iklim şartları
- b. Sanayi tesislerinin faaliyete geçmesi
- c. Tanıtıcı reklam filmlerinin yapılması
- d. Modern pazarlama yöntemlerinin kullanılması
- e. Nüfusun artması

Buna göre, üretim, tüketim ve dağıtım etkileyen faktörlerden hangisi şema üzerinde yanlış bir yere yerleştirilmiştir?

- A) a
- B) b
- C) c
- D) d
- E) e

1.

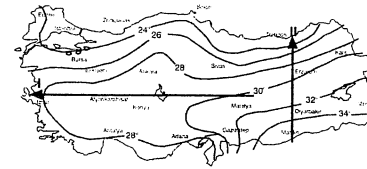
Bulutlu gün sayısı fazla olan ve yaz kuraklığı görülmeyen yerlerde yetişen bir tarım ürünü, yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanlardan hangilerinde daha kolay yetiştirilebilir?

- A) I ve II
- B) I ve V
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) IV ve V

2. Aşağıda Ege Bölgesi'nde bulunan madenlerden hangisi, çıkarılmadığı bir yöre ile birlikte verilmiştir?

Maden	Yöre
A) Krom	Çeşme
B) Altın	Bergama
C) Linyit	Soma
D) Bor	Emet
E) Mermer	Afyonkarahisar

3. Aşağıda Türkiye'nin temmuz ayı indirgenmiş izoterm haritası gösterilmiştir.

Haritada gösterilen oklar yönünde gidildiğinde, sıcaklığın azalmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

I	II
A) Yükselti	Enlem
B) Denizellik	Enlem
C) Bakı	Karasallık
D) Yükselti	Denizellik
E) Enlem	Bakı

4. Aşağıdaki tabloda, 2003-2005 yılları arasında Türkiye'de buğday, arpa, mısır ve pirinçin ekim alanı ve üretim miktarları verilmiştir.

		Yıllar		
		2003	2004	2005
Buğday	Ekim alanı (bin hektar)	9.100	9.300	9.250
	Üretim miktarı (bin ton)	19.000	21.000	21.500
Arpa	Ekim alanı (bin hektar)	3.400	3.600	3.650
	Üretim miktarı (bin ton)	8.100	9.000	9.500
Mısır	Ekim alanı (bin hektar)	560	545	600
	Üretim miktarı (bin ton)	2.800	3.000	4.200
Pirinç	Ekim alanı (bin hektar)	65	70	85
	Üretim miktarı (bin ton)	223	294	360

Tablodaki bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) 2005 yılında buğdayda hektar başına alınan verim 2003 yılındakinden fazladır.
- B) Verilen yıllarda mısır ve pirinç ekim alanları sürekli artmıştır.
- C) Mısırdaki hektar başına alınan verim arpadan fazladır.
- D) Arpanın ekim alanı ve üretim miktarı sürekli artmıştır.
- E) Verilen ürünler içerisinde hem ekim alanı hem de üretim miktarı en az olan pirinçtir.

5. Bir ülkenin jeopolitik konumu; coğrafi özelliklerinden dolayı kazandığı stratejik, askeri, siyasi, ekonomik güçle dış siyasetini oluşturma ve yönlendirmesidir.

Buna göre, Türkiye'nin jeopolitik konumunu oluşturan aşağıdaki özelliklerden hangisinin zamanla değiştiği söylenebilir?

- A) İklimi
- B) Jeolojik özellikleri
- C) Matematik konumu
- D) Ekonomik değerleri
- E) Yerçekilleri

6. Elinde yeterli miktarda sermayesi olan bir yatırımcı kendi şehrinde tekstil fabrikası kurmaya karar verdi. Çünkü şehrinde;

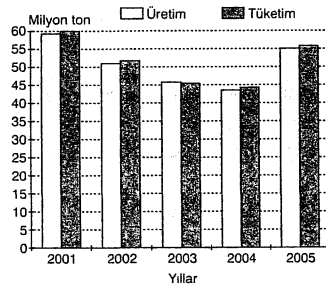
- Pamuk üretimi yapılmakta
- Ulaşım ağı gelişmiş
- İş arayan çok sayıda kalifiye eleman
- Çevrede kurulmuş elektrik santralleri
- Ürünleri satabileceği kalabalık nüfus

bulunuyordu.

Buna göre, bu yatırımcının şehri aşağıdaki-lerden hangisi olabilir?

- A) Edirne B) Rize C) İzmir
D) Konya E) Adapazarı

7. Aşağıdaki grafikte, Türkiye'de 2001-2005 yılları arasında linyitin üretim ve tüketim miktarları verilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Türkiye'de bütün bölgelerde linyit çıkarılmaktadır.
B) 2001 yılındaki üretim tüketimden azdır.
C) Tüketim miktarları arasındaki fark en az 2003-2004 yılları arasındadır.
D) 2003 yılındaki üretim tüketimi karşılamaktadır.
E) 2001 yılından 2004 yılına kadar linyit üretim ve tüketim miktarı azalmıştır.

8.

Ekonomik etkinlikler göz önüne alındığında, haritada işaretli olan alanlardan hangisinde endüstri kuruluşlarına bağlı olarak meydana gelen hava kirliliği daha azdır?

- A) Sinop B) Eskişehir C) Mersin
D) Kayseri E) Gaziantep

9. Aşağıdaki sanayi tesislerinden hangisinin kuruluş yerinin belirlenmesinde hammadde kaynaklarının bol olması etkili olmuştur?

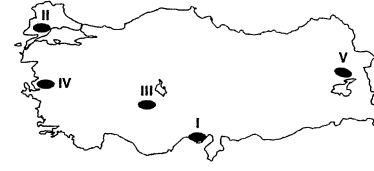
- A) İskenderun'daki demir-çelik fabrikası
B) Karabük'teki demir-çelik fabrikası
C) İzmir'deki petrol rafinerisi
D) İstanbul'daki deri işleme tesisleri
E) Afşin-Elbistan'daki termik santral

10. Petrol, linyit, doğalgaz gibi yenilenebilen enerji kaynaklarının zamanla tükenmesi, ülkeleri yenilenebilen kaynaklardan enerji üretmeye yönlendirmiştir.

Buna göre, Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynaklarıyla ilgili aşağıdaki çalışmalardan hangisini yapması doğru bir uygulama olamaz?

- A) Akarsu yatakları üzerindeki hidroelektrik santral sayısının artırılması
B) Akdeniz Bölgesi'nde güneş enerjisinden yararlanılarak elektrik üretilmesi
C) Sürekli rüzgâr alan yerlere rüzgâr santrallerinin kurulması
D) Sıcak su kaynaklarının olduğu yerlerde jeotermal santrallerin kurulması
E) Enerjiyi dışarıdan satın alıp yerli kaynakların tükenmesinin önlenmesi

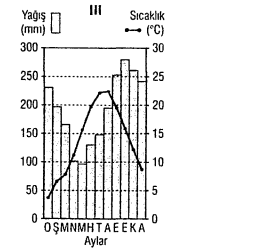
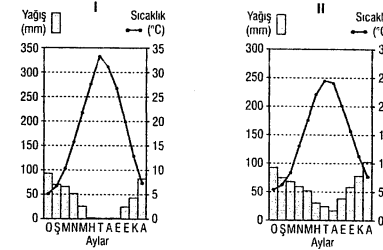
1.

Yukarıdaki Türkiye haritasında taralı olarak gösterilen yerlerden hangisinde yerçekilerinin engebeli olması nedeniyle makinalı tarım yaygın değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki grafiklerde üç merkezin aylık ortalama sıcaklık ve yağış değerleri gösterilmiştir.

Bu grafiklerin ait olduğu merkezler, aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

I	II	III
A) Rize	Bursa	Şanlıurfa
B) Bursa	Şanlıurfa	Rize
C) Şanlıurfa	Bursa	Rize
D) Rize	Şanlıurfa	Bursa
E) Bursa	Rize	Şanlıurfa

3. Türkiye'de birinci derecede deprem alanı içinde kalan bölgelerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yerçekilerinin engebeli ve dağlık olması
B) Kırkly yer yapısına sahip olmaları
C) Kurak ve yarı kurak iklime sahip olmaları
D) Bitki örtüsünün seyrek ve tahrip edilmiş olması
E) İnsanların yoğun olarak yerleştiği alanlar olmaları

4. Bitki örtüsü yükseltiye bağlı olarak kuşaklar oluşturur. Yükseltinin fazla olduğu yerlerde dağ çayırına rastlanır.

Türkiye'de şekildaki gibi bir bitki örtüsü kuşağı aşağıdaki bölgelerimizden hangisinde bulunan dağlarda daha yaygın olarak görülür?

- A) Doğu Anadolu B) Karadeniz
C) İç Anadolu D) Akdeniz
E) Güneydoğu Anadolu

5. Ülkemizde ekonomik açıdan yeterince gelişmiş ancak kalkınma potansiyeline sahip bölgeler mevcuttur. Bu tür bölgelerin geliştirilmesi için bölgesel kalkınma projeleri yapılmaktadır. Bölgelerin kapasitesine uygun projeler oluşturularak yatırımlar teşvik edilmektedir.

Buna göre, aşağıda verilen illerde desteklenen projelerden hangisi o yöre açısından ekonomik değildir?

- A) Rize; yayla turizmi
B) Gümüşhane; tarımsal yatırımlar
C) Elazığ; enerji projeleri
D) Hakkâri; ancılık
E) Şanlıurfa; kış turizmi

6. Türkiye'de maden çeşitliliğinin fazla olmasında;

- I. matematik konum
- II. jeolojik yapı
- III. yüksek ve engebeli oluşu
- IV. iklim çeşitliliği

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

7. Türkiye'nin kıyı bölgelerinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi, denize göre konumdan etkilenmez?

- A) Yağış miktarı
- B) Yeraltı kaynakları
- C) Tarımsal etkinlikler
- D) Sıcaklık değerleri
- E) Turizm faaliyetleri

8. Türkiye nüfusunun aşağıdaki özelliklerinden hangisi, Türkiye'nin gelişmişliği hakkında bilgi vermez?

- A) Kır - kent nüfus oranları
- B) Nüfusun ekonomik sektörlere dağılımı
- C) Cinsiyet durumu
- D) Eğitim durumu
- E) Nüfus artış hızı

Nemrut volkanik dağı, yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen alanların hangisinde yer almaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki tabloda 1963, 1990 ve 2007 yıllarında ihracatın ekonomik sektörlere göre dağılımı gösterilmiştir.

Yıllar	1963 (milyon dolar)	% oranı	1990 (milyon dolar)	% oranı	2007 (milyon dolar)	% oranı
Tarım ve hayvancılık	284	77.2	2 347	18.1	11 357	10.7
Madenler	10	2.9	331	2.5	2 715	2.6
Sanayi malları	73	19.9	10 280	79.4	91 852	86.7
Toplam ihracat geliri	368	100	12 958	100	105 924	100

Tablodaki bilgiler göz önüne alındığında, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İhracatta tarımın payı sürekli azalmıştır.
- B) Madenlerin ihracattaki payı yıllara göre fazla değişiklik göstermemiştir.
- C) 1963 yılında tarım ülkesi olan Türkiye 2007 yılında sanayi ülkesi konumuna gelmiştir.
- D) Toplam ihracat gelirindeki artış miktarı 1990 yılından 2007'ye kadar 10 kattan fazla artmıştır.
- E) Tarım ve hayvan ürünlerinde elde edilen gelir sürekli artmıştır.

11. Aşağıda verilen tarım ürünlerinin yetiştirme şartları düşünüldüğünde hangisi İç Anadolu Bölgesi'nde yetiştirilemez?

- A) Elma B) Buğday C) Zeytin
D) Şekerpancarı E) Mercimek

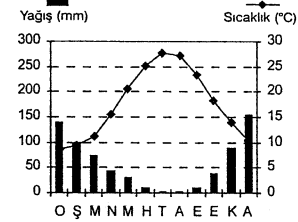
12. Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) ile işsizlik ve buna bağlı olarak bölge dışına yapılan göçlerin önüne geçilmesi planlanmıştır.

Aşağıdaki şehirlerden hangisi, bu proje kapsamında yer almaz?

- A) Bayburt B) Rize C) Giresun
D) Sinop E) Ordu

1-E 2-C 3-B 4-B 5-E 6-A 7-B 8-C 9-E 10-D 11-C 12-D

1.

Yukarıda aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilen merkez aşağıdaki bölümlerin hangisinde yer alır?

- A) Erzurum-Kars B) Konya
C) Kıyı Ege D) Doğu Karadeniz
E) Yukarı Kızılırmak

2. Türkiye'de aşağıdakilerden hangisi ile faydalarının uzanışı arasında paralellik görülmez?

- A) Volkanik sahalar B) Kaplıcalar
C) Çöküntü ovaları D) Deprem alanları
E) Plato alanları

3. Türkiye'de farklı iklim özelliklerinin görülmesi ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesinde etkili olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi, bu duruma verilebilecek bir örnek değildir?

- A) Çay, zeytin, buğday ve muz gibi farklı tarım ürünlerinin yetiştirilmesi
- B) Yaz ve kış turizm faaliyetlerinin çeşitlenmesi
- C) Şeker, un ve konserve fabrikalarının yaygın olması
- D) Büyükbaş, küçükbaş ve arıcılık gibi farklı hayvancılık faaliyetlerinin yapılması
- E) Jeotermal kaynaklardan enerji üretilmesi

4. Cumhuriyet kurulduktan sonra, ekonomik bağımsızlığı sağlamak ve sanayileşme hamlesi başlatmak için 1923 yılında I. İzmir İktisat Kongresi yapılmıştır.

Bu kongrede alınan aşağıdaki kararlardan hangisi, ekonomiyi dış rekabete karşı korunmayı amaçlamaktadır?

- A) İthalatta gümrük vergilerinin konulması
- B) Ulaştırmanın geliştirilmesi
- C) Hammadde temininde kolaylık sağlanması
- D) Sanayi eğitime ağırlık verilmesi
- E) Özel sektörün sanayiye teşvik edilmesi

5. Aşağıdaki tarım ürünlerinden hangisi, yem sanayisinde kullanılmaz?

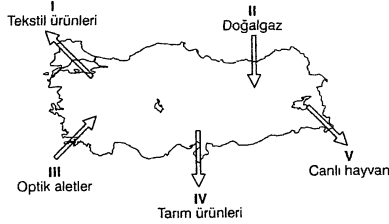
- A) Tütün B) Arpa C) Mısır
D) Yulaf E) Şekerpancarı

6. İstanbul'dan diğer bölgelere genelde sanayi ürünleri satışı yapılırken İstanbul; Karadeniz Bölgesi'nden çay ve fındık, Doğu Anadolu'dan hayvansal ürünler, İç Anadolu'dan tahıl çeşitleri, Akdeniz'den sebze ve turuncgil, Ege'den üzüm ve zeytin gibi ürünler satın almaktadır.

Bu durum göz önüne alındığında, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Türkiye'de iç ticaret gelişmiştir.
- B) Bölgeler arasında ekonomik etkinlikler çeşitlilik gösterir.
- C) Bir bölgenin aldığı ve sattığı ürünler ekonomik etkinliğe göre değişir.
- D) İstanbul'un sattığı ürünler madenler ile sanayi ürünlerinden oluşur.
- E) Bölgelerin sattığı tarımsal ürünler ile iklimleri arasında paralellik vardır.

7. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin ithal ve ihraç ettiği ürünler gösterilmiştir.

Ok yönü Türkiye'ye doğru olanlar ithalatı, dışarıya olanlar ise ihracatı ifade ettiğine göre, kaç numaralı ürün yanlış gösterilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki merkezlerden hangisinde, tarımda çalışan nüfus oranı daha fazladır?

- A) Karabük B) Iğdır C) Alanya
D) İskenderun E) Ereğli

9. Türkiye'nin yüksek ve engebeli bir ülke olması,

- I. gerçek alanı ile izdüşüm alanı arasındaki farkın fazla olması
II. iklim çeşitliliğinin fazla olması
III. farklı kültür ve medeniyetlere beşiklik yapması
IV. Asya ve Avrupa kıtalarında topraklarının bulunması

özelliklerinden hangileri üzerinde belirleyici olmamıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10. Türkiye'de orman yangınlarının % 83'ü haziran-ekim ayları arasında ve % 88 gündüz saatlerinde meydana gelmektedir.

Bu durum, orman yangınları ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılmasına neden olmaktadır?

- A) Orman içindeki köy yerleşmelerinin fazla olduğuna
B) Enerji nakil hatlarının ormanlardan geçirildiğine
C) Yaz mevsiminde yıldırım düşmesi olaylarının arttığına
D) Yazların sıcak ve kurak geçtiğine
E) Bitki örtüsünün gür olduğuna

11. I. Enerji tüketim miktarı
II. Tarım alanlarının yüz ölçümü
III. Nüfus miktarı
IV. Sanayi ürünleri üretimi

Marmara Bölgesi yukarıdaki özelliklerden hangisinde ilk sırada yer almaz?

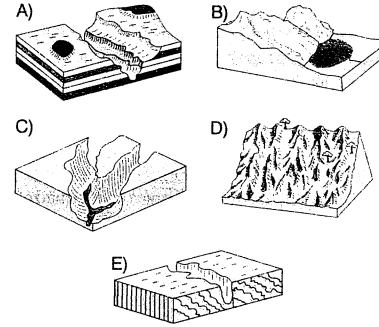
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) I ve II E) III ve IV

12. - Akdeniz ikliminin doğal bitkilerindendir.
- En fazla Ege Bölgesi'nde yetiştirilir.
- Yağ üretiminde kullanılır.
- Üretiminde yıllara göre dalgalanmalar görülür.

Yukarıda bazı özellikleri verilen tarım ürünü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İncir B) Zeytin C) Mısır
D) Ayçiçeği E) Soya fasulyesi

1. Aşağıda gösterilen yerçekillerinden hangisinin oluşumunda, akarsuyun yatak eğiminin azalması etkilidir?

2. Doğu Karadeniz Bölümü'nde orman yangınlarının diğer bölümlerden daha az olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yıl boyunca nem ve yağışın fazla olması
B) Bitki örtüsünün gür olması
C) Sıcaklık ortalamasının düşük olması
D) Ağaçlandırma çalışmalarının fazla olması
E) Yangın söndürme teşkilatının gelişmiş olması

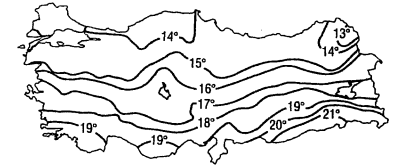
3. Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesimlerinde fındık ve çay tarımının yapılmasında;

- I. yıllık yağış miktarı
II. toprak kalınlığı
III. kar yağışlı gün sayısı
IV. yağış rejimi

özelliklerinden hangileri daha fazla etkili olmuştur?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

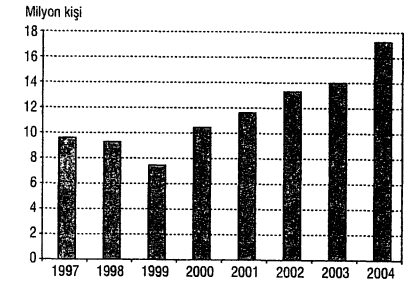
4. Aşağıdaki haritada Türkiye'nin deniz seviyesine indirgenmiş yıllık izoterm haritası gösterilmiştir.

Bu haritaya bakılarak, aşağıdakilerden hangisi saptanamaz?

- A) Türkiye'de en sıcak ve en soğuk yerler
B) Türkiye'de enlem sıcaklık üzerindeki etkisi
C) Türkiye'de karasallığın sıcaklık üzerindeki etkisi
D) Türkiye'de en sıcak ve en soğuk değerler arasındaki fark
E) İndirgenmiş sıcaklıklarla gerçek sıcaklıklar arasındaki fark

5. Aşağıdaki grafikte 1997-2004 yılları arasında Türkiye'ye gelen turist sayıları gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilerden yararlanarak,

- I. En az turist 1999 yılında gelmiştir.
II. Yıllık turist artış oranı en fazla 1999-2000 yılları arasında olmuştur.
III. 1999'dan 2004'e gelindiğinde gelen turist sayısı % 100'den fazla artmıştır.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

6. Aşağıdaki tabloda, Türkiye'de 1998-2003 yılları arasında su ürünleri üretimi (ton) gösterilmiştir.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Deniz Ürünleri	432,7	523,7	460,5	484,4	522,7	463,1
Tatlı su Ürünleri	54,5	50,2	42,8	43,3	43,9	44,7
Kültür Balıkçılığı	56,7	63,0	79,0	67,2	61,1	79,9

Tablodaki verilerden yararlanarak, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kültür balıkçılığı üretimi en fazla 2003 yılında gerçekleşmiştir.
 B) En fazla üretim miktarı deniz ürünlerindedir.
 C) En az değişim miktarı tatlı su ürünlerinde olmuştur.
 D) Tatlı su ürünleri ile kültür balıkçılığı üretimindeki dalgalanma birbirine benzemektedir.
 E) Tatlı su ürünleri üretimi 2000 yılından sonra sürekli artış göstermiştir.
7. Aşağıdakilerden hangisi sanayi, ticaret, turizm ve tarımsal faaliyetlerin birlikte geliştiği karma bölgelere örnek olarak gösterilebilir?

- A) İzmir - Manisa çevresi
 B) Zonguldak - Karabük çevresi
 C) Erzurum - Kars çevresi
 D) Edirne - Kırklareli çevresi
 E) Ordu - Giresun çevresi

8. Aşağıdaki tabloda, Türkiye'nin 2001-2007 yıllarındaki dış ticaret değerleri verilmiştir.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
İhracat (milyar dolar)	31,3	36,0	47,2	63,0	73,4	85,2	107,1
İthalat (milyar dolar)	41,3	51,5	69,3	97,3	116,7	137,3	170,0

Tablodaki bilgilere dayanarak dış ticaretle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

- A) Dış ticaret dengesine
 B) Dış ticaret hacmine
 C) İhracatın ithalatı karşılama oranına
 D) İhracatın artış miktarına
 E) Dış ticaret açığının azaldığına

9. Kırsal kesimde konutlarda yapı malzemesi olarak kullanılan malzeme Şanlıurfa'da kerpiç iken, Trabzon'da ahşaptır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisine örnek gösterilebilir?

- A) İki yörelin nüfus yoğunluğunun farklılığına
 B) Yörelerin arazi yapısının farklı olduğuna
 C) Konutlarda aranan özelliklerin yöresel farklılık gösterdiğine
 D) Doğal çevre şartlarının konut malzemeleri üzerinde etkili olduğuna
 E) Kırsal kesimde yerleşim birimlerinin büyüklüğünün farklı olduğuna

10. Taşların fiziksel ve kimyasal yollarla çözülmesi sonucunda toprak meydana gelir.

Kimyasal çözünme sıcaklık farkının az, nem ve yağışın fazla olduğu yerlerde görüldüğüne göre, aşağıdaki illerden hangisinde kimyasal çözünmenin fazla olduğu söylenemez?

- A) Artvin B) Muğla C) Konya
 D) Zonguldak E) Antalya

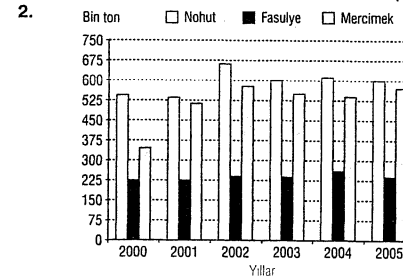
11. Türkiye'de yöreler arasında gelişmişlik farkını azaltmak ve gelişmemiş yörelerde yapılacak yatırımları özendirmek ve dengeli kalkınmayı sağlamak amacıyla yatırımları teşvik uygulamaları yapılmaktadır.

Buna göre; gelişmemiş yörelerde yatırımları teşvik amacıyla aşağıdaki uygulamalardan hangisinin yapıldığı söylenemez?

- A) Vergi indirimi
 B) Ucuz arsa temini
 C) Araç gereç alımında gümrük vergisi indirimi
 D) Fabrikalara ucuz enerji verilmesi
 E) İşçi ücretlerinin artırılması

1. Türkiye'nin nüfus özellikleri ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu savunulamaz?

- A) Hizmet ve sanayi sektörlerinde çalışan nüfus oranı artarken tarımda azalmalar görülür.
 B) Kentsel ve kırsal nüfus oranları arasındaki fark artmaktadır.
 C) Ortalama yaşam süresi sürekli artmaktadır.
 D) Kadınların ortalama yaşam süresi erkeklerden daha azdır.
 E) Okur-yazar oranı sürekli artmaktadır.

Yukarıdaki grafikte Türkiye'de 2000-2005 yılları arasındaki nohut, fasulye ve mercimek üretim miktarları gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu grafikten çıkarılabilecek doğru bir bilgi değildir?

- A) Verilen ürünlerin üretimi yıllara göre farklılık gösterir.
 B) Üretim miktarında en az değişim fasulyede gerçekleşmiştir.
 C) 2002-2003 yılları arasında verilen ürünler içerisinde fasulyenin oranı artmıştır.
 D) Mercimek üretim miktarının diğer ürünler içerisindeki oranı 2000 yılında, 2001 yılına göre daha fazladır.
 E) Nohut üretimi en fazla 2002 yılında gerçekleşmiştir.

3. Türkiye'de sıcak su kaynaklarının bulunduğu alanlarda termal turizm gelişme göstermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi, termal turizmin geliştiği alanlardan biri değildir?

- A) Balıkesir - Gönen
 B) Ankara - Kızılcahamam
 C) Afyonkarahisar - Sandıklı
 D) Bursa - Çekirge
 E) Bolu - Abant

4. Türkiye'de;

- I. transit ticaretin gelişmesi
 II. iklim çeşitliliği
 III. yerel saat farkı
 IV. dört mevsimin yaşanması

durumlarından hangilerinin üzerinde özel konunun etkili olduğu söylenemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen bölgelerden hangisinin temmuz ayı sıcaklık ortalaması daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. • Erzurum-Kars Bölümü'nde yaygın olarak görülür.
• Humus bakımından zengin ve verimlidir.
• Uzun boylu çayırın altında gelişmiştir ve koyu renklidir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen toprak tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çernezyom B) Terra-rossa
C) Alüvyal D) Podzol
E) Kahverengi bozkır

7. Aşağıdakilerden hangisi dalgaların oluşturduğu yerçekillerinden biridir?

- A) Lapy B) Tombolo C) Tafari
D) Birikinti konisi E) Hörgüç kaya

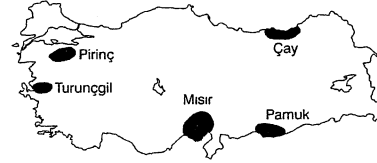
8. Sıcak ve nemli iklim bölgelerinde taşların kimyasal yolla çözünmesi yaygındır.

Buna göre, haritada işaretli alanlardan hangilerinde kimyasal çözünmenin daha yaygın olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

9. Yaz mevsiminin kurak geçtiği yerlerde tarım alanlarında sulama yaparak verim artışı sağlanmaktadır.

Buna göre, haritada verilen ürünlerden hangisinin yaygın olduğu yerlerde tarımda sulama yapıldığı söylenemez?

- A) Pamuk B) Çay C) Turuncgil
D) Pirinç E) Mısır

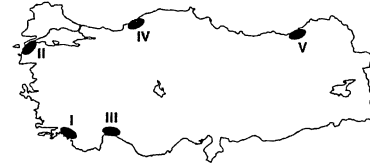
10. Türkiye'de hayvancılık faaliyetleri ile ilgili;

- I. Türkiye'de farklı hayvancılık faaliyetleri yapılmaktadır.
II. Hayvancılık faaliyetleri ile doğal bitki örtüsünün dağılışı paralellik gösterir.
III. Hayvancılık faaliyetleri üzerinde etkili olan temel faktör yükseltiler.

özelliklerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

1. Nemli hava kütlelerinin dağ yamaçları boyunca yükselerek soğuyup yoğunlaşmasıyla orografik (yamaç) yağışlar meydana gelir.

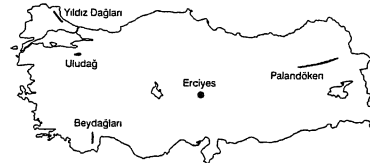
Buna göre, yukarıdaki haritada gösterilen tarımlı alanların yerşekli özellikleri düşünüldüğünde hangisinde bu tür yağışların oluşma olasılığı en azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki illerden hangisinde yerşekillerinin daha engebeli olduğu söylenebilir?

- A) Zonguldak B) Edirne C) Konya
D) Şanlıurfa E) Diyarbakır

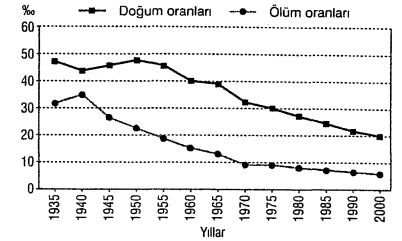
3. Yükseltinin fazla olduğu bazı dağlarımızda tesisleşme ile birlikte kış turizmi yoğunluk kazanmaya başlamıştır.

Buna göre, haritada verilen dağlardan hangisinde kış turizminin geliştiği söylenemez?

- A) Beydağları B) Yıldız Dağları
C) Erciyes Dağı D) Uludağ
E) Palandöken

4. Aşağıdaki grafikte, Türkiye'de 1935-2000 yılları arasındaki doğum ve ölüm oranları verilmiştir.

Grafikteki bilgilere dayanarak;

- I. En yüksek nüfus artışı oranı 1940 yılında gerçekleşmiştir.
II. Verilen yıllarda doğum oranı, ölüm oranından fazla olmuştur.
III. Toplam nüfus miktarı sürekli artmıştır.

bilgilerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Türkiye'de son yıllarda doğalgaz ve ham petrol boru hattı yatırımlarına önem verilmeye başlanmıştır.

Bu projelerin bitirilmesiyle aşağıdaki durumlardan hangisinin gerçekleşmesi beklenemez?

- A) Hazar Denizi petrol ve doğalgazının Akdeniz'e ulaşması
B) Petrol ve doğalgazın dünya pazarlarına güvenli bir şekilde taşınması
C) Türkiye'nin bölge ülkeleri arasında stratejik öneminin artması
D) Türkiye boru hatlarından ekonomik gelir elde etmesi
E) Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığının sona ermesi

6. Seracılık, kışların ılık geçtiği yerlerde güneş enerjisinden yararlanmak için saydam olan cam ya da naylon malzemelerle kapatılmış mekânlarda ekonomik değeri yüksek ürünlerin mevsimi dışında yetiştirilmesi faaliyetidir.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında işaretli bölgelerden hangisinde seracılık da ha yaygın yapılır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Ülkemizde aşağıdakilerden hangisinin ormanların tahrip olmasındaki etkisi en azdır?

- A) Yol yapımının B) Odun üretiminin
C) Yapılaşmanın D) Yangınların
E) Tarım alanı açmanın

8. Türkiye'de demiryollarıyla yolcu taşımacılığının kara ve hava taşımacılığına göre daha az yapılmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Güvenli olmaması
B) Konforlu olmaması
C) Hızlı olmaması
D) Türkiye'nin her yerine ulaşamaması
E) Eski teknoloji araçlarının yaygın olması

9.

Yanda bir yer yapısının kesiti verilmiştir.

Yukarıdaki haritada taralı olarak gösterilen yerlerden hangisinde bu yer yapısı yaygın olarak görülür?

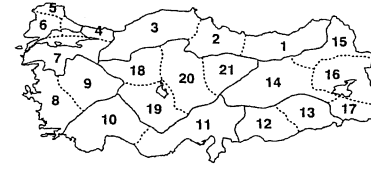
- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki ürünlerden hangisi Akdeniz, Ege ve Marmara bölgelerinin üçünde de yaygın olarak yetiştirilir?

- A) Mercimek B) Muz C) Zeytin
D) Fındık E) Tütün

11. İç Anadolu Bölgesi'nin genel özellikleri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Türkiye'nin en az yağış alan bölgesidir.
B) Ova ve platoların yaygın olduğu bölgedir.
C) Orta Kızılırmak, turizm gelirinin en yüksek olduğu bölümdür.
D) Bölgede volkanik dağlar yer alır.
E) Topraklarda kireç ve tuz oranı azdır.

Aşağıdaki soruları yukarıdaki haritaya göre cevaplandırınız.

1. Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinde kırılma sonucu oluşmuş dağlar yaygındır?

- A) 1 B) 10 C) 8 D) 5 E) 17

2. Haritada numaralanmış bölümlerden hangilerinde dağlar kıyıya paralel uzanmaktadır?

- A) 1-3 B) 5-6 C) 7-8 D) 8-10 E) 4-8

3. Haritada numaralanmış bölümlerden hangilerinde yerçekimleri daha sadedir?

- A) 6-19 B) 3-20 C) 9-14 D) 13-17 E) 1-2

4. Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinde gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark daha fazladır?

- A) 2 B) 12 C) 17 D) 20 E) 8

5. Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangisinde karstik araziler geniş yer kaplar?

- A) 7 B) 3 C) 16 D) 12 E) 10

6. Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinde rüzgâr erozyonu daha şiddetlidir?

- A) 6 B) 18 C) 19 D) 21 E) 1

7. Haritada numaralanmış bölümlerden hangilerinde deprem ihtimali en azdır?

- A) 5-13 B) 8-10 C) 2-11 D) 16-17 E) 2-3

Aşağıdaki soruları yukarıdaki haritaya göre cevaplandırınız.

1. Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinde temmuz ayı sıcaklık ortalaması en fazladır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

2. Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinde yıllık ortalama sıcaklık en düşüktür?

- A) 1 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

3. Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinde bağıl nem oranı en fazladır?

- A) 4 B) 5 C) 6 D) 7 E) 8

4. Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinin yıllık yağış miktarı en azdır?

- A) 1 B) 3 C) 4 D) 6 E) 8

5. Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinde orografik yağışlar daha fazla etkilidir?

- A) 2 B) 4 C) 6 D) 7 E) 8

6. Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinin temmuz ayında maksimum nemi en fazladır?

- A) 1 B) 2 C) 5 D) 6 E) 8

7. Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinde samyeli rüzgârı daha etkili olmaktadır?

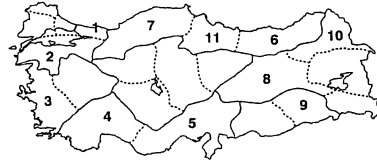
- A) 2 B) 4 C) 5 D) 6 E) 8

Aşağıdaki soruları yukarıdaki haritaya göre cevaplandırınız.

- Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinin nüfus yoğunluğu en fazladır?
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 6
- Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinin tarımsal nüfus yoğunluğu en azdır?
A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7
- Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinin kırsal nüfus oranı daha fazladır?
A) 1 B) 3 C) 5 D) 6 E) 8
- Haritada numaralanmış bölümlerden hangisi tarımda çalışmak amaçlı daha fazla mevsimlik işçi göçü alır?
A) 3 B) 4 C) 7 D) 8 E) 9
- Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinde turizme bağlı yıl içinde nüfus değişimi daha fazladır?
A) 2 B) 3 C) 5 D) 7 E) 9
- Haritada işaretli bölümlerden hangisi daha fazla göç alır?
A) 1 B) 3 C) 5 D) 6 E) 8
- Haritada işaretli bölümlerden hangisinde dağınık yerleşmeler yaygındır?
A) 2 B) 4 C) 6 D) 7 E) 9

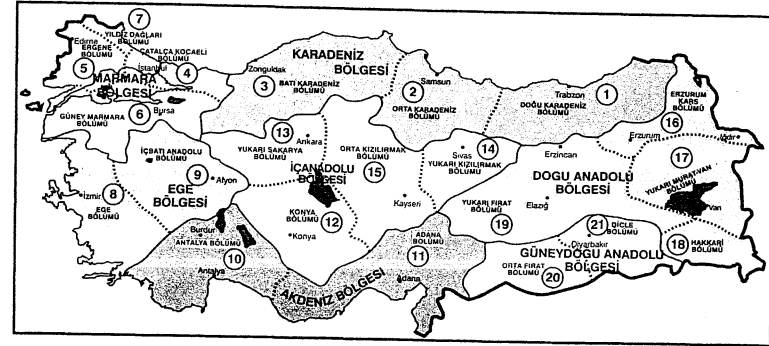
1-A 2-B 3-D 4-E 5-B 6-A 7-C

Aşağıdaki soruları yukarıdaki haritaya göre cevaplandırınız.

- Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinde seracılık daha yaygındır?
A) 1 B) 4 C) 6 D) 7 E) 9
- Haritada numaralanmış bölümlerden hangilerinde daha çok endüstri ürünleri yetiştirilir?
A) 3-5 B) 6-8 C) 8-10 D) 1-9 E) 9-10
- Haritada numaralanmış bölümlerden hangilerinde büyükbaş mera hayvancılığı daha yaygındır?
A) 1-2 B) 4-5 C) 8-9 D) 2-3 E) 6-10
- Haritada numaralanmış bölümlerden hangisi maden çeşitliliği bakımından daha zengindir?
A) 5 B) 6 C) 8 D) 9 E) 10
- Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinde hem kıyı, hem termal, hem de kayak turizmi gelişmiştir?
A) 2 B) 4 C) 6 D) 7 E) 11
- Haritada numaralanmış bölümlerden hangilerinde balıkçılıktan elde edilen gelir daha fazladır?
A) 1-5 B) 2-3 C) 3-4 D) 4-6 E) 6-11
- Haritada numaralanmış bölümlerden hangisine yıl içinde daha fazla turist gelir?
A) 1 B) 5 C) 6 D) 7 E) 11

1-B 2-A 3-E 4-C 5-A 6-E 7-A

Aşağıdaki soruları yukarıdaki haritaya göre cevaplandırınız.

- Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangisinde pamuk üretimi daha fazladır?
A) 3 B) 8 C) 11 D) 17 E) 20
- Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangisinde karayolu yapım maliyeti daha azdır?
A) 7 B) 9 C) 12 D) 14 E) 18
- Haritadaki işaretli bölümlerden hangilerinde kıyı ile iç kesimler arasında demiryolu ulaşımı yoktur?
A) 1-10 B) 2-3 C) 2-8 D) 3-11 E) 8-11
- Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangisinde sanayide çalışan nüfus oranı daha fazladır?
A) 4 B) 9 C) 11 D) 15 E) 20
- Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangisinde doğal limanlar daha fazladır?
A) 1 B) 2 C) 5 D) 8 E) 11
- Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangilerinde boyuna kıyı tipi görülür?
A) 1-3 B) 2-5 C) 4-8 D) 6-10 E) 8-11
- Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangileri göl bakımından daha zengindir?
A) 4-6 B) 10-17 C) 6-8 D) 10-19 E) 20-21
- Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangisinde volkanik dağlar daha fazladır?
A) 8 B) 12 C) 15 D) 17 E) 20
- Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangilerinde heyelan set gölleri daha fazladır?
A) 1-3 B) 4-8 C) 9-10 D) 10-11 E) 17-19
- Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangisinde orman yangınları daha fazla olmaktadır?
A) 2 B) 6 C) 10 D) 14 E) 20
- Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangisi orman bakımından daha fakirdir?
A) 2 B) 14 C) 15 D) 20 E) 17
- Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangisinde indirgenmiş sıcaklık ile gerçek sıcaklık arasındaki fark daha fazladır?
A) 5 B) 8 C) 11 D) 16 E) 21
- Haritadaki numaralanmış bölümlerden hangisinde bor madeni daha çok çıkarılır?
A) 6 B) 10 C) 15 D) 17 E) 20
- Haritada numaralanmış bölümlerden hangisinde demir madeni daha çok çıkarılır?
A) 9 B) 12 C) 10 D) 5 E) 19

1-E 2-C 3-A 4-A 5-D 6-A 7-B 8-D 9-A 10-C 11-D 12-D 13-A 14-E